

ПОЛ ХОФМАН

ПЕТАТА ПОГИБЕЛ

Част 2 от „Лявата ръка на Бога“

Превод от английски: Любомир Николов, 2012

chitanka.info

На Ричард Голнър

Дайте ми десетина здрави, добре развити деца и мой собствен свят, където да ги отгледам, и аз ви гарантирам, че мога да взема което и да било от тях, за да обуча какъвто специалист си поисквам — лекар, юрист, художник, търговец — и, да, дори просяк или крадец, независимо от неговите таланти, наклонности, стремежи, способности, призвания и расата на предците му.

*Дж. Б. Уотсън,
„Психологии на
1925 година“*

Аз се сражавах като ангел.

Уилфред Оуен

ПРОЛОГ

Представете си. Млад наемен убиец, всъщност още почти момче, лежи грижливо прикрит сред високите зелено-черни тръстики, растящи в изобилие покрай реките на Валомброза. Чака отдавна, но той е търпеливо създание, а онова, което очаква, за него е може би по-скъпо от живота. До него лежат лък от ясеново дърво и стрели с върхове от черна стомана, способни да пронизат дори най-скъпата броня, стига врагът да е достатъчно близо. Не че днес ще има нужда от тях, защото младежът не чака някакъв негодник, заслужил смъртта, а най-обикновена водна птица. Притъмнява, и женският лебед (лебедица, нарича я мислено младежът) прелита през пълната с врани гора. Техният дрезгав грак е пълен с горчива обида от нейната красота, докато тя се спуска над водата и я докосва като четката на художник — точно и прелестно. После започва да плува напред с цялото изящество, което е прославило нейните събратя — човешко око никога не е виждало тъй грациозно движение по тъй застояла сива вода сред тъй неподвижен и сумрачен въздух.

Остра и безпощадна като омраза, стрелата полита през същия този въздух, който тя е благословила, но профучава на няколко крачки встрани от целта. И лебедичката се издига във въздуха с мощ и изящество, белотата ѝ прорязва пространството в дирене на спасение. Младежът се е изправил и гледа нейното бягство.

— Другия път ще ти видя сметката, коварна блуднице! — провиква се той и захвърля лъка, единственото от всички оръдия на смъртта (нож, меч, лакът, зъби), което така и не е успял да овладее до съвършенство, ала и единственото, което му дава надежда да отмъсти за разбитото си сърце. Ако изобщо има надежда. Защото, макар че това е сън, дори и в сънищата не е способен да улучи хамбар от двайсет метра.

Той се събужда и половин час лежи, унесен в мрачни мисли. Истинският живот внимава да не засегне отчаяните авантюристи, но кошмарите могат безнаказано да се подиграват дори и на най-

свирепите убийци — а Томас Кейл несъмнено е един от тях. После той отново заспива, за да сънува пак есенните листа, падащи над потоците на Валомброза, и големите бели криле, размахани вихрено из мъглата на ранното утро.

1.

„Балада за Томас Кейл, Ангелът на Смъртта“ е една от най-бездарните поеми, излизали някога от Службата за разпространение на Вярата на Обесения Изкупител. Впоследствие тази институция става тъй прочута с умението си да измисля опашати лъжи в полза на Изкупителите, че изразът „от монах го чух“ се превръща в пословица.

КНИГА ЧЕТИРИЙСЕТ И СЕДМА:

СПОРЪТ

*„Събуди се! Виж, изгрев сред мрака дълбок
разкрива Лявата ръка
на Всевишния Бог.
Кейл зове се той, на Смъртта херувим
и юмрукът му мощен е непогрешим.
Срещу Папата тръгнаха убийци проклети,
но тогава Кейл възже си изплете
и се престори уж, че избяга
на Светилището любимо от прага,
и своя наставник Боско привидно отхвърли,
та в защита на Светия отец да се хвърли.
Във Мемфис, града на поквара и гнет
Кейл спаси една принцеса със сърце от лед.
С магии и сласт искаше тя да го погуби,
а щом той каза «Не» — тя убийци подкупи.
Баща ѝ отдавна плетеше срещу Папата мрежи,
Изкупителите нападна с такива кроежи,
но край Силбъри Хил коварният враг
срещна Принцес, Боско и Кейл и бе изтребен до
крак.*

*Тъй империята на Мемфис загина,
а Кейл заедно с Боско отново замина
да се бие срещу еретиците Антагонисти.
Нека се молим за Папата и Изкупителите чисти.“*

Общозвестно е, че истинските събития преминават в историята и биват преобразени според предразсъдъците на онзи, който ги записва. После историята бавно се превръща в легенда, където всички факти са замъглени въпреки интереса на разказвачите, които вече са мнозина, различни и често си противоречат. Накрая, може би след хилядолетия, всички намерения, добри или зли, всички лъжи и всички истини се сливат в универсален мит, където всичко може да е вярно или невярно. Вече няма значение. Но истината е, че много неща се отклоняват от факта почти веднага, след като са се случили, и още преди залез-слънце започват да се преобразяват в необятната мъгла на митовете. Така например, цитираните по-горе стихове са написани само два месеца след събитията, които тъй неудачно се мъчат да обезсмъртят. Нека да ги прегледаме ред по ред.

Когато го доведоха в злоещото Светилище на Обесения Изкупител, Томас Кейл едва бе навършил три или четири години (никой не знаеше точната му възраст, а и никой не даваше пет пари за нея). Веднага след пристигането си момченцето привлече вниманието на един от свещениците на тази най-страховита религия, Изкупител Боско, споменат на три пъти в поемата — вероятно защото именно той заръча да я напишат. Не си въобразявайте, че стиховете са били вдъхновени от нещо тъй простичко като човешка суета или амбиция.

Мрачната слава на Изкупителите идваше не само от суровите им възгледи за греховната човешка същност, но и от стремежа им да наложат тези възгледи чрез бойни завоевания, осъществявани от техни монаси, повечето от които бяха обучени не на молитви, а на бойни умения. Най-интелигентните и най-благочестивите (границата между двете лесно се губеше при Изкупителите) имаха задачата да осигуряват разпространението на правата вяра в множество завладени и препокръстени страни. Останалите попадаха във въоръженото крило на Единствената истинска вяра — Бойците, където растяха и често умираха (стига да имаха този късмет) в многобройни казарми, най-

голямата от които се наричаше Светилището. Именно в Светилището Боско избра Кейл за свой личен ученик — особена чест, на която би могло да издържи само дете с нечовешка издръжливост. Докато навърши четиринайсет (или петнайсет) години, Кейл се превърна в студено и пресметливо същество, каквото за нищо на света не бихте желали да срещнете в някоя мрачна уличка или където и да било другаде, водено само от две чувства — безгранична ненавист към Боско и пълно безразличие към всичко останало. Но лошият късмет на Кейл щеше да стане още по-лош, когато той отвори една погрешна врата в погрешното време и завари Лорда на Дисциплината, Изкупител Пикарбо, да прави дисекция на едно издъхващо момиче, докато друго, все още живо, очакваше същата ужасна съдба. Самосъхранението надделя над съчувствието и ужаса, Кейл тихичко затвори вратата и се оттегли. Но в миг на безумие, за който той сетне твърдеше, че вечно ще съжالياва, погледът на младата жена, очакваща да бъде жестоко изкорнена, го накара да се върне и в последвалата схватка да убие един човек, може би десети по ранг след самия Папа. Вече сте чули достатъчно за Изкупителите, за да ви е ясно каква съдба можеше да очаква Кейл — със сигурност огласена от диви писъци.

Ако бягството от Светилището беше лесно, Кейл отдавна нямаше да е там. И макар че той наистина използва въже, както се твърди в „Балада за Томас Кейл“, нямаше никакъв заговор за убийство на Папата — поредната измислица на Боско, за да прикрие бягството на своя ученик, когото държеше на всяка цена да върне обратно, а причината за това нямаше нищо общо със странните и гнусни дела на Пикарбо. Поемата обаче не споменава, че Кейл бе придружен от още трима: спасеното момиче, Хенри Мъглата — единственото момче в Светилището, към което той проявяваше известна търпимост — и Клайст, към когото се отнасяше, както към всички, тоест с подозрение и неприязън.

Интелигентността на Кейл, изострена от дългогодишното обучение, му помогна да избегне преследването на Изкупителите, но обичайният му лош късмет сблъска четиримата бегълци с кавалерийски патрул на Матераците от големия град Мемфис — място, по-пъстро и по-богато от Париж, Вавилон или Содом — още една от редките частици истина в „Балада за Томас Кейл“. В Мемфис четиримата привлякоха вниманието на канцлера Випонд и неговия

непрокопсан полубрат ИдрисПюк, който по причини, неясни дори за самия него, хареса Кейл и му предложи нещо, което момчето не бе срещало никога — мъничко човешка топлина.

Но човешчината далеч не бе достатъчна, за да спечели доверието на Кейл, чиято подозрителност и враждебност бързо разбуждаха омраза у почти всички срещнати — от Кон, златното момче на клана Матераци, до прекрасната Арбел Матераци. Наричана обичайно „Лебедовата шия“ (и това не е случайно съвпадение с лютата ненавист към лебеда в онзи сън, откъдето започна нашият разказ), тя бе дъщеря на човека, който властваше над империята на Матераците — тъй необятна, че слънцето никога не залязваше над нея. Боско обаче бе заложил изключително много на злобата на Кейл и нямаше намерение да остави момчето да я използва там, където тя можеше само да го погуби. Не е изненадващо, че младеж като Кейл неминуемо трябваше да се влюби във високомерната красавица Арбел Матераци, въпреки цялата ѝ неприязън към него. Тя продължаваше да го смята за груб наемник, дори — или именно — след като той я спаси чрез безмилостен и смъртоносен акт на жестокост (обявен по-късно от неговите врагове за проява на долнопробно перчене). Оплакването на Клайст, че където попадне Кейл, скоро почват и погребения, стана по-разбираемо, особено за ИдрисПюк, който видя с очите си хладнокръвната му жестокост при спасяването на Арбел. Но чуждото и странното може да се окаже опияняваща напитка за младите, откъдето идва и намекът в баладата, че прекрасната Арбел се е опитала да съблазни Кейл. Само че нямаше никакво съблазняване, ако под тази дума се разбира преодоляване на нечия съпротива; нямаше и момент, в който от устните му да се е отронила думата „не“ или някакъв друг израз на възражение. Тя със сигурност не изпрати срещу него наемни убийци, и както се пошегува Клайст по-късно, когато прочете поемата, не би имала и причина да го стори, тъй като твърде много хора жадуваха да убият Кейл съвършено безплатно.

Също тъй недостовечно е твърдението, че бащата на Арбел някога е имал и най-малкото намерение да нападне Изкупителите. Въображаемата му агресия бе измислена от Боско, само за да осигури на началниците си повод да започнат война с една-единствена цел — връщане на Кейл в Светилището. И понеже резултатите никога не отговарят на предвижданията ни, страдащата от епидемия армия на

Боско под командването на Изкупител Принцепс в крайна сметка бе притисната в капан от десетократно по-мощната армия на Матераците близо до Силбъри Хил. Последвалата битка се разигра пред очите на ужасения Кейл (който по волята на обстоятелствата бе разработил бойните планове и на двете армии) като смес от лош късмет, хаос, кал, безумие и липса на контрол над тълпите, предизвикала едно от най-смъртоносните преобръщания на ситуацията в цялата военна история.

Смаяният Боско се оказа победител на Мемфис; в ръцете му попаднаха всички завоевания и богатства, освен онова, което желаше — Томас Кейл. Но Боско отдавна имаше пръст в една от най-гнусните афери на Мемфис, ръководена от изумителния търгащ и сводник Кити Заека. Кити знаеше, че Кейл се е влюбил с цялото си неопитно сърце в красивата Арбел, а след време откри и това, че нейната пламенна страст към това необикновено момче е започнала да прегаря — странен плод, както се пошегува Кити, за подобно парниково цвете. Толкова по-добре за Боско, чиито хора бяха пленили Арбел. Щом пристигна в Мемфис, Боско използва дълбоките си познания за човешката същност — срещу които младата принцеса не можеше да се бори, въпреки цялата си интелигентност — и убедително я заплаши, че ще опустоши целия град, ако тя не му предаде своя любовник. Същевременно я увери — както се оказа, съвсем искрено — че не възнамерява да му причини зло. Така тя предаде Кейл, ако станалото може да се нарече предателство, но никой не узна какво става в душата ѝ. В крайна сметка Кейл доброволно се отказа от свободата, като постави само едно допълнително условие — освобождаването на Хенри Мъглата и Клайст — и едва тогава научи, че жената, която обичаше с цялото си сърце, го е предала на човека, когото ненавиждаше повече от всичко на света. Това ни води към последните стихове от „Балада за Томас Кейл“, описващи как героят тръгва през пущинака, а в гърдите му бушува люта омраза към жената, която някога е обичал, и към човека, от когото е чул главозамайващи разкрития за самия себе си. Боско му бе казал да спре да се самосъжалява, защото той не е личност, не е човек, който може да бъде обичан или предаден, а самият Ангел на Смъртта, както твърди баладата. И идва моментът да се захване сериозно с божествената си мисия.

От тук нататък всичко е чистата истина.

Има и по-високи върхове от Тигровата планина; има далеч по-опасни за изкачване, чиито главозамайващи висоти и смъртоносни пукнатини вледеняват душата със своята враждебност към всичко живо. Но няма нито една по-впечатляваща, по-вдъхновяваща, по-смайваща със своето самотно великолепие. Огромната ѝ конична форма се издига над Таметските равнини, които я обкръжават почти отвсякъде и се простират в далечината, тъй че от осемдесет километра разстояние величествената ѝ симетрия изглежда като сътворена от човешки ръце. Но нито един човек в цялата история на света, та бил той и върховен егоист като Ехнатон или Озимандиас, не би могъл да изгради подобен връх. По-отблизо се разкрива свръхчовешката му необятност, надхвърляща стотици хиляди пъти великата пирамида на Линкълн. Не е трудно да се разбере защо най-различни вероизповедания са я смятали за единственото място в света, откъдето Бог може да говори пряко на хората. Именно навръх Тигровата планина Моисей получил каменните скрижали, върху които били изписани всичките шестстотин и тринайсет Божии заповеди. Пак там, като дан за победата срещу амонците, Галаадецът Ефтай — крайно неохотно, трябва да се признае — прерязал върху олтара гърлото на единствената си дъщеря, след като бил обещал да принесе в жертва на Бога първата жива твар, която срещне на прибиране у дома. Тя охотно се съгласила, а клетият Ефтай до последния миг се надявал на милосърдна намеса — глас, пратеник от небесата, сурово, но състрадателно доказателство, че всичко това е само изпитание на вярата. Ала Ефтай слязъл сам от Тигровата планина. И отново там, върху Голямата издатина малко под линията на вечните снегове, самият Сатана предложил на Обесения Изкупител власт над целия свят.

От друга страна Планинарите — племе без особен интерес към религията, което владееше Тигровата планина вече над осемдесет години — я наричаха Великия тестис. Причината за това започна да интригува Кейл, докато се изкачваше из предпланините заедно с Боско и трийсет телохранители.

Би било крайно неточно да опишем настроението на Кейл като „гнусно“. В нито един някога съществувал език няма дума, способна

да опише кипящия хаос в сърцето му, отвращението към мисълта да се върне в Светилището и горчивия гняв от предателството на Арбел Матераци, наричана от всички Лебедовата шия, за чиято грациозност и красота едва ли може да се намери по-висша възхвала от това прозвище — както и за пъргавината на дългите ѝ нозе, главозамайващо тънкото кръстче и извивката на гърдите ѝ (те не бяха горделиви, а влудяващо високомерни). Тя беше лебед в човешко тяло. През ума на Кейл непрестанно се нижеха видения как прекършва шията на омразната лебедица, а после чудодейно я съживява, за да я убива отново и отново — ту с един жесток удар, ту с бавно душене, ту като изтръгне и изгори сърцето ѝ, а сетне грижливо разрови пепелта, за да е напълно сигурен.

За двете седмици, откакто напуснаха Мемфис, той не проговори нито веднъж. Дори не попита защо наред Келявите земи внезапно се отклониха от пътя към Светилището. Отначало Боско смяташе, че ще е по-добре да остави гнева на своя бивш ученик постепенно да тлее. Но той бе подценил неговата способност за безмълвна ярост и накрая реши да наруши мълчанието.

— Отиваме на Тигровата планина — каза Изкупител Боско тихо и дори с известно съчувствие. — Там има нещо, което искам да ти покажа.

Когато в нечие сърце кипи тъй мощна ненавист към определен човек, би било логично да не му останат сили за подобна омраза към другиго. Отчасти това е вярно, но когато ставаше дума за ненавист, сърцето на Кейл бе изваяно от еластичен и здрав материал. Омразата му към Боско просто се измести от центъра на огъня към жаравата отстрани, сякаш за да остане топла в очакване да бъде върната на старото място. И все пак, въпреки препълващата го в момента ненавист, Кейл неволно се питаше каква е причината за огромната промяна в отношението на Боско към него. Още от най-ранното му детство Боско го управляваше като кораб в буря — неуморно, безжалостно, непреклонно, жестоко, без да му дава нито миг за отпускане или отдих. Ден след ден, година след година той го пребиваше до припадък, учеше и наказваше, наказваше и учеше, докато накрая престана да съществува разлика между едното и другото. Сега той излъчваше само сдържаност, мекота и едва ли не нещо подобно на нежност. Какво ставаше? Отговор нямаше, дори ако

Кейл успееше да намери сили за любопитство сред непрестанните си видения как да погуби Арбел Матераци (да я пребие с тояга, да я разпъне на колело, да я удави в планинско езеро сред бурните овации на тълпата). Но въпреки чудовищния грохот на чукове в душата му, някаква частица от Кейл обръщаше внимание на терена, през който се движеха, и това му носеше мигове на разбиране, ала не и на разведряване — нищо не бе в състояние да разведри мрака около него. Сега той виждаше защо наричат планината Великия тестис. Гледани отблизо, гладките очертания изчезваха, превръщаха се в терен, прорязан от стръмни хребети, водещи винаги към водата, която ги бе изваяла, но се срещаша странични и напречни възвишения, лъкатушещи насам-натам и дори поемащи в обратна посока на местата, където скалата е най-твърда. Отблизо преживяването бе като на нищожна мушица, опитваща да се промъкне през гъсталака около слабините на великан.

Движението из този заплетен лабиринт би било безкрайно трудно въпреки факта, че теренът не беше особено стръмен, ако не съществуваше тясното шосе, изградено от Планинарите, което лъкатушеше през хребетите и многобройните засипани оврази и дефилета. То не бе създадено като преднамерено богохулство, а само за да осигури достъп до солните залежи, осейващи планинските склонове. За осемдесетте години, през които държаха под своя власт това най-свещено за Изкупителите място, Планинарите издълбаха огромна мрежа от тунели. Независимо дали богохулството бе преднамерено, или не, когато отново си възвърнаха силите и властта след дългите религиозно-граждански войни, Изкупителите го наказаша най-безмилостно, като изтребиха до крак всички Планинари — мъже, жени и деца.

Отвъд Великия тестис склонът ставаше по-стръмен, но не много. Макар и висока, Тигровата планина не беше особено трудна за изкачване. Сред този по-открит пейзаж се мяркаха множество тесни дупки — порутени входове на шахти към солните пластове, лежащи на дълбочина между десет и трийсет метра под повърхността. Въпреки мълчанието и лошото настроение, Кейл неволно се заглеждаше към интригуващите подробности на тия свещени места. Но макар тук да нямаше дълбоки пукнатини и опасни чукари, изкачването неминуемо ставаше по-трудно, и скоро им се наложи да слязат от седлата и да

поведат конете нагоре по неравни и криви пътеки. Най-сетне стигнаха до тесен проход между стръмни скални стени.

Макар че още бе ранен следобед, Боско нареди на хората си да спрат на бивак, после се обърна към Кейл и го заговори за втори път:

— Те ще останат тук. Ние трябва да продължим. Има нещо, което искам да ти покажа. А и трябва да си изясним отношенията. Единственият изход от тази част на планината минава през този проход. Ако се опиташ да слезеш сам, знаеш какво ще се случи.

С това кротко изречено предупреждение той тръгна нагоре през прохода, и Кейл го последва. Изкачваха се около трийсет минути; Кейл спазваше постоянна дистанция от десетина метра зад бившия си учител, докато не достигнаха една площадка с ширина около двайсет метра. От едната страна имаше простичък, но красиво изработен каменен олтар.

— Това е мястото, където Ефтай удържал своята клетва пред Бога и принесъл в жертва единствената си дъщеря.

Гласа на Боско прозвуча странно, без капка преклонение и почитателност.

— А аз предполагам — отговори Кейл, — че онова петно отстрани би трябвало да е нейната кръв. Силна кръв ще да е имала — още да си личи цели хиляда години, след като се е разплискала по планинския склон.

— За Бога няма невъзможни неща. — Двамата се спогледаха за момент. — Никой не знае къде е я е убил. Този олтар е построен заради вярващите, на някои от които се разрешава да идват тук на Зли петък. Един ден след тяхното посещение идва художник и изрисува петното отново, така че да има време да остарее до следващата година.

— Значи не е истина.

— Що е истина? — рече Боско, без да очаква отговор.

След два часа бяха само на около петстотин метра под линията на снеговете и започнаха последното изкачване, преди да могат да разговарят със самия Бог. Но точно там Боско зави настрани и тръгна през планината, успоредно на снежната пелена. Разределеният въздух затрудняваше всяко движение, макар че вече не се катереха. В главата на Кейл се надигаше мъчителна болка. Докато заобикаляха едно малко възвишение, той за момент изгуби Боско от поглед и когато отново го зърна, едва не се блъсна в него. Изкупителят бе спрял и напрегнато се

взираше в една плоска скала, стърчаща от планината като изоставено начало на мост.

— Това е Великата издатина, където Сатаната изкушавал Обесения Изкупител, като му предлагал власт над целия свят. — Той се обърна, погледна Кейл и посочи края на издатината. — Искам да дойдеш там с мен.

— Първо ти.

Боско се усмихна.

— Поверявам ти живота си, както и ти ми поверяваш своя.

— Не съвсем — отговори Кейл, — като се има предвид, че долу ни чакат трийсет пазачи с не твърде благи намерения.

— Така си е. Но мислиш ли, че бих си направил целия този труд само за да се опитам да те хвърля от планината?

— Изобщо не желая да мисля за теб.

Някога Боско би пребил жестоко Кейл за подобна дързост. И Кейл би му позволил да го стори. Точно в този момент той осъзна, макар и съвсем смътно, колко голяма промяна е настъпила в отношенията между тях двамата само за няколко месеца.

— А ако откажа?

— Не мога да те принудя, и няма да се опитвам.

— Но ще заповядаш да ме убият.

— Откровено казано, не. Но колкото и голяма да е омразата ти към мен — нещо, което ме наскърбява дълбоко — вече би трябвало да си осъзнал, че ти и аз сме обвързани с неразрушими въжета... мисля, че точно този израз използва в посланието си към Арбел Матераци, когато напускахме Мемфис.

Може би Боско усещаше, че Кейл е готов всеки момент да му строши врата. Но дори и да усещаше, не го показва. И все пак в него имаше някаква тревога — неразбираемата за Кейл тревога на човек, който от все сърце иска да му повярват, да го разберат, и се бои, че няма да успее.

— Освен това — добави Боско, — трябва да знаеш нещо за родителите си.

С тези думи той тръгна по грубия гранит на Великата издатина. За момент Кейл се загледа след него, потресен от казаното, както и се полагаше. Не е лесно да си представим чувствата на човек като Кейл, за когото идеята за майка и баща беше също тъй условна, както би се

сторила идеята за море на някой селянин от континенталните равнини. Какво ли би изпитал такъв човек в момента, когато му кажат, че океанът е отвъд следващия хълм? Кейл тръгна по Издатината доста по-предпазливо от Боско — той не се страхуваше от височини, но не ги обичаше. Освен това Издатината под краката му изглеждаше много по-крехка, отколкото гледана от разстояние. Когато се приближи до Боско, бившият му наставник се отдръпна така небрежно, сякаш стоеше на тренировъчната площадка в Светилището, и с жест покани Кейл да застане до него, само на няколко сантиметра от страховитата бездънна пропаст.

Кейл огледа света и го обзе чувството, че е увиснал на сред самото небе; с разтуптяно сърце и смаяни очи той виждаше на безкрайни километри наоколо необятното синьо небе отгоре и жълтата пръст отдолу, която се извиваше, за да го срещне в дъга от блестяща виолетова мараня. Сякаш пред визора му се разстиляше целият свят, а не само дъга от около осемдесет километра. Няколко минути Боско мълча, докато Кейл гледаше потресен безкрайната шир. Накрая Кейл се обърна към него.

— Е?

— Първо — за родителите ти. Чух слухове... — Той помълча за миг. — ... слухове от Мемфис, малко след като ти уби Соломон Соломон.

— Той си получи заслуженото, което не бих казал за хората, които ти ме накара да убия.

От многото им неприятни общи спомени този бе най-лошият. Убеден, че убийствената дарба на Кейл е божествено вдъхновение, Боско дори не си бе помислил, че принудата да се бие до смърт срещу няколко опитни, макар и осъдени войници може да бъде дълбоко травмираща за едно момче на дванайсет или тринайсет години, колкото и да е тренирано и коравосърдечно.

— Сърцето ми беше готово да изхвъркне от гърлото през всяка секунда, когато си мислех, че си в опасност.

Това не беше лъжа, или поне не съвсем. Отначало той бе изпаднал във възторг от смъртоносното доказателство за убийствения талант на момчето. Подобно великолепие можеше да се обясни само с религиозен екстаз. Но след шестата смърт Боско осъзна, че Бог може да се засегне от неговото желание за доказателство и да накаже

високомерието му, като позволи Кейл да бъде наранен. Именно тази мисъл накара Боско изведнъж да се изплаши за Кейл и да сложи край на клането.

Единствено смайването попречи на Кейл да го хвърли веднага от Издатината. Човекът, който го пребиваше по всяка възможна причина, измислена от злобното му въображение, и още толкова пъти съвсем без причина, сега признаваше, че се е тревожил за него през цялото време, и то с тон, способен да размекне и най-коравото сърце. Но сърцето на Кейл бе далеч по-кораво от всяко друго. Той пощади живота на Боско само защото любопитството му надхвърляше дори омразата. А освен това не забравяше за трийсетте свирепи негодници, които го чакаха долу.

— Разкажи ми за слуховете.

— След като ти го уби, плъзна мълва, че Изкупителите са те отвлекли още като бебе от едно семейство, свързано пряко с Дожа на Мемфис — че по рождение си Матераци, и то не от най-незначителните.

Може ли тишината да бъде зашеметяваща? Бихте повярвали в това, ако стояхте до тях на Великата издатина.

— Вярно ли е? — гласът на Кейл неволно спадна до шепот. Настана кратко мълчание.

— Ни най-малко. Твоите родители бяха неграмотни селяни без значение за когото и да било.

— Убихте ли ги?

— Не. Те на драго сърце те продадоха за шест пенса.

Дори Боско се изненада от дивия смях, който последва думите му.

— Мислех, че може да се разочароваш — заради Матераците, искам да кажа — но нима те радва, че си бил купен за шест пенса?

— Не е важно какво ме радва. Защо сме тук?

Боско отново се загледа към просторната равнина под тях.

— Когато Бог решил да създаде човешкия род, взел ребро от първото си велико творение, ангела Сатана. И с реброто на Сатаната създал първия човек от земна пръст. Недоволен, че докато спял, Бог взел реброто му, без да го пита, Сатаната се разбунтувал срещу Господа и бил низвергнат от небесата. Но Бог се смилил над човешкия род, защото било грешка да го сътвори от реброто на тъй коварен

слуга. И понеже грешката била негова, Бог пратил много пророци да спасят човечеството от собствената му същност, като се надявал така да извади на бял свят всички онези хубави неща, заради които го бил създал. Накрая, в отчаяние, изпратил собствения си син да ги спаси. — Боско леко се завъртя с изражение на крайно учудване и в очите му бликнаха сълзи. — Ала те го обесили.

Той пак замълча за две-три минути.

— Тъй милостив е Господ Бог, че размишлявал печално над тази ужасна рана цели хиляда години. През цялото това време той прехвърлял в ума си всичко хубаво, всичко добро за хората. Но винаги чувал и виждал непоносимия сблъсък между Божественото и злата отрова, вградена в човека поради неговата любяща, но ужасяваща грешка.

Отново настана кратко мълчание, докато той се вглеждаше в зашеметяващия пейзаж под Издатината. Когато пак заговори, гласът му бе станал още по-мек и разсъдлив.

— Сърцето човешко е дребно, но желае големи неща. Само по себе си не би стигнало за вечеря на куче, но и целият свят не може да го засити. Човекът не жали нищо живо; той убива, за да се нахрани, за да се облече, за да се украси; убива, за да нападне и за да се защити; убива за знания и за забавление; убива заради самото убийство. Изтръгва червата от агнето и с тях свири на арфа; взема смъртоносния зъб на вълка и с него вае прекрасните си произведения на изкуството; от слонските бивни прави играчки за децата си.

Боско пак се обърна към Кейл — в очите му грееше цялата обич и надежда на любящ родител, копнеещ отчаяно да бъде разбран от съществуването, което обича най-много на този свят.

— А кой да унищожи него, унищожителя на всички останали? Ти. На теб се пада да изстребиш човека. Цялата земя ще превърнеш в необятен олтар, върху който да бъде принесено в жертва всичко живо — без край, без мярка, без отдих, докато не бъде унищожено всичко, докато не изчезне злото, докато смъртта не намери своята смърт.

Боско се усмихна на Кейл с търпеливо и искрено разбиране.

— Защо би сторил нещо тъй ужасно? Понеже е в природата ти да го направиш. Ти не си човек, а въплътен Божи гняв. В теб има достатъчно от човешкото, за да искаш да бъдеш различен. Ти искаш да обичаш, искаш да проявяваш съчувствие и милосърдие. Но в сърцето

си знаеш, че не си такъв. Ето защо хората те мразят, и колкото повече се мъчиш да ги обичаш, толкова повече се страхуват от теб. Ето защо момичето те предаде, и всички ще те предават, додето си жив. Ти си вълк, който се мъчи да повярва, че е агне. Откъде си мислиш, че идва твоят талант да раздаваш злини и смърт? Ти убиваш със същата лекота, както хората дишат. Попадна в най-големия град на света, и въпреки най-добрите ти намерения трябваше само шест месеца, за да го превърнеш в руини. Ти не носиш бедствия, *ти самият* си бедствие. Ти си Мрачният жътвар, Ангелът на смъртта, независимо дали ти харесва, или не. Но ако не ти харесва, добре ще е да привикнеш да бродиш там, където всички ще те презират и ще се мъчат да те убият, без сами да знаят причината. Ела с мен, и когато работата ти бъде завършена, когато всичко живо умре, ще се върнеш отново тук, за да бъдеш възнесен на небесата. Това е единственият начин някога да намериш покой. Уверявам те.

След три часа двамата бяха слезли при чакащите ги Изкупители, и тази вечер Боско говори с уважение на мълчаливия Кейл до късно през нощта.

— Знаеш ли защо Бог те е създал?

Това беше добре познат цитат от Катехизиса на Обесения Изкупител. Кейл предпазливо отговори също с цитат:

— Създал ни е, за да го опознаем и обикнем.

— Смяташ ли, че е постъпил добре?

— Не и според моя личен опит — каза Кейл, — но може би просто не съм имал късмет.

— Но твоят опит доста се разшири през последните осем месеца. Всъщност бих казал, че се разшири уникално. Очевидно Бог е благословил бягството ти и всички последвали невероятни събития, именно за да можеш да отговориш на въпроса. Ти вървя рамо до рамо с великото и доброто на този свят, бе обичан по всички възможни начини от най-красивите, извърши огромни услуги и в замяна получи огромни предателства.

От гледна точка на Боско всичко това имаше голямото предимство да съвпада в общи линии с убежденията на младежа — истината и самосъжалението се сливаха в едно хармонично цяло.

— Бих казал — продължи Боско, — че си разбрал по-добре от когото и да било простата истина: човек за човека е вълк.

— Лицемери — отвърна Кейл. — Напоследък срещнах мнозина от тях. Сега разбирам колко ги има по света.

— Камък в моята градина, предполагам — каза Боско, без да се обижда. — Ако е тъй, боя се, че трябва да обясниш защо.

— Как можеш да ме гледаш в очите и да говориш за предателство?

— Все още не те разбирам. Да предположим, че бях те оставил в ръцете на хора, готови да те продадат за шест пенса. Веднага щом проходиш, щяха да те изправят зад ралото да се взираш в задника на коня по петнайсет часа на ден — глупав, невеж, вероятно мъртъв, преди да навършиш сегашната възраст. Обикновено нищожество.

— Бог е бил милостив. Освен това нали каза, че съм особен.

— Много хора се *раждат* особенни. Както казва Обесения Изкупител, „Твърде много цветя се раждат, за да разцъфнат невидени от никого и да похабят аромата си в пустинния въздух“.

Кейл се засмя.

— Цвете? Вярно, аз съм по-ароматен и по-цветист, отколкото предполагат хората.

— Тогава нека го кажа по-ясно: ти си роден, за да прегазиш през кръв до престола на Бога. Мнозина са звани, малцина са избрани. Но аз те избрах и те направих годен да бъдеш носител на обещания край.

— Имаш ли представа колко безумно звучи това?

— Имам. Понякога се съмнявам в разсъдъка си. — Той се усмихна със странно обаятелна смес от притеснение и подигравка.

— И?

— Тогава си давам сметка що за творение е човекът. Несъвършен в разума, ограничен в способностите, грозен във формата и движенията, свиреп като дявола в действието, плах като крава в страха си. Красота на света? Господар на животните? За мен е просто квинтесенция на праха. — За момент Боско сякаш изгуби нишката, но после се вгледа изпитателно в Кейл.

— Не си ли съгласен?

Кейл не отговори.

— Остави настрани за малко омразата си към мен и помисли какво си видял в този свят. Не си ли съгласен дълбоко в сърцето си?

Отново настана дълго мълчание.

— Продължавай.

— Не за пръв път Господ изтребва човечеството заради неговия провал. Малцина знаят, че е имало човешки род и преди Адам. Бог го унищожил чрез велик потоп, с който залял целия свят и започнал отново.

— Всичко?

— Всичко. До последното стръкче трева.

— Звучи доста лесно. Защо сега да не направи същото?

— Много хора, малко вода. И твърде много трева.

— Папата вярва ли в това?

— Не съвсем — отвърна Боско, — но каквото изгуби на земята, ще бъде загубено и на небето.

— Не те разбирам... О, ясно. — Кейл се замисли за онова, което си мислеше, че е разбрал. — Ти ще убиеш папата, за да заемеш мястото му.

— Ако не те познавах добре, бих казал, че си по-скоро дявол, отколкото ангел. Наистина ли си мислиш, че човек може да убие Божия наместник, без мигновено да си навлече вечно проклятие?

— Навярно не.

Поседяха мълчаливо. Боско искаше Кейл да помоли за обяснение. Кейл разбираше, и въпреки любопитството си не искаше да му достави това удоволствие.

— Папата не е на себе си — заяви Боско.

— А на кого е? — учуди се Кейл. Не беше чувал преди този израз.

— Не, искам да кажа, че не е добре. Стар е и страда от заболяване на ума, което постепенно се влошава. Той забравя.

— И аз забравям.

— Той забравя кой е.

— Ако е толкова зле, скоро ще умре.

— Да, толкова е зле, но хората с подобни страдания често живеят дълго... твърде дълго.

Той погледна Кейл и с наслада усети, че отново има власт над своя ученик.

— Какво трябва да направя? — попита Боско. Това не беше въпрос, а призив към Кейл да покаже уменията си за преценка.

— Когато той умре, трябва да бъдеш там и да станеш папа.

Боско се засмя.

— Лесно е да се каже.

— Смей се — каза Кейл, — но греша ли?

— Не, нека да гледаме просто на сложните неща. Това е наистина краят, но какво е началото? Дори за най-умния често се оказва убийствено трудно да се отдръпне от нещо, което цял живот е било под носа му.

— Какви са позициите ти? — попита Кейл след дълго мълчание.

— Превъзходни — разсмя се Боско. — Когато уби Изкупител Пикарбо, ти бе така любезен да ме придвижиш от десети претендент за папството може би до девети.

— Нямаше ли да ме накажеш?

— Трудно е да се каже. Твоите действия по онова време наистина ме притесниха. Плановете ми за теб — за всичко това — бяха нейде в далечното бъдеще. Десетият претендент за папството няма на практика никакви шансове. Твоето изчезване и моето идване да те прибера ускориха всичко по най-странен и неочакван начин. Мемфис падна. Голяма част от заслугата за това беше моя, а останалата е твоя. Вече съм на четвърто място сред претендентите за папския престол. Уви — той се усмихна — в действителност четвъртото място не е кой знае колко по-добро от десетото или дваисетото.

— Кой са на първо и второ?

— Както винаги, хващаш бика за рогата! — иронично подхвърли Боско. — Гант и Парси.

— Никога не съм ги чувал.

— Че откъде да ги чуеш? Тогава погрешно си мислех, че е преждевременно да те запознавам с тия неща.

— Значи сега ще ми кажеш?

— Сега ще те помоля да съобразиш сам.

— Защо не ми кажеш?

— Защото ще разбереш по-добре, ако сам си направиш изводите. А и защото така ще ми бъде по-приятно.

Кое разумно момче не би изпитало любопитство въпреки цялата си омраза, ако чуе, че дяволът, който го е мъчил през целия му живот, се готви да му разкрие тайните си?

— В библиотеката имаше една книга със собствена ключалка — преброяване на населението. Успях да отключая някои други, но не и нея.

— Но успя да я счупиш все пак.

— Колко е голяма империята на Изкупителите?

— Не е империя, а общност. Общността обхваща четирийсет и три страни и според последното преброяване има шанс да осигури изкупление на сто милиона души.

— Колко е голям светът?

— Нямам представа. За Индия и Китай знаем твърде малко. Но колкото до четирите краища на света, без да броим Мемфис, ние сме може би четири пъти по-обширни по площ и многократно по-богати, отколкото смята широката публика.

— Защо без да броим Мемфис?

— Високомерието на Мемфис идваше от военната му мощ. Ние завладяхме Мемфис и унищожихме Матераците, но не завладяхме империята им — тя просто се срива. Всяка страна в тази империя обяви независимост и започна да се кара със своите съседи за същите неща, за които се караха и преди идването на Матераците. Превземането на Мемфис се оказа нож с две остриета, а след време може да се окаже, че само е навредило на всички.

— Ако Изкупителската империя е толкова по-голяма, отколкото се предполага...

— Общност — поправи го Боско.

— ... тогава защо сте закъсали в борбата с Антагонистите?

— Добре. Точно така. — Боско явно се зарадва на този въпрос. — Общността на Изкупителите е не само голяма, но и раздута — пълна с противоречия. Някои части на общността са небрежни към вярата и толкова податливи на богохулства, че почти не отстъпват на Антагонистите. Много области изстискват от нас повече субсидии, отколкото плащат като данъци. Други са фанатични във вярата, но вечно спорят помежду си, по една или друга точка от доктрината. Има множество отцепници, заплашващи да се превърнат в истински еретици като Антагонистите.

— Щом нещата са толкова зле, защо Антагонистите не са ви победили?

— Още веднъж — браво. Те са изправени пред същите проблеми. Работата не е, че религията унищожавя човечеството, а точно обратното — човечеството унищожавя религията. Подобно

създание е неспособно да се стреми да стане Божие подобие. Бог се опита, но не успя. Ще опита отново.

— Мислех, че Бог е съвършен — каза Кейл.

— Бог е съвършен.

— Тогава защо се е издънил така с човечеството?

— Защото той е съвършен и във великодушието. Бог не е някакъв мошеник, който мами в собствената си игра на карти. Той желае да се свърже с нас свободно, по свой избор. Но дори Бог не може да направи кръга квадратен. Бог е самотен — той иска човечеството да приеме волята му по свое желание, а не от страх. Разбираш ли какво ти казвам?

— Да, разбирам.

— Нито аз, нито Бог, комуто и двамата служим, се нуждаем от твоето съгласие. Ти не си нито човек, нито бог — ти си възмущение на гнева и разочарованието. Ти си това, което вършиш. Няма значение какво мислиш.

— А когато всичко свърши?

— Във виденията ми бе казано, че ще бъдеш отнесен на остров Авалон, гдето текат реки от мляко и мед. Ще останеш там, облечен в бял златотъкан брокат, докато дойде времето — ако изобщо дойде — когато Бог отново ще се нуждае от теб.

След това Кейл дълго мълча.

— Разкажи ми за Шартр.

— Светилището е военната сърцевина на вярата, но точно затова е разположено тук, на сред пущинака — за да заглушат гласа му. Въпреки че имам голяма власт, всеки командир на Светилището, който се приближи до Шартр на по-малко от шейсет километра, ще бъде отлъчен с папски едикт. Аз мога да влизам там само с изричното му разрешение — каквото рядко ми дават — и никога с повече от дванайсет свещеници. Дори и тогава не се срещам с него насаме, тъй като Гант и Парси напълно са го изолирали от света, като грахово зърно в шушулка.

— Не знам какво е това. — Мълчание. — Защо още не са те убили?

— Праволинеен, както обикновено. Те ме смятат за съперник, но успешно неутрализиран, защото цялата ми власт е в армията, а не в Шартр. Увеличаваш се, Кейл, твърде бързо напредваш.

— Или пък — каза Кейл, — ти им позволяваш да се залъгват с тази заблуда.

— Не е така. Още почти от деня, когато ти пристигна в Светилището, аз започнах да събирам триста военни офицери, които приеха, че човечеството не може да бъде изцелено и че ти си единственото решение. Те скоро ще бъдат тук. Ти ще обучиш тези вече напреднали мъже, те на свой ред ще обучат още по триста, и тъй нататък. До две години ще са подготвили четири хиляди бойци, и аз ще бъда готов да тръгна срещу Гант и Парси. Ако успея, ще бъдем поканени в Шартр да спасим папата.

— И как ще го направите?

— Не се притеснявай за това.

— Но все пак се притеснявам.

— Ами притеснявай се, тогава.

— Какво е златотъкан брокат?

— Коприна. Тежка бяла коприна.

Не че Кейл вярваше за Авалон, макар Боско очевидно да бе искрен в своята увереност за съществуването на това място; но силно се съмняваше в описанието на удоволствията, които го чакаха там.

— Последният път, когато видях някой да носи тежка бяла коприна, това беше някакъв архиепископ, отслужващ тържествена меса за възхвала на Бога. Четири часа ми бяха достатъчни. Ако случайно не си забелязал, аз не си падам по възхвалите.

— Че защо да си падаш? В Авалон за теб ще се грижат седемдесет и две създания, които не са точно ангели.

— Тоест?

— Женствени духове. Не тъй могъщи като бунтовните ангели, с които някога се съюзили, защото вечно били недоволни от мястото си на небесата. Но преди окончателната победа на Бог седемдесет и два от тях осъзнали, че ще загубят дори малкото, което имали, и тогава с ридания измолили от Бог да ги пощади — въпреки волята на Светата Майка, която разбирала що за продажни твари са. Но милосърдният Господ ги пратил в Авалон заради тяхното покаяние и същевременно като наказание за това, че не са имали твърда вяра. Те чакат да ти служат както пожелаеш.

— Като монахини в манастир.

— Това ще зависи от теб... и затова не ми се вярва да е като в манастир.

— И откъде знаеш всичко това?

— Беше ми разкрито в пустинята.

2.

Янитите казват, че детското сърце може да понесе четирийсет и девет удара, преди да бъде увредено завинаги и стореното вече никога да не може да се поправи. Представете си тогава сърцето на Томас Кейл, продадено за шест пенса, хранено с побоища, закалено за убийства, а после предадено от единственото живо същество, проявило любов към него (особено тежка сама по себе си). Самосъжалението, макар да заслужава известна почит, е най-страшната отрова за човешката душа. Съжалението към себе си е универсален разтворител на спасението. Представете си каква отрова се изля в гърдите на Кейл през онзи следобед и онази нощ на Тигровата планина. Помислете за нанесените рани и предложената мощ, за да го разберете. Както казва англичанинът, не е безразсъдно да предпочетеш унищожаването на света пред една драскотина на пръста си — а колко по-лесна изглежда подобна цена, когато става дума за рана в душата ти.

3.

Когато Хенри Мъглата, ИдрисПюк и Клайст решиха предпазливо да проследят Боско и пленника му, те очакваха той да потегли направо към безопасното Светилище, тъй че дългият обходен маршрут разбуди у тях боязън и подозрения. ИдрисПюк разбра накъде отиват едва няколко часа преди Тигровата планина да се появи на хоризонта. Изненада се, че новината сякаш смая двете момчета.

— Това е най-святото място в Добрата книга — каза Хенри Мъглата.

— Мислех, че вече не вярвате в тия неща — отговори ИдрисПюк.

— Кой казва, че вярваме? — през последните няколко дни Клайст беше дори по-докачлив от обичайното.

— Не е там работата — каза Хенри Мъглата, — но сме слушали за това място през целия си живот. Бог говорил с Йоан Проповедник на тази планина. Пак там Ефтай принесъл единствената си дъщеря в жертва на Господа.

— Какво?

Двамата търпеливо му обясниха историята, повтаряна толкова често, че вече не им изглеждаше като истинска случка с истински хора — тъпият нож и дванайсетгодишното момиче, доброволно склонило глава над извития камък.

— Боже мили — възкликна ИдрисПюк, когато приключиха.

— И пак там Сатаната изкушавал Обесения Изкупител с власт над целия свят. Веднъж изядох голям бой, задето изтъкнах, че Сатаната сигурно е бил доста тъпичък.

— И защо?

— Какъв е смисълът да изкушаваш някого с нещо, което не иска?

Заради неочакваното отклонение на Боско имаха малко вода, а храната им свърши преди два дни. Но Клайст застреля лисица и тримата зачакаха с къркорещи стомаси месото да се изпече.

— Смяташ ли, че е готово?

— По-добре изчакайте — каза Клайст. — Не ви препоръчвам да ядете недопечена лисица.

ИдрисПюк не искаше да яде лисица, все едно печена или недопечена. Когато месото беше готово, Клайст го нарязва (да накълцаш лисица на три равни части се оказа истински подвиг), а пълното равенство на дяловете се гарантираше от закона на послушниците, според който разделящият храната трябва да вземе най-малката порция — прозорливо разбиране на човешката природа, което би преобразило световната история, ако можеше да се приложи към редица по-важни дела. ИдрисПюк все още се взираше в справедливия дял от препеченото животно върху чинията си, докато другите двама бяха на път да приключат, макар че още поне половин час щяха да смучат костния мозък.

— Как е на вкус? — попита ИдрисПюк.

— Бива го — отговори Хенри Мъглата.

— Не, питам какво е на вкус.

Хенри Мъглата замислено се загледа нагоре, опитвайки да намери най-точното сравнение.

— Като кучешко.

В края на краищата ИдрисПюк захапа месото — все пак беше храна — и откри, че напомня свинско, пържено в грес, ако на вкус греста е същата, като на мирис. Когато заспа с пълен и разбълникан стомах, той сънува цяла нощ чайници, пулсиращи в нощното небе. А когато небето започна да просветлява, го събудиха ядните ругатни на Хенри Мъглата.

— Какво става?

Хенри Мъглата вдигна един камък и гневно го запокити на земята.

— Онази торба с лайна Клайст. Избягал е, коварното му копеле.

— Сигурен ли си, че не е отишъл да се облекчи, или да остане за малко сам?

— Приличам ли ти на идиот? — отговори Хенри Мъглата. — Взел си е целия багаж.

Той продължи да обсипва с проклетия Клайст цели пет минути, после взе същия камък, метна го в сетен изблик на ярост, седна и потъна в гневно мълчание.

След като го остави да мълчи няколко минути, ИдрисПюк го попита защо се ядосва толкова. Хенри Мъглата го погледна колкото възмутен, толкова и озадачен.

— Той ни заряза в беда.

— Как така?

— Ами... — Хенри не намери какво да каже. — То си е очевидно.

— Е, може би. Но защо да не ни зареже в беда?

— Защото уж беше мой приятел, а приятелите не се зарязват в беда.

— Но Кейл не му е приятел. Чувал съм да го казва поне сто пъти. Не си спомням и Кейл да е казвал добра дума за него.

— Кейл му спаси живота.

— Той пък спаси живота на Кейл при Силбъри Хил — и то неведнъж.

Хенри Мъглата изпъшка раздражено.

— Ами аз? Мислех го за свой приятел.

— Попита ли го дали иска да дойде с нас?

— Той нищо не каза, когато тръгнахме.

— Е, сега ти го казва.

— Защо не ми го каза в лицето?

— Сигурно се е срамувал.

— Ето, видя ли!

— Нищо не съм видял. Приемам, че според най-високите стандарти за святост той трябва да ти обясни мотивите си лично и изчерпателно. Ти твърдиш, че си му приятел — Клайст претендирал ли е някога да бъде светец?

Хенри Мъглата се загледа настрани, сякаш търсеше някой поддръжник за каузата си. Известно време мълча, след това се разсмя — отчасти развеселено, отчасти с разочарование.

— Не.

Изпаднал в нравоучително настроение, ИдрисПюк не се удържа и продължи самодоволно:

— Безсмислено е да обвиняваме някого за това, че гледа собствените си интереси. Чии интереси да гледа? Твоите? Клайст знае какво го чака, ако го хванат отново. Защо да рискува такава ужасна смърт заради някого, когото дори не харесва?

— Ами аз?

— Защо да рискува такава ужасна смърт дори заради някого, когото харесва? Толкова високо ли се оценяваш?

Този път Хенри Мъглата се разсмя без следа от разочарование.

— А ти защо дойде? Изкупителите няма да са по-милостиви към теб, отколкото към мен.

— Много просто — каза ИдрисПюк. — Позволих на симпатията да надделее над здравия разум. — Тук той не можа да устои на възможността да развие още една от любимите си идеи. — Ето защо е далеч по-добре да нямаш приятели, ако притежаваш достатъчно силен характер, за да минеш без тях. В края на краищата, приятелите винаги ти докарват неприятности по един или друг начин. Но ако трябва да ги имаш, тогава недей да им се месиш и приеми, че всеки има правото да съществува според характера си, какъвто и да е той.

Двамата мълчаливо си събраха багажа и мълчаха още дълго, докато накрая Хенри Мъглата зададе един изненадващ въпрос:

— ИдрисПюк, вярваш ли в Бога?

ИдрисПюк дори не се замисли над отговора.

— Нито в мен, нито в света като цяло има чак толкова много доброта и любов, та да ги прахосвам за въображаеми същества.

4.

Знае се, че сърцето е обгърнато в тръба и че силните напрежения го карат да пропада надолу по тази тръба, обикновено наричана чепина или спиракулум, която завършва в коремната кухина. В долната част на чепината или спиракулума има хрущялест клапан, наречен спрингум. Някога, когато върху човека се стоварвало горчиво разочарование и той нямал сили да го понесе, спрингумът се разкъсвал, сърцето пропадало през него и спирало незабавно, давайки на страдалеца милостив и бърз край. Днес в света има толкова много болка, че едва ли някой би могъл да я понесе и да оцелее. Затова грижовната природа накарала спрингума да се слее със спиракулума, за да не може да се отваря, и сега дори най-ужасното страдание трябва просто да се изтърпи. И добре че е тъй, иначе Кейл едва ли би издържал първия си поглед към Светилището, което се издигна над утринната мъгла пред него, зловещо като наказание. През цялата последна част на пътуването някъде от дъното на душата му се надигаше детинска надежда, че когато види Светилището, то може да е напълно унищожено от огън и жупел. Но не беше. То стърчеше на хоризонта, неизменно и трмаво в своята каменна бдителност, и чакаше неговото завръщане, сякаш се бе сраснало с плоския планински връх, върху който бе построено, самият той подобен на огромен кътник, вграден в пустинята. Не беше създадено за радост, страх или възхвала. Целта му личеше от пръв поглед: на всяка цена да държи едни хора навън, а други вътре. И все пак не беше лесно да се опише: то сбираше в себе си голи стени, затвори, места за мрачно поклонение и необятна кафява безличност. Приличаше на нечия представа как би изглеждал човек, сътворен от бетон.

През цялото изкачване по тесния криволичещ път към просторното плато сърцето на Кейл се блъскаше в хрущялната клапа на спрингума, търсейки забрава — ала забравата не идваше. Огромната порта се отвори, после се затвори. И това бе всичко. Въпреки цялата си дързост, смелост и интелигентност, въпреки

късмета, смъртта, любовта, красотата и радостта, клането и предателството, в крайна сметка се връщаше там, откъдето бе тръгнал преди по-малко от година. Беше настанал каноничният Ничий час и всички се молеха в десетината църкви — послушниците за опрощение на греховете си, Изкупителите за опрощение на послушниците.

Ако не бе тъй отчаян, Кейл може би щеше да забележи, че при слизането от коня му помогна дори не обикновен Изкупител, а самият Прелат на конюшните, и то с изключителна почит. Боско, който трябваше да се задоволи с помощта на обикновен коняр, тръгна напред и му кимна към една врата, на която Кейл почти не бе обръщал внимание през всичките си години в Светилището, защото на послушниците не се разрешаваше дори да припарят до нея. Прелатът на конюшните я отвори и го поведе напред — не като негов началник, а като услужлив придружител. Вървяха през кафеникавия сумрак, характерен за всички места в Светилището, но дори и в дълбините на душевното си страдание Кейл започна да осъзнава колко е странно да живее тук цял живот и изведнъж да открие, че има огромни части от Светилището, за чието съществуване дори не е подозирал. Кафявото си оставаше все тъй кафяво, но по-различно. Имаше врати! Врати навсякъде. Спряха пред една от тях. Тя беше отворена и му направиха знак да влезе, но този път никой не мина пред него; последва го само Боско. Стаята се оказа голяма и обилно обзаведена с кафяви мебели. Стори му се тревожно позната — със същото разположение като стаята, в която бе убил Изкупител Пикарбо. Имаше дори спалня. Подобно място се полагаше само на властните и могъщите.

— Ще се наложи да останеш тук два дни, може би три. Несъмнено разбираш, че трябва да се подготвим. Ще ти носят храна и всичко, от което се нуждаеш, просто почукай на вратата и твоят... — Боско се поколеба в избора на точната дума — ... твоят пазач ще се погрижи да го получиш.

С енергично кимване, равно почти на поклон, Боско излезе и затвори вратата зад себе си. Кейл се загледа след него, удивен не толкова от факта, че има пазач, колкото от идеята, че може да получи всичко, което поиска. Какво толкова можеше да желае в Светилището? Но логичното му предположение, че няма такова нещо, се оказа напълно погрешно.

Междувременно Боско имаше да се справи с куп неотложни проблеми. За Кейл, Хенри Мъглата и Клайст той изглеждаше като възплъщение на абсолютната власт сред Изкупителите. Това обаче бе далече от истината. Можеше да е вярно по отношение на послушниците и дори на мнозина от висшите Изкупители. Неговата дума бе закон за Светилището, но все пак истинският център на църковната власт се намираше при папа Бенто XVI в свещения град Шартр. Овладейл преди двайсет години този страховит бастион на могъществото и вярата, той бе посветил изминалите две десетилетия на борба за отмяна на промените от предходните сто години, опитвайки да обнови чистотата на Единствената истинска вяра. Ала от известно време насам го бяха налегнали прискърбните болезки на преклонната възраст — изпървом нарастваща склонност да забравя, после да се унася, след това да потъва дълбоко в унеса и да се завръща само за кратки проблясъци от по няколко часа, през които сякаш напълно си възвръщаше предишната желязна хватка. Откъде се завръщаше? Кой знае... През трите години, откакто започна разрухата на съзнанието му, се появило множество съзаклятия, хунти, клики и котерии, изчакващи момента, когато смъртта щеше да го освободи от задълженията му. Двете най-важни сред тях бяха Триумфалните Изкупители, ръководени от Изкупител-кардинал Гант — отговорник за чистотата на вярата — и службата на Светия надзор, контролирана от Изкупител-кардинал Парси. Който контролираше Светия надзор и Триумфалните Изкупители, контролираше и достъпа до Светия отец, а Светият отец беше толкова болен, че съвместно можеха да контролират почти всичко. Що се отнася до Гант и Парси — по омраза към Боско те се различаваха помежду си не повече, отколкото комар и бълха. Мнението на Боско за тях обаче надхвърляше всяка омраза. Тази дългогодишна вражда бе раздухана целенасочено от папа Бенто, който също като мнозина владетели вярваше фанатично в принципа „разделяй и владей“. Когато му дойдеше времето, щеше да си избере наследник — но сега този въпрос сякаш не зависеше от него, макар че изборът можеше да е само между Парси и Гант. Не и Боско. Над Боско тегнеше подозрението, че мисли — а понякога дори мисли по нов начин. Тъй като знаеше това много добре, Боско си правеше други планове.

Като умел жътвар и сеяч, по-надарен в тази област дори от мемфиския канцлер Випонд, Боско бе реагирал бързо след катастрофата, предизвикана от убийството на Пикарбо и последвалото бягство на Кейл. Но когато си убеден, че Бог е на твоя страна, става много важно не само да имаш мозък, но и да вярваш в простата поговорка: „Помогни си сам, за да ти помогне и Бог“. Пред онези, които трябваше да знаят, Боско обясни, че шпиони на Антагонистите са убили Пикарбо, а Кейл е бил принуден да ги придружи, за да разобличи плана им за убийство на папата. Станеше ли дума за Антагонистите, никое обвинение не можеше да е прекомерно. „Една голяма лъжа — обичаше той да казва на най-близкия си довереник, Изкупител Гил — хваща вяра по-лесно от малката, а простото се приема по-лесно от твърде сложното.“ Затова поръча на своя пропаганден наместник, Изкупител Юджин Хадамовски, да напише книгата „Протоколи на Антагонистките модератори“, описваща заговора с пълни подробности. След усърдно търсене намериха тялото на един Изкупител, който притежаваше всички преувеличени характеристики, приписвани от мълвата на Антагонистите: зелени зъби (щастливо съвпадение със симптома на заболяването, от което беше починал), дебели устни, голям нос и черна къдрава коса. Хвърлиха тялото му в морето край Острова на мъчениците, където би трябвало да го отнесе течението, и оставиха всеобщата вяра в подобни конспирации да свърши останалото. Протоколите обаче не се ограничаваха само с подробностите на зловещия заговор, но и обясняваха, че един изключително храбър и благочестив агент на Изкупителите, чрез огромен риск и свещено лукавство, е проникнал сред заговорниците, за да се опита да спаси папата. И което бе още по-хитро — твърдяха, че петата колона на Антагонистите е привлякла към тяхната ерес неуточен брой Изкупители и мнозина от тези отстъпници са се докопали до важни постове — както при Триумфалните Изкупители на Гант, така и в Светия надзор на Парси, откъдето предават на господарите си жизненоважни тайни и дебнат всяка удобна възможност, предоставена от моменти на слабост у вярващите. Освен това Протоколите неохотно признаваха, че въпреки всички усилия не е постигнат сериозен напредък в борбата за религиозна чистота сред Изкупителите на Боско в Светилището.

Убеждението на Боско, че Протоколите могат да бъдат примитивни като рисунка на четиригодишно хлапе, стига вярващите да са убедени в произхода им, се оказа по-вярно, отколкото можеше да се надява. Шансът тялото да бъде изхвърлено от морето бе едно на милион и това доказваше убедително, че няма никаква конспирация. Появата му изглеждаше тъй естествена, че изобщо не се повдигна въпросът за фалшификация. Службата на Светия надзор и Триумфалните Изкупители бяха принудени да се ограничат с възраженията, че макар и да има несъмнена заплаха, противниците им грешат за наличието на еретици в техните редове. Въпреки това последваха яростни чистки. Изтезанията сами по себе си бяха забранени за употреба срещу Изкупители, но службата на Разпитвачите не се нуждаеше от клеци и нажежени жезла. Няколко нощи без сън, следвани от потапяне във вода, бързо принуждаваха напълно невинни мъже — или поне незамесени в ерес — да се признават за виновни в съглашателство, отстъпничество и връзки с дявола, както и да изброяват имената на своите съучастници. Боско наблюдаваше със задоволство как мнозина негови врагове биват изгаряни на клада от другите му врагове. Властта, която спечели като резултат от обвиненията на Протоколите, че неговото управление на Светилището е образец за устойчивост срещу Антагонизма, му осигури достатъчно допълнително влияние, за да започне атака срещу Матераците, довела до съвсем неочаквани и величави последици. Сега в много отношения той надвишаваше Парси и Гант и бе доказал на последователите си без капка колебание и съмнение, че Бог е благословил дръзкия и опасен план и че Кейл е наистина Божи пратеник. Чакаше го още много работа, и то твърде сериозна. Гант и Парси не бяха за подценяване, а осъзнавайки заплахата от страна на Боско, те се обединиха срещу него. В крайна сметка двамата с общи усилия прекратиха чистката на Антагонистите и се заеха да смажат Боско на всяка цена.

Тази нощ Боско лежеше в леглото и размишляваше над многото планове, които бе привел в ход, за да унищожи своите съперници и да предизвика края на света. Възторгът и тревогите не му даваха да заспи. В крайна сметка какво би могло да потресе човешката душа по-силно от решението да сложиш край на всичко — страховитият шемет да се посветиш на окончателното премахване на злото? Тревогите му бяха

по-обикновени, но не по-малко важни. Боско не бе чак толкова глупав, та да пуска в ход грандиозни идеи, без да предвиди, че за осъществяването им се нуждае от остър ум, компетентност и, разбира се, късмет. После идваха тревогите и възторзите, свързани с Кейл. Всичките му някогашни надежди за това момче се сбъднаха и надхвърлиха очакванията. И все пак го озадачаваше, че Бог му дава всичко, обещано от виденията, но въпреки това в него остават следи от нещо неуместно — безсмислен гняв и негодувание, което не можеше да се превърне в истинска праведност. Преди да заспи, той се утеша с мисълта, че не е предвиждал Кейл да се появи пред света поне още десет години. Ако не беше онзи безумец Пикарбо и неговите зловещи експерименти, нещата щяха да бъдат съвсем различни. След кратък изблик на гняв той прогони лошото настроение и подири утеха в една от любимите си поговорки: „Планът е бебе в люлка — много малко прилича на възрастния човек.“

Рано на другата сутрин той стоеше на Площада на мъченическата кръв, очаквайки с нетърпение да види как един от най-грижливо подготвените му планове започва да се осъществява. Голямата порта се отвори със скърцане, и триста Изкупители влязоха с маршова стъпка в Светилището. Би било трудно да се опишат като каймака на свещеническото войнство, защото думата „каймак“ създава изцяло погрешното чувство за нещо гладко, нежно и меко. Те бяха може би най-зловещата пасмина, събирана някога на едно място — Боско ги беше спечелил само благодарение на десет години неуморно старание и търпение, тъй като съвсем не е лесно да съчетаеш непокорството и разума с фанатизма. Най-трудното бе да запази искрите на дръзко и изобретателно насилие, които бяха привлекли вниманието му. Тези Изкупители проявяваха талант за невероятни нововъведения заедно с по-обичайната склонност към жестокост, бруталност и готовност за подчинение. Те щяха да бъдат най-близките помощници на Кейл. Той щеше да ги обучи, всеки от тях на свой ред да обучи стотина други, а те — по още стотина. Сега, когато разполагаше с Кейл и мъжете пред себе си, той имаше и възможността да сложи начало на края.

Боско все още не притежаваше властта на своите съперници в Шартр, но пък имаше голям брой всевъзможни последователи, мнозина от които изобщо не се познаваха. Някои бяха фанатични в

своята преданост, искрено вярващи в плана му да промени света веднъж завинаги; повечето нямаха представа за истинските му намерения, но го смятаха за по-ревностен във вярата, отколкото Парси и Гант. Други, по-колебливи, го приемаха като властник, който може да стане още по-властен. Навярно звездата му щеше да помръкне след смъртта на папата — лека му пръст, но знае ли се... Чрез тази грозна смес от съюзници той разпространи слуха за Кейл, разкривайки неговия героизъм при спасяването на папата не само от зловните козни на Антагонистите, но и от завоевателните стремежи на вече повалените Матераци. Бяха написани неофициални брошури, разказващи неодобрително, но с пикантни подробности за преживените от Кейл изкушения и опасности. Описанието на Мемфис в тях беше грубо, но не и невярно: щедро предлаганата плът, хитрите политици и красивите, но покварени и лукави жени. Ала макар някои Изкупители да се наслаждаваха на ужасите, за които четяха, малцина от тях бяха лицемери — те искрено се възмущаваха от прочетеното. Може да ви изненада, че мъже като тях са способни да изпитват обич — но не се изненадвайте. Наистина бяха способни. Кейл бе спасил папата, когото обичаха.

Непрестанно нарастващият брой послушници през последните няколко години, докато Боско заздравяваше своя контрол над военното бъдеще на Изкупителите, означаваше, че макар и огромно, Светилището нямаше кой знае какви възможности за настаняване на новите триста елитни бойци. В общи линии, Изкупителите не държаха особено на житейските удоволствия; но една отделна стаичка, когато не са на активна служба, имаше голямо значение в техния изпълнен с лишения живот. По времето, когато свободната площ не представляваше чак такъв лукс, в Дома със специално предназначение бяха построени много килии, и сега Боско реши да прогони онези, които отдавна се мотаеха там. През последните няколко седмици чрез голям брой екзекуции бе разчистено място за новопристигналите. Както става във всички затворени институции, хората от Светилището бяха ужасни клюкари и поради това безмилостно любопитни. Нямаше как да не плъзне мълва за пристигането на тези впечатляващи свещенослужители, и Боско едва впоследствие осъзна, че е трябвало да измисли по-убедително обяснение за присъствието им. Засега разчиташе на интелигентността и богатия опит на Главния тъмничар,

комуто бе заповядал да се отнася добре към новодошлите и да ги настани в северното крило на затвора, вече изпразнено от затворници благодарение на скорошната поредица от убийства. Боско уреди за тези треста мъже отлична храна и обясни, че крилото ще бъде заключено, за да ги предпазят от любопитните. Те знаеха, че са цветът на избраните и че тайната е жизненоважна за оцеляването им — затова нямаше възражения.

После Боско отдели няколко часа, за да обясни намеренията си на Кейл, който мълчеше почти през цялото време.

— Под чия власт са те?

— Под твоя.

— А аз под чия власт съм?

— Под ничия — със сигурност не под моя, ако това имаш предвид. Ти си възмущение на Божия гняв. Само си мислиш, че си човек и че волята на друг човек може да има значение за теб. Отстъпиш ли от природата си, ще се самоунищожиш. Ето защо Арбел Лебедовата шия те предаде; предаде те и баща й, макар че ти спаси дъщеря му и върна единствения му син към живота. Хората не са за теб — и ти не си за хората. Направи онова, за което си тук, и ще се върнеш при небесния си Отец. Опиташ ли се да бъдеш нещо, което никога не можеш да бъдеш, те чакат повече болки и страдания от което и да било създание, съществувало някога.

— Дай ми Мемфис.

— Защо?

— А ти как мислиш?

— О — усмихна се Боско. — За да го сринеш тухла по тухла и да посипеш сол върху основите.

— Нещо такова.

— На драго сърце. В края на краищата това ти е работата. Но не разполагам с такава власт, следователно не разполагаш и ти. Трябва ни армия. Средството да си я осигурим спи в Дома със специално предназначение. Но дори и тогава аз трябва да стана папа, преди да получиш правото за разруха в подобни мащаби. Както вече разбра, с нищо не можеш да накараш някой мъж или жена да те обича. Освен мен, Томас. Аз те обичам.

С тия думи той стана и излезе.

Тази нощ изнервеният Изкупител Бержерон, заместник на Главния тъмничар, пристигна с поименен списък на тристате мъже, които Боско бе наредил да бъдат проверени според светилищната документация, за да не се допусне вражеско проникване. Новият списък потвърждаваше наличието само на двеста деветдесет и девет души. Липсващият Изкупител трябваше да бъде отчетен за в случай, че е размислил или е бил арестуван. Впоследствие се оказа, че е починал от едра шарка по пътя, преди да се присъедини към другите. Тъмничарят беше нервен, защото нямаше опит в общуването със страховития Боско. Неговият шеф — Главният тъмничар, лежеше от вчера в затвора по обвинение в Нечестиво вироглавие — достатъчно сериозно престъпление, за да го арестуват, но не и да информират Боско. Главният тъмничар бе избрал своя сегашен заместник именно защото с оскъдната си интелигентност не представляваше сериозна заплаха за поста му. Заместникът се върна един час след като Боско прочете списъка с имената. Когато той влезе, Боско не вдигна глава, само бутна към него списъка. Човекът нервно го взе, без да гледа, и побърза час по-скоро да се оттегли.

Щом излезе навън, тъмничарят откри, че сърцето му бие като на девойка след първа целувка. Той опита да се успокои, и като застана под мъждивата вощеница в един стenen свещник, огледа внимателно списъка. Когато приключи, очите му бяха изцъкдени от страх и несигурност. Няма покой за глава, която носи корона. Той беше твърде уплашен, за да помоли Боско за разяснения, и твърде горд, за да се консултира със своя предшественик. С право смяташе, че би изглеждал глупав и некадърен в очите и на двамата. В края на краищата повишението му все още трябваше да се потвърди. „Какъвто и да си — бе чул да казват веднъж — бъди решителен.“ Този не много добър и със сигурност недоразбран съвет се спотайваше от години в ума на Изкупител-тъмничаря Бержерон, дебнейки възможност да го предаде. И най-сетне тази възможност дойде. Колцина от нас са различни? Колко от нашите най-лоши или най-добри часове се коренят в някое малко парченце глупост, заклещено в душите ни като плевел в корава скала и разцъфнало там напук на всичко? То впива корени в пукнатината, разширява я, идва внезапна буря, в пукнатината нахлува вода, после замръзва през някоя зимна нощ и разтваря пукнатината. Минава непознат ездач, конят му се препъва в пропуканата скала и

заедно с ездача отхвърква в ужасната бездна. И тъй, Бержерон забърза към килията на Петър Бързица и с абсолютна убеденост почука на вратата.

— Да?

— Хората от този списък в северното крило да бъдат екзекутирани.

Бързица не се изненада особено, след като напоследък толкова много затворници от северното крило на Дома бяха умъртвени. Той прегледа списъка, пресмятайки приблизително каква задача му предстои.

— Мислех — каза той, колкото да поддържа разговора, — че засега приключихме с екзекуциите.

— Очевидно не — отвърна раздражено Бержерон. — Може би искаш да идеш при Божия Изкупител Боско и да го попиташ какво си въобразява?

— Не е моя работа — отговори Бързица. — Не ни се полага да разсъждаваме. Кога?

— Сега.

— Сега ли?

— Идвам направо от Изкупител Боско.

Това прозвуча убедително.

— Закъде се е разбързал?

— Това не те засяга. Имаш грижата само да започнеш и да завършиш час по-скоро.

— Колко са?

— Двеста деветдесет и девет.

Бързица пресметна на ум, мърдайки мълчаливо устни.

— Мога да започна след два часа.

— Ами ако ти резнем пръста?

Бързица пак се замисли.

— Два часа.

Бержерон въздъхна.

— И колко ще трае?

— Вкараме ли ги в Ротондата, ще отмятаме по един на всеки две минути. С почивките — единайсет часа.

— А без почивки?

— Единайсет часа.

— Много добре — каза Бержерон с тон, който подсказваше, че е приключил преговорите успешно. — В Ротондата след два часа.

Всъщност след по-малко от час Бързица вече работеше в Ротондата с четиримата си помощници. Беше огледал внимателно жертвите си. Изглеждаха свирепа сган. Ако надушеха какво става, нямаше да мине без неприятности. Засега личеше, че са в неведение — макар и не съвсем блажено. Дори и тъй кораби на вид мъже не може да са толкова безгрижни пред лицето на смъртта и очакващото ги вечно проклятие. Но едно го притесняваше най-много.

— Защо — обърна се той към Изкупителя на стража — не са заключени в килиите си? Защо не ги пази никой освен теб?

Отговорът прозвуча съвсем убедително.

— Нямам представа.

Пазачът не прояви общителност не само защото наистина не знаеше нищо, но и защото никой не искаше да разговаря с Бързица. Дори и най-грубите Изкупители го гледаха отвисоко и искрено го презираха, както палачите винаги са били презирани. Никой не го харесваше, но това не го вълнуваше, или поне се опитваше да се убеди, че не го вълнува. Всъщност бе много чувствителен към начина, по който го възприемаха. Обичаше да се боят от него. Обичаше да го смятат за смъртоносен и загадъчен. Презрението обаче го наскърбяваше. То беше незаслужено и несправедливо. Той се държеше високомерно, но страдеше от тази липса на уважение.

Страдеше мълчаливо — не по свой избор, а защото никой не искаше да говори с него. Дори и помощниците му, двама от които наскоро най-нагло се опитаха да получат преразпределение като мисионери при прокажените в Могадишу. Щяха да си получат заслуженото за тази измяна, но тази вечер изискваше единство и хармония в майсторството.

Все още оставаха някои проблеми и той реши да се разходи покрай колоната, за да си подреди мислите. Дали първо да бъдат вързани? Трябваше да прецени дали предимството на вързаните ръце и крака надвишава минусите на неминуемата тревога, че предстои нещо неприятно. Тия типове не изглеждаха от най-кротките, а след като по някаква неизвестна причина бяха оставени с отворени врати на килиите, това лесно можеше да доведе до бунт. По-добре, реши той, крачейки по колоната, да ги държат в неведение и всичко да става

толкова бързо, че да проумеят едва когато са на половината път към отвъдното. Това изискваше повече сръчност и по-сигурна хватка, но и двете не му липсваха.

— Добър вечер, Изкупителю.

Боско мина край него, размишлявайки за Кейл.

— Добър ве...

Но Боско вече се отдалечаваше.

Ротондата беше проектирана от предшественика на Бързица — според него голям фантазьор — и построена, по негово професионално мнение, по-сложно, отколкото се налагаше. Придържай се към простотата, бе неговият девиз. Той замени тристайната система на Ротондата за масови екзекуции — една стая за самото убийство, една за подготовка и трета за чакащата жертва — с друг метод, разчитащ повече на съдействието на жертвата, оставена с впечатление, че става нещо съвсем различно. Казваха на човека, че му предстои кратък разговор с игумена на Светилището. Когато влизаше през дебелия звуконепроницаема врата, той виждаше коленичилиия игумен да се моли с гръб към него пред Светата икона на Обесения Изкупител. Затворникът и двамата му пазачи коленичиха рамо до рамо, може би малко по-близо един до друг, отколкото се полагаше. Тогава игуменът се изправяше, обръщаше се, осъденият вдигаше глава и Бързица, облечен с кожена престилка, го хващаше за косата. Двама пазачи държаха ръцете на клетника, а Бързица прерязваше гърлото му със своето лично изобретение — ръкавица с вграден нож. Вече умиращ, в шок, човекът падаше върху фалшивия под пред него и охраната го спускаше към долното помещение, където други Изкупители издърпваха трупа, грижливо и бързо измиваха пода и го вдигаха обратно на място. След кратка проверка за следи от борба охраната напускаше стаята през друга врата. Навън следващата жертва търпеливо чакаше с двамата си пазачи. В полумрака човекът си мислеше, че вижда как предишният затворник излиза. После цялата процедура започваше отначало.

Това продължи през цялата нощ с едно-единствено прекъсване. Един от осъдените, по-наблюдателен от останалите, усети нещо нередно. Когато една уморена ръка сграбчи косата му, а друга го

стисна отляво, той инстинктивно се изтръгна от хватката. Подхлъзна се, падна и закрещя, докато четиримата убийци вкупом се мъчеха да го притиснат; крещеше и се бореше, докато те го блъскаха към шахтата, тъпчеха ръката му, удряха го по главата и най-накрая го изхвърлиха в долното помещение, за да бъде довършен от Изкупителите. Дори дебалата врата не попречи на звуците от ужасната борба да стигнат до ушите на чакащия в коридора отвън. Бързица изскочи и намушка слияния Изкупител, преди да е вдигнал шум. Иначе всичко мина без произшествия.

В единайсет часа на другата сутрин Изкупител-тъмничарят Бержерон инспектира купчината леко измити тела, струпани в мортуариума на Ротондата, за да бъдат откарани към Полето на Гинки под прикритието на нощта. Гледката беше зловеща, но впечатляваща. Половин час по-късно той стоеше пред леко раздразнения Боско, който се мъчеше да прегледа скучните и объркани документи, свързани със спор около доставката на голяма партида развалено сирене.

— Какво има? — попита Боско, без да го поглежда.

— Екзекуциите бяха изпълнени, както заповядахте, Изкупителю.

Боско вдигна глава и с раздразнение усети, че съвсем е изтървал нишката във взаимните обвинения кой носи отговорност за прогнилото сирене.

— Какво?

Ужасяващ страх вледени Бержерон като зимен вихър.

— Екзекуциите на затворниците в Дома със специално предназначение.

Гласът на Бержерон бе изтънял до шепот. Той извади списъка с имената и посочи последната страница.

— Ето кръста, който поставихте в края, за да я потвърдите.

Боско бавно взе листа от него. Обзе го ужасно спокойствие.

Вгледа се за миг. Безценните му гаулайтери бяха изчезнали. До един.

— Кръстът най-долу — тихо изрече той — беше потвърждение, че съм го прочел.

— А.

— Точно така. А.

— Аз...

— Моля те, не говори. Тази сутрин ми донесе голяма беда. Отведи ме да ги видя.

Кейл гледаше разсеяно през прозореца на стаята си. Умът му беше на хиляди километри от тук. Зад него един послушник подреждаше втората му трапеза за деня. Ако не друго, поне му оставаше удоволствието от храната, която сега идваше от кухнята на монахините, както за другите Изкупители. Послушникът изгърва един прибор на пода и той шумно отскочи към краката на Кейл. Това го накара за пръв път да се вгледа в лицето на момчето. То беше почти на неговата възраст. Вдигна прибора и плахо погледна нагоре.

— Не те познавам — каза Кейл.

— Доведоха ме преди десет дни от Щутгарт.

Само преди няколко дни Кейл бе чел за Щутгарт в един алманах, който му даде Боско. Алманахът описваше накратко всяка въоръжена и укрепена цитадела на Изкупителите с население над пет хиляди души. Описанията заемаха петстотин страници, а имаше десет такива тома. Според Боско, Изкупителската общност бе крехка. Дори от малкото прочетено в алманаха ставаше ясно, че тя е огромна — далеч по-обширна, отколкото предполагаше.

— Защо? — попита Кейл.

— Не знам.

— Как се казваш?

— Модъл.

Кейл отиде до масата и седна. Имаше бъркани яйца, препечен хляб, пилешки бутчета, наденички, гъби и овесена каша. Той започна да си сипва.

— Ти си Кейл, нали?

Кейл не му обърна внимание.

— Казват, че си спасил папата от злите Антагонисти.

Кейл го погледна за миг, после пак се зае с храната. Модъл се загледа в него. Беше гладен, защото послушниците винаги бяха гладни, а през по-голямата част от годината страдаха и от студ. Но не му хрумваше, че ястията на масата, някои от които дори не познаваше, могат да бъдат споделени с него. Те бяха като красива жена за грозен мъж — той може да се наслаждава на красотата, но изобщо не се

надява да я докосне. Ала колкото и разсеян да беше, Кейл не можеше да яде с удоволствие пред друг послушник.

— Седни.

— Не мога.

— Можеш. Сядай.

Модъл седна и Кейл сложи пред него чиния пържени картофи. Но, разбира се, възникна проблем. Кейл взе чинията и изсипа върху своята всички картофи освен един. Изчервеното от копнеж лице на Модъл посърна.

— Виж какво — каза Кейл. — Хапнеш ли прекалено много от тия неща, след пет минути ще се прозяваш до премаляване. Повярвай ми. Какво ви даваха за ядене в Щутгарт?

— Овесена каша и буци.

— Буци ли?

— Мазнина с ядки и други неща.

— Ние му викаме мъртвешки крак.

— О — каза Модъл.

Кейл махна кожата от едно парченце пилешко и остърга вкусното желе, полепнало съблазнително откъм долната страна. После добави белтък от яйце и малко повече овесена каша, но не прекалено.

— Виж как ще ти се отрази.

Добре, гласеше отговорът, отразява се вълшебно, прекрасно, божествено добре. Дори и в дълбините на бездната от гняв и ярост, Кейл неволно изпита радост от наслаждението на Модъл, докато ядеше пържения картоф, белтъка, кашата, и всичко потъваше в прегладнялото му гърло, сякаш идваше от райските градини, за които разправяха, че там реките били от лимонада, а скалите от шоколад.

Когато приключи, Модъл се облегна назад и отново погледна Кейл.

— Благодаря ти.

— Моля. Сега иди да легнеш и за пет минути обърни лице към стената, та да не ме гледаш, докато свърша. Може да се почувстваш малко странно.

Модъл се подчини и Кейл довърши закуската си, без повече да му обръща внимание. Тъкмо приключваше, когато на вратата се почука.

— Махай се — каза той и направи на разтревожения Модъл знак да стане. Отново се почука. Той изчака и каза: — Влез.

Беше Боско.

Десет минути по-късно двамата стояха сами в мортuariума и безмълвно гледаха двеста деветдесет и деветте мъртви тела, останали от десетгодишните планове на Боско да предизвика края на света.

— Искях да ти покажа това, защото между нас не трябва да има тайни. Не искам да се поучиш от моята грешка, защото не съм допуснал грешка. Искан ми се да бях допуснал, защото тогава можеше да се поуча от нея. Но тази грешка, нека да я наречем така, е просто каквото виждаш. Обикновено събитие. Имаше план, грижливо подготвен и задълбочено обмислен план. От това тук трябва да се научиш, че няма какво да научиш. Че има глупави хора, има неопитни хора и стават недоразумения. Такава е същността на нещата. Разбираш ли?

— Да.

— Ще потърся алтернатива.

Но въпреки цялото си примирение с ужасната касапница на незаменимото му дългогодишно планиране (Бержерон бе заменен, но за негово огромно учудване и благодарност не го изкормиха и дори изобщо не го наказаха), Боско бе преbledнял от потресението.

— Гледай ги един час. После се прибери.

— Не ми трябва един час — каза Кейл.

— Мисля, че...

— Не ми трябва един час.

Боско съвсем леко поклати глава. Обърна се да излезе и Кейл го последва по криволичещото стълбище, наричано в горния си край Стълба към небето, а в долния (по отдавна забравени причини) — Стъпалата на лакомника. Съвсем бавно минаха покрай Ротондата, защото коленете на Боско вече не го слушаха както някога, и се изкачиха в Бурсата — коридор, който водеше към различните секции на Дома със специално предназначение.

В края на Бурсата водеха към един открит двор някакъв Изкупител със смъкнато расо. Той хленчеше тихо като уморено и нещастно дете. Кейл гледеше как трима други Изкупители го блъскат напред. Гледеше ги със свиреп ястребов поглед.

— Спри ги.

— Жалостта няма нищо общо...

— Спри ги и им кажи да го върнат обратно в килията.

Боско се приближи до езекуторите, които се мъчеха да избутат затворника през вратата към яркото слънце навън.

— Чакайте малко.

Десет минути по-късно Кейл, следван от озадачения Боско, вървеше мълчаливо пред клетките, където държаха Покаятелите, обвинени в грехове като богохулство, ерес, оскърбления на Светия дух и цял куп други простъпки, докато чакаха да се реши съдбата им — обикновено съвсем проста и неизменна. Кейл крачеше напред-назад, оглеждайки внимателно чакащите затворници — ужасените, отчаяните, слисаните, фанатичните и очевидно лудите.

— Колко са?

— Двеста петдесет и шест — каза тъмничарят.

Кейл, кимна към една заключена врата.

— Какво има там?

Тъмничарят се озърна към Боско, после отново погледна Кейл. Това ли беше прословутият Мрачен жътвар? Не изглеждаше особено впечатляващ.

— Зад тази врата пазим осъдените на Символ Верую.

Кейл погледна тъмничаря.

— Отключи вратата и се махни.

— Изпълнявай — каза Боско.

Изчервен от негодувание, тъмничарят се подчини. Кейл бутна вратата и тя се отвори лесно. Имаше десет клетки, по пет от двете страни на коридора. В осем от тях имаше Изкупители, чиито престъпления изискваха публична езекуция за насърчаване и укрепване на вярата на зрителите. От другите двама затворници единият беше мъж, очевидно не свещеник, защото имаше брада и беше с цивилни дрехи. В последната клетка седеше жена.

— Девата на Гарвановата песен — обясни Боско, когато се върнаха в стаята му. — Пророкувала богохулства за Обесения Изкупител.

— Какви богохулства?

— Как мога да ги повторя? — каза Боско. — Това са богохулства.

— Тогава как е била обвинена на съдебния процес?

— Делото се разгледа на закрито заседание. Само един съдия чу как тя повтори твърденията си и сама се осъди.

— Но съдията знае.

— За съжаление веднага след това съдията, мир на праха му, умря от удар, явно причинен от еретичните думи на Девата.

— Лош късмет.

— Късметът няма нищо общо. Той отиде на по-добро място — или поне място, откъдето никой пътник не се е върнал и никой нищо не е узнал за него, преди да отпътува. Всичко е в документите.

— И мога да ги прочета?

— Ти не можеш да бъдеш осквернен, защото си вплътеният гняв на Бога. Няма значение какво ще прочетеш или чуеш, неподвластен си на поквара.

Кейл се замисли над това.

— Ами брадатият?

— Гуидо Хук.

— Да?

— Той е естествен философ, който твърди, че Луната не е идеално кръгла.

— Но тя е кръгла — възрази Кейл. — Трябва само да я погледнеш. Ако ще убиваш хора за това, че са глупави, трябва ти много повече палачи.

Боско се усмихна.

— Макар и ексцентричен, Гуидо Хук далеч не е глупав. И е прав за луната.

Кейл изсумтя презрително.

— В ясна нощ всеки може да види, че Луната е кръгла.

— Това е илюзия, създадена от разстоянието между Луната и Земята. Помисли си за Тигровата планина — отдалече склоновете изглеждат гладки като масло, а отблизо са сбръчкани като старчески торбички.

— Откъде знаеш? За Луната, имам предвид.

— Ще ти покажа тази вечер, ако желаеш.

— Ако Хук е прав, защо ще умре, задето е казал истината?

— Въпрос на авторитет. Папата отсъди, че Луната е идеално кръгла — символ на съвършеното Божие творение. Гуидо Хук му противоречи.

— Но ти казваш, че е прав.

— Има ли значение? Той оспори скалата, върху която е изградена Единствената истинска вяра — правото на последната дума. Ако му позволим, помисли докъде ще стигнем: смърт на властта. Без власт няма църква, без църква няма спасение. — Той се усмихна. — Хук говори за низшата истина, папата — за висшата.

— Но ти не вярваш в спасението.

— Затова трябва да стана папа, така че истината и онова, в което вярвам, да станат едно и също. Защо толкова се интересуваш от Покаятелите?

5.

Клайст пееше диво, радостно и фалшиво.

*Шумят дърветата над нас,
пчелички носят фас след фас,
звънтят камбанки сини,
сироп се лее тука
и радостно бълбука
по шоколадовата планина.
На шоколадовата планина
свещениците крякат като патки,
навред се вирят курвенски палатки,
трапезите са вечни — яж на воля
и чуваш само „заповядай, моля“
на шоколадовата планина.*

Той посегна с привидна небрежност да провери ножа в чантата на седлото и продължи да реве без капка уважение към мелодията.

*Там има езера с чорба и уиски,
в тях можеш да гребеш и да се плискаш
на шоколадовата...*

Изведнъж той скочи от коня и с ножа в ръка хукна към близкия къпинов гъсталак. Хвърли се през средата, пробивайки си път със скорост и маса, без да обръща внимание на тръните, които раздираха кожата му до кръв. Но плетеницата на леторастите се оказа по-гъста, отколкото предполагаше, а дебелиите стъбла в центъра бяха жилави и

гъсто покрити с шипове, тъй че стремителното му бягство се увенча с болезнен край.

Силни ръце го хванаха за петите и го издърпаха заднешком от трънака. Наложих им се да дърпат здравата, и това даде на Клайст няколко секунди, за да вземе решение. Той пусна ножа в тръните и след малко се озова на открито.

Докато риташе и се дърпаше, други ръце сграбчиха китките му. Разбра, че няма смисъл, и спря да се бори.

Един човек стоеше пред него, но Клайст не можеше да го види ясно, защото слънцето биеше право в очите му.

— Ще те претърсим, така че не мърдай. Някакви оръжия?

— Не.

Две ръце го опипаха бързо и сръчно.

— Добре. Ако ни беше излъгал, това щеше да ти е за последно.

Вдигнете го.

Издърпаха Клайст в седнало положение и петимата мъже, въоръжени с ножове и къси мечове, се отдръпнаха от него един по един. Тези хора си знаеха работата.

— Как се казваш?

— Томас Кейл.

— Какво търсиш тук сам?

— Отивах към Пост Морсби.

Веднага го цапардосаха по главата.

— Казвай „лорд Дънбар“, когато говориш с лорд Дънбар.

— Добре де. Откъде да знам?

Още един удар, за да не се прави на интересен.

— Какво ще правиш там? — попита лорд Дънбар.

Клайст го погледна — беше мръсен, орфан и облечен в дреха от грозен кариран плат. Не приличаше на нито един от лордовете, които бе виждал.

— Искам да се кача на кораб и да замина колкото се може подалече от тук.

— Защо?

— Изкупителите убиха семейството ми при клането в Маунт Нюджънт. Когато превзеха Мемфис, разбрах, че е време да ида някъде, където вече да не видя нито един от тях.

Това беше наполовина вярно.

— Откъде взе коня?

— Мой си е.

Нов удар по главата.

— Намерих го. Мисля, че се е загубил в битката при Силбъри Хил.

— Чух за нея.

— Може би Изкупителите ще платят нещо за него — каза Джони Хубавеца.

— А може и да ви обесят, като им се мернете пред очите — каза Клайст и си спечели шамар по ухото.

— Лорд Дънбар!

— Добре де, лорд Дънбар.

— Хубавец — каза Дънбар, — претърси коня му.

Дънбар клекна до него.

— Какво искат тези Изкупители?

— Не знам. Знам само, че са банда гадни убийци, лорд Дънбар, и най-умното е да ги заобикаляте отдалече.

— Матераците не можаха да ни хванат цели двайсет години — каза лорд Дънбар. — Няма голямо значение кой се опитва да ни преследва.

Джони Хубавеца се върна и изсипа на земята цялото имущество на Клайст. Плячката беше добра. Клайст се бе погрижил да вземе от Мемфис само най-качественото: мечове от португалска стомана с инкрустации от слонова кост по ръкохватките, одеяло от кашмирена вълна и тъй нататък, а освен това и парите — осемдесет долара в копринена кесия. Това най-много развесели петимата мъже. Въпреки самохвалството на Дънбар, по окъсаните им дрехи личеше, че напоследък занаятът не върви.

— Добре — каза Клайст. — Взехте ми всичко. Не е лоша плячка. Хайде сега ме пуснете да си вървя.

Нов удар.

— Лорд Дънбар.

— Най-добре да му запушим устата на нахалното копеле.

На Клайст това никак не му се хареса.

— Оставете ме да го отведа настрана — предложи Джони Хубавеца. — Така ще си спестим неприятностите.

Лорд Дънбар го изгледа свирепо.

— Знам каква мерзост искаш да направиш преди това, Джони — кресна той. Озърна се към Клайст. — Махай се.

Клайст се изправи на крака.

— Дай си жакета.

Клайст свали късата дреха, която бе откраднал от закачалката в приемната на Випонд. Беше от мека кожа, с прстичка, но красива кройка.

— Ти си голям лъжец, а аз харесвам това у хората — каза Дънбар, едновременно възхитен от жакета и опечален от факта, че е твърде малък. — Но имаш право, честното си е честно. — Той посочи една неравна пътека. — Това тук ще те изведе от гората. Нататък сам се оправяй. А сега да те няма!

Клайст не изчака втора покана. Мина покрай Джони Хубавеца, който го наблюдаваше с похотлива обида, и изчезна в гората без друг багаж, освен половината от дрехите, които носеше преди пет минути.

— Това бяха триста мъже, подбрани грижливо заради изключителните си качества и неразривно обвързани с теб. Не можеш да ги замениш с онези изроди от Дома със специално предназначение.

— А с кого да ги заменим? Разполагаме ли с десет години?

Боско не бе чак толкова разстроен, та да не забележи, че Кейл за пръв път говори от името и на двамата, и това го очарова. Може би се опитваше да го подведе, но това също изглеждаше окуражаващо.

— Не, не разполагаме.

— Има ли архиви?

— О, всеки Изкупител има личен кодекс. Там е записано всичко за него.

— Ти имаш ли?

— Разбира се.

— Много бих искал да го прочета.

— Идеята няма да проработи.

— *Може* и да проработи. Те са пред прага на смъртта, чака ги вечен ад, където дяволи всеки ден ще ги изкормват с лопата, или ще ги поглъщат живи и ще ги издрискват отново и отново до края на вечността. Спасим ли ги от подобна съдба — това ще е неразривната връзка с мен.

— Те са отцепници. Разяждат всичко като молци и ръжда.

— Ако не са на ниво, ще ги върна за изпълнение на присъдата. Те са обучени мъже, изоставени от всички. Дай ми поне досиетата им.
— Кейл се усмихна за пръв път от много време насам. — Всъщност мисля, че тайно си на същото мнение.

— Много добре. Заедно ще прочетем досиетата. После ще видим.

— Разкажи ми за Гуидо Хук.

На вратата се почука и преди да отговорят, влезе един Изкупител, който се поклони раболепно на Боско и пусна дебела папка в кутията с надпис „ВХОДЯЩИ“. После пак се поклони и излезе.

— Хук — каза Боско — ми е досаден и няма как да ти бъде полезен.

— Искам да знам за него.

— Защо?

— Предчувствие. Освен това мислех, че трябва да знам всичко.

— Всичко? Виж тая папка, която донесе Нотил. Това е резултат само от един ден работа — и то не твърде усърдна. Придържай се към онова, което умееш.

— Разкажи ми.

— Добре. Хук е многознайко, които си мисли, че може да разбере света чрез съчинения по аритметика. Велик изобретател на механизми. Гений, какъвто рядко се среща, но твърде често си пъха носа, където не му е работа. В продължение на десет години не го закачах, защото се възхищавам от ума му. Но неговото твърдение за Луната противоречеше на папата. Предупредих го да си върви и му казах, че Хансе може да го наеме. Докато бях в Мемфис, той замина за Фрей Бентос, но преди да хване кораб, хората на Гант го заловиха.

— Защо не го отведоха в Щутгарт?

— Защото там нямаше аз да отговарям за него. Сега трябва да го превърна в Символ Верую, или открито да не се подчиня на папската воля.

— Но ти каза, че папата греша.

— Нарочно се правиш на глупав.

— Какви механизми?

— Богохулни.

— Защо?

— Машина за летене — ако Бог е искал да летим, щеше да ни даде крила. Каруца с железен корпус — ако Бог смяташе, че ни трябва броня, щяхме да се раждаме с люспи. И не че ме интересува, но май е измислил машина за извличане на слънчева светлина от краставиците. Повечето му чертежи са чиста фантазия. Неговите идеи за летящ хопиокоптер са празни приказки. Това чудо не може да се движи и по земята, камо ли да хвърчи във въздуха. Но използвах негов проект за шлюз на източния канал.

— Ако Бог е искал да има шлюзове, нямаше ли да повели водата да тече нагоре?

Боско не се хвана на въдицата.

— Ако искаш да знаеш за него, прочети досието му. Така или иначе, вече е мъртъв.

Клайст бе принуден да се мотае наоколо до следващия ден, когато лорд Дънбар и хората му си тръгнаха и той успя да прибере ножа си от къпинака. После грижливо обмисли какво да прави. Макар и злопамятен, той не държеше на отмъщението — то бе опасно, а Клайст не си падаше по рисковете. От друга страна, намираше се сред някакъв скапан пущинак, без кон, без багаж, без пари и почти без дрехи. В крайна сметка реши да следва разбойниците, но през следващите три дни неведнъж се запита дали не е сбъркал. Мъчеха го студ и глад. Той беше свикнал с това, но макар наоколо да имаше доста зеленина, не откри нито една локва. Жаждата бързо отнема силите, а загубеше ли следите на Дънбар, с него бе свършено. Провървя му в едно: намери малко бамбук — тъничък, но все пак вършеше работа. Може би. Отряза едно стъбло с дължина метър и половина и десетина по-тънки, после побърза да догони бандата. По някое време се натъкна на малко езерце със зеленикавокафява вода и реши да рискува. Беше пил и по-лоша, но рядко. Един час преди залез-слънце хората на Дънбар спряха, и Клайст бързо се хвана на работа в гаснещата светлина. Бамбукът беше още зелен, тъй че лесно можеше да се нацепи на тънки нишки, от които да се сплете тетива. После той разцепи бамбука на три пръта, всеки по-къс от предишния. Докато се стъмни, вече ги беше привързал един върху друг като ресор на каруца. Спа малко и неспокойно. На другия ден започна работа още щом се

развидели, последва ги, когато тръгнаха, и довърши лъка, когато спряха за два часа по пладне. Искаше му се да извие краищата за повече мощност, но нямаше време — процесът бе сложен. Слънцето го измъчваше с жажда, но макар да пресушаваше тялото му, същото ставаше и с лъка — той изсъхна напълно и връзките се стегнаха като желязо. Кремък се намираше в изобилие и му трябваша само десет минути, за да направи връх за стрела.

Един червясал труп на гарван осигури пера за стрелата, но с гарванови пера се работи трудно и той съсипа най-добрите, докато усвои начина. Правилното им връзване за бамбука се оказа голяма мъка. За такъв резултат Оръжейник-Изкупителят Харт би му смъкнал кожата от бой, но все пак не беше чак толкова зле. Щеше да свърши работа, стига да успееше да се приближи незабелязано. Клайст беше изтощен, жаден, гладен и ядосан. Няколко пробни изстрела облекчиха умората му със смес от творческо задоволство и малко злоба. Но беше оставил разбойниците да се отдалечат прекалено, и изплашен, че ги е изтървал, едва не нахълта в бивака им, укрит сред гъста туфа дървета. Денят бързо гаснеше и му остана време само да обиколи пълзешком половината лагер и да види кое къде е. Изясни къде са четирима от тях, но не видя петия. Залезът го принуди да отложи жадуваното нападение. Би предпочел да пренощува на място, за да не рискува с повторно промъкване на сутринта. Но липсата на петия мъж означаваше, че е по-добре да се оттегли на няколкостотин метра. Положението бе сложно и адски досадно.

Девет часа по-късно, мъчен от убийствено главоболие, той се върна и огледа бивака. Пак имаше само четирима мъже, но липсващият вчера бе тук, а лорд Дънбар не се виждаше. От недоволство, вълнение и страх чуковете в мозъка на Клайст сякаш бяха готови да разбият черепа му, но той не смееше да действа, преди и петимата да се съберат заедно. Най-сетне, някъде около осем, Дънбар изпълзя от един голям храст в края на лагера. Той отиде да уринира настрани и се развика на другите да събират багажа.

Стрелата легна на място, тетивата се обтегна, огромната сила на дясната му ръка и рамото я задържаха така; той си пое дълбоко дъх, после разтвори пръсти. Дънбар изпищя, когато стрелата го улучи в лявото бедро. За три секунди настана мълчание — другите четирима гледаха ококорени.

— Какво? — викна единият.

Втора стрела улучи Джони Хубавеца в устата и той рухна назад, размахвайки ръце. Третият човек хукна да дири прикритие сред дърветата, като се препъваше и подхлъзваше от ужас. Зле насочена стрела го удари в крака. Крещейки от болка, той изкуцука последните няколко метра и изчезна между дърветата. Друг оцелял побягна в обратна посока. Петият човек, почти в средата на лагера, изобщо не помръдна. Клайст се прицели, лъкът изскърца от натоварването и прати стрелата право в гърдите му. Раздаде се страховито пъшкане. Той зареди нова стрела, обтегна грижливо лъка и бързо тръгна към лагера, готов да посрещне всяка нова заплаха. Джони Хубавеца нямаше да му създава проблеми. Коленичилият мъж с клюмнала глава все още пъшкаше, но към всяко вдишване се добавяше странен свистящ звук. Никой не би могъл да го имитира нарочно. И с този нямаше да има проблеми. Само му се искаше звукът да спре. Дънбар лежеше на една страна, ужасно преbledнял и с обезкървени устни.

— Трябваше — тихо каза Дънбар — да те убия, докато можех.

— Трябваше да ме оставиш на мира, докато можеше.

— И ти си прав.

— Някакви оръжия?

— Защо да ти казвам?

— И ти си прав.

Клайст нервно гледаше към дърветата. Положението бе твърде рисковано.

— Тая работа може да отнеме часове. Довърши ме.

— Би трябвало, но е по-лесно да се каже, отколкото да се направи.

— Защо? Тия двамата не те притесниха.

— Да, но бях ядосан.

— Щом е тъй, разрешавам ти. Довърши ме.

— Твоите хора ще се върнат. Нека те да го направят.

— Това ще е след часове. Ако изобщо се върнат.

— Не ми се иска, разбираш ли?

— Ами стегни се тогава...

Тетивата гръмко изплющя, когато Клайст пусна стрелата почти от упор в гърдите на Дънбар. Очите на разбойника се разшириха, и той

продължи да диша още няколко безкрайни секунди. Сетне, за радост и на двамата, всичко свърши.

Зад него коленичилият мъж все още пъшкаше и свистеше. Клайст падна на колене и болезнен спазъм сви гърлото му. Но нямаше какво да повърне. Не беше лесно да се бори със спазмите и да държи дърветата под око. Той остави лъка — трябваша му свободни ръце, за да потърси стария си багаж и да добави нов. Бавно се изправи и изпищя.

На пет метра от него стоеше девойка. Тя го погледна с широко отворени очи, после се хвърли в прегръдките му и избухна в ридания.

— Благодаря ти! Благодаря ти! — хлипаше тя и го прегръщаше като изгубен родител; ръцете ѝ го стискаха с отчаяно облекчение и благодарност. Тя го целуна по устните, след това се притисна към него и впи пръсти в гърба му, сякаш никога нямаше да го пусне. — Ти беше толкова смел, толкова смел.

Тя отстъпи назад и го погледна с възхитени очи.

И най-слабият познавач на човешката природа би разчел не само удивения поглед на Клайст, но и коренната промяна на изражението му, докато девойката го гледаше с обожание. Той видя как по лицето ѝ като бърз изгрев плъзна разбирането, че не е дошъл, за да я спаси. Възхищението отмина и очите ѝ се изпълниха със сълзи. Клайст рядко се бе чувствал толкова подъл.

Тя отстъпи назад доста по-рязко, отколкото би оправдало вълнението от неочакваното откритие, и вдигна ножа, който бе измъкнала от колана на Клайст, докато го прегръщаше.

Изражението на учудване и гняв по лицето на Клайст беше толкова смешно, че девойката се разкиска.

Той почервения от ярост, което само я накара да се разсмее още по-силно. В този момент Клайст рязко се хвърли напред, избягна ножа и я удари в лицето. Тя рухна като чувал и главата ѝ тежко се блъсна в земята. Без да я изпуска от очи, Клайст взе ножа, после бързо огледа дърветата. Положението излизаше от контрол. Сега по лицето ѝ бе изписано смайване от болката в разкъравения нос. Тя седна.

— Сега ще се смееш само с половината лице.

Тя не каза нищо. Клайст се отдръпна и започна да търси собствените си вещи и всичко друго, което можеше да му свърши

работа. Коленичилият мъж с пронизан бял дроб все още стенеше и хъхреше.

Момичето се разплака отново. Клайст продължи да търси. В багажа на лорд Дънбар намери парите. Иначе плячката беше оскъдна. Разбойническият живот явно не носеше много печалби. И имаха само три коня, включително откраднатият от Клайст. Плачът на момичето ставаше все по-силен и неудържим. Заедно с охкането и хъхренето на коленичилия мъж това вече ставаше непоносимо за Клайст. И не само то.

Женските сълзи са отрова за мъжката душа, бе казал веднъж Изкупител Фрейзър. Една разплакана кучка може да превърне здравия разум в жалка пухтия.

По онова време предупреждението изглеждаше не особено важно, като се има предвид, че той не помнеше някога да е виждал жена. Опитът му в Мемфис, макар силно да разшири неговите познания в някои отношения, не помагаше по въпроса за сълзите, защото блудниците от Кити Таун нямаха навика да плачат.

— Млъквай — каза той.

Плачът позаглъхна, само от време на време избухваше някое по-тежко ридание.

— Какво, по дяволите, правиш с тези разбойници?

Отначало тя не успя да отговори и тежко въздъхна, опитвайки да се овладее.

— Отвлякоха ме — каза тя, което беше невярно или поне не съвсем вярно, — и всички ме изнасилиха.

По време на престоя си в Мемфис Клайст бе чувал тази дума. Чувал бе голям брой изненадващо забавни истории по темата и бе предизвиквал още повече смях, молейки за обяснение. Истината го потресе и възмути. Девојката явно лъжеше, но изглеждаше съвсем уместно отчаяна. Ала само преди минути се беше изсмяла в лицето му.

— Ако казваш истината, съжалявам.

— Дай ми единия кон.

— Тогава ще можеш да ме последваш. Няма да стане.

— Ти ще вземеш най-добрия кон — другите са просто товарни добичета.

Имаше право.

— Мога да ги продам в най-близкия град. Защо да ти давам единия, след като си крадла? Или нещо по-лошо.

— И двата са белязани. Ще те обесят за конекрадство, ако се опиташ да ги продадеш.

— Е, ти най-добре знаеш — каза той, привързвайки пълната си торба за седлото.

— Моля те. Двама от тях все още са някъде там.

— Единият няма скоро да преследва когото и да било.

— Ами другият?

— Добре. Просто млъкни. Но ще тръгнеш в онази посока. — Той посочи на запад. — Ако пак те видя, ще ти отрежа скапаната глава.

С тези думи той яхна коня и потегли, оставяйки момичето да седи сред гората, близо до коленичилия мъж, който все още хриптеше и се поклащаше. Изоставянето на девица в беда може и да бе подло, но съвсем разбираемо с оглед на изумителните последствия от единствения му предишен опит за спасяване на млади жени.

— Смяташ ли, че е прав? — попита Гил.

— А ти как мислиш? — отвърна Боско.

— Мисля, че греша — отговори Гил. — Мисля, че Покаятелите са, където трябва да бъдат. Тяхната съдба е в характера им. Ако Бог не е в състояние да промени сърцата им, то дори въплътеният Божи гняв няма да успее, благословен да е той.

— Нека се надяваме, че греша, Изкупителю. Кейл е пълен с изненади.

— Сега вече знам защо никога не съм го обичал.

И двамата се засмяха.

— Трябва ли да продължа? — попита Гил. — С плана да внедря наши хора при Боз Икард?

Боз Икард беше бургмистър на Швейцария, формално подчинен само на знаменития тамошен крал Зог, но всъщност почти независим. След като рухна империята на Матераците, Боз Икард стана най-могъщият властник във всички краища на света. Според Боско и Гил той бе допуснал сериозна грешка, като позволи на оцелелите Матераци да се приютят в Испански Лийдс — нещо, което те с право смятаха за накърняване на техните интереси. Не знаеха обаче, че Боз Икард е на

същото мнение и само истеричната ярост на крал Зог го принуди да даде на Матераците убежище в Испански Лийдс. Изкупителският дипломатически корпус не бе особено вещ нито в дипломацията, нито в събирането на разузнавателни данни, и Боско имаше ограничен достъп до неговата информация, която изобщо не отчиташе факта, че Боз Икард стори всичко възможно, за да накара Матераците да се махнат. Извън простото разрешение да останат, той не им предложи нито помощ, нито пари, и се надяваше гладът да ги прогони на друго място, където няма да бъдат негов проблем. Естествено, той не искаше тяхното присъствие да даде на Изкупителите възможност да му създадат неприятности. Боско обаче не знаеше за това и можеше да съди за отношението на Икард само по неговото привидно гостоприемно приемане на Матераците. Той си мислеше, че не би било лоша идея да го убият, за да дадат на Зог недвусмислен знак и да сплашат всички останали, които биха си позволили да дадат убежище на Матераците или други врагове на Изкупителите.

— Не. Трябва да отложим смъртта му... поне за няколко месеца — докато си изясним дали Кейл може да промени Покаятелите.

— Забавянето ще е рисковано.

— Рисковано е и прибързването. Ние сме насред реката, а идва порой. Опасно е да вървим напред, опасно е да се върнем. Междувременно смятам да пръсна мълва за славата на Кейл. Искам да го отведеш в Дъфърс Дрифт.

— Защо?

— Защото той ще реши проблема.

— Изглеждаш много уверен.

— Вземи го и виж. Явно имаш по-малко вяра в силата на Божия гняв, отколкото трябва.

— *Mea culpa*, Изкупителю.

Боско отбеляза с неодобрително сумтене този недостиг на благочестивост.

— Ами Хук?

— Колкото и да ми е неприятно да се подчинявам на Гант, не бива да го провокираме, докато Кейл успее или се провали. Щом се налага Хук да умре, трябва да го направим публично и да преглътнем унижението. Покани видни гости.

На вратата се почука и влезе Кейл. Казаха му, че заминава на юг с Гил, за да се справи с Народа. Той не възрази и дори не зададе въпроси.

— Искам го. Хук, искам да кажа — каза Кейл.

— Защо?

— Защото четох досието му и видях рисунките. Някои може да са фантазии, както казваш, но неговата машина за щурмуване на стени изглежда добра — а може би и гигантският арбалет. Има купища умни идеи. Ти каза, че шлюзът е чудесно изобретение.

— Той обиди папата.

— Ти възнамеряваш да убиеш папата.

— Не е вярно. Но и да беше, нямаше първо да го обидя.

— Механизмите на Хук биха ти позволили да го обиждаш, колкото си искаш.

Боско въздъхна и пристъпи към прозореца.

— Струпали са ми се безброй грижи и още толкова възможности да се издъня. Трябва да търся равновесие между противоречиви потребности.

— Моите потребности са на първо място.

— Ти си Божият гняв — но не и самият Всевишен. Разликата е много голяма, както ще разбереш, ако станеш прекалено нахален. — Той се засмя на изражението на Кейл. — Това, драги мой, не е заплаха. Ако се провалиш, с теб се провалям и аз.

— Мислех те за толкова могъщ, че никой не може да се изправи срещу теб.

— Е, сгрешил си. Двамата с теб висим на косъм. Запомни го от мен. Ако успееш в Дъфърс Дрифт, печелим власт и мога да я използвам, за да отложам екзекуцията на Хук. Нямам силата да я спра, и точка. Накарай го да работи, докато те няма. Успееш ли в Дъфърс Дрифт с твоите Покаятели... кой знае? Всичко зависи от теб.

Пътуването до Дъфърс Дрифт отне на Кейл, Изкупител Гил и другите двама общо шест дни. Всеки ден изминаваха над сто километра, като сменяха понитата на конните станции, разположени на интервали от трийсет километра до последния отрязък от сто и трийсет километра, където набезите на Антагонистите пречеха да се

изградят постоянни служби. Когато пристигнаха, Кейл беше грохнал, рамото му изгаряше, а пръстът го болеше адски, почти като в деня, когато Соломон Соломон го рани в Червената опера.

— Поспете малко, господине — каза Гил.

Въведоха Кейл в шатра от синьо платно. Той открай време заспиваше трудно, но сега му трябваша само две минути, след като се просна върху ужасно неудобното ложе. Осем часа по-късно Гил го събуди с чаша отвратителна на вкус течност. Докато пиеше, Кейл си помисли, че в сравнение с това, което беше само преди няколко месеца, сега е омекнал като свинска мас. Навремето би сметнал тази гадост за съвсем поносима.

— Това — каза той на Гил, който го гледаше замислено, — е направо отвратително.

Гил сякаш искрено се смути.

— Съжалявам. — Той взе чашата и отпи, за да види какво не е наред. — За мен е нормално на вкус. — Двата се спогледаха, нямаше смисъл да спорят. — Идете да огледате около лагера. Запознайте се с обстановката. Когато се върнем, ще има нещо за ядене.

— Нямам търпение.

Пасищата на Трансваал представляват просторна степ, разположена на около шестстотин и петдесет километра югозападно от Светилището. Местните хора, наречени Народът, се занимаваха със селско стопанство и лов из обширните територии, а наскоро бяха приели Антагонизма. Тъй като са странни във всяко едно отношение, вярванията им са мощни и закостенели. Имат два вида граждани: обикновени Народни стопани и лидери, наричани Народни водачи — почти винаги проповедници или пастори, имащи власт над не повече от хиляда души. Тъй като никога не бяха споделяли вярата на Изкупителите и не се интересуваха от нея, омразата им към монасите-нашественици стигаше до безумие. Те казваха — преувеличено, разбира се — че Народът е роден в седло и с лък в ръцете. Опитът от окопната война на Източния фронт не вършеше работа в борбата с такъв противник и на такъв терен. Народът не събираше армии, а партизански отряди с численост между сто и четиристотин мъже — често по-малко, а понякога и повече. Ако бъдеха нападнати, те просто се оттегляха в безкрайната степ. Окопната система срещу такива методи беше като опит да убиеш муха с брадва.

Това бе забравената война на Изкупителите. Повечето им войски затъваха в изтощителната касапница на Източния фронт. Но дори и да имаше начин да пратят повече войници, нямаше как да използват численото си превъзходство срещу толкова маневрени и опитни групи, водещи бой на земята, която познават и обичат. Освен това Изкупителите използваха кавалерия рядко и не твърде умело. Вярно, в открит бой войската им би унищожила далеч по-многобройна армия от Народа. Но местните никога не влизаха в открит бой.

Тъй като папата и близките му съветници смятаха войната в степите за изключително важна, на Боско и Принцепс бе дадена свобода да изберат нова тактика — нещо, което винаги пораждаше подозрение на Източния фронт. Още преди Боско и Принцепс да нападнат Матераците поради отчаяната необходимост да върнат Кейл, те драстично промениха начина на война срещу Народа. Бе изградена верига от трийсет челни крепости. Не крепости в обичайния смисъл на думата, с масивни стени и защитни съоръжения, а подвижни отбранителни позиции за покриване на най-важните стратегически точки в степта. Зад тях щеше да има осем много по-големи обикновени крепости, откъдето можеха да подсилват всяка от челните позиции при евентуална атака. Това бе най-оригиналният план в Изкупителската военна история. За съжаление лошото на всички велики планове е, че трябва да бъдат приложени на практика. Отсъствието на Принцепс, прехвърлен към по-належащата военна кампания срещу Матераците, и изпълнението на новата тактика от некадърния му заместник създаде ужасна криза. Вместо голям брой Изкупители да седят в окопите, защитавайки територия, която Народът няма намерение да атакува, сега те нахлуха в области, където страховитите им военни достойнства не даваха никакъв резултат, а техните слабости можеха да бъдат използвани от врага по най-жесток начин. Резултатът бе преминаване от безсмислена война към неминуемо поражение. Челните крепости биваха безмилостно атакувани и превземани от Народа с тежки загуби за Изкупителите и почти никакви за нападателите. Когато се опитваха да си върнат контрола над крепостите, Изкупителите отново понасяха тежки загуби. Но Народът винаги знаеше кога да отстъпи бързо, така че даваха малко жертви. Няколко седмици по-късно, след като атакуваха по-далечните крепости около Дракенсберг, те се върнаха и целият кървав процес започна отново. Кървав почти единствено за

Изкупителите. Дъфърс Дрифт си спечели печална слава като една от най-важните челни крепости, редовно превземана от Народа.

Представете си един голям речен завой. Земята от вътрешната страна на дъгата е с пет-шест метра по-ниска от външния терен, с изключение на най-задната част, където се издига нисък хълм. Покрай този хълм минава най-важният път, който пресича реката и продължава от другата страна, разделяйки дъгата на две равни половини. Няколкостотин метра по-нататък има голям хълм с плосък връх. Голямата разлика във височината на северния и южния бряг означаваше, че на повече от сто и трийсет километра в двете посоки каруците можеха да преодолеят стръмния бряг само по този единствен път. Целият отбранителен сектор бе широк едва две хиляди метра. Проблемът на Кейл беше колкото ясен, толкова и труден за разрешаване. В степта имаше петдесетина подобни ключови точки, а нямаше достатъчно войски, за да ги контролират по обичайните начини. За да осуетят придвижването на местните отряди и техните доставки откъм морето, трябваше непрестанно да се владеят почти всички точки. В момента те ги превземаха, когато си искат, задържаха ги, докато минат керваните, и след това изчезваха при първата поява на Изкупителите, за да превземат други подобни крепости по фронтовата линия.

Кейл почти осем часа обикаля из речния завой.

— Какво мислите? — попита Гил, нетърпелив да чуе отговора на военния гений.

— Трудна работа — отвърна лаконично Кейл и поиска да разговаря с оцелелите от последната атака.

Намериха се само двама — в такава война не се вземаха пленници. Независимо от това, Кейл прекара цялата вечер в разговор с тях.

— Колко души имаме тук сега? — попита той Гил.

— Две хиляди.

— Колко можем да задържим?

— Не повече от двеста. Не ни достигат войници, а и да имахме, не можем да ги снабдяваме.

— Отпрати хиляда и осемстотин.

Гил бе твърде интелигентен, за да пита защо. Защитниците трябваше да са малко, иначе нямаше да има атака.

— И какво ще правим сега?

— Нищо — каза Кейл, — освен да си тръгнем.

Всъщност Кейл се държеше гадно просто по навик, но продължаваше да държи Гил в неведение, докато следваха оттеглящите се хиляда и осемстотин бойци, без да направят нищо за отбраната на брода. След като изминаха около осем километра, Кейл насочи коня си настрани и раздразненият Гил бе принуден да тръгне след него заедно с двама телохранители. Скоро Кейл зави обратно към лагера и едно малко възвишение на около осемстотин метра зад брода. То не изглеждаше нито толкова високо, нито толкова близко, та да привлече разузнавачите на Народа, след като имаше много по-удобни наблюдателни постове. Кейл слезе от коня и направи на другите знак да сторят същото. После пое към върха на хълмчето и измина пълзешком последните няколко метра. Облекчението на Гил смекчи яростта му, и той се промъкна зад него.

— Искаш ли нещо? — враждебно попита Кейл.

— Просто изпълнявам каквото ми нареди Изкупител Боско, господине.

Това бе вярно, тъй че нямаше смисъл да спорят, но все пак накара Кейл да се замисли. Той извади от раницата си нещо, наподобяващо кожена бутилка без дъно, и две кръгли стъкла. Намести ги в двата края на кожената тръба, дръпна двете ремъчета в средата и ги затегна здраво. Това беше телескопът, с които Боско му показва несъвършенството на Луната — абсолютно копие на онзи, който бе откраднал от Изкупител Пикарбо и който впоследствие бе задигнат от някой войник, когато го заловиха в Келявите земи. Сякаш бе минал половин живот оттогава.

Колкото по-нелюбезен и мълчалив ставаше Кейл, толкова повече намаляваше раздразнението на Гил, че го пренебрегват. Първоначалната му изненада от превръщането на простия послушник Кейл във възмущение на Божия гняв би била истински подвиг дори за най-послушния Изкупител. Но с колкото по-голямо презрение или безразличие се отнасяше Кейл към него, толкова повече някогашното му високомерие към послушника се преобразяваше в страхопочитание и доверие. Той притежаваше вроден стремеж към преклонение, и

въпреки цялата си интелигентност бе покорен от магията на мрачната енергия и привидно пълното безразличие, обзели Кейл през последните осем месеца. Кейл усещаше промяната, уважението, възхищението и страха, надхвърлящ обикновения физически страх, какъвто Гил почти не изпитваше. Изненадваше го обаче, че усещането за нарастващо обожание му въздейства почти като въздуха, с който някога двамата с Хенри Мъглата надуваха меките кожени мехове със светена вода в сакристията, за да си доставят богохулното забавление да ги подритват по пода. Да минаваш покрай хората и да ги усещаш как се смаяват пред теб — това наистина беше нещо.

През останалата част от деня Кейл мълча упорито. Наблюдаваше околностите, чертаеше карти в праха, изтриваше ги, пак чертаеше и пак триеше. През цялото време се стараеше да попречи на безкрайно заинтригувания Гил да види или да разбере нещо от схемите на окопи, височини, наблюдателни линии и тъй нататък. Правеше го не толкова от необходимост да пази тайна, колкото от желание да дразни Гил. Но, макар и разочарован, Гил изглеждаше още по-впечатлен. С течение на времето Кейл взе толкова да се наслаждава на усещането за потресено възхищение, че започна да драска знаци, само за да се забавлява, гледайки как Гил тъне в почуда пред безумно сложните и безсмислени чертежи.

Точно преди смрачаване Кейл слезе надолу по хълма, и Гил го последва. Започна да разпределя смените за охрана и делеше времето на четири, когато осъзна нещо. Вместо това раздели нощната стража на три, без да срещне и най-малък протест. Усети как нахалството му засилва още повече тяхното страхопочитание. Дълбоко удовлетворен от своята непочтеност, той се върна на върха на могилката, настани се колкото можеше по-удобно, заспа и засънува Арбел Лебедовата шия. Невероятно красива, тя непрестанно му бягаше по коридорите на двореца, сякаш той не бе някогашният ѝ обожаван любовник, а просто досадник, от когото трябваше да се отърве учтиво... но не прекалено учтиво. В сънищата за нея той често губеше гнева и жестокостта си, превръщаше се в смирен молител, който не може да повярва, че вече среща само презрително състрадание, и безумно се надява, че ако успее да я накара да спре и да поговори с него, тя със сигурност ще му обясни, че предателството ѝ е било ужасна грешка. И всичко ще бъде наред. Той отново ще бъде щастлив. Но тя винаги му обръщаше гръб,

сякаш неговото присъствие бе крайно нежелателно. Събуди се точно преди зазоряване, нещастен и изгарящ от срам и гняв заради слабостта си.

Тихичко хапна и пи, после Гил дойде до него и той се загледа как Дъфърс Дрифт бавно се очертава в лъчите на зората. Пълните със стрелци окопи в центъра на завоя бяха изкопани под ъгъл, така че да не могат да бъдат обстрелвани пряко отгоре. Сега обаче ясно личеше проблемът — изхвърлената навън червена пръст влизаше в ярък контраст с жълта степна трева и бележеше мястото като явна мишена. От това разстояние петдесетината въоръжени мъже зад завоя на реката изглеждаха добре скрити и трудни за забелязване, дори с неговия далекоглед. Един час по-късно, когато слънцето се надигна в небето, Гил дръпна ръката му и посочи облак прах откъм северната страна на плоската могила преди Дъфърс Дрифт. От облака постепенно изникна голяма група въоръжени ездачи, теглещи четири каруци зад себе си. Отначало изглеждаше, че възнамеряват да минат направо през средата на завоя — такава самоубийствена глупост, че само събитията край Силбъри Хил го накараха за момент да допусне, че наистина ще го сторят.

Те спряха на около четиристотин метра от целта. Изчакаха десетина минути, после се разделиха на две групи — едната на изток покрай реката, другата на запад. Неколцина се върнаха с каруците зад плоската могила и Кейл нямаше как да ги проследи, колкото и да му се искаше. Имаше нещо странно в тези каруци — бяха покрити, но с особена форма. Изкупителите в окопите би трябвало да изчакат нападението. Мина почти цял час, и Гил отново го дръпна за ръкава.

— Вижте, господине, на онзи склон.

Сочеше една равна площадка малко под върха на плоската могила. Кейл погледна натам и видя каруците, вече извисени на стотина метра над Дъфърс Дрифт. Видя и как свалят чергилата на три от тях, но всичко се мержелееше, далекогледът не помагаше много на толкова разстояние. Различи нещо, направено от рамки и въжета, но не бе виждал такива механизми и само предположи, че са нещо като катапулти. Подаде далекогледа на Гил, който каза, че приличат на балисти — машинарии, използвани често от Антагонистите на Източния фронт.

— Никога не съм ги чувал — каза Кейл.

— Това е най-обикновен арбалет, само че много по-голям. Използваха ги преди около девет месеца, но вършат работа само срещу укрепени хълмове, а на Източния фронт няма много такива. Не виждам с какво ще помогнат тук.

Не се наложи да чакат дълго първата изненада. След пет минути трескава дейност балистите бяха сглобени — но вместо да насочат триметровите лъкове към окопите в завоя на реката, машините се извъртяха почти право нагоре. Когато дадоха залп, мощните лъкове изстреляха огромните копия под стръмен ъгъл. Раздаде се неприятен, изнервящ писък.

— На стволовете са закрепени бръмчилки — те вият. Гаден звук, удря те право в гърдите.

Копията се стрелнаха с вой нагоре, описаха остра дъга и тежко се стовариха в жълтите стърнища около окопите, сякаш падаха право от облаците над тях. През следващите двайсет минути балистите стреляха непрестанно, за да налучкат целта, докато накрая почти две трети от копията започнаха да падат в окопите. Редките писъци подсказваха, че някои са си намерили жертви, но макар зрелището да бе зловещо и странно, Кейл не виждаше как може да промени ситуацията.

След още едно прекъсване железният звън на балистите се раздаде отново, но със странна промяна в гледката и звука — гигантските копия почти достигаха средата на полета, преди металният звук на изстрелите да прелети над могилата, където лежаха Кейл и Гил. Сега обаче имаше нещо още по-странно в звука — той беше по-плътен — и в полета на копията, когато преминаха върха на естествената си траектория и започнаха да падат към земята. Дори и с просто око се виждаше, че копията са много по-дебели, и Кейл зашари насам-натам с далекогледа, за да види някое от тях в полет. Засече го точно когато дебелият ствол започна да се разпада във въздуха, десетина много по-тънки копия плавно се отделиха от него и връхлетяха над окопите като хищен рояк — след кратко затишие отекнаха писъците на пет-шест мъже. Излетя второ дебело копие, после трето. От време на време някое от тях не успяваше да се разпадне, но всяка минута над Изкупителите в окопите падаха девет изстрела — по сто и осем копия на всеки шейсет секунди. Ужасните писъци на ранените и умиращите вече не спираха. По лицето на Гил плъзна стоическа бледност. Той виждаше през далекогледа как

оцелелите Изкупители отчаяно опитват да се заровят по-надълбоко, но това бе като да търсят спасение от пороен дъжд. Осъзнавайки безнадеждното положение, оцелелите изскочиха от окопите и побягнаха. Преди да изминат и петдесет метра, облак стрели откъм двете страни на големия завой ги покоси със същата лекота, с което някое дете би повалило с пръчка туфа трева. Около двајсет Изкупители се предадоха. Навсякъде около завоя народните бойци изникнаха иззад храсти и високи термитници. Трябва да бяха около сто и шейсет мъже, на разстояние от стотина метра. Една малка група тръгна към пленниците и Кейл се питаше дали Изкупителите ще получат повече милост, отколкото биха оказали самите те, но в този момент откъм хълма в задната част на завоя излетяха пет-шест стрели и трима от победителите паднаха с кръсъци. Десет Изкупители се бяха оттеглили там и отказваха да се предадат. Но Кейл виждаше, че отдясно на хълма има мъртва зона, която позволи на един взвод нападатели да се промъкнат само на петдесет метра от непокорните Изкупители. Оттам притиснаха Изкупителите и позволиха на подкрепленията да се приближат. При подобно числено превъзходство атаката заля Изкупителите на хълма още от първия опит. Дори ако Изкупителите от големия ров бяха имали някакъв шанс за милост, сега го загубиха. След десет минути всички защитници бяха мъртви, а бойците от Народа, с цената само на три жертви, отново нанесоха унизително поражение на една от най-големите военни сили в света.

Три дни по-късно Изкупителите се върнаха да бранят брода с хиляда и осемстотинте мъже, които Кейл бе отпратил в най-близката крепост. Междувременно бойците на Народа бяха осигурили преминаването на повече от двеста каруци с доставки и почти хиляда войници. При приближаването на Изкупителите те просто изчезнаха в степта, уверени, че когато се наложи, Дъфърс Дрифт или някой от другите пътища във вътрешността на страната може да бъде превзет със същата лекота.

Кейл извика при себе си седемнайсет стотници и за един час им описа тактиката на покойните Изкупители, чиито останки бяха заровени в плитка яма на около петстотин метра от брода. След това обясни защо бяха победени толкова лесно. Попита за въпроси. Нямаше

много. Попита за отговори. И те бяха малко. Беше му ясно, че нито един от тях не би довел до друг резултат, макар че един-два от вариантите сигурно биха задържали нападателите за по-дълго време.

— Имате два часа да се споразумеете за план. Двеста от вас ще останат тук — да видим дали могат да издържат три дни, докато пристигне подкрепление.

— Как ще ги изберете, господине?

— С молитва — каза Кейл.

По пътя обратно към шатрата той имаше време да се замисли над евтиния си отговор. Изкупители или не, двеста мъже щяха да умрат.

Точно така и стана. Кейл изслуша новата отбранителна тактика, реши да разпoredи няколко промени, защото искаше да види как ще се осъществят на практика, и след това избра изпълнителите чрез жребий, вместо богохулно да се прави на много набожен. От себе си добави само едно име — стотника, в когото бе разпознал един Изкупител от Светилището, който някога го преби с въже, дебело колкото мъжка ръка, задето разговаряше по време на тренировка. Вероятно на Изкупителя можеше и да му се размине, ако не бе фактът, че вината изобщо не беше на Кейл, а на Доминик Савио, който шепнешком споделяше с Хенри Мъглата, че тази нощ сигурно ще умре и дяволите ще го ядат и дрискат веќе веќе.

За втори път Кейл се оттегли заедно с Гил на обраслата с храсти могила недалече от Дъфърс Дрифт. Отново чакаха — този път два дни, през които Кейл тормозеше Гил по всички възможни начини — намекуваше за сладострастни преживявания в Кити Таун, където поради любовта си към Арбел изобщо не бе ходил заедно с Клайст и гузния, но очарован Хенри Мъглата.

— Там замбосването — обясни Кейл на Изкупител Гил — струва по-малко от долар. А за два — добави той — се навиват на задна пързалка.

Беше си измислил имената на тези извращения и затова смяташе, че не съществуват. Но грешеше. В Кити Таун с пари можеше да се намери дори порок, какъвто още никому не е хрумвал.

През останалото време той спа, изяде голяма част от храната на Гил и двамата охранители, водеше записки и непрестанно си представяше варианти на атаката срещу Дъфърс Дрифт. Освен това мислеше за Лебедовата шия и следващата им среща, когато тя ще се

хвърли разплакана в обятията му, а умиращият Боско с последен дъх ще признае, че нейното предателство всъщност е било жестока измама. После се засрамваше от тия абсурдни заблуди и си представяше как бавно стиска онази красива шия без капка жал или разкаяние, а тя се задъхва и хърка в безмилостната му хватка. След тези натрапчиви мечти се чувстваше засрамен и малко луд. Но това не му пречеше да се връща към тях и да се отдава, както казваше Светият Изкупител Клементин, на греховни и зли помисли. Мъчеха го греховни помисли с далеч по-безумен и епичен мащаб, отколкото би могъл да си представи дори Клементин.

— Светът има късмет — бе казал веднъж ИдрисПюк, — че най-злобните обикновено са и твърде страхливи, за да превърнат мислите си в дела.

Когато надникна от Великата издатина на Тигровата планина, Кейл изпита тревожна радост и сладка тревога, а сега, извисен над Дъфърс Дрифт, усещаше същата тревога и същата радост. В края на краищата няма нищо по-хубаво от сърбеж, който най-сетне можеш да почешеш.

Стотниците под командването на хилядник се съгласиха, че макар задълбочаването на окопите да е безполезно, здравината на почвата ще позволи да се изсече в дъното на изкопа козирка, така че всеки човек да може да избегне пороя от копията на балистите. За прикриване на главния окоп в центъра на дъгата бяха изкопани други окопи отляво и отдясно. Планът за изсичане и изгаряне на всички храсти в кръг от четиристотин метра около завоя бе отхвърлен от Кейл, защото имаше на разположение само двеста мъже, а не хиляда и осемстотин.

— В бъдеще няма да имате повече от двеста мъже, тъй че какъв е смисълът да ви ги давам сега?

Освен това имаше доста укрития зад големите скали и коравите като бетон термитници, пръснати из пейзажа като островърхи, зле изработени кошери. На хълма вътре в завоя бе изкопана траншея за покриване на мъртвата зона, пропусната при предишната атака.

6.

— Ти си моят герой.

Клайст и момичето седяха пред хралупата на един полуизсъхнал и кух дъб, където бяха запалили огън като в огнище.

— Не съм ти никакъв герой.

— Герой си — подкачаше го момичето. — Ти ме спаси.

— Не съм те спасил. Ти просто беше в храстите, когато дойдох да си взема нещата. Дори не знаех, че си там.

— Сърцето ти знаеше — подразни го момичето.

— Мисли каквото си искаш — отсече Клайст. — Утре тръгваш, накъдето си искаш, а аз отивам някъде другаде, колкото се може подалече от теб.

— Моят народ вярва — дрънкаше момичето радостно като скорец, — че когато спасиш нечий живот, завинаги отговаряш за него.

Това твърдение бе най-скандалната лъжа в целия й живот и изцяло противоречеше на всички убеждения на Клефтите за дълга.

— Къде е смисълът? — попита раздражено Клайст. — Би трябвало да е точно обратното.

— Добре. Сега аз отговарям за теб.

— Първо на първо — каза Клайст, — пет пари не давам за вярата на твоите хора, и второ, не искам да отговаряш за мен — искам да си отидеш.

Момичето се засмя.

— Не го мислиш наистина. Кажи ми името си.

— Нямам име. Безименен съм.

— Всеки си има име.

— Не и аз.

— Да ти кажа ли името си?

— Не.

— Знаех, че така ще отговориш.

— Тогава защо питаш?

— Защото *обишиичам* — глезено каза тя — да чувам гласа ти.

И пак се засмя. Трябваша й около два часа, за да принуди Клайст да капитулира.

Два дни по-късно Кейл и Гил наблюдаваха как бойците от Народа, след кратък спор и много по-предпазливо, приемат капитулацията на шестимата оцелели Изкупители. Те бяха вързани и натоварени в каруца; десет минути по-късно изчезнаха зад платото.

— Още колко пъти? — мрачно попита Гил.

Вместо отговор Кейл слезе по склона, яхна коня си и потегли към далечната крепост с бомбастичното название Форт Бастион. Пет дни след пристигането им там четиримата пак бяха в Светилището и стояха пред разгневения Боско.

— Казах ти да останеш в степта, докато решиш проблема.

— *Реших* го.

Кейл имаше удоволствието да види как Боско млъква от изненада — познаваха се отдавна, но това му се случваше за пръв път.

— Обясни.

Кейл обясни. Когато свърши, Боско изглеждаше недоверчив — не защото Кейл говореше неубедително, а защото твърденията му изглеждаха прекалено хубави, за да са истина. Предлагаше му се изход от ужасния капан, започнал с нелепите събития, които доведоха до екзекуцията на неговите двеста деветдесет и девет грижливо подбрани бойци. От опит знаеше, че когато някой ти предложи начин да се измъкнеш от зъбите на най-големия си проблем, не е време да се притесняваш за цената, или дори да се питаш дали не е заблуда, породена от отчаянието. Хората вярват, в каквото искат да вярват. Това е може би, помисли си Боско, най-красивата от всички банални истини. Нямаше друг избор, освен да приеме, особено след като планът точно съвпаднаше с онова, от което се нуждаеше най-много.

— Докато ви нямаше, изведох Покаятелите на шествие и екзекутирах публично един от тях. С мъчителна смърт. Мъчителна за гледане, искам да кажа. Когато им обясниш какво искаш от тях, ще имат съвсем пресен спомен какво ги чака, ако не са на ниво.

— Не всички Покаятели стават за работа. Около трийсетина са твърде луди или глупави, за да бъдат от полза. Но аз не съм палач. Искам да ги пратиш в Бастилията в Маршалсий.

— Защо си толкова сигурен, че там ще им е по-добре?

— Каквото стане. Казах ти вече, не съм палач.

— Много добре. Но нямаш право да разбулваш мистерията на Петър Бързица.

Не трябваше да го казва, но самочувствието, че след степта води по точки срещу Боско, не му позволи да се удържи.

— Мистерия? Онзи касапин.

— Колко пъти да ти казвам: никому не разкривай какво си мислиш — отвърна уморено Боско. — Все пак *слушай*. Бог проговори. И следва, че казаното от него трябва да бъде истина. Единствената Истинска Вяра проявява нетърпимост, не защото е някакъв надут учител, мразещ противоречията; тя е нетърпима, защото самата Истина е нетърпима поради простия факт, че е *вярна*. Не е нетърпимост да не позволиш на учителя да твърди, че две и две е пет или три. Такъв човек би бил спрял във всички общества и епохи. Колко по-малко би трябвало да търпим една лъжа, която навеки лишава хората от спасение. Както е ясно, че две и две прави четири, така и заради всички нас не може да има търпимост към каквото и да било отклонение от Божията истина. Папата е източник на цялата вяра в света и трябва да си сътрудничи с палача, за да наложи единствената истинска любов — най-строгата, най-твърдата и най-непреклонната догма.

— Бързица не служи на нищо друго, освен на собствената си кръвожадност.

— Не е така. Не е честно. Както всеки друг Изкупител той би могъл да избере да подготвя послушниците за защита на вярата. Би могъл да се научи да проповядва Божията любов към цялото човечество, колкото и окаяни да са делата човешки — лъжовен взор, отвратителни вкусове, подло и предателско тяло, дребнав и глупав ум. Вместо това Бързица избра най-тежкото от всички призвания — да измъчва и убива ближните си. Никой не го кани на масата си, никой не иска да му проговори или да се моли до него. Сред тази пустиня от страх и отвращение той трябва да се посвети не на обикновеното удоволствие от човешкия глас, а само на предсмъртните стонове. Той излиза на двора да осъществи Символ Верую пред своите събрата, които го гледат единствено с ужас. Хвърлят му еретик или богохулник — той го сграбчва, разпъва тялото му, връзва го за греда и разтяга

ръцете му. Настава ужасна тишина, нарушавана само от пукота на кости и писъците на жертвата. Развързва го. Просва го на земята, с остра кука раздира тялото му от гърдите до срамната кост и изважда вътрешностите пред безумните му очи и устата, разтворена като пещ.

— И се чудиш защо никой не иска да седне до него?

— Изобщо не се чудя. И все пак, въпреки цялата тази омраза, той е изпълнен до краен предел с власт и величие. Премахнем ли палача от света, мигом редът ще отстъпи пред хаоса; добрината, дружбата и добродетелите ще са беззащитни пред нечестивия опортюнизм на злобните и жестоките, отстъпниците и богохулниците, които ще лишат всекиго от блажения вечен живот. Кажи ми, не е ли той герой и светец?

Двамата се спогледаха за момент.

— Искам Хук.

— Обясних ти, че е невъзможно.

— Трябва да го направиш възможно. Народът има нови оръжия. Не са се взели от въздуха. Имам нужда от Хук.

— Всичко е уязвимо. Ако наруша папската воля, ще имат повод да ми пратят Събора на Службата за разпространение на вярата.

— Гант е Перциус на Събора, нали?

— Перитус — поправи го Боско. — Перциус е парчето кожа, останало след обрязване.

— О.

— Е, какво мислиш?

— Ще дойде ли Гант със Събора?

— За нищо на света не би изпуснал възможността да овладее Светилището.

— Може ли да те обяви за Символ Верую?

— Тази мисъл е породена от желание, драги. Отговорът е „не“. Но мога да бъда отстранен от Кармеленго, и цялата ми власт ще се изпари.

— Ако успея в степта, ще бъде ли достатъчно, за да ги спреш?

— Не. Провалите там нанаяват нашата гордост и радват Антагонистите на изток, но Народът създава неприятности и на тях. Обединиш ли човек от Народа с Антагонист, получаващ фанатик. Станат ли двама, почва разкол. Дори ако ни победят в степта и се оттеглим, скоро ще почнат да се карат помежду си.

Кейл дълго мълча.

— Няма проблем — каза накрая той.

— Как така?

— Дай им каквото искат — смъртта на Хук — и след това нямам повод да дойдат тук.

— Доколкото разбирам — каза Боско след малко, — не точно това имаш предвид.

— Да. Искам Хук, и ще го получа.

Отвън Модъл, когото бяха взели като момче за всичко, чакаше напрегнато, след като чу как Боско леко повиши глас и дълго време нямаше отговор. Дали Кейл беше в беда? Когато излезе, шефът му няколко минути мълча и само клатеше глава, сякаш се мъчеше да разсее някаква гъста мъгла между ушите си.

— Да донеса ли нещо, шефе?

Кейл го погледна.

— Да. Иди да ми донесеш още една закуска, после върви в стаята ми и я изяж вместо мен.

— Казвам се Томас Кейл, и всички сте ми в ръцете.

Когато застана пред около двеста жалки Покаятели, обгърнати в непрогледна мъгла от всевъзможни смесени чувства (например гняв, самосъжаление, страх, отчаяние, скръб, още гняв, омраза, загуба, обич и тъй нататък), той се наслаждаваше на странното удоволствие да стои пред толкова много Изкупители, които, въпреки неговия помпозно-шеговит тон, наистина бяха в ръцете му. Кой би го упрекнал? Кой не би се радвал на идеята да ги пресътвори като новородени бебета? Цялата тази власт без капка загриженост да бъде справедлив, великодушен или милостив. Според църковния закон те вече бяха мъртви — просто формалната екзекуция (дребна техническа подробност) още не беше изпълнена. Той можеше да прави с тях, каквото си иска. Но не го приемаше като сгоден случай за отмъщение, а като една чудесна възможност да задоволи любопитството си. Какво става, ако можеш безнаказано да вършиш всичко, което поискаш?

— Ще ви нареждам да вършите много неща, които не сте правили досега. Ако не се подчините, ще бъдете наказани. Ако окажете мълчалива съпротива, ще бъдете наказани. Ако се оплаквате, ще бъдете наказани. Ако не успеете, ще бъдете наказани. Ако ми се

прииска, ще бъдете наказани. Но има едно и само едно, за което няма да ви наказвам. Ако не се научите да мислите със собствените си глави, ще бъдете върнати на този площад за незабавно изпълнение на присъдата.

После той тръгна към изхода от площада. С крайчеца на окото си забеляза един Покаятел на име Изкупител Ейвъри Хумболт, когото познаваше от преди. Изражението на лицето му излъчваше крайно презрение, високомерие и ненавист. Минавайки покрай Хумболт, Кейл удари с цялата си огромна сила Изкупителя по главата. Той рухна като покосен, а Кейл, без да забави крачка, напусна площада. Всъщност Кейл дълбоко грешеше за изражението на Хумболт. То не се дължеше нито на презрение, нито на високомерие или омраза. Привидно пренебрежителната усмивка бе породена просто от увредените нерви в лявата страна на лицето му след побоя, нанесен от двама пазачи, които чуха и никак не харесаха мнението му, че Девата на Гарвановата песен е добронамерена и не бива да изтърпи ужасите на Символ Верую. От друга страна, грешката на Кейл със сигурност остави незабравимо впечатление у другите Покаятели.

Изкупителите имаха една характерна особеност — макар да вярваха в какви ли не фантастични идеи, не притежаваха почти никакво въображение. Така бе дори с един тъй интелигентен човек като Боско. Напълно способен да вярва в безброй невъзможни неща, стига само да са свързани с чудеса, странни божествени наказания, запазени жлъчни камъни или краекожия на мъченици, той бе озадачен от сложния план на Кейл за изваждане на Гуидо Хук от затвора.

— Мога просто да пратя няколко пазачи да го изведат.

— А какво ще стане, когато Службата за разпространение на вярата почне разследване и открие, че преди тайнствената си смърт той е бил напълно здрав и безпричинно са го извели от килията въпреки всички правила и предписания?

Като страстен и всеотдаен вярващ на младини, Боско късно бе опознал лъжата. Сега той измисляше доста правдоподобни лъжи, но никой не се усъмняваше сериозно в думите му, защото по времето, когато започна да лъже колегите си Изкупители, той вече притежаваше голяма власт. Имаше подозрителни врагове, но те можеха да го притискат само донякъде и разполагаха с ограничени възможности да задават неудобни въпроси. А Кейл, Хенри Мъглата и Клайст цял живот

мамеха, заблуждаваха и лъжеха хора, които биха могли да ги подложат на каквото си поискат при най-малкото подозрение за нередни дела, мисли или чувства. Виновното изражение беше доказателство за грях, а невинното — за отвратителна и греховна гордост. В резултат на непрестанните си лъжи те се научиха да лъжат по същия начин, както се бяха научили да ходят — отначало несигурно, но не след дълго ставаха тъй умели, че дори не се и замисляха. Безсилният лъжец трябва да си разбира от работата, за да не го заловят. Лъжата трябваше да е жива и толкова правдоподобна, че да не остане и най-малко място за стоте грешки, с които слабите лъжци се издават дори пред глупаци. Първото правило бе никога да не нарушаваш рутината — открие ли се и най-дребна промяна в начина, по който се вършат нещата открай време, дори най-завеяният следовател почва да надушва нещо нередно.

— Изваждането на Хук от килията на осъдените би изглеждало редно само при болест. Ако се стигне до църковен разпит, трябва да имаш разумни отговори. Развивай ги в главата си, докато станат реални като нещо, което наистина се е случило — и дори по-реални. Изпрати доверен лекар — имаш ли такъв?

— Имам.

— Нека го накара да пие отвара от Голяма сърбешница — от това ще се изпоти и лицето му ще стане червено. Може да я набере зад Голямата статуя на Обесения Изкупител.

Боско се възмути. Три пъти бе давал на Кейл отдих на легло заради такива симптоми.

— Какво очакваш от Божия гняв? — подметна подигравателно Кейл. — До другия ден всички тъмничари ще се притесняват, че е затворническа треска. Тогава можеш да го изведеш с основателна причина и няма да си сторил нищо необичайно. Често ми казваше, че това е грях.

— Явно не съм успял. А се надявах, не забравяй това. Бог засажда великите си пратеници на много места. Най-често те полудяват поради липсата на водач, който да им каже кои са и какво трябва да правят.

Тази вечер седмичната проверка за признаци на затворническа треска бе проведена един ден по-рано от предвиденото по график.

Гуидо Хук получи тинктура от сърбешница и безропотно я изпи. Защо да подозира Изкупителите в отровителство, когато имаха толкова публични и неприятни планове за смъртта му? До следващия ден вече имаше необходимата температура, изпотяване и обриви. Дори да не бяха точно симптоми на страховитата затворническа треска — страховита, защото можеше лесно да се разпространи из цялата Изкупителска общност — изглеждаха достатъчно тревожни, за подтикнат към действие тъмничарите, които не биха имали нито толкова ум, нито толкова смелост, та да лъжат Службата за разпространение на вярата. Първата част на лъжата бе закрепена в истината. С много шум Хук бе изведен от килията си в присъствието на всички Покаятели, за да има колкото се може повече свидетели на очевидното му заболяване. Той имаше характерно лице — без мустаци, но с буйна рижава брада. Това му придаваше отвратителен вид, но преди двайсет години една лукава млада жена бе казала, че брадата му отива невероятно, и оттогава той полагаше големи усилия за поддръжката ѝ.

Бълнуващ и разтърсван от треска, защото аптекарят бе утроил дозата по погрешка, Хук попадна в изолираната стая, където зарязваха болните от затворническа треска без храна или вода. С това Изкупителите по изключение проявяваха истинско милосърдие. По-добре беше човек да умре сравнително бързо от висока температура, изострена от липсата на вода, отколкото да се мъчи дни наред в ужасния последен стадий на болестта. Само след няколко минути пристигна Кейл, последван скоро от Боско и Гил, които го наблюдаваха как се захваща да осъществи измамата — с известни затруднения, като се има предвид състоянието на болния. Кейл отрязва рижавата брада колкото се може по-близо до кожата и получи купчина червеникави косми, едновременно впечатляваща и отблъскваща.

— Ако ѝ сложим очи и опашка, ще заприлича на рижав плъх.

Гил и Боско излязоха, но след десет минути се върнаха с мъртвец, напомнящ Хук по възраст и телосложение. Кейл бе заръчал да му донесат такъв труп от моргата. Не попита дали наистина идва оттам — а Гил и Боско не казаха.

Кейл вече бе съблякъл Хук, а сега стори същото с трупа. След това облече покойника в дрехите на Хук, и както бе обичайно за мъртвите, омота широка превръзка около главата и под челюстта му.

После натъпка под превръзката косми от купчината, за да създаде впечатлението, че брадата на Хук стърчи изпод нея. Боско презрително изсумтя. Идеята може и да бе гениална, но изпълнението — не чак толкова впечатляващо.

— Това е само първи опит — каза Кейл. — Дай ми един час, и ще изглежда много по-добре. Освен това... хората виждат каквото очакват да видят. Когато го изгорим утре, ще държим Изкупителите на разстояние.

— Това е посмъртна екзекуция — каза Гил. — Светите отци ще искат да разговарят с Бързица.

— Бързица не е проблем.

Боско направи на Гил знак да помогне да вдигнат Хук на крака.

— Целуни ни, красавице — избъбри трескавият Хук.

— Къде го водите?

— Бог — каза Боско — е измислил ада специално за любопитните.

— Само малко — избъбри Хук, после го извлякоха от стаята, а Кейл пак се зае да намества козината под превръзката на мъртвеца.

След двацет минути Хук бе настанен в нова стая, отделена с две стени от Светилището и поддържана от една дебела монахиня.

В стаята на покойника Кейл продължаваше да намества рижавата брада, която сега изглеждаше почти оранжева върху бялото мъртвешко лице. Докато работеше, той тихичко си тананикаше.

*Нас не ни обичат — ала не ни дреме,
нас не ни обичат — ала не ни дреме,
нас не ни обичат — ала не ни дреме,
нас не ни обичат — ала не ни дреме.*

— Кажете на тъмничарите, че е обявена тревога за Покаятелите и трябва да ги подготвят за преместване. Да бъдат заключени вътре за двацет и четири часа. Покаятелите и тъмничарите са единствените хора, виждали Хук отблизо. Съберете всички останали на посмъртна екзекуция, но ги дръжте на разстояние, за да не хванат затворническа треска. После го изгорете бързо.

— Защо да не го изгорим тихомълком? — попита Гил. — Рисквано е да го правим пред толкова хора.

— Не, Кейл е прав. Хората ще видят това, което очакват да видят. Службата за разпространение на вярата ще очаква да превърнем в публично представление екзекуцията на толкова знаменит еретик. Ще им дадем, каквото искат.

Мислят се за много умни и двамата, помисли си Гил. Почти веднага съжали за непокорството и гордостта си. Щеше да ги изкупи с часове молитви, най-малко десет минути самобичуване. Може би дори половин час. Защо не си беше прехапал езика? После му хрумна, че може и така да се самонакаже.

— Благодаря, Изкупителю — каза Боско и освободи Гил.

Когато той излезе, Боско погледна Кейл с подигравателно и очакващо изражение.

— Искаш ли да ме питаш за нещо?

— Да. Защо Пикарбо режеше онова момиче?

— А. Забележително.

Боско отключи едно чекмедже отстрани на бюрото си, извади дебела папка и я подаде на Кейл.

— В стаята му има огромен брой ръкописи. Според мен биха трябвали месеци, за да прочетеш всичко. Но това е нещо като негово завещание. Предполагам.

— Значи не си знаел нищо?

— Аз ли? Не.

— Как е възможно?

Боско като че се изненада.

— Мислиш, че те лъжа? Без съмнение в миналото съзнателно съм укривал истината от вас, господине. — В обръщението звучеше искрено уважение, но и истинска подигравка. — Но не помня някога да съм изрекъл открита лъжа. Сигурно бих го направил при необходимост. Но сега не лъжа.

— Той държеше жени. Държеше ги в помещения колкото малък дворец. Как е възможно?

— Навярно все още всички Изкупители ти изглеждат еднакви. Всички са всемогъщи. Но само към послушниците, а не един към друг. Има много подразделения и йерархии. Има граници, които не могат да бъдат пресичани. Пикарбо определяше тези неща. Нито един цар не е

имал по-голяма власт. Не бе прието да си задаваме въпроси. Да имаш властта да контролираш знанието за нещо в един свят, където всички знаят по нещо общо — това е най-ревниво пазената власт за един Изкупител. Също като връзката ключове, това е знак за достойнство пред Бога.

— Трябва и други да са знаели.

— Наистина. Дванайсет от тях знаеха и бяха прочели този документ.

— Какво се случи с тях?

— Ставаш нахален.

— Монахините?

— Един Изкупител винаги може да бъде заменен; но не и тези, които умеят да готвят и да гладят църковни одежди по богоугоден начин. Освен това те не знаеха нищо за намеренията на Пикарбо. Богословски погледнато, можем сериозно да спорим дали жените имат души, или не. Аз клоня към второто. В такъв случай те не са изцяло отговорни за действията си.

— Ами момичетата?

— А, да. Отговорът е, че няма отговор. Тъй като сестрите винаги са херметично изолирани от Светилището, било е изненадващо лесно да пазят тези млади същества в тайна. Още по-лесно за човек като Пикарбо. А сега имам малко работа. Чети спокойно.

С тези думи той излезе, а Кейл започна да чете ръкописа, който промени неговия живот и съсипа една империя.

7.

Разсъмваше се и конопарчетата пееха дрезгаво из дърветата. Красивите арии и хорове, които пееха преди залез-слънце, бяха заменени с ужасяваща врява, като че ли подсвиркваха пияни мъже, водещи ръкопашен бой сред дървесните корони.

Въпреки шума, момичето Дейзи спеше дълбоко в прегръдките му. Клайст бе спал в една стая със стотици момчета и всички те му се струваха в съня още по-грозни, отколкото като бяха будни. А тя изглеждаше красива, макар че будна определено не правеше такова впечатление. Когато я гледаше, обземаше го дълбоко приятно усещане, като топлото чувство в гърдите му след голяма глътка бренди или джин.

Той изпитваше едновременно страхопочитание и недоверие към жените. Та кой ли изпитва друго? Но до неотдавна дори думата „невежество“ би била слаба, за да опише пълната му липса на знания в тази област. Сега той притежаваше значителен опит в някои отношения, но опит едностранчив и особен. Неговата враждебност към Рива, чието спасяване от Кейл стана неволна причина за всичките му беди, се дължеше на многобройните случаи, когато тя, без да иска, го подложи на смъртоносен риск; вторият му източник на опит бяха аристократичните хубавици от Мемфис, които гледаха с върховно презрение всички мъже и особено него; и накрая курвите от Кити Таун, чиято мизерия или студенина в крайна сметка го накара да престане да ходи там.

Разтърсен от непоносимия сблъсък на жестокото му възпитание с прилива на внезапна нежност, той свирепо реши да намери двамата оцелели от бандата на лорд Дънбар и да ги убие с ужасна смърт. За негова изненада и лека обида — той бе очаквал тя едва ли не да припадне от обич и обожание, когато ѝ обясни своята благородна мисия — тя изпъшка от раздражение и му каза да не се прави на глупак.

— Ще промениш ли нещо?

— Не — призна неохотно той. — Но ще ми стане по-добре.

— И на мен — каза с усмивка тя. — Но боят е рискован. Никога не знаеш какво може да ти се случи. Наистина, ама наистина не си струва да рискуваш живота си, за да убиеш подобни отрепки. Някой ден може да ги срещнем пияни и когато заспят, ще им забием нож в гърба.

Тя се засмя, а той я гледаше слисан. Ако това бе станало с някое друго момиче, щеше да е напълно съгласен. И се влюби още по-силно. Честно казано, трябваша му няколко дни отдих, за да свикне с новите чувства, но Дейзи не беше търпеливо момиче. В сравнение с нея светкавицата лазеше като охлюв — тя го възседна и погълна до последния сантиметър, преди да е разбрал какво става. Докато мощен спазъм разтърсваше тялото ѝ, той си помисли, че Дейзи умира от сърдечен удар или нещо такова. Нищо подобно не се бе случвало по време на жалките му екскурзии до Кити Таун. Когато се отпусна изтощена до него, тя бе леко изненадана, че трябва да обяснява на силно притеснения Клайст какво се е случило. Това бе много трудно за възприемане, дори — или особено — за един тъй закоравял младеж. Той изглеждаше толкова изненадан и замислен, че тя го обърка още повече, като избухна в плач.

Клайст безкрайно внимателно измести спящото момиче от изтръпналата си лява ръка и приготви закуска за двамата. Тъй като беше гладен, той изяде своята порция незабавно и я зачака да се събуди. Беше толкова нетърпелив да поговори с нея, че дори се опита да я побутне. Но това момиче явно знаеше как да спи. Той се почувства много разочарован и малко възмутен, че тя може да хърка в толкова важен момент. От възмущение изяде и нейната закуска.

— Къде е моята? — тихо попита тя, докато той облизваше опразнената чиния.

— Ей сега ще ти приготвя — каза той и цялото му раздражение се изпари пред нейната усмивка.

Водата вече кипеше и двайсет минути по-късно Дейзи лакомо гълташе боба и ориза, които бяха взели от лорд Дънбар.

— Какво правиш тук сам-самичка?

— Просто се скитам.

— Тук?

— Няма смисъл да скиташ там, където си бил преди.

— Прекалено си млада.

— По-голяма съм от теб.

— Аз умея да се грижа за себе си.

— Аз също. — Те се спогледаха неловко. — Обикновено. Бях невнимателна и ме хванаха. Сама съм си виновна.

Това го взмути.

— Как може да си виновна за онова, което ти сториха?

— Не съм казала такова нещо. Но щом се опитваш да откраднеш кон от бандити и главорези, знаеш какво те очаква. Освен това — добави тя, — те не те убиха и аз съм им благодарна за това.

Той не намери какво да каже. Тя се усмихна.

— Тъй че може и да не им забия нож в гърба.

— Откъде идваш?

— От Квантокс.

— Никога не съм го чувал.

— На около три дни път от тук. Сега искам да се прибера у дома.

Ела с мен.

— Добре.

Той отговори без колебание. Веднага съжали, но само защото постъпката беше безкрайно чужда за него. Имаше чувството, че в него се е вселил някой друг, способен да говори и върши големи глупости.

— Имаш ли семейство?

— Разбира се — каза тя и на свой ред съжали за думите си. — Извинявай.

— Не се извинявай. Вашите не е трябвало да те пускат сама.

— Защо не?

— Опасно е.

— А пък ти ме покани на лов за хора.

— Искях да отмъстя за честта ти — каза той.

Тя се засмя.

— Аз съм от клана на Клефтите. Ние не вярваме в такива неща. Много сме любопитни, но не твърде почтени.

— Будалкаш ме.

— Не, наистина. Уважение, почтеност и честност — ние не вярваме в това. Всички племена около нас вярват, вечно воюват за някаква чест. Заради честта се самоубиват, пак заради нея убиват съпругите и дъщерите си. Ако бях от Декканите, щяха да ме удушат,

щом узнаеха, че съм била изнасилена. — Тя заби два пръста във въздуха. — Ето, това мисля за честта. — Видя, че това потресе Клайст, и се засмя. — Освен това са глупави и лишени от любопитство като крави. „Любопитството уби котката“ — това е любимата им поговорка. Моят чичо Адам пътува пет дни с кану по Рейн, защото бе чул, че във Флоренция имало проститутка с необичайна форма на гениталиите. Аз самата съм знаменита, защото научих едно пиле да ходи назад.

— Защо го направи?

Тя се разсмя от удоволствие.

— Защото Клефтите имат една поговорка: „Не можеш да научиш пилето да ходи назад.“

8.

МАНИФЕСТЪТ НА ИЗКУПИТЕЛ ПИКАРБО

„Ясно е и не изисква особени доказателства, че нашите предци са допуснали грешка. Не е лесно да кажем това за известни мъже, заслужаващи похвала. Но човешко е да се греши, а Бог ни е дал основание да се мъчим да извлечем най-доброто от нашата природа. Жената ни е дарена изпървом, за да бъде приятел, ала не се оказала другар, какъвто ни трябва. Не — дори и от самото начало. Нима един приятел и другар би изкушил мъжа към собственото му унищожение, нима би послушал Сатаната да опита единственото — единственото, за Бога, онова едно-единствено нещо, забранено на мъжа и жената? Такава щедрост и толкова дребен товар в замяна на радостта и блаженството. Всичко било загубено, защото жените вечно са недоволни, вечно надуват главата на мъжа и искат всичко, което не могат да имат. Нищо чудно, че дори и заблудените Янити, които отказват да изобразяват света в картини, имат знак за дявола, произхождащ от изображението на женски език, както и знак за изкушение, наподобяващ мъжко ухо. И тъй, жените от самото начало са покварили дарената ни от Бога дружба между мъжа и жената. Приятелството, породено от разума, вижда как същият този разум изгаря в пожар, запален от женските желания. Желанието кара приятелството да полудее. Мъжете и жените трябва да живеят като съпруг и съпруга в хармония и дружба, ала отново и отново виждаме мъже, подтиквани винаги от жените, да обичат съпругите си невъздържано и прекомерно. Правилната любов взема разума за водач и не позволява да бъде пометена от

буйството на желанието. И тъй разумните и здравомислещите биват покварени от жени, които искат — най-великият от всички пороци — да бъдат обичани, като че са прелюбодейки. Всички мъже прелюбодействат със собствените си съпруги и не могат да не го правят, защото жените не желаят да бъдат обичани разумно и пропорционално. За жените любовта е цялото им съществуване и поради самото си естество те не могат да приемат нищо умерено или разумно. Историята е доказала, че когато мъжете остават сами, душата им се бори да се освободи от всяко желание, тъй като се издига към божественото. Някоя жена не ще позволи на мъжа това бягство. Именно тя, а не Бог, трябва да бъде център на всичко. При своите изследвания и експерименти открих, че жените разпалват разума не само чрез милувки на телесните части, но и чрез една тайна течност, отделяна от жлъчните им мехури.

Както много пъти сме правили с овцете и свинете, създавайки нови породи за по-добро месо или по-фина вълна, така и аз чрез различни средства обучих затворените тук жени да се насочат изцяло към всичко, което е сладострастно, и да се вълнуват само от физическото усещане за наслада от красотата, изяществото на кожата и косата, както и всички останали начини, по които органите на сетивата могат да бъдат стимулирани и свръх мяра. Още от най-ранна възраст те бяха обучавани в уменията да доставят насладение на мъжете, така че (дори повече от обикновените жени) да не мислят за нищо друго, освен мъжкото удоволствие, тъй че мъжете от своя страна да дирят удоволствие и утеха единствено в тяхната компания, а не в стремежа към Бога. По този начин аз силно стимулирах техните утробы да отделят това маточно мляко с такава интензивност и сила, че то, задушено и сгъстено от собствената си прекомерност, коагулираше до плътността на кехлибар или катран (който, бидейки адско вещество, е най-подходящ за сравнение). Чрез своите опити, вдъхновен от Бога и Обесения Изкупител, аз открих

и отстраних тези смоли и разбрах, че, стрити на прах и смесени със свещено миро, те имат силата да предоставят на всеки мъж изначалното благо на онази дружба с жените, от която те тъй бързо и пагубно са лишили мъжете и себе си. С тази приготвена смес, която аз наричам Изкупителска маз, не само мъжете могат да противостоят на жените, тъй като тя прокужда сладострастието, но дори Изкупители, изпаднали в лудост и страховити припадъци, могат да бъдат върнати към щастието и дружбата и да се освободят от унищожителната ярост на пениса и скръбта по загубени жени, която засяга мнозина.“

Вратата се отвори и влезе Боско.

— Свърши ли?

— Не още.

— Покажи ми.

Кейл посочи последното изречение, което бе прочел; старите навици умират трудно. Направи го, преди да се удържи.

— Е — каза Боско, също притеснен от това напомняне за миналото им, — останалата част можеш да прочетеш по-късно. Твоето мнение?

— Здравата си е патил от ярост на пениса.

Боско се усмихна.

— Наистина. Беше обладан от жените не по-малко от всеки развратник. Ако смяташ, че това, което прочете, е лудост, по-нататък той излага плановете си за специална ферма, където неговите създания ще бъдат развъждани за производство на тази смола в достатъчно количество, за да успокои света. Но ако не беше това, ти никога нямаше да напуснеш Светилището, и империята на Матераците все още щеше да бъде най-голямата световна сила. Странно как се развиват нещата, нали?

— Какво ще правиш с момичетата?

— Не знам. Могат да си останат там.

— Капан за някого.

— Точно така. Искаш ли да ги посетиш?

Не би било пресилено да се каже, че Кейл бе изумен.

— Капан за мен?

— Има много капани за теб, но нито един не е заложен от мен. Аз съм твой верен слуга.

— Да. Искам да ги посетя.

— Ще го уредя, когато се върнеш от степите. Пикарбо може да беше луд, но делото му е твърде интересно.

Една седмица по-късно Кейл стоеше на niskия хълм в Дъфърс Дрифт сред своите Покаятели — изпълнени с подозрения, надежди, боязън, възмущение — и Гуидо Хук. Кейл бе допускал, че може да има схватка за превземане на брода, особено ако бойците от Народа усетеха, че насреща им идват само двеста и трийсет Изкупители. Но докато пристигнат, противникът просто изчезна в степта.

— Огледайте се наоколо — извика Кейл. — Ако сте глупави, ще умрете тук. Ако сте умни, ще умрете тук. Ако използвате всички безценни умения, които сте усвоили, ще умрете тук. Чуйте го от мен: ако не станете като малки деца, ще умрете тук.

— Говори по-високо! — извика един Изкупител от задната редица.

Кейл погледна Гил, който заедно с двама охранители тръгна към Изкупителя и му направи знак да излезе отпред. Човекът пристъпи към Кейл с горделива походка и се вторачи в него с очи, имащи цвят на утайката в халба бира.

— Какво каза? — попита Кейл.

— Казах, гово...

Кейл пристъпи към него и го удари с чело в лицето. Изкупителят рухна и сграбчи с две ръце счупения си нос. Кейл се върна на плоския камък, от който говореше.

— Ако сте зле със слуха — ще умрете тук.

Той им нареди да се обърнат и описа различните начини, по които бе защитаван бродът — посочи едни окопи тук, други там, укрепените позиции на онзи хълм, разширената линия на обстрел, целяща да предотврати атаката.

— Единственото общо — каза той, когато приключи с описанието на бойното поле, — е, че всички, които планираха тези действия и всички, които изпълняваха плановете, вече са мъртви. Ще

бъдете разделени на кохорти от по петнайсет души. Всяка кохорта ще си избере водач, заместник и сержант. Заедно ще забравите всичко, което знаете, или ще умрете. Имате един ден, за да обходите това място, и всяка кохорта ще предложи план как да останете живи през трите дни, докато пристигнат подкрепления. Няма нужда да ви заплашвам, че ако се провалите, ще ви върна в Светилището за Символ Верую, защото Народът ще се погрижи за вас. Върнете се тук един час преди залез-слънце.

Кейл се надяваше, че като им обясни защо предишните защитници са се провалили, като им покаже терена не на карти, а с реалните скали и окопи, удържайки всичко в рамките на конкретното и разбираемото, Покаятелите ще осъзнаят, че спасението им зависи само от едно. Но когато кохортите почнаха да предлагат един подир друг планове, обречени на провал, Кейл разбра, че страхът може да постигне почти всичко на този свят, освен едно — да накара хората да мислят с главите си.

На следващия ден Кейл събра Покаятелите край брода. Извади яйце и го сложи на плоския връх на един голям камък.

— Ако някой от вас успее да изправи това яйце на острия му край, ще получи най-безопасната работа в батальона — да носи съобщения до тила. Веднага щом Народът изникне на хоризонта, той потегля оттук.

Последваха двайсетина опита, преди Покаятелите да се уверят, че това не може да се направи, макар да бяха също тъй сигурни, че Кейл знае някакъв трик. И, разбира се, беше точно така. Когато всички се отказаха, той пристъпи до скалата, взе яйцето, почука го лекичко в камъка, черупката се пропука и яйцето остана исправено на острия си край.

— Ти не ни каза, че можем да го счупим.

— Нищо не съм ви казал. Вие избрахте правилата, не аз. — Той посочи към брода. — Този брод е много лошо място за отбрана. Искам да измислите как да го преместите.

— Това не може да се направи.

— Сигурни ли сте?

— Как би могло да стане?

— Прави сте. Не е възможно. Тогава защо във всичките си планове за отбраната му разполагате окопите толкова близо, сякаш ще

се биете с голи ръце? Ако имахте лък, който може да стреля на десет километра, значи толкова можете да се отдалечите. Ако можете да ходите по бойното поле, а дори и да не можете — мислете като деца. Представете си, че сте на всяко реално място по всеки реален начин. Влезте в ума на врага си, а после тръгнете из бойното поле, наистина или мислено. Превърнете ума си в модел на реалния свят — първо на кон, после в окоп. Подложете всичко на изпитание в реалността. Нямаме време да се учите от грешките си.

Той ги отведе до окопите, където бяха загинали повечето Изкупители при последната атака.

— Къде е фронтът?

Покаятелите вече започваха да разбират.

— Няма смисъл да си мълчите. Правете грешките си сега, когато отговаряте само пред мен.

Един от мъжете посочи брѳа пред окопа.

— Грешка. Тук няма фронт. Посоката на атака е отстрани, отзад и отпред. Фронтът е навсякъде около вас. Каква позиция трябва да заемете?

— На възвишение.

Покаятелите отвърнаха също тъй машинално, както отговаряха на свещеника в сутрешната литургия. В глъчката им прозвуча дори леко веселие от мисълта, че имат нещо общо и вече не са прокудени.

— Пак грешка. Трябва да заемете най-добрата позиция. Обикновено това е възвишение, но не и тук. Казвам ви, ако извършите онова, което обикновено е правилно, ще умрете по най-правилния начин.

Той посочи широкия речен завой. И двата бряга бяха назъбени, сякаш дялкани упорито с гигантска брадва.

— Използвайте терена около себе си. Тези прорези в брега могат да бъдат задълбочени и подготвени, но вижте — по-голямата част от работата вече е свършена. Това е най-доброто прикритие в кръг от трийсет километра.

— Чакайте, господине — обади се един от Покаятелите. — Казахте, че не трябва да сме до брѳа, тъй като никой не може да го открадне. Този план ни поставя точно над него.

— Ако не бях използвал последното прясно яйце, бих ти го дал. Промених мнението си, защото не искам да се откажа от идеята за

висока позиция. Също като всички вас. — Той посочи шубраците отвъд завоя. — Оттам бродът може да се защитава доста добре, но в крайна сметка овразите по брега са за предпочитане. Или поне се надявайте на това. И не забравяйте, че тук няма нито фронт, нито тил. Ще разположа част от вас на възвишението. Ако нападателите се опитат да минат между нас, ще попаднат между два огъня. — Той огледа групата. — Има ли между вас някой от Братството на стрелците?

Обикновено Изкупителите използваха големи отряди стрелци и не се налагаше да бъдат особено точни; но когато потрябваше точност, търсеха специално обучени хора от Братството на стрелците. Обадиха се шестима. Кейл им нареди да си приготвят храна и вода за три дни, а докато те се подготвяха, прати по-голямата част от Покаятелите на изкопни работи в деретата по двата бряга, за да подобрят естествените позиции. Трийсет от другите отидоха да копаят окопи.

— Погрижете се да издълбаете на дъното широки скривалища, за да бъдете недостъпни за обстрел право отгоре.

Той даде на Гил някои допълнителни инструкции, и заедно с шестимата стрелци се отправи тичешком към хълма с плоския връх пред завоя.

Докато копаеха, Изкупителите си говореха. Приятелите на онзи, когото Кейл бе пребил, задето се престори на глух, роптаеха.

— Преди няколко месеца всеки един от нас би могъл да изтърбуши това ситно лайно само заради мисълта да ни посегне.

— По-добре да не опитва с мен, че иначе...

— Иначе какво? — обади се друг. — Няма ги вече дните, когато можехме да правим, каквото си искаме. Той е Божи помазаник, усеща се по гласа и думите му.

— И от начина, по който ги казва.

— Той е просто един самонадеян послушник. Виждал съм го и преди — някой от тях заявява, че е видял Светата Майка, и изведнъж всички почват да му се кланят, докато разберат що за лъжец е.

Всички наоколо замърмориха одобрително. Не беше рядкост послушници да твърдят, че са имали видения за пророчества на един или друг светец, предизвиквайки всеобщо вълнение, докато бъдеха разобличени и подложени на публично наказание.

— Е — каза трети, — надявам се да грешите, защото само той стои между нас и тъпия нож. Аз искам да вярвам в него — и вярвам. *Наистина* можете да го чуete в гласа му. Всичко, което казва, има смисъл, след като го обясни — а фактът, че е обикновено момче, прави нещата още по-истински. Само Бог може да вложи такива знания в главата на дете.

— Затваряйте си плювалниците и продължавайте да копаете — кресна минаващият наблизо Гил. За него те бяха Покаятели, но сместа от страхопочитание и съмнение спрямо Кейл кълтеше в мозъка му по същия начин.

След два часа Кейл се завърна сам и изложи идеите, които му хрумнаха, докато разглеждаше позицията от върха на планината. Един стрелец, ветеран от Източния фронт, бе разказал какво е видял в Швайнбург по време на Коледната офанзива. От радост Кейл незабавно го повиши в звание задностоящ — всъщност това бе смъртоносна обида в Мемфис, но прозвуча много внушително на другите Изкупители. Слизайки надолу по планината, той усети, че привидно добрата шега в действителност е чиста детинщина, и още по-лошо — може тепърва да му създаде неприятности. Но стореното бе сторено, а занаят ще се пази от такива неща.

Когато се върна при брода, той събра двайсет от най-добрите ездачи и им нареди да си съблекат расата. Наскубаха куп степна трева, натъпкаха дрехите с нея и след това набучиха чучелата на двайсет кола в дъното на стария окоп, където толкова много Изкупители бяха загинали при предишната атака. От трийсетина метра разликата не се забелязваше. Нападателят едва ли щяха да се замислят, че Изкупителите нямат причина да се бият с нахлупени качулки.

— За какво са ви ездачите? — попита подозрително Изкупител Гил.

Кейл се запита дали да не избегне отговора, но нямаше смисъл да крие. Той кимна към възвишението на около осемстотин метра от брода, откъдето бяха гледали предишните две кланета.

— Ще ми трябва защита, докато ви наблюдавам от онзи хълм.

— А няма ли да поведете бойците си?

— Не съм тук, за да спасявам хората, нали? Така мислиш — прав ли съм?

Гил го гледаше втренчено.

— Да.

— Спомням си как веднъж каза, че командирът има два избора — дали да води бойците си винаги, или само понякога. Така ли каза?

— Да.

— Е, не опитвай нито едното, нито другото. Кой съм аз, Изкупителю?

Дълго се гледаха мълчаливо.

— Вие сте лявата ръка на Бога.

— И защо съм тук?

Гил не отговори.

— Има ли нещо неясно? — добави Кейл.

— Не, господине.

Хук се приближи до тях, след като няколко минути бе разглеждал една странно оцветена скала.

— Мисля, че има сярка в тези скали.

— Качвай се на коня. Тръгваме веднага.

Трийсет минути по-късно Кейл, придружен само от Хук, гледаше от познатото възвишение какво е свършено досега. Беше доволен от себе си. С изключение на десетина мъже, които бе пратил да наслагат каменни ориентири за стрелците през интервали от петдесет метра, не успя да види никого — макар да знаеше къде да търси.

Два часа след зазоряване на другата сутрин Хук забеляза облак прах далече на север. Кейл нареди да пуснат една тъпа стрела към центъра на завоя, за да предупредят Покаятелите, че врагът идва. След още час Кейл видя разузнавачите да се задават на групички по двама-трима, разтеглени в неравна верига с ширина около километър от двете страни на малък отряд от десет конници, устремени право към брода. Докато приближаваха, без да забележат нищо, теренът наоколо стана потесен и ги принуди да се съберат към средата. Кейл усети как по тила му плъзнаха мощни тръпки, едновременно приятни и неприятни. Петнайсет разузнавачи вече се бяха струпали непредпазливо един до друг само на около сто и петдесет метра от най-близката позиция, където се криеха седемдесет стрелци Изкупители. После спряха, явно стреснати от нещо.

— По дяволите! — изруга Кейл.

Те тъкмо понечиха да завият обратно и да се раздалечат, когато безмълвна дъга от стрели се издигна във въздуха и след по-малко от

две секунди падна над съгледвачите, поваляйки от конете всички, освен един. Оцелелият бясно препусна на юг, следван от още трийсетина стрели. Кейл изпъшка от раздразнение. Нямаше смисъл да прахосват толкова стрели за един-единствен човек, дори и ако можеха да улучат толкова бързо препускаща цел. Явно Гил имаше същата идея. Викът му да спрат огъня бавно долетя до възвишението. Гил имаше достатъчно здрав разум, за да разбере, че вече няма да има изненади и плътни групи от петнайсет лесни мишени.

Трийсет минути по-късно едно тежко копие излетя почти вертикално нагоре от площадката на стотина метра под плоския връх на планината. Копието се стовари на десет-петнайсет метра от окопите, където безмълвно стърчаха чучелата, натъпкани със степна трева. След третия изстрел балистите бяха хванали точния прицел, и над окопите се посипаха смъртоносни снопове от по дванайсет копия. Убийственият порой продължи цял час. Идеята за фалшивите защитници бе изказана от стрелеца на същия този склон, за което Кейл го възнагради с подигравателното повишение. Нямаше съмнение, че се е оказала извънредно успешна. Нападателят не само губеха огромно количество боеприпаси, но и по всичко личеше, че не са схванали хитрината и очакват Изкупителите да следват същата пагубна тактика, която бяха използвали при Дъфърс Дрифт и навсякъде другаде в степите. Мнозина от тях пълзяха по южния склон на хълма, за да заемат висока позиция и оттам да обстрелват защитниците на речния бряг, които бяха убили толкова много от техните с първия залп. През това време Кейл забеляза две групи по стотина мъже да препускат далече на изток и на запад. Предположи, че след като се отдалечат, ще слязат по стръмните брегове, ще прекосят реката и ще се върнат от двете страни, за да нападнат стрелците през нощта. Нямаше желание да издаде присъствието си, но накрая все пак нареди на един Изкупител да се промъкне до западната част на завоя и да изстреля тъпа стрела с предупреждаващо съобщение, но едва след като светлината помръкне, за да не може врагът да забележи стрелата и да се досети за тяхното присъствие.

През остатъка от деня имаше редица леки набези на атакуващите. Неколцина разузнавачи се промъкваха напред, опитвайки да предизвикат реакция, по която да се досетят за разположението и броя на защитниците. Но макар и несвикнали с такъв вид война,

Изкупителите не бяха неопитни — а Гил, както личеше от редките му неразбираеми викове, явно ги държеше под контрол. Освен това Кейл бе наредил да прокопаят траншеи между малките дерета по отсрещния бряг, така че защитниците да могат да се движат сравнително безопасно покрай по-голямата част от завоя. По този начин те създаваха впечатлението, че отрядът им е далеч по-многоброен, отколкото беше в действителност.

С малко повече късмет, ако нападателите сметнеха, че реката е отбранявана толкова сигурно, нямаше да посмеят да нападнат тази нощ по брега.

Тази вечер тънката нова луна, прегърнала старата, хвърляше съвсем бледа светлина и често се криеше в облаците. Очакването в мрака обтягаше нервите. Вместо да бъде наоколо, черната нощ сякаш изпълваше главите на хората, всякакво чувство за „вън“ или „вътре“ постепенно изчезваше, освен когато облаците се отдръпваха и тъничката луна озаряваше някое далечно дърво или склона на планината. Тогава черното пространство, за което сетивата подсказваха, че е само на два пръста разстояние, изведнъж се разкриваше като отдалечено на километри, и дори не там, където трябваше да бъде. Някое бяло мъртво дърво сред степта — току-що зърнато в лунната светлина — сякаш увисваше високо във въздуха над Кейл, макар той твърдо да знаеше, че всъщност е в равнината, на около километър и половина от него. Беше почти непоносимо да седиш с напълно разстроени сетива в непрогледната нощ и да чакаш кога ще дойдат убийците. Сред тъмнината дори за хората с най-здрави нерви степната нощ се превръщаше в неумолим враг, изчакващ подигравателно да направиш първата крачка. Пробягалият наблизко див пес или нощен елен ставаше двойно по-голям и тройно по-бърз от нормалното. Звукът на сумтящ таралеж отекваше като рева на лъв преди скок. Ами ако онова шумолящо, пълпещо нещо досами окопа имаше смъртоносен зъб или жило? Нощта твореше грозна алхимия с най-обикновени неща — превръщаше храста в човек, дебнеш да те убие, ако посмееш да си поемеш дъх. И все пак би било още по-зле, ако самият ти дебнеш. Представете си какво е да се движиш сред такъв мрак. И, разбира се, няма начин да отмерваш времето. Минават два часа, а може да са били четири или пет минути. Странни мисли започват да те измъчват. Ами ако тази вечер слънцето е залязло, за да

не изгрее вече? Нещо, за което никога не би си направил труда да помислиш, в такава нощ изглежда съвсем възможно. „Туй «утре» няма да огрей земята“, повтаряше се в ума му една фраза, която бе чул лорд Випонд да цитира. „Туй «утре» няма да огрей земята.“

Изведнъж сякаш нейде високо в облаците грейна светлинка. После още една. Гил осветяваше речното корито с огнени стрели — разпръснати една след друга в красиво ветрило по завоя на реката. След седмата или осмата Кейл чу писъци и викове. Стрелите бяха улучили нападателите, хванати в капан от двете страни на стръмния речен бряг. Залповете с обикновени стрели не се виждаха, но противниците нямаха прикритие, а и нямаха шанс да се втурнат срещу Покаятелите, защото Кейл бе разположил направо на брега дълбока траншея с бодливи дървета и тръни, и още няколко реда остри колове.

Стори му се, че всичко не трая дълго, макар че имаше затишие преди втората атака. Тя бе много по-кратка от първата. После — нищо, до първите лъчи на красивата розово-червена зора.

След това нежно начало слънцето изгря като гръмотевица, и към седем часа вече бе твърде горещо. Долу до реката, в отсрещния край на завоя, се виждаха мъртви и умиращи нападатели — общо трийсет и трима на брой. Може би двойно по-малко лежаха закрити от близкия бряг. Някои се опитваха да пролазят назад по речното корито, но движенията им бяха съвсем бавни. Един от тях беше толкова тежко ранен, че пълзеше също тъй бавно по посока на Покаятелите, от които искаше да избяга.

Един от отстъпващите ранени започваше да напредва, и стрела откъм Покаятелите се впи в тялото му.

— Крайно време беше да проявят милост — каза мрачно Гуидо Хук. — Никой не бива да умира толкова бавно под палещото слънце.

Кейл се разсмя.

— Нещо смешно ли казах, господин Кейл?

— Ако са сложили край на страданията, било е случайно. Всъщност искаха да го наранят пак, за да подтикнат приятелите му да предприемат нещо героично.

— Отрепки. — Хук погледна Кейл, опитвайки се да разчете мислите му. — За слаб ли ме мислиш?

Кейл се замисли над отговора.

— Не. Просто ме изненадваш.

— Че изпитвам състрадание към човешко същество?

— Че очакваш нещо друго от Изкупителите.

— Човек може да осъжда нещо, дори ако го очаква.

— Защо се притесняваш? Има ли някакво значение?

— Трябва да си бил възпитаван много небрежно.

— Така е.

— Защо си толкова циничен?

— Не знам какво означава това.

— Цинизъм е...

— И не желая да знам.

Засегнат от резките думи, Хук не отговори. След няколко минути Кейл наруши мълчанието.

— Един мой приятел казваше, че е загуба на време да обвиняваш хората за характера им.

— Прав бях.

— За кое?

— Че си възпитан много небрежно.

Вместо да се обиди, Кейл само се усмихна.

— Жалко, че не ме е възпитал ИдрисПюк. Щях да съм ви по вкуса, господин Хук.

В това време стрела удари още един ранен.

— Не съм толкова глупав, че да желая по-добър живот от този.

Но на Кейл му бе омръзнало и той не отговори. После забеляза как десетина нападатели се промъкват до хълма в речния завой и започват да пълзят нагоре по склона, след тях още десет и още десет. Стотникът в стрелковия окоп горе прояви удивително търпение и ги остави да стигнат в опасна близост до позицията му.

— Хайде — прошепна Кейл.

Посипаха се стрели и пет-шест души бяха ударени. Но сега още нападатели почнаха да пълзят и дори да притичват приведени през една гърбица на хълма, и стана ясно, че само когато минават през нея, те са уязвими за обстрел от окопите. Когато Кейл обсъждаше отбраната на хълма, склонът му се стори напълно лишен от прикрития, което правеше организирането на успешна атака почти невъзможно. Сега ставаше ясно, че е пропуснал нещо. След като преодолееха две трети от изкачването по хълма, нападателите можеха да се укрият от стрелите в един плитък улей и да се съберат достатъчно високо на

склона, за да предприемат внезапна атака. Невъзможно бе да е пропуснал нещо тъй очевидно.

Безброй пъти му бяха втълпявали за мига на свещено откровение, за виденията на пътя или на планинския връх, от които проглеждаш истински. Нямаше нищо божествено в онова, което осъзна Кейл на върха на могилата над Дъфърс Дрифт, но то все пак бе поглед към истината. Той не можеше да си позволи да се провали тук.

Най-отчаяното му желание, откакто се помнеше, бе да го оставят на мира. Но сега, докато наблюдаваше как нападателите пълзят към върха на хълма, той можеше да види провала на най-голямата си надежда. Ако те превземеха хълма, щяха да превземат и брода. Щяха да убият Покаятелите, а с тях и възможността на Кейл да осигури на Боско силата да го предпази. И вече никога нямаше да го оставят на мира. Можеше да избяга сега, но отзад имаше само Изкупители, а отпред — Антагонисти. Намираше се на осемстотин километра от... какво? Във всеки случай не и от безопасността. Да бъде сам навсякъде в този свят означаваше да е изолиран и уязвим. Всеки мир и всеки покой идваха от нечие чуждо желание. Нямаше нито едно ъгълче, нито една най-тясна пукнатина, където да се укрие от света и да прави, каквото си иска. Подслонът трябваше да се заслужи, храната да се закупи. Той трябваше да се бори и да се бори, а спреше ли борбата, щеше да се удави. Събуди се! Върви или умри! Върви или умри!

В Мемфис той си създаваше врагове толкова лесно, защото бе глупав и допускаше грешки. Единствените хора, които познаваше, бяха, разбира се, Изкупителите. Тук той имаше някакъв шанс, защото беше един от тях и имаше свое място. Навсякъде другаде беше дете с голям талант да се ядосва. Той бе обвързан с обречените Покаятели в Дъфърс Дрифт също тъй здраво, както ако обичаше и вярваше във всеки един от тях. Нямаше друг избор, и никога не бе имал. Всичко това, осъзнато далеч по-бързо, отколкото може да се опише, го заля като буен потоп, сякаш стоеше под срутен бент. И макар всичко в сърцето и душата му да крещеше против решението, той скочи на крака и се втурна към двайсетте Покаятели, които чакаха до конете си, без да подозират каква катастрофа се разиграва, невидима за техните погледи.

Притиснат от отчаяното бързане да нападне, но и от необходимостта да обясни плана си, Кейл започна да чертае завоя в

пръстта и същевременно да дава инструкции.

— Разбрахте ли?

Те кимнаха.

— Тогава повторете — нареди той.

Покаятелите се поколебаха, но повториха доста точно казаното от Кейл. Той го повтори още веднъж и нареди да яхнат конете.

— Успеете ли, Изкупител Боско ще ви тачи като светии.

Макар че сам той копнееше да се откъсне от тях, ужасното видение горе на могилата му бе разкрило, че за тези мъже да бъдат част от нещо означава повече от самия живот. Той си мислеше, че им е предложил спасение от ужасна смърт, но далеч не бе само това. Ако той беше ангел, пратен да им дари опрощение и свобода, те биха били загубени — скитници без място и смисъл в живота. За тях такава свобода щеше да е свободата на призрак.

Докато язدهа в боен строй към върха на могилата, гледани от озадачения Хук, Кейл усети как силата на братството и взаимната вяръност ги изпълва дори пред лицето на собствената им смърт. После те прехвърлиха билото и с бавно нарастваща скорост препуснаха към хълма, където нападателите се готвеха за последния щурм срещу върха; всичките им мисли бяха насочени само към предстоящата битка и никой не поглеждаше назад, докато Покаятелите не се озоваха само на петдесет метра отзад, продължавайки да препускат към тях. Сетне Покаятелите закрепяха имената на един или друг светец или мъченик, и клането започна.

Конната атака на Покаятелите нахлу в улея и спря — те бяха обучавани като конна пехота, а не като кавалерия — всички трескаво наскочаха от седлата и атакуваха народните бойци отстрани. Първите редици рухнаха като дървета, ударени от порой, под напора на бесните Изкупители, препълнени с натрупана ярост след ужасните месеци лишаване от свобода. Десетина изпревариха Кейл — безразсъдни, пълни с омраза и кървава жажда за смърт. Отначало Кейл следваше хората пред себе си, сякаш се криеше зад подвижна стена. Но в яростта си те бързо разкъсаха строя, а противниците превъзмогнаха първоначалната изненада и започнаха да ги отблъскват. Отдясно те се нахвърлиха срещу неравната стена от Изкупители и я разцепиха. Отвори се пробив за контраатака, и Кейл отново използва своя нюх за бруталност. Първо нахълта в пробива Бен Ван Брида — братат

осемнайсетгодишен младеж, който с диво ръмжене замахна два пъти срещу момчето пред себе си. Това го погуби, защото ножът на Кейл го удари в гърлото точно под брадичката и острието изникна отзад през врата му. Но Кейл бе ударил твърде силно — острието заседна в костите на гръбначния стълб и падащото тяло на Ван Брида изтръгна ножа от ръката му. Кейл се гмурна под първия удар на следващите двама нападатели — тъй като не искаха да се редуват, те замахнаха едновременно. Кейл пристъпи по-близо, хвана през кръста мъжа отляво, изкара го от равновесие и го тласна срещу втория нападател, за да му попречи да нанесе нов удар. После настъпи жестоко ходилото на своя противник, Франс Арнолди от Накуру, който изкрещя от болка в счупения крак. Докато той падаше, Кейл го хвърли към другия враг, който залитна назад, само за да бъде намущкан в черния дроб от един връхлитащ Покаятел и да издъхне на място. Имаше късмет — малцина умират тъй бързо в сражение. Кейл нямаше време за благодарности. Довърши човека със счупения крак, който вдигна ръце и изкрещя: „Не!“. Това не го спаси. Ударът на Кейл разцепи гръбначния му мозък. После нов противник се втурна срещу Кейл и неизбежната смърт. Жуани Де Беер, който се би до последно на Бикоборската уличка и си спечели прозвището Де Беер Непобедимия, получи удар от Кейл точно над слабините. Въпреки цялата си смелост, той рухна на пясъка и се сгърчи в агония. Кейл изкрещя на Покаятелите зад него да запълнят пробива. Народните бойци трепнаха за миг. Стреснати от дивата войнственост на момчето пред себе си, те спряха и зяпнаха като селяни пред епископско шествие. Той сякаш не се нуждаеше от ничия помощ — тъй страховит и първичен ужас вдъхваше у всички, дръзнали да застанат пред него. Стреснати от виковете му, Покаятелите се втурнаха да го обкръжат, докато атаката започваше отново. Кейл отстъпи назад, леко замаян от разбирането каква опасност представляват късите копия, прелитащи по високи дъги към монасите зад него. Нито крясъци, нито предсмъртни писъци, нито удари на мечове и стрели могат да се мерят с мощния приглушен плясък на копие, спряно мигновено в преграда от плът и кръв. Той пристъпи напред, за да избегне копията, използвайки Покаятелите пред себе си като защитна стена. Но сега улеят в склона, които защитаваха народните бойци, не бе достатъчен, за да ги предпази от стрелците на върха на хълма. Те трябваше да се изправят, за да отбият атаката отстрани, но това ги

излагаше на обстрел. Трийсетте метра до върха, които преди малко им обещаваха бърза победа, сега ги правеха лесна плячка за стрелците.

Проповедник Вилън от Енkelдорн пръв осъзна, че единственият им шанс е да пробият стената на Изкупителите и така да се смесят в схватката, че стрелците на хълма да бъдат принудени да спрат. Адът бе голямата страст на Вилън — от неговите проповеди косата на всеки енориащ настръхваше като бодли на ядосан таралеж. Сега той раздаваше ада наоколо с пълни шепа. Проповедникът беше един път и половина по-едър от своите сънародници и имаше лице като надгробна плоча, обрaмчено от брада. Както всички от Народа, той носеше една малка лопата, която в степта се използва за всичко — от изкопаване на дупки до клане на животни. Тя е лека, с бамбукова дръжка и стоманено острие, заточено от три страни и тъпо само откъм върха. Изострените краища на лопатата, която размахваше, срязваха с лекота рамене, бедра и колене.

С тази лопата проповедникът нахлу през стената на Покаятелите, викна на паството си да го последва и взе да раздава удари на всички страни с умение и свещена лудост. Срязва горната част от черепа на един Изкупител, както някоя мемфиска дама си срязва яйце за закуска. Мигновената смърт слиса околните Изкупители и те загубиха смелост, виждайки как пада другарят им. Следващият човек пое лопатата право в лицето — зъбите и челюстта му се разцепиха, езикът му се откъсна. Следващият удар отсече ръка, по-следващият — крак. Сега необходимият пробив бе налице, и той се развилня не като бик или мечка, а като пастор, пратен от Бога да разчисти седмия кръг на ада. Кейл отскочи назад и наляво. Той умееше да разпознае кога Бог и природата са влезли в съюз със светото насилие и превръщат човека в ураганна стихия.

Ревейки от гняв и гордост, проповедникът сечеше напред, а народните бойци прииждаха зад него с укрепнали сърца и нараснала смелост. Лопатата хапеше като куче, разцепваше ръце и бедра. Разтваряха се с трясък ребра, бял и черен дроб падаха на прашната земя — дори и животните не умират така жестоко. А той все напредваше, народните бойци прииждаха подир него, и Кейл все тъй отстъпваше зад уплашените Покаятели. Тогава дойде моментът, когато всичко става възможно. Тук, където пътят се раздвоява, където надават зов две съдби, където Победата кима, а Поражението маха с ръка.

Точно тук дойде грешката на проповедника — призовавайки Бога, той зърна Кейл и суетата го погуби: собствената му суета и тази на Кейл, защото когато погледите им се срещнаха за миг, проповедникът презрително пренебрегна това малко момче. Отскачайки от едно късо копие, което прехвъркна край него и се заби в петата на един бягащ Покаятел, Кейл изтръгна оръжието като подарък от крака на клетника. Докато проповедникът разпаряше корема на един Покаятел, който бе спрял, за да се бие, вместо да бяга, Кейл сграбчи метателното копие, вдигна го над рамото си, направи две крачки напред и го хвърли. Никога не сте виждали тъй съвършено сливане на изящество, сила и равновесие. Дори змия не напада с толкова точен инстинкт. Копието улучи пастора малко над слабините. Разкъса пикочния мехур, разцепи таза и излезе от хълбока му. Стенейки от мъка, той падна на земята, кръвта и урината попиха в пясъка като вино и вода и над тях се надигна пара. Кейл запомни това завинаги. Сега той крещеше и призоваваше своите хора напред, а двама от народните бойци, които видяха, че техният пастор е убит от момчето, което крещеше, дотичаха да отмъстят. Но само единият стигна до целта — другият бе повален от окуражените Покаятели. Вторият човек замахна — ако беше улучил, ударът би разсякъл Кейл на две половини. Но обзет от все по-нарастваща студенина, Кейл гледаше своя противник като мъж, който си играе на война с малки деца — ударите им са тромави, наивни и непохватни. Ала сега стрелите идваха все по-близо — една едва не го улучи, отклони вниманието му и мигът на съсредоточаване отлетя. Звън и тропот, писъци и викове го върнаха на земята и изяществото изчезна. Човекът забеляза колебанието му, придоби увереност и замахна. Ударът профуча покрай Кейл, който ритна опорния крак на врага, вкопчи се в кръста му и го повали долу на пясъка. В една безкрайно дълга секунда Кейл, без да бърза, притисна човека назад и посегна към ножа си. Дватама се бореха с тихо пъшкане и сумтене. Кейл измести тежестта си, после събра сили, изтръгна ръка нагоре и замахна. Докато тялото на противника се гърчеше в агония, Кейл стана на крака и огледа наоколо, за да прецени заплахата. Народните бойци бяха загубили смелост след смъртта на своя проповедник. Отстъпиха и стрелите от хълма отново се посипаха над тях. Покаятелите продължаваха да ги притискат. Животът на бившите нападатели вече се измерваше в броени минути. Колкото до подробностите на

последвалото клане, дори проповедник Вилън не бе описвал тъй колоритно адските мъки. Мухите вече снасяха яйцата си в устата на мъртвите и умиращите.

Така на един гол хълм, в схватка между по-малко от двеста мъже на място, което дори нямаше свое име, преди да стане нарицателно за провала на Изкупителите, целият свят се промени за по-малко време, отколкото би трябвало, за да се свари яйце.

За народните бойци нещата вървяха от зле към още по-зле. Не само Кейл бе допуснал груба грешка. Наблюдавайки откъм запад, народният водач не можа да види предвожданата от Кейл атака, но видя как, малко преди всичко да свърши, стотникът от върха на хълма прати хората си на щурм. Последната получена информация гласеше, че народните бойци се готвят да превземат хълма и успехът е сигурен. Виждайки как Изкупителите прехвърлят билото и изчезват от поглед, той сметна това за отчаян самоубийствен опит да си възвърнат вече загубената позиция. Нетърпелив да се възползва от това, което съвсем логично прие за пагубна грешка, народният водач нареди на войската да пресече реката пред хълма и да атакува от вътрешната страна на завоя. След като стотникът върна стрелците на място, а Кейл организира нова защитна линия малко по-надолу, атакуващите откриха, че се сблъскват с нов отряд Изкупители. Рояк стрели откъм хълма, който те смятаха за свой, ги откъсна от подкрепленията, а сред равнината стрелците ги виждаха като на длан. Малцината, които потърсиха убежище в окопите при фалшивите Изкупители, не оцеляха дълго. Трети отряд Изкупители нахлу в окопите. Народните бойци получиха точно толкова милосърдие, колкото проявяваха обикновено. Тоест, никакво.

Потресени от тежките загуби и необичайната бойна тактика на Изкупителите, народните бойци отстъпиха и се опитаха да използват балистите на планинската площадка, за да прикрият оттеглянето си. Точно тогава в играта влязоха опитните стрелци, които Кейл бе оставил в укрите на самия връх. От напълно безопасна позиция те повалиха половината народни артилеристи, още преди да са осъзнали, че не могат нито да се защитават, нито да изтеглят балистите. Изоставяйки техниката, оцелелите побързаха да се присъединят към всеобщото бягство.

Всички решения на Кейл през този ден бяха правилни, с изключение на онова, което би направило неговата гениалност и смелост напълно излишни. В известен смисъл това бе урок, но сам не знаеше какъв точно — може би никога да не прави грешки. Той се изкачи до върха на хълма, където го чакаше Гил. Отвсякъде го обсипваха поздравите и благословиите на мъжете, които презираше, но сега бе принуден да рискува живота си заради тях, и които зависеха изцяло от него, както и — внезапно осъзна Кейл — той от тях.

Гил се поклонил леко, но по такъв начин, че Кейл усети някаква дълбока промяна в отношението към него.

— Вие спечелихте душите им. Дори и най-долните хора не могат да не обичат онзи, който ги е спасил на два пъти.

— Е, размина ни се на косъм.

Кейл слезе в окопа и погледна надолу по склона. Той бе избрал мястото от коня си, на около два метра над земята, откъдето имаше ясен поглед по цялата дължина на хълма. Но от по-ниско ниво ставаше очевидно, че по средата на склона има една издатина, която даваше възможност на нападателите лесно да подготвят атака, без да се боят от обстрел. Той се смая от собствената си глупост. Как можеше да е толкова прав за всичко останало, а точно тук да се окаже тъй глупав?

— Те заслужават извинение — каза той на Гил, и въпреки цялата си ненавист към Покаятелите говореше искрено.

— Затваряй си устата! — отсече Гил и побърза извинително да добави: — Господине.

— Те могат да видят грешката ми.

— Могат да видят, че подготвихте позициите, за да ги опазите живи, и че дойдохте да ги спасите, когато нещата тръгнаха на зле. Много отдавна не са побеждавали в каквото и да било. Сега победиха. Те са ваши. Вие допуснахте грешка и я поправихте. Какво друго може да стори един генерал?

— Не те помня толкова снизходителен на тренировъчното поле.

— Трудно в учението, леко в боя.

— Значи всичко е било само за мое добро?

— Вие сте жив и спечелихте, значи така излиза. — Гил помълча.

— Пратих съгледвачи, за да сме сигурни, че противникът няма да се върне. Ще трябва да поговорите с тях.

— Не. Ти говори.

— Не, господине.

И тъй, десет минути по-късно Кейл стоеше на една скала в центъра на завоя и се мъчеше да не допусне в гласа си чувството на омраза и възмущение. Но на Покаятелите не им трябваше много. Той бе рискувал живота си за тях и ги измъкна от гроба.

Хук вече бе слязъл от могилата и изслуша възторжените викове на Изкупителите и колебливата реч на момчето, което те обожаваха, залагайки всичките си копнежи на една-единствена карта, наречена Томас Кейл. След като свърши, Кейл троснато заръча на Хук да проучи балистите, свалени от планината, и да докладва след час. Хук кимна подигравателно.

— На ваше място не бих се притеснявал, че трябва да бъда верен на хора, които мразя — каза той. — Има много видове вярност, господин Кейл. Например верността на свинаря към прасето.

И докато Кейл търсеше отговор, той тръгна надолу да проучи балистите.

Един час по-късно Хук се върна с доклада. Държеше дебело копие, дълго около метър. Около него бяха грижливо завързани дванайсет по-малки копия.

— Връзките са изработени от обикновен канап, преплетен с гума. Знаете ли какво е гума?

— Не.

— Не съм изненадан. Кондамин се опита да я покаже на папата в Авиньон, но архиепископите поискаха да го арестуват за магьосничество, защото материалът отблъсква водата по неестествен начин.

— Какво общо има това с връзките?

— Нищо. Но гумата е и разтеглива. — Хук дръпна парче канап и то се разтегна — не много, но достатъчно, за да проличи, че е прав. — Когато изстрелват снаряда, ремък от котешки черва, прикрепен с восък, разхлабва гуменото въже и то се размотава, доколкото можах да преценя, за около пет секунди. Дванайсетте допълнителни копия просто се отделят и следват главното към земята. Има и още подробности, но това е основният принцип.

— Можеш ли да направиш същото?

— Не виждам проблеми.

— Тогава го направи.

— Освен един.

— Да?

— Проблемът не е инженерен, а теологичен. Папата не харесва гумата. Не е наложил всемирна възбрана върху гумата като такава, но е крайно подозрителен към всички гъвкави вещества, тъй като това свойство не е естествено. Опитът да арестуват Кондамин означава, че според общия църковен закон използването на изделия от гума може да бъде безспорно доказателство за практикуване на магьосничество.

— Сигурен ли си?

— Сигурен съм, че положението е неясно и че не бих поел риска. Вие обаче сте в по-добро положение. Може би Боско ще даде някакво временно разрешение. Но мисля, че той и кардинал Парси са против.

Кейл въздъхна.

— Откъде знаеш толкова много?

— А вие откъде знаете толкова малко?

— Щом сте толкова добре информиран, господин Хук, как тъй се наложи аз да ви измъквам от затвора?

— Добър отговор, господин Кейл. И все пак за всяко нещо си има и начини.

— Да?

— Аз работех над един механизъм, който наистина ми е по сърце.

— Мислех, че точно механизмите са те пратили в Дома със специално предназначение.

— Така е.

— Щом си готов да рискуваш обвинение в богохулство, какъв ти е проблемът с магьосничеството?

— Защото съм готов да умра за този механизъм, но не и за някаква гумена връв. Ако ще си рискувам живота, искам нещо в замяна.

— Нещо в замяна? Боско ми каза, че за изграждане на богохулни механизми се полага да бъдеш одран жив, а след това натопен в бъчва с оцет.

— Простото добавяне на години към живота не е живот.

— Ще се опитам да го запомня. А *ти* запомни едно: аз притежавам и зъбите ти, господин Хук.

— Аз не съм неблагодарник.

— Означава ли това, че си ми благодарен?

— Самата човешка природа ни кара да работим за собствените си интереси, независимо колко сме задължени към другите.

— И така, какво прави този механизъм?

— Сам по себе си — нищо. Създавам го за проучване в областта на естествената философия. Искам да разкрия същността на нещата. Но преди да ме наругате, моето предположение дава най-малко една практическа полза, произхождаща от чистото любопитство. Ще ме изслушате ли?

— Имате ли приятели, господин Хук?

— Не и достатъчно мощни.

— Ако усетя, че се опитвате да ме правите на глупак, ще ви изхвърля.

— Бива, господин Кейл.

Кейл се усмихна и му направи знак да седне. Хук седна и се приведе да начертае окръжност в праха.

— Представете си херметично затворена тръба от закален месинг, извита в кръг с диаметър само шейсет метра. Аз вярвам, че цялата материя се състои от една частица — нарекох я атом, и всички неща — земя, въздух, огън и вода — са изградени от нея, а разликите им идват единствено от различните начини, по които природата е съчетала тези атоми. Но ако идеята ми е правилна, от това следва, че само огромна сила може да промени делото на природата. Трябва да намеря начин да създам най-чистото вещество на земята, да изработя две топки от това вещество и да ги тласна една срещу друга от противоположните краища на кръглата тръба с такава енергия, че когато се сблъскат, да се разпаднат на атомите, които изграждат и тях, и тъканта на всички неща.

— Откъде знаеш, че атомите съществуват, щом трябва да го докажеш?

— А — каза Хук. — Вие сте не просто генерал с рано съзряла дарба. Вие сте и извънредно интелигентен младеж.

— Онзи приятел, за когото ти споменах, веднъж каза, че прибягнеш ли към ласкателство, трябва да извадиш голямата баданарка. Дали не го познаваш?

— Ласкателството може да бъде и вярно, господин Кейл.

— Продължавай.

— Стигнах до съществуването на атомите чрез математически разсъждения. — Кейл го погледна. — Виждам, че не сте особено впечатлен. Все пак на моя страна са и числата, *и вярата*. Но дори да греша, няма значение. Проблемът, с който се сблъсках и трябва тепърва да реша, е как да сблъскам две топки чисто вещество с такава сила, че да разцепят лепилото на природата. Именно търсенето на средство за задвижване на тежък предмет многократно по-бързо от скоростта на стрела ме доведе в Дома със специално предназначение и тъй близо до една мизерна смърт, от която, признавам си откровено, ме спасихте единствено вие.

— Стига.

— Близо две години експериментирах с една писмена формула за експлозивен прах от Китай. Имах само щипка прах и бях принуден да използвам почти всичко, за да се уверя, че наистина действа. Но формулата е непълна — съставки и няколко съвета как да се съчетаят. Опитах се и все не успях, но през няколкото месеца, преди да бъда арестуван, постигнах известен успех. Прах, който прави блясъци, дим и светлина, но няма голяма сила. Той обаче уплаши моите помощници. Те пошушнаха, където трябва. Изкупителите дойдоха и откриха праха... добре де, и още едно-две неща, които трудно се обясняват на такива хора.

— Например?

— Труп. Нищо нередно — взех го от палача. Смятах дисекцията на труповете за неизяснена област — от религиозна гледна точка.

— Не е ли?

— Оказа се, че от религиозна гледна точка самите неизяснени области са неизяснена област.

— Накъде биеш?

— Ако имам вашата закрила и парична помощ за разработка на китайския прах, можем взаимно да си помогнем.

— Как?

— Ако мога да изстрелям две топки чисто вещество една срещу друга, то още по-лесно мога да изстрелям желязна топка срещу човек. Помислете си какво ще направи такъв механизъм. Един човек с такова устройство, дори ако може да го използва само веднъж, ще нарани или убие врага — или неколцина. Помислете за ужаса. После той може да го захвърли и да се бие като обикновен войник, но след като заедно със

своите другари е убил или ранил равен брой противници още в първия миг на битката.

— Не те виждам скоро да стигнеш до това нещо.

— Мога да стигна. Дайте ми място и средства.

— И откъде да знам дали не ме премяташ?

— Знам си задълженията — отговори обидено Хук. — Но сам виждате, че за да постигна делото на живота си, трябва да мога да изстрелям твърд предмет от метална тръба. Търсенето на знания и откриването на велики оръжия е почти едно и също. Войната е майка на всичко. Освен това, ако станете велик генерал, моят живот е в безопасност. Нали така?

— Стига да не ме правиш на идиот. Веднъж можеш да се възползваш от невежеството ми в тези неща, но опитах ли се да ме разиграваш, ще те хвана — и тогава ще се полюшваш като глава лук в буркан с оцет. Разбираш ли?

— Заплахи не са необходими.

— Мисля, че са. Видя ли ме как се бих днес на хълма?

— Да.

— А дори нямах каквито и да било чувства към тези хора. Какво ме засяга Народът? И все пак те са мъртви — изчезнаха, сякаш никога не са съществували. Ще си помисля. Сега съм уморен.

9.

Клайст вече бе живял близо месец при Клефтите в Квантокс. Трябваше му известно време, за да се убеди, че там ще е в безопасност. Макар че никога не бе чувал за Клефтите или Квантокс, той бе срещал сприхавите и докачливи люде от племето на Муселмените, обитаващи ниските предпланини на Квантокс. Видя ги веднъж в Мемфис и го посъветваха да стои настрани от тях, особено от малкото жени, доведени да поправят килими на най-големите богаташи и да изготвят модели за нови. „Пристъпиш ли до някоя от жените им, ще те убият, каквото и да им струва. И каквито са си диваци, ще убият и жените за всеки случай.“

За негова тревога Дейзи потвърди, че това е истина, и дори твърде по-мека от действителността.

— Муселмените са фанатици, смахнати, зли и коварни. Те мразят жените си и се отнасят с тях като с кучета, а религията им ги проклина, защото въпреки цялото си покорство, те са лъжкини и блудници, а Бог е повелил съпругите и дъщерите да съхраняват цялата мъжка чест в паничка, разположена в черния им дроб, и след като тя бъде осквернена, единственият начин да си я върнат е да убият жената и да започнат отначало. Можеш ли да повярваш? Дори ако жената е била изнасилена, те удушават бедната кучка. Отвратително.

— При Клефтите не е ли така? — попита с тревога Клайст.

— Боже мой, не.

— Защо?

— Първо, защото ние не сме луди, и второ, защото още преди хиляда години сме ги изритали от Квантокс.

— Значи сте като Матераците — не особено религиозни?

— О, не — ние сме много религиозни.

Това бе тежък удар.

— Как? — попита той със свито сърце.

Описанието на вярата, въпреки нейните упорити твърдения, че всичко е много важно, всъщност не му разкри почти нищо конкретно.

Доколкото успя да разбере, религията им ги ограничаваше съвсем малко. Много се наблягаше на въпроса за яденето на чисти и нечисти животни от видове, с каквито според Клайст никой не би искал да се храни така или иначе. Беше строго забранено например да се ядат прилепи и всичко, което пълзи или лази. Да изядеш паяк означаваше, че си нечист за две седмици, а ако Клайст се изкушеше (което не му и хрумваше) да се върне към бившите си месарски умения, това би му навлякло шест месеца изгнание. Тяхната представа за Бог изглеждаше много отвличена. Клефтите говореха за него като за някакъв богат вуйчо — добър по душа, но загубил интерес към роднините. Самият Клайст не можеше да се отърве от чувството на вина, че е изоставил Хенри Мъглата, а донякъде и ИдрисПюк. Разумът му повтаряше, че има пълното право да не рискува живота си заради хора, които дори не са го попитали дали е съгласен да тръгне с тях. От друга страна той осъзнаваше, че ако наистина е тъй уверен в правилността на решението си, нямаше да ги напусне като крадец в нощта. За Кейл изобщо не се чувстваше виновен.

— Ами за теб и мен? Нали се сецаш?

— Аз не съм крава — каза тя. — Баща ми не ме притежава. Той е цивилизован човек и ще ти благодари, че ми помогна.

Наистина се оказа така. Но въпреки сърдечното посрещане Клайст се притесняваше, защото не можеше да огъне ума си така, че да разбере мирогледа на Клефтите. Той разбираше изкупителския манталитет не само защото бе живял сред тях толкова дълго време; смяташе, че е опознал доста добре Матераците само за няколко седмици. А Мемфис бе пълен с раси и племена от всички краища на света. Но при нито една от срещите си с най-странни създания в Мемфис не бе изпитвал неясното чувство, че пропуска нещо, което го мъчеше през цялото време в Квантокс. Квантокс представляваше варовиков лабиринт, осеян с дълбоки клисури, недостъпни върхове и бездънни пропасти. Навсякъде високите канари бяха прорязани с тайни кътчета, предоставящи скривалища или сборни места за атака. Оттук Клефтите въртяха доходния си занаят, който се състоеше в това да обират, заграбват, отмъкват, задигат и конфискуват, каквото им падне, оставяйки пътниците само с дрехите на гърба им — а понякога и без тях. Енергичният им подход към кражбите бе станал толкова знаменит, че сред обитателите на околните области (ако не се брои

враждата с досадните Муселмени, чуждоземният произход бе единствената претенция на Клефтите към богатите и древни общества, които ограбваха) всеки човек със страст да краде биваше наричан клефтоман. От време на време другите планински племена решаваха, че алчността и тормозът на Клефтите са станали непоносими, и те се обединяваха за наказателна експедиция в заплетените и недостъпни дебри на Квантокс.

Само три седмици след като Дейзи го доведе в сърцето на Квантокс, Клайст за пръв път се запозна с техния уникален начин за водене на война. Той нямаше намерение да предлага услугите си и побесня, когато Дейзи описа в най-хвалебствена светлина неговата епична бруталност към Дънбар и хората му. След Мемфис имаше един принцип: да си държи устата затворена за всички вещи и услуги, с които може да бъде полезен на другите, и я помоли за в бъдеще да се придържа към същия принцип.

— Защо? — попита учудено тя.

— Защото не искам да ме пратят в авангарда, та да видят дали ставам за ролята на Берсерк Барнаби.

— Много се тревожиш.

— Затова още съм жив.

— Никой няма да те кара да правиш каквото и да било. Това не те засяга.

— Само да не се отметнеш.

Четири дни по-късно, по специална покана от бащата на Дейзи, Клайст се озова седнал на една широка варовикова тераса, зад която имаше (бе проверил) множество пътища за бягство. Дейзи седеше до него, въодушевена, но не и нервна. Гледаха надолу към една долина с ширина около двеста и петдесет метра, преградена от Клефтите с груба стена. Зад нея около петстотин Клефти крачеха насам-натам, разговаряха, смееха се и всячески даваха да се разбере, че нямат ни най-малка грижа в света. В другия край на долината се бе струпала муслеменска войска от около хиляда човека. Те изчакаха половин час, после тръгнаха напред в стройни редици с блестящи под слънцето копия и посребрени щитовете. На двеста метра от преградата спряха, и в този момент Клефтите започнаха да им обръщат сериозно внимание, под формата на безкрайни и цветисти коментари за муселменските сексуални практики с животни, грозотата на техните майки и

развратното поведение на техните съпруги и дъщери. Именно последните две теми сякаш тласкаха Муселмените до почти истерична ярост. Някои изпадаха в такава скръб от това накърняване на тяхната чест, че избухваха в плач, падаха на колене и посипваха главите си с пръст. Малко по малко нещата влязоха в релси. От едната страна на защитната стена десетина Клефти се провикваха: „ФАТИМА!“ и други десетина отвърщаха: „ПРАВИ ГО ЗАД КОЧИНАТА!“ После пак: „АИДА!“ и хоров отговор: „ХАРЕСВА ГИ ПО ТРИМА НАВЕДНЪЖ!“ Но най-силната реакция бе предизвикана от нещо, което за Клайст изглеждаше съвсем безобидно: „НАСРУЛА!“, след което самотен глас извика необичайно ясно: „ИМА БЕНКА ОТ ВЪТРЕШНАТА СТРАНА НА БЕДРОТО!“. Това моментално засегна най-болното място на един от Муселмените, който изкрещя от ярост при точното описание на злочестата му съпруга и незабавно се хвърли в самоубийствена атака срещу позицията на Клефтите. За щастие в истеричното бързане той се спъна и преди да успее да стане, няколко от неговите приятели и роднини го хванаха и въпреки бурните му протести го отмъкнаха обратно към предните линии.

Трябваша цели десет минути, за да се възстанови редът. Продължавайки да се смее, Клайст се обърна към Дейзи.

— Не мисля, че това може да бъде грешка. Видя ли ги как се побъркаха?

Тя сви рамене, но не каза нищо. В този момент започна атаката. Муселмените напредваха в правилен строй и с впечатляваща дисциплина, сякаш си знаеха работата. Клайст очакваше да избухне кръвопролитие. Обидите продължаваха да се сипят като стрелите над Силбъри Хил. И тогава с диви крясъци почна финалният яростен щурм. Клефтите отвърнаха с не особено впечатляващ и крайно неточен дъжд от стрели, обърнаха се и избягаха. Дейзи подскочаше и възторжено ръкопляскаше, докато Клефтите изчезваха в безкрайните лъкатушещи дефилета зад долината. Грубата каменна стена забави Муселмените за минута, тъй като зад нея се криеха разнообразни капани — остри бамбукови колчета в ями, способни да пронизат краката на нападателите, отровни змии в пукнатините на зида и хиляди паяци, изсипани върху стената точно преди Клефтите да избягат. Не бяха отровни, но паяците са нечисти за Муселмените и те не смеят дори да ги докоснат, камо ли да ги ядат. Докато се прегрупират и

почнат преследването, повечето Клефти бяха изчезнали, само неколцина младоци се задържаха в горния край на дефилето, за да подвикнат по още някоя обида. Яростните Муселмени се втурнаха подир тях, но посрещнати с град от камъни откъм варовиковите скали в дефилето, скоро си дадоха сметка, че едно преследване ще е безплодно и най-вероятно смъртоносно.

— Хайде — каза Дейзи и го поведе обратно към селото по заобиколен маршрут, за в случай, че ги дебнат муселменски разузнавачи.

През останалата част от следобеда участниците във великата битка обикаляха самодоволно и се хвалеха с пълната липса на дръзки подвизи и храбри дела, както и с невероятния успех да не се бият до последна, та дори и до първа капка кръв.

Последваха няколко дни на тържества, през които се разказваха множество безкрайно преувеличени бойни истории как лукавият разказвач подлудил своя личен враг, без да поеме какъвто и да е личен риск, или да демонстрира поне капка храброст. Всички се състезаваха да измислят невъобразими твърдения как от напълно безопасна позиция зад дълбока пропаст или на върха на непристъпна скала са подлъгали потресаващо глупавите Муселмени да им разкрият имената на роднините си от женски пол, така че сексуалната чистота на съпруги, сестри или майки да бъде опозорена по най-изобретателни и гротескни начини. Докато ги слушаше с удоволствие, Клайст разбра, че за Клефтите върховната победа над врага не е да излизат един срещу друг в героична въоръжена борба, а без риск за себе си да накарат глупавия противник да падне мъртъв от спонтанен сърдечен удар, причинен изцяло от неговото лековерие спрямо честта на женските му роднини и изобретателността на лъжите на Клефтите. Но макар и развеселен, Клайст бе донякъде шокиран. Факт е, че макар военната философия на Клефтите да му допаднаше именно защото противоречеше на всичко, което му втълпяваха Изкупителите за болка, кръв, саможертва и дълг, тя същевременно го отблъскваше точно по същата причина: противоречеше на всичко, научено от Изкупителите.

Около селото на Дейзи, наречено Сохо, имаше пътека, засенчена със специално засадени маслини, където всяка вечер Клефтите се разхождаха по двойки и разговаряха за какво ли не. Клайст се радваше на голямо търсене като събеседник поради огромното любопитство на

Клефтите към всичко на този свят и по-специално към Изкупителите, чиито практики и вярвания им се струваха напълно неразбираеми, и следователно безкрайно интересни. Те предполагаха, че всяка история за бруталност, всеки ужасен разказ за Рая и Ада, всяка подробност от вярата, за която разказваше Клайст, е просто скандална и забавна лъжа. По никакъв начин не можеше да ги убеди, че има хора, които наистина вярват и действат като Изкупителите. „НЕПОРОЧНО ЗАЧАТИЕ? ХА-ХА-ХА! ХОДЕНЕ ПО ВОДАТА? ХЕ-ХЕ-ХЕ! ВЪЗКРЕСЕНИЕ ОТ ГРОБА? ХО-ХО-ХО! ЧЕТИРИТЕ ПОГИБЕЛИ? ХИ-ХИ-ХИ!“ Няколко дни след битката с Муселмените, Клайст на свой ред обсипа с въпроси на бащата на Дейзи — добродушен стар злодей, който изпитваше огромна симпатия към него, макар че на нея едва ли можеше да се разчита.

— Виж, Сувери, нямам нищо против бягството, но нас ни учеха, че това е най-бързият начин да си докараш смъртта.

— Аз съм жив, нали? Колко погребения виждаш да се подготвят?

— Тия номера не минават на много места. Откъдето може да мине конница, ще ви настигне. А и пехота, ако е добра.

— Но ние не се бием на много места. Бием се тук.

— Ами ако сте другаде?

— Не сме.

— Нападате пътници.

— И понякога ни убиват, но ние отнасяме откраднатото в тези планини — а ако трябва да спрем и да се бием, тогава просто захвърляме плячката и бягаме право насам.

— Ами ако ви устроят засада, преди да стигнете дотук?

— Сигурно ще се бием и ще се измъкнем, или ще умрем.

— Не можеш да спечелиш война, без да се биеш — това е факт.

— Вярно е, предполагам. Но ние не водим войни. Ние просто крадем и грабим. Не е моя работа, че Изкупителите искат да умират за Бог, или Матераците — за слава. На нас не ни трябва такива неща, но в света има място за всички. — Той се засмя и размаха ръка към варовиковия пейзаж наоколо с неговите безбройни скали, пропасти и каньони. — Пустинята ражда фанатици, всеки го знае. Но място като това поражда благородна страхливост. Ние знаем как да не пречим на другите.

— Вие непрекъснато крадете от хората.

— Че как иначе? Никой не е съвършен.

През следващите три месеца Кейл и Гил разшириха кампанията срещу народните бойци, като разделиха Покаятелите на групи по десет човека, всяка от които командваше двеста обикновени Изкупители.

В началото на победната кампания имаше още загуби, но свирепият характер на боевете донесе и полза: загиваха онези, които не бяха способни или не желаеха да се възползват от новите тактики. За негова изненада повечето Покаятели оцеляха и дори процъфтяваха. Навярно, предполагаше Кейл, защото вече бяха скъсали с живота в пълно подчинение — нали точно затова бяха станали Покаятели. Нещо в него отказваше да приеме, че има и нещо също тъй важно — тяхното обожание към Кейл. Гил виждаше това и приемаше тяхната вяра в него като поредното доказателство за странната му божественост. В Кейл нямаше нищо свято, разбира се; не трябваше да бъде почитан като светец или пророк. Доколкото Гил бе успял да разбере Боско, той дори не беше човек — в онзи смисъл, който обхваща и най-жалкия отстъпник Антагонист. В известен смисъл не беше наистина жив. Той бе въплъщение на божествената емоция. Може би се превръщаше в ангел — чист, както са чисти емоциите, когато получат абсолютна възможност за изразяване. Всичко друго у него постепенно изгаряше. Той трябваше да бъде човек, за да се роди и порасне. Но това вече не беше необходимо, и Гил виждаше как момчето Кейл изчезва пред него. Мяркаха се случайни проблясъци от онова, което може да се нарече човек: той се смееше на някоя смешна случка в лагера, или понякога изплъзваше език като малко дете, съсредоточено над трудна задача — но все по-рядко и по-рядко. Нищо чудно, че Покаятелите се стремяха към него и копнееха да спечелят одобрението му, дори с цената на живота си. ИдрисПюк би предложил по-светско обяснение. Кейл сбираше Покаятели като съкровище от перли и диаманти. Тъй като войната е несправедливо и грубо създаване, понякога се случваше тези, в които влагаше най-много надежди, да получат стрела в гърдите, а безполезните по случайност да оцелеят, за да го дразнят ден подир ден. Но макар да не разбираха мотивите му, те осъзнаваха, че всеки един от тях е важен за него — дори повече от важен. Седмица след седмица той бавно преобръщаше безмилостното поражение в реми, а след това,

от време на време — в победа. Изгради по фронта двайсет и три нови временни укрепления, поддържани от пет основни крепости на не повече от осемдесет километра от всяко от тях. Бавно изтласка народните бойци в степите, така че никакви доставки да не стигат до тях от корабите на Антагонистите (не можеше да им попречи да акостират в безбройните заливи по крайбрежието). Конните отряди лесно заобикаляха фронта на Кейл, но нищо по-голямо от малка двуколка не можеше да мине, без да използва пътищата, вече контролирани от временните укрепления, и Народът все по-рядко успяваше да прекара конвой през тях. Дори и това положение устройваше Кейл. Той отдавна беше разбрал, че надеждата е истинският убиец за повечето хора. Надеждата те прави слаб; само ако не очакваш нищо от живота, можеш да се спасиш. Но дори и това нямаше да помогне на Народа.

— И тъй — каза Хук, — стигнахте до задънена улица. Няма победи за тях, няма и за нас, освен че държим тези укрепления.

— Нищо подобно — каза Кейл. — Възнамерявам в най-скоро време да мина в настъпление.

— Как? Вие нямате войски.

— Не, но скоро ще имам услугите на двама велики генерали.

— По-велики от вас? — иронично подметна Хук. — Как е възможно? Кой са тези гении?

— Генерал декември и генерал януари — каза Кейл.

Докато Кейл правеше всичко възможно, за да обезкърви съпротивата на Народа, Боско се мъчеше да попречи на църковните си врагове да сторят същото с него. Вместо насилие те използваха теология, а за да му стъпят на врата, прибегнаха към провеждане на събеседване, вместо блокада.

Разглеждаше се богословският въпрос за маслото и водата. Само всемогъщият Бог може да спаси едно тъй долно, порочно и извратено създание като човека. И все пак основен принцип на вярата беше, че Обесеният Изкупител е едновременно човек и Бог. Как е възможно? Доскоро този проблем се отминаваше с мълчание, но Изкупител Ресториус, епископ на Арден, разбуди духовете с теорията си за Светата Емулсия. Двете същности на Обесения Изкупител, твърдеше

той, са като разтръскана смес от масло и вода. За известно време — през неговия живот на земята — сместа изглежда за наблюдателя като единна течност, но с течение на времето тя се разделя отново на ясно различими масло и вода. Те могат да бъдат смесени, но винаги си остават отделни.

— Глупости! — отвърна епископ Изкупител Кирил Салемски. — Естеството на Обесения Изкупител е като вода и вино — те са отделни, докато не бъдат смесени, но след това стават неразделни във форма, която *никаква* сила не може да върне назад.

Въпреки яростта на този спор, Парси и Гант нямаха ни най-малък интерес да се месят в караниците на двама свадливи духовници, докато в един кратък период на прояснение папа Бенито не изрази желание да разреши въпроса. Причината за това изчезна в мъглата, която се спусна над мозъка му на другия ден, но Гант и Парси бяха получили пълномощия за свикване на конференция по въпроса, където намерят за добре. Сметнаха за най-уместно да я проведат в Светилището, защото всяко място, където заседаваше такава комисия, временно ставаше подчинено на председателстващите власти — в случая Гант и Парси. Те имаха право да ходят навсякъде из Светилището и да говорят с когото си искат. Разбирате колко важна стана в редица отношения темата за емулсията. За съжаление на Боско, убийственият удар от смъртта на неговите триста бойци означаваше, че дори толкова голям тактик като него ставаше подчинен на открития от Свинодол Закон за инерцията: ако не се движиш напред, значи се движиш назад. Той вече можеше само да отстъпва колкото се може по-бавно. Имаше известно влияние в Шартр, но то бе крехко, изградено чрез дългогодишни услуги, и то с ненадеждни съюзници, които трудно се държаха под око от Светилището. Онези услуги вече бяха изчерпани, а ненадеждните съюзници, макар че не го изоставиха, не искаха и да рискуват заради него, докато не стане ясно как ще се развие борбата за власт между Боско и двамата кардинали. Планът на Гант и Парси да проведат конференцията в Светилището, и то до един месец, изведнъж бе представен в Апостолическата камера и мина без сериозни възражения. Това бе лоша новина за Боско. Той отвърна на удара, като използва последните си връзки. В Шартр бе създадена комисия, надлежно запълнена с хора, които по една или друга причина дължаха услуги на Боско или тайно споделяха неговата вяра в едно

реформирано Изкупителство. Изпратиха до степите мисия, която надлежно потвърди големия успех на Кейл. Гант и Парси се опитаха да я осуетят, но не успяха. Една от причините за това бе, че Изкупителите се нуждаеха от победа, за да повдигнат духа на вярващите, подложен на тежко изпитание от дългия застой на Източния фронт и допълнително разклатен от слуховете, че Антагонистите са открили в Аргентум толкова голяма сребърна мина, че биха могли да наемат цяла армия лаконийски наемници. Втората причина бе, че макар теологията и политиката да вършат добра работа, нищо не вдига бойния дух по-успешно от едно поражение на врага. А ако врагът изглежда по-скоро досаден, отколкото застрашителен, не би било зле вярващите да си припомнят, че думичката „досада“ звучи почти като „до ада“, а досегашното пренебрежение към народните бойци е било сериозно подценяване на заплахата, която те наистина представляват. Крайно необходима бе нова звезда на небосклона, и името на тази звезда беше Кейл. Неправдоподобността на идеята толкова младо момче да притежава тъй велика мощ само засилваше убеждението на вярващите, че сам Бог най-сетне им се притича на помощ.

След като придвижването из степите бе ефективно блокирано, Боско можеше да върне Кейл обратно в Светилището, за да го подготви за представяне на конференцията. Боско знаеше, че поема сериозен риск. Мотивите на Кейл все още оставаха тъй неясни, че на него едва ли можеше да се разчита. Разбира се, Гил на всеки няколко дни пращаше до Боско писмени известия за провалите и крайните успехи, придружавани винаги от личните му разсъждения за умственото и душевното състояние на Томас Кейл. Действията на Кейл бяха образцови, но какво ставаше вътре в сърцето му? Най-неотложната богословска загриженост на Боско беше не естеството на сместа от човешко и божествено в Обесения Изкупител, а нейното естество в Томас Кейл — вино и вода, или нечестива емулсия?

Боско работеше неуморно в Службата за разпространение на вярата, разпръсквайки вестта за победите на Кейл в степта по всички краища на Изкупителската общност и подчертавайки многобройните му достойнства: смелост, хитрост, святост, доброта, състрадание към бедните; плъзнаха неофициални слухове за чудеса, разкази на безумно благочестиви бойци Изкупители как след срещи с него ги спохождали видения на свети Изкупител Джером, от чиито отрязани ръце се леела

кръв, и на свети Изкупител Финли, който бил омотан в одеяло, потопен в катран и след това подпален като факла. Кейл не знаеше за това и можете да си представите неговото учудване, когато Боско му нареди да потегли обратно към Светилището по един по-бавен и по-оживен маршрут. Той откри, че дори и наред пущинака край пътя прииждат хора, привлечени от вестта за неговото минаване — някои от тях бяха вървели пеш дни наред, за да му се поклонят и да го помолят за благословия. В градове и села, претърпели жестокости и разруха от наказателните нападения на народните бойци, мъже и жени ридяха от благодарност и пееха химни за саможертва и мъченичество.

„Вярата ни бащина е жива, напук на решетки, огън и меч!“

Космите по врата му настръхваха неприятно всеки път, щом чуеше отново този химн.

Дори и в места, отдалечени от набезите на Народа, по пътищата излизаха шествия със статуи на светци; свещени бесилки, които не бяха напускали църквите от десетки поколения насам, отново виждаха лъчите на обедното слънце. За възмущение и тревога на Гил, слепци и прокажени биваха избутани напред, за да докоснат полите на расото на Кейл, или дори козината на коня му, та той да се застъпи пред небесата за тях.

Когато се добраха до стръмния криволичещ път към Светилището, Гил вече не знаеше какво да мисли. Дори привидно безразличният Кейл изглеждаше тъй, сякаш в мозъка му се случваше нещо странно, надхвърлящо неговата ненавист към недостъпните стени на Светилището.

Някъде около средата на стръмния път по масивната скала, върху която бе построено Светилището, към колоната се присъедини Отговорникът по Смирението. Той изпълняваше с огромно усърдие задачата си да напомня на победоносния Изкупител, че всяко човешко постижение е суета. През целия път по горната половина на планината и през голямата порта към Двора на Покаянието Отговорникът по Смирението нашепваше в ухото на Кейл: „Помни, човече, че прах си и в прах ще се превърнеш. Помни, човече, че прах си и в прах ще се превърнеш...“ След двайсетото повторение Кейл извърна глава към него и прошепна: „Затваряй си плювалника.“

Отговорникът бе тъй смаян, че наистина мълча през целия път, докато не се озоваха на двора, където огромна фаланга от шестте

ордена на Рицарите на свети Изкупител Барнабус чакаха завръщането на Кейл, и Отговорникът се почувства достатъчно сигурен, за да продължи, вече с гръмогласни крясъци, предназначени за вярващите:

— Помни, човече, че прах си и в прах ще се превърнеш. — После той изрева още по-гръмко: — СПРИ!

Кейл се подчини.

— Обърни се към мен.

Кейл отново се подчини.

Отговорникът по Смирението държеше в лявата си ръка бяла платнена торбичка. Той бръкна вътре, извади щипка от съдържанието — смесена пепел от двацет и четирите мъченици, изгорени в Аахен, — вдигна ръка към челото на Кейл и изрисува простичкото Г-образно очертание на бесилка.

*„Смърт, Съд, Рай и Ад —
четири погубели в тленния свят.
Кротко смирение, смърт или грях,
с този саван ще застанем пред тях.“*

Кейл огледа големия площад, по изключение пламнал с Върховните и Празнични цветове на Изкупителите, подредени в стройните карета на Братствата, към които принадлежеше всеки един от тях. Тук бяха Добрите Помощници с одежди в червено и златно, Лазаритите в бяло с техните оръженосци, Рицарите на Курията, излъчващи чара и красотата на Единствената истинска вяра, Мъртвозадушените с впити до кръв в шиите им конопени въжета. Тук бяха Скарлатите с алени бомбета, Петнайсетниците със зелено-черни тиранти и невидими лица под островърхите качулки, чиито ръце непрестанно прехвърляха петнайсетте зърна на скръбта в броениците им. Срещу тях стояха на колене Батените с пояси на въздържанието около кръста, завързани със седемте възли на отричане на плътта, и с натъпкани в чорапите сухи курешки от гълъби. Там бяха Фромондите, пеещи гърлено „Алилуя“, там бяха и Съгрешителите, оплакващи мнозината погубени и малцината намерени. После Боско тръгна пред техните редици с пръскалка за светена вода, за да излее над тях водите на страданието и мирото на скръбта. Пред всеки десети Изкупител

спираше и му поднасяше сол, символизираща горчивия вкус на греха, а те приемаха упрека със сълзи. След това обвиваше около вратовете им петократно сгънат епитрахил, символ на Господния товар и ярема на Изкупителите, а в това време зад него един дякон размахваше кадилница, обгръщайки вярващите във великолепно благоухание на разкаянието.

И тогава започна истинското песнопение с басовите ноти на Алиментиерите — тъй дълбоки, че звукът им сякаш започваше нейде в стомаха на слушателя и разтърсваше вътрешностите като звън на огромна подводна камбана. После меко се надигнаха по-леките тонове на кантабиле, които се сливаха, сблъскваха се и пак се сливаха, като че бяха две различни песни. След тях — високите ноти на детския хор, чисти като лед, от които по гръбнака на Кейл пробягваха ледени тръпки — те литнаха към небето с тъй страшна сила, че му се искаше да закрепци. После песента бавно тръгна към края си — първо високите гласове на момченцата, след тях средните тонове, и накрая басите постепенно заглъхнаха като буря, отминаваща над морето.

Всичко това беше невъобразимо красиво. И все пак той го мразеше.

Когато за пръв път дойде в Светилището, наивно се впечатли от изключителните гледки и звуци на голям църковен празник — обширна, но неясна смесица от шумове и багри за едно тъй малко момче. Докато растеше, празниците започнаха да се свеждат до чудовищната отегчителност на церемониите и силата на музиката. Онези, които имаха талант, репетираха в усамотение по няколко часа на ден — самият Кейл бе изслушан и отхвърлен със забележката, че вреци като котка, на която режат гърлото с ръждив трион. Грубовато, но вярно. Така че той чуваше хора и оркестъра само четири пъти в годината и изпитваше към тях любов и омраза в еднаква мяра. Как можеха мъртвите души на Изкупителите да сътворят нещо, което да го затрогва така?

После шествието се отправи към Голямата базилика и Литургията за Мъртвите — не за легионите паднали в името на вярата, а за душите на спасените, починали, преди да чуят словото на Обесения Изкупител. В знак на скръб и траур всички статуи на мъчениците, сестрата на Обесения Изкупител и хилядите големи и малки свещени бесилки в Светилището бяха покрити с лилава коприна

и щяха да останат така още четирийсет дни, докато накрая, точно в един и същ момент, иглите, които ги държаха обгърнати, бъдеха махнати и лилавият плат се свлечеше, за да разкрие красивите усмивки, осакатените крайници, раните и кървящите язви на свещеното страдание.

Ако красотата на Божия агнец в двора го бе потресла, Кейл разполагаше с два часа на пълна досада в базиликата, за да се опомни. Без могъщата повеля на великата музика, всичко останало — червените, черни и златни багри на високите шапки и странните одежди, димът на тамян и размаханите за сложни благословии ръце — ставаше скучно и нелепо, успокоявайки яростта му от оскърбително красивите звуци на трите големи хора в Светилището. Глупостта и грозотата на Молитвата за Самооограза се лееше като особено унил балсам върху възмущението му:

*„По-недостоеен от праха под нозете ми,
по-недостоеен от плевел край прага,
по-недостоеен от ръжда по занемарения меч,
по-недостоеен от малкото, що Господ желае от мен,
и дори още по-недостоеен съм аз.“*

И тъй, най-сетне Кейл се завърна в покоите си, изпълнен с мъчителна смес от гняв срещу красотата на пеенето и убийствената скука на Литургията за Мъртвите. След тежкото пътуване искаше само да се просне да спи, но Боско не бе приключил с него.

— Добре се справи. Но трябва да ми кажеш: имат ли Покаятелите силата да успеят?

— Уморен съм.

— Само накратко. По-късно ще говорим в подробности.

— Вероятно. — Той веднага съжали, че е дал на Боско повод за радост. — Може би.

— Времето ни притиска, Кейл. Трябва да победим, или да умрем.

— По-късно.

— Аз нямах намерение да превзема Мемфис. Империята не се вдига на бунт срещу нас само защото държа в плен стария Маршал и повечето му роднини. — Това вече не беше вярно, но Боско

предпочиташе да не разстройва Кейл с новината за тяхното бягство. Освен това сведенията му за станалото впоследствие бяха откъслечни. Той не знаеше например, че старият Матераци вече е умрял от пневмония. — Не можем да задържим империята на Матераците и да се справим с Антагонистите.

— Не трябваше ли по-рано да мислиш за това?

— За нищо друго не мислех. Бягството ти не ми оставяше избор. Ако не беше си пъхнал носа в стаята на Пикарбо, всичко щеше да бъде различно.

— Ти ме прати там.

— Вярно. Но вече и сам започваш да разбираш, че почти всичко, което се случва за добро или за зло, тръгва от грешка.

Кейл се засмя.

— Твоя ли?

— Не.

— Искам да спя.

— Много добре. Но за да няма съмнения — ти и аз сме обвързани с неразривни вериги. Няма къде да отидеш, освен до мен. Както видя след лудориите в Мемфис, самата ти природа предизвиква всеки човек да вдигне ръка срещу теб, освен ако избереш пътя тук и сега, с мен. Кажи ми, че го разбираш.

Кейл дълго го гледа, после кимна безкрайно неохотно. Боско също кимна.

— Приятни сънища. Бог да те благослови.

Веднага след като той си тръгна, на вратата се почука и влезе послушник Модъл. Кейл се изненада колко му е приятно да го види отново и каза:

— Добре изглеждаш.

И наистина беше така. Не толкова заради допълнителната храна, която Кейл бе наредил да му дават, колкото заради нейното качество. Лицето му се бе позакръглило — не изглеждаше затлъстяло или нещо подобно, но и вече нямаше онзи изпосталял вид, причинен от системното недояждане и дългите часове тежки упражнения. Кожата му дори блестеше, вместо да е загрубяла и сива. Както бе осъзнал Кейл, приличното хранене два-три пъти на ден е един от най-големите дарове в живота. Би било разумно да приложи тази мъдрост към Покаятелите.

— Добре ли сте, господине?

— Да.

— Ние всички сме развълнувани от великия ви успех.

— Ние?

— Послушниците.

Кейл усети, че момчето се колебае за нещо.

— Какво има?

— Господине?

— Изплюй камъчето.

— Аз споделях храната с някои други момчета, господине.

— Загазил ли си?

— Не е това. Но един от тях разнася вода в Карцер номер две. —

Модъл се притесни още повече. — Докато си получавал дажбата, някакъв шпионин на Антагонистите му казал, че е ваш приятел.

Кейл бе озадачен и шокиран. Нищо чудно, че Модъл се притесняваше толкова. Предаването на подобна информация беше като да пренасяш отрова в устата си.

— Не познавам такъв човек, но ще си премълча. Казал ли е някакво име?

— Нищо не е казал, но дал на моя приятел послание за вас. Модъл извади от таен джоб късче хартия и го подаде на Кейл. То беше грубо запечатано с Бог знае какво. Кейл го отвори. Листчето явно беше откъснато от стар сборник химни и върху него бяха изписани две думи: ХЕНРИ МЪГЛАТА.

10.

— Бил ли е измъчван?

— Очевидно не — каза Боско.

— Ти знаеше ли, че е тук?

— Да не ме бъркаш с някой среден чиновник в Затворническата служба? Откъде да знам, че е тук?

— Искам да го освободиш.

За негова изненада Боско отговори спокойно:

— Много добре. — Той се усмихна. — Очакваше да откажа, нали?

— Да.

— Защо? Той явно е дошъл тук, за да се събере с теб. И двамата знаем, че ти нямаш намерение да ходиш никъде.

Осъзнавайки, че му се надсмиват, Кейл смени темата.

— Защо не е бил измъчван?

— Добър въпрос, ако мога така да се изразя. Административна грешка. В Карцер четири е избухнала затворническа треска, тъй че останалите карцери са претърпани. Поради хаоса и голямото натоварване някакъв клетник, обвинен в гоморски грях, случайно получил същия номер като твоя верен приятел.

— В тукашните затвори май често допускат грешки.

— Интересно, нали? А може да е било по Божия воля.

— Искам да го видя още сега.

— Ще пратя Изкупител Гил. Той го познава. Доволен ли си?

Боско не очакваше благодарност, но му беше забавно да поставя Кейл в неудобно положение.

— Нали нямаш нищо против — каза Боско — да попитам как разбра, че е тук?

Кейл се обърна да го погледне.

— Не.

— Е?

— Не. Нямам нищо против да попиташ.

— Колко бързо свиква човек с промените. Някога за подобно нахалство би си спечелил як пердах.

— Да?

— Нищо, казах го просто така. Твоят послушник изглежда много привързан към теб.

— Аз нямам послушник.

— Напротив, имаш. Във всяко едно отношение. Разбирам колко се промениха нещата между теб и мен, но се питам дали и ти го разбираш. Боя се, че може би не толкова дълбоко в теб все още се крие едно гневно малко момче.

— Мислех, че от мен се очаква точно това.

— Праведният гняв е нещо съвсем различно от простата избухливост. Аз просто мислех, че не е зле да ти го напомня. До един час Хенри Мъглата ще бъде при теб.

— Искам да отида в манастира.

— Много добре.

— Станал си снизходителен.

— Тревожи ли те това?

— Правиш го нарочно, нали?

— Само защото ми доставя удоволствие да обърквам предвижданията ти. Ако ми позволиш да изтъкна, изглежда, че все още не схващаш как стоят нещата.

— Мога да правя, каквото си искам, така ли е?

— Много добре знаеш отговора. Но си струва да обмислиш внимателно какво ти е разрешено и какво — не.

— Аз съм просто едно гневливо момче.

— За доброто и на двама ни се надявам да не е така. Ще ти бъдат донесени ключове за манастира. Можеш да правиш там, каквото желаеш. — Докато слагаше ръка върху дръжката на вратата, Боско се обърна назад. Отдавна имаше този навик — да оставя най-важното за последния момент, сякаш му е хрумнало ненадейно. — Какво знаеш за лаконийците?

— Наемни войници. Скъпи. — Кейл се замисли за момент, като че опитваше да си спомни. Само дългите години на невъзмутима дързост му позволиха да се удържи от усмивка при тази неочаквана възможност да се подиграе с бившия си господар. — Хронохотонтологос — добави замислено той.

Боско го погледна, усещайки предизвикателството.

— Не съм чувал този термин — отвърна той, отказвайки да клъвне на въдицата.

— Означават авантюристи, разбойници.

— Ясно. Нещо друго?

— Не.

— Носеше се слух, че Антагонистите са открили сребърна мина в Аргентум. Вече не е слух. Не толкова сигурно, но изглежда твърде вероятно, че ще използват тази находка, за да наемат срещу нас голяма армия лаконийци.

— Мислех, че те никога не се наемат по повече от триста наведнъж.

— А аз мислех, че нищо не знаеш за тях. — Последва нагло мълчание. — Ще ти изпратя кратък обзор за Лаконийците. Тъй като животът ти може да зависи от това, едва ли се налага да ти препоръчам да го прочетеш най-внимателно.

Беше му дошло до гуша от Кейл и той излезе, без да казва нищо повече.

След като Боско си тръгна, Кейл се замисли над чувствата си. Тревога и удоволствие в еднаква степен. Удоволствие от изненадата да види Хенри Мъглата, тревога от дълбочината на това удоволствие. Гневът му към Арбел Матераци бе заглушил ужасната самота, която му причиняваше нейното отсъствие. Но той прикриваше и мъката по изгубения приятел. До този момент Кейл смяташе, че може да живее както с Хенри Мъглата, така и без него, въпреки че бе свикнал да го вижда наоколо. Сега се тревожеше от разбирането колко много му е липсвал. Вълнението при мисълта за неговото завръщане беше непоносимо. Душата му бе изградена от мощни бентове, свързани с големи канали и здрави шлюзове. Но няма шлюз на света, който да не пропуска.

А какво бе станало с Клайст? Сигурно е мъртъв, помисли си той.

11.

Но Клайст беше толкова далеч от смъртта, колкото е възможно за човешко същество.

— Мислиш ли — попита голата Дейзи, яхнала Клайст и облегната назад на коленете му, — че сексуалният акт с мен е по-хубав от рая?

Клайст внимателно се вгледа в гърдите ѝ. Запита се защо са тъй прекрасни. Дори краткотрайният му престой в Мемфис и предишната липса на опит в областта на удоволствията не му бяха попречили да разбере, че човек може да се отегчи от всичко, ако свикне да го получава достатъчно често: лимонов крем, шах, тормоз на слугите, безделие, твърде много слънце или вино. Но голи жени? Това бе нещо, с което той никога нямаше да свикне. Чувството му на удивление пред женските тела със сигурност се променяше: вече ги познаваше по-добре, но това бе като да ядеш и да се наситиш — само няколко часа по-късно пак си толкова гладен, както и когато за първи път си изпитал глад. Но не свикваш с това, нали?

Той се отпусна назад и притвори очи, за да не забележи Дейзи колко внимателно я наблюдава. Не че тя имаше нещо против, но понякога той самият се срамуваше от силата на влечението си. Тъй като беше облегната назад и коленичила върху него, бедрата ѝ бяха леко обтегнати, с изпънати стави и изпъкнали силни мускули. Не бяха дълги и стройни като краката на девойките Матераци, които бе успявал да зърне понякога, докато предизвикателно крачеха покрай него с роклите си, разцепени до горната част на бедрото и разкриващи гладко изящество, което никога не ще ти бъде позволено да притежаваш. Блудниците в Кити Таун нямаха тая свежа изтънченост и бяха разнообразни по размери и форми — от тлъстичките мукадки до дребничките, но весели гасконки с огромни кафяви очи — но никоя от тях не притежаваше мощните мускулисти бедра на Дейзи, странно непропорционални спрямо останалата част от тялото ѝ, почти като бедра на необичайно силен млад мъж. Освен това — косъмчетата и

гънката между краката, източник на толкова много почуда и удивление. Невъобразими само допреди няколко месеца, ако не се броят неговите предположения, че обитателките на митичното Дяволско игрище биха имали нещо познато, например чифт топки и член, само че по-остър и по-свиреп, както подобава на толкова адски създания. Реалността на нещо тъй потайно и тъй меко все още го караше да се задъхва от срам и радост. Каква представа? Какво нещо? И после коремът ѝ, с едва забележим пояс от тлъстини. После — заоблените гърди с твърди кафяво-розови връхчета, силната шия, широките устни, боядисани с онова червено восъчно нещо, което тя обичаше да си слага. После — щастливите, усмихнати очи и дългата коса.

— Забелязваш ли нещо по-различно в мен? — попита тя. — Ако си свършил да зяпаш.

Той отвори очи.

— Не ти ли харесва да те гледам?

— Много ми харесва. Но не трябва да се криеш.

— Не се крия — каза той, раздразнен и засрамен.

— Не се сърди. Можеш да ме гледаш — когато си поискаш. Но не отговори на въпроса ми. Е?

Явно имаше нещо, което той би трябвало да види, но не виждаше.

— Не знам — каза той, след като я огледа от глава до пети. — Кажи ми.

— Не се ли сецаш?

Клайст забеляза, че тонът и изражението ѝ са се променили. Тя не му се сърдеше, че не е забелязал нова плитка или по-пищно украсен нокът на средния пръст. Беше гола, в края на краищата. Какво толкова можеше да е различно?

— Бременна съм.

Той я изгледа тъй, сякаш не разбираше. И наистина не разбираше.

— Не знам какво означава това.

Тя го изгледа със същото недоумение; щеше да бъде по-трудно, или поне по-странно, отколкото бе очаквала.

— Ще си имам бебе.

Макар че по лицето му се изписа крайно изумление, Дейзи нямаше чувството, че му е станало по-ясно.

— Но как? — попита смаяно той.

— В какъв смисъл?

— Как може да имаш бебе?

— Не знаеш ли как се правят бебетата?

— Не.

— Не са ли ти казвали в онова ваше Светилище?

— До тази година изобщо не бях виждал жена. Не. Нищо не знам. За какво говориш?

— Не ти ли е хрумвало да попиташ?

— За бебетата? Че защо да питам?

— Според теб как идват на бял свят?

— Не знам. Защо ми е да мисля за бебета?

— Не мога да повярвам.

— Защо да те лъжа?

Тя го изгледа объркана и притеснена.

— Не, не казвам, че лъжеш. Просто не мога да повярвам, че нямаш никаква представа за...

— Е, нямам.

Двамата се спогледаха — Клайст пребледнял от ужас, Дейзи пребледняла от объркване. Настана кратко мълчание.

— Добре, обясни ми защо ще имаш бебе — каза той.

— Заради теб.

— Заради мен ли? Та аз не знам нищо за бебетата.

— Ти ми направи бебето.

— Как?

Тя бавно осъзна колко бездънно е неговото невежество.

— Когато твоят пенис е вътре в мен и имаш тръпки. Така се правят бебета.

— Боже мой! Защо не ми каза?

— Не знаех, че не знаеш.

— Нищо не знам.

В това твърдение имаше голяма доза истина. Преди да попадне в Мемфис, той не познаваше почти нищо освен религията, която му вдъхваше само омраза и страх, и убийството, в което доста го биваше, но то също го плашеше, понеже се боеше да не бъде убит. В Мемфис върху него се изляха знания за какво ли не, и огромната суха гъба на невежеството му попи поразително количество от тях. Уви, тепърва

трябваше да сложи всичко това в ред и да направи изводите, които би трябвало да направи далеч по-рано дори един много глупав петнайсет-шестнайсетгодишен младеж. В някои отношения той самият беше едва ли не малко бебе.

— Какво ще правим? — попита той безнадеждно.

— Каквото имаше за правене, ти вече го направи — отговори тя сприхаво и несправедливо.

— Ти знаеше всичко. Вината е твоя.

— Моя ли?

— Да. Баща ти ще ме убие.

— Не, няма.

— Слава Богу. Сигурна ли си?

— Освен — каза тя — ако не се ожениш за мен.

— Да се ожени за теб?

— Сега ще речеш, че никога не си чувал за брак.

— Това е нелепо.

— Не по-нелепо от това да не знаеш как се правят бебета.

Тук вече Клайст не издържа.

— Хората се женят открито. И говорят за това. Никой никога не говори откъде идват бебетата.

— Е — каза унило тя, — сега вече знаеш.

Бащата на Дейзи не бе нито толкова доволен, колкото очакваше тя, нито тъй свирепо настроен, както се боеше Клайст. Той имаше добро отношение към младежа, защото беше спасил както живота на дъщеря му (най-вероятно истина) така и честта ѝ (което определено нямаше нищо общо с истината). Но това бе станало другаде и разполагаха само с думата на Дейзи, че нейното описание на събитията около спасението ѝ е достоверно. Но дори ако приемеха за чиста монета нейния разказ за храбростта и бойните умения на Клайст, проблемът беше, че Клефтите не ценяха особено тези качества. В резултат те охотно приемаха чужденеца, който бе сторил голямо добро на една от техните сънароднички, но извън това не го оценяваха кой знае колко високо. Дейзи беше дъщеря на човек със значително благосъстояние и авторитет, основан на големия му талант в кражбите, предизвикващ силно възхищение дори сред това племе, чието название бе станало синоним на крадец. След като стана известно за бременността на Дейзи, Клайст по неин съвет предложи да се включи

в разбойническите набези, но това само задълбочи проблема. Предложението бе направено толкова небрежно и с тъй очевидно убеждение, че масовите грабежи на Клефтите са фасулска работа, че предизвика всеобща обида, особено сред онези, които дотогава съчувстваха на положението му. Това до такава степен разклати позициите му на кандидат-жених, че Дейзи го обвини в съзнателен саботаж. Вече беше обидил всички, и най-вече момичето, което едва сега осъзнаваше колко силно обича. След като преодоля смайването от начина, по който бе станал баща, той повторно се смая колко прекрасна му се стори самата идея. Доколкото можеше да види около себе си, бебетата бяха красиви, мили и предимно щастливи. Като се има предвид, че родителите им бързаха да ги приберат, когато ставаха най-досадни и шумни, и че той просто ги наблюдаваше в най-добрия им вид през плътната завеса на тоталното си невежество, неговият оптимизъм бе може би разбираем, но напълно безпочвен. Но имаше и дълбоко заровени чувства, които сега се надигаха от дъното на жилавата му млада душа. Невъобразимата доскоро идея за бащинство сега изглеждаше като чудесно приключение. И все пак нетактично поднесеното предложение да придружи Клефтите в някой от техните набези сякаш заставаше на пътя на собственото му щастие. Налагаше се да предприеме нещо драстично. Най-напред той предложи на бащата на Дейзи цялото си имущество — тоест всичко, което задигна от Мемфис и после си възвърна от бандата на лорд Дънбар. Това зарадва бащата и усмири гнева на Дейзи. После Клайст предложи да демонстрира колко полезни могат да бъдат уменията му на стрелец, и то по такъв начин, че да не прояви неуважение към грабителския талант на Клефтите. Слушайки как се хвалят със своите едва ли не неизменно успешни набези, той все пак установи, че нежеланието им да спират и да се бият ги кара да прибегват към опасно елементарна тактика, след като лишат съседите си от коне, говеда, сушени плодове и месо, бъчви вино, столове, пари, овце, кози, прасета, накити и всякакво друго движимо имущество. Принципът, който спазваха винаги, бе просто да си плюят на петите и час по-скоро да се укрият сред планините. Категоричният отказ на всеки Клефт да поеме по-голям риск от другите и тяхната обща липса на боен ентузиазъм означаваше, че те не вземаха никакви мерки за борба с преследвачите

или за създаването на подвижни отбранителни позиции, от които да забавят и най-свирепите преследвачи.

През месеците, откакто пристигна тук като почетен гост, Клайст изработи голям брой лъкове със значително по-добро качество от онзи, който бе използвал, за да избие бандата на Дънбар. И честно казано, чувстваше се малко засегнат от отношението на Клефтите към неговите способности. Сега смяташе, че може да ги впечатли, без да им натрива носовете, и да си създаде репутация, без да поема повече рискове от онези, които познаваше и лесно можеше да пресметне. Кражбите му се струваха опасни — криеха твърде много неизвестни.

Както вече бе видял, техните стрелкови умения бяха толкова примитивни, колкото и техните лъкове — можеха да бъдат сравнително ефективни при масирана стрелба, но в крайна сметка това се отнася до всички. Според експертното становище на Клайст, всяка по-точна оценка би граничила с обидата. Затова той уреди демонстрация на мястото на една голяма беда за Клефтите в ниските предпланини на тяхната територия, където след един набег петдесет грабители бяха настигнати и изклани само на крачка от спасението. Петдесет жертви бяха ужасна загуба за племето, наброяващо според Клайст по-малко от хиляда и петстотин души — две трети от тях жени, деца и старци. Вече три години оттогава, а те все още не се бяха опомнили. Това бе една от причините да се държат толкова либерално с жените си. Клефтите просто нямаха достатъчно мъже, за да продължават да живеят като околните племена. Вече по-деликатно и под ръководството на Дейзи, Клайст предложи да им покаже как би могъл да помогне за предотвратяването на нова трагедия. Не беше лесно да организира демонстрацията, защото, макар че бяха готови да гледат, те проявяваха подчертана липса на желание да се включат в действието. Клайст им бе показал тъпите стрели, които възнамеряваше да използва за демонстрацията, но Клефтите с право смятаха, че и те са твърде опасни. Всъщност трябваше доста време и солидна доза подигравки от страна на жените, които Дейзи привлече на своя страна, за да му разрешат да използва необходимите коне. В крайна сметка всичко бе одобрено и теренът — подготвен. Разбираемо е, че мнозина от насъбраните зрители бяха опечалени и дори смазани от скръб при спомена за голямото нещастие. Клайст бе изработил дваисет грубовати човешки фигури, а Дейзи и нейните приятелки ги завързаха на тъй

неохотно отпуснатите коне. Клайст застана зад една висока до гърдите стена, която бе построил и маскирал с клони точно на мястото на клането. На петстотин метра от него отегчените коне унило пасяха жилавата трева. После двайсетина момичета събраха апатичните животни в неравна редица срещу далечния Клайст, вдигнаха кожени камшици и по сигнал на Дейзи ги стовариха с все сила върху хълбоците на конете. Това промени коренно отношението на животните. Те зацвилиха и се вдигнаха на задни крака, а крясъците на момичетата ги накараха да се впуснат напред в бесен галоп. Сламените мъже на гърбовете им подскачаха и се мятаха. За да подсили ефекта, Клайст се бе съблякъл до кръста, демонстрирайки странния си, но впечатляващ торс с мускули като възли на дебели въжета и размери като на мъж с двайсет години по-възрастен от него. Пусна първата стрела. Всички гледаха как тя литна нагоре далеч по-бързо и в далеч по-широка дъга, отколкото бяха виждали някога. Стрелата улучи сламения човек, в когото се целеше, право в гърдите и излезе от другата страна. Това беше впечатляващо, но все още недостатъчно, за да смае зрителите. Той изчака, докато конете се приближат — поемаше риск, за да направи истинско представление. След това, за деветдесетте секунди, които трябваша на ужасените коне, за да стигнат до него, пусна поразително бърза поредица от стрели, тъй че когато животните изтропаха покрай него, бяха улучени всички мишени, освен две.

Клефтите бяха впечатлени, но предпазливи.

— Онези бяха сто души.

— Бих могъл да поваля трийсет, много преди да стигнат дотук. Никой не би приел такива загуби. Освен това нямаше да го направя така. Щях да ги изтребвам часове или дори дни, преди да стигнат дотук. От шестстотин метра мога да поваля петима с всеки десет изстрела — осмина, ако броим и конете.

Имаше още няколко възражения, но идеята беше приета. А и какво толкова имаха да губят, освен един симпатичен чужденец, за когото, честно казано, изобщо не им пукаше.

12.

Двама Изкупители довякоха Хенри Мъглата, който едва се държеше на крака.

— Оставете го на леглото и си вървете.

Кейл пристъпи към него и коленичи до леглото. Носът и долната устна на Хенри Мъглата бяха подпухнали и разкървавени от жесток побой.

— Виж се на какво приличаш. Какво дириш тук, за Бога, скапан идиот?

— И аз се радвам да те видя.

— За начало кажи какво правиш тук.

— Навъртах се около оазиса Войнич и чаках кервана с чернозем за градините. Проследих ги дотук и опитах на влизане да се лепна за тях, но някой ме позна. Освен това, напоследък броят всички влизащи и излизащи.

— Трябваше да се сетиш за това.

— Трябваше, но не се сетих.

— Трябваше да се сетиш и да стоиш настрани.

— Е, вече съм тук.

— Чиста проба късмет. Ей толкова оставаше — Кейл притисна палеца и показалеца си — Бързица да ти резне гърлото и да те заровят в Нивата на Гинки. А аз изобщо нямаше да узная.

— Всичко е добре, щом свършва добре.

Но Хенри Мъглата изглеждаше готов да припадне. Лошото настроение на Кейл поотмина.

— Радвам се да те видя.

— Какво ще речеш за една целувка?

— Не се радвам чак толкова.

Двамата се усмигнаха.

— Да ти се намира нещо за ядене? — попита Хенри Мъглата.

— Поръчано е.

Сякаш бе подслушвал отвън, Модъл почука на вратата и влезе с поднос храна за двама.

— Още веднъж от същото — каза Кейл.

— Има ограничения, господине, на мен няма да ми повярват за толкова много.

Кейл написа бележка, в която заплашваше кухнята с гнева на Боско, и Хенри Мъглата седна да яде. Най-напред той поиска да чуе историята на Кейл. Това отне повече от два часа и Хенри бе подхванал втория поднос, преди Кейл да свърши.

— Значи Боско наистина е луд за връзване — каза Хенри Мъглата.

— За голям твой и мой късмет.

— И какво ще правиш сега?

— Ще стоя тук — каза Кейл. — Да видя какво ще стане.

— В смисъл?

— Аз съм най-наблюдаваният човек на света — къде мога да отида? Мемфис вече го няма. Няма ги и Матераците. Остават Антагонистите, които биха ме претрепали без колебание. Дори да успея да избягам — а не мога, кой друг би бил достатъчно глупав да не ме върне обратно? Без Боско с мен е свършено. А сега същото се отнася и до скъпия ми приятел, великомъченик Хенри Мъглата. Боско ни държи в джоба си сто пъти повече отпреди.

Хенри Мъглата поседя мълчаливо.

— Прав си — каза накрая той.

— Каж ми нещо, което не знам.

Известно време двамата пиха бира и пушиха в мрачно мълчание.

— А сега ти — каза Кейл.

Хенри Мъглата започна от решението си да проследи Кейл след отпътуването му от Мемфис.

— Клайст не беше много доволен.

— Представям си. Чудя се как изобщо е тръгнал.

— Недей да се чудиш. След една седмица той избяга.

— Точно това щях да направя и аз, ако Боско бе хванал вас вместо мен.

— Не, нямаше.

— Да, щях.

— Както и да е — двамата с ИдрисПюк ти загубихме дирите близо до Тигровата планина — там местата са твърде скалисти за проследяване. Пък и мен не ме бива за следотърсач. ИдрисПюк се опита да ме убеди да хванем заедно ферибота от Уитстабъл. Липсва ми. Добрах се до Войнич и, общо взето, това е всичко.

— Дълго време си бил във Войнич.

— Хубаво място. Иска ми се пак да съм там.

И с това обясненията приключиха. Макар че разговаряха два часа, Кейл избягваше многословието — отчасти защото не си падаше по военните истории, и отчасти защото бе видял изражението на Хенри Мъглата, когато му разказа за убеждението на Боско, че той ще донесе гибелта на човечеството. Не беше сигурен какво означава това изражение — не беше нито вяра, нито страх, нито нещо, което можеше да си изясни... а и не желаше да си го изяснява. Затова спря да говори за Божия гняв и всичко, свързано с него, но не успя да скрие от себе си какво го безпокоеше в реакцията на Хенри Мъглата. Дразнеше го не че Хенри допускаше известна възможност това да е вярно, а точно обратното — че смяташе идеята за смехотворна. Нещо дълбоко в него изпитваше влечение към идеята за собственото му величие и не търпеше някой да ѝ се подиграва.

От своя страна Хенри Мъглата не само премълча част от истината, а направо излъга, макар че нямаше такова намерение, когато започна да разказва историята си. За шест месеца и двамата се бяха променили. И ги мъчеше един и същ въпрос: доколко.

На следващия ден, когато доведоха Хенри Мъглата, в стаята се възцари добродушна и малко неловка атмосфера. Но Кейл искаше да покаже, че макар да бе сключил съюз с религията и човека, когото и двамата мразеха, беше го сторил по начин, съвсем различен от миналото. Той поведе Хенри Мъглата към манастира, макар и без да му казва къде отиват. И тук Хенри срещна първата си изненада — Кейл извади ключ! Нещо повече — даде му да види, че има още няколко. Това бе също тъй потресаващо, както ако Кейл паднеше на колене и започнеше да отслужва литургия, или измъкнеше отнякъде епископска митра и я сложеше на главата си. Но докато Кейл си мислеше, че така демонстрира своята власт в Светилището, за Хенри Мъглата това бе обезпокоителен знак. Може би Кейл бе взел подкуп, както някога Пъркин Уорбек приел един мех сладко шери и дузина овце, за да

предаде Обесения Изкупител. Изглеждаше невъзможно, и все пак последната година го бе научила, че всичко е възможно.

Кейл отвори вратата и прекрачиха отвъд първия ред стени около манастира. След десетина метра стигнаха до втора врата с цели три ключалки, които изискваха три отделни ключа. Вътре в самия манастир грубият гранитен под отстъпи място на варовикови плочки, покрити с меки килими; на всеки няколко метра се разливаше меката, топла светлина на свещи от пчелен восък, а не от лой или свинска мас. Приблжиха се до друга врата, Кейл я отвори без ключове (отключена врата?) и с широк жест покани Хенри Мъглата да влезе.

Раздаде се всеобщо ахване и хор от възклицания на дълго потискано вълнение, сякаш пристигането му бе връх на всички мечти. До стените във всеки ъгъл седяха добродушно усмихнати монахини, а по средата на стаята, нетърпеливи и развълнувани като деца в очакване на празнична торта, стояха дванайсет момичета на възраст от около тринайсет до осемнайсет години — розови момичета, кафяви момичета, черни момичета, някои със съвършена маслинена кожа, други бледи като призраци. Те почти изстенаха от удоволствие при влизането на двамата млади мъже, раздаде се дори приглушен писък, последван от неодобрителното цъкане на една от монахините.

— Добро утро, дами — каза с усмивка Кейл.

— Добро утро, господин Кейл — отвърнаха те в един глас.

— Позволете ми да ви запозная с моя най-стар и най-скъп приятел. Това е великият Хенри Мъглата, за когото ви разказвах — легенда на Мемфис и герой от битката при Силбъри Хил.

Хенри Мъглата се усмихваше като механична кукла. Момичетата избухнаха в аплодисменти, които бавно стихнаха, когато Кейл вдигна ръце.

— Добре — каза той. — Сега слушайте всички. Коя би искала да положи специални грижи за Хенри Мъглата?

Дванайсет ръце литнаха нагоре.

— АЗ! АЗ! АЗ! АЗ! АЗ! АЗ! АЗ! АЗ!

Хенри Мъглата едновременно пребледня и се изчерви от удоволствие.

— Търпение! Търпение! Момичета! Дръжте се прилично! — каза Майката Заместничка. — Какво ще си помисли Хенри Мъглата за нас?

— Мисля, че мога да отговоря на този въпрос — прошепна Кейл в ухото на Хенри Мъглата. Хенри го погледна и Кейл разбра, че няма нужда от повече закачки.

— Майко Заместничке, ще може ли да изберете две и да ни повикате, когато стаята е готова?

Майката Заместничка любезно се поклони и Кейл поведе Хенри за ръката към друга врата, отвори я пак без ключ, и попаднаха в нещо като всекидневна. Той посочи на Хенри Мъглата един голям диван, който приличаше по-скоро на легло, отколкото на място за сядане.

— Искаш ли питие?

— Не.

— Има бира и вино.

— Бира.

Кейл свали платненото покривало от една кана, наля и му подаде чашата.

— Какво очакваш да правя с тях? — попита Хенри след една дълга глътка.

— Каквото си искаш.

— Те са робини — робството е зло.

— Не че има кой знае какво значение, но всички те са свободни според закона. Толкова свободни, колкото бяхме ти и аз.

— Не ми каза какво очакваш да направя.

— Защо да очаквам нещо от теб? Ако имаш нечиста съвест, то е защото си позволяваш лоши мисли.

— Не ми е до шеги.

— Добре.

Това беше извинение.

— Виж. Ти си по-зле от изпаднал китаец. Тези момичета са учени само на едно — да се грижат за мъже.

— Защо?

— Дълга история.

— Не. Искам да знам. Рива ми каза, каквото ѝ беше известно. Но искам да знам защо.

— Те могат да ти доставят удоволствие, да се погрижат за теб, както не си и сънувал, да те зарадват повече от най-разглезената госпожица Матераци, която можеш да си представиш.

— Защо?

— Добре, както искаш. След обяда ще ти разкажа. Сега просто си полегни и дай да похапнем.

След броени минути няколко монахини с подноси почукаха, влязоха и започнаха да подреждат храната на огромния диван до Хенри. Имаше говеждо месо с немски яйчен крем, фрикасе от раци с бучки захар, пържено пиле, голяма чиния, препълнена с най-крехките свински пръжки, от които капеше сочна мазнина, и дълги пържени картофи с доматен кетчуп и жълт сос от горчица. Имаше хайвер от Нигерия и шампанско от Украйна. А за десерт — локум от рози със сметана.

Докато се хранеха, Кейл разказа на Хенри Мъглата за манифеста на Пикарбо.

След като приключи с въпросите, Хенри Мъглата помълча, после тръсна глава, сякаш се опитваше да събори нещо от нея.

— А аз си мислех, че Боско е съвсем превъртял. Как може човек да е толкова луд и да оживее?

Двамата се изкискаха, доволни отново да споделят миналото си.

— И момичетата не знаят нищо за това? — попита Хенри.

— Те си мислят, че са изпратени тук, за да ги изберат като съпруги, и че ние наистина имаме бели коне и сребърни брони. Сериозно. Доста са умни, но нищо не знаят. Учат ги само, че мъжете са като ангели — смели, храбри, мили, благородни и силни. Само сегиз-тогиз някои мъже могат много да се ядосат, защото дяволът ги кара, но дори и да ги ударят, те трябва да бъдат мили, да се извинят и да се държат добре, и тогава дяволът ще си отиде и всичко пак ще бъде наред.

— Не се ли опита да им кажеш истината?

— Не знам как. Мислех, че ти може да имаш някакви идеи, но първо ги изслушай и ги остави да те развеселят. Нямах представа какви глупости ръсят понякога. Но те вярват в това — вярват на всяка дума.

— Нищо няма да правя с тях.

— Те не възразяват.

— Откъде знаеш?

— Прави, каквото си искаш. Щом те са съгласни, защо не? След няколко седмици може да си мъртъв — и те също, ако Боско реши

какво да прави с тях. Живей, яж и бъди щастлив, защото утре ще умрем — нали така казваше ИдрисПюк?

— Това, че го казва ИдрисПюк, не означава, че е вярно.

— Както решиш.

И тъй, Хенри Мъглата бе отведен към мокро-сухата стая.

13.

Макар че нямаше прозорци, мокро-сухата стая в манастира на светилището бе осветена със свещи от чист пчелен восък, за да не изглежда и да не мирише като вътрешността на фурна. Стените бяха облицовани с червен кедър от Ливан, а подът с менге, идващо незнайно откъде, но високо ценено заради устойчивостта му на вода и сапун. В средата на стаята имаше два дървени квадрата, които приличаха на добре смазани касапски тезгяхи. Изпълнен с любопитство, очакване и тревога, Хенри Мъглата бе въведен там от двете избрани момичета. Едната се представи като Анунциата, другата като Юдит.

— Как са ви фамилните имена?

— Ние имаме само по едно име — каза Юдит.

— Случайно да се чувстваш ядосан? — попита с надежда Анунциата.

— Не.

— Ама никак ли?

— Не разбирам.

— Би било полезно за нас — каза Юдит, — ако ни се развикаш.

— И блъскаш вратите на шкафовете.

— Защо?

— Бихме искали да потренираме с теб успокояване на мъже.

— Защо?

— Мъжете викат много, нали?

Изумен от това, което искаха, Хенри Мъглата трябваше да признае, че според личния му опит наистина е така.

— Помолихме господин Кейл да ни се развика, но той каза, че не било добра идея.

— Сигурно е прав.

— А ти ще го направиш ли? О, молим те!

Те умоляваха толкова сладко, че въпреки цялото си притеснение Хенри Мъглата сметна за грубо да им откаже. Пет минути по-късно

той седеше в ъгъла на стаята и плачеше тъй, сякаш сърцето му се късаше, а пребледнелите и озадачени момичета го гледаха отгоре, потресени от дивата ярост на този сладък млад мъж, който сега ридаеше неудържимо пред тях.

След десет минути страданието започна да отминава и момичетата помогнаха на Хенри Мъглата да се изправи на крака.

— Съжалявам — повтаряше непрекъснато той. — Съжалявам.

— Хайде, хайде — отговори Юдит.

— Да — добави Анунциата, — хайде, хайде.

Те го поведоха към един от големите дървени блокове, след като му бяха свалили ризата, панталоните и чорапите. Когато посегнаха към набедрената превръзка, той се опита да възрази, но те заявиха „Трябва да те измием“ с такъв тон, сякаш това бе непоклатим Божи закон. Той се чувстваше твърде уморен, за да им устои. Момичетата въздъхнаха при вида на старите белези и новите рани и синини от побоищата в Карцер номер две, и го попитаха тъй деликатно как ги е получил, че той едва не се разплака отново.

— Подхлъзнах се на сапун — каза той, после се разсмя и това му помогна да се овладее.

Като разбраха, че не желае да каже, момичетата го оставиха и отидоха да донесат гореща вода и сапун, на какъвто нямаше начин да се е подхлъзнал, защото бе очевидно, че не е виждал сапун от доста време насам. Юдит внимателно го обля с кофа топла вода от глава до пети, а Анунциата започна да го търка с голяма пенеста изтривалка, като натискаше съвсем леко, за да щадя многобройните му рани и синини. През следващия час те разтриваха, масажираха и отпускаха измъченото му тяло тъй нежно и тъй умело, че той заспа и накрая не се събуди дори когато го изсушиха внимателно като бебе, във всяка гънка, напудриха го с фин талк от варовиковите кариери в Мерива и го намазаха с ароматно масло от кайсии. Завиха го с кърпи и го оставиха да спи. Той се събуди чак късно вечерта, когато момичетата се върнаха, отведоха го до трапезарията, нахраниха го отново и го разпитаха за живота навън. Той реши, че няма смисъл да им разказва неприятни неща, а и не му се искаше. Затова им разказа за живота си в Мемфис, а те ахкаха от почуда и възхищение при всяка дума за тамошните шеметно високи кули, трескавите пазари, златната младеж, великите мъже и прекрасните, но студени жени („Как?“ — възкликнаха с ужас

те. „Защо?“). Докато седеше пред богатата трапеза и се чувстваше великолепно спокоен с тези две красиви момичета, слушащи жадно всяка негова дума, той осъзнаваше много добре, че това може вече никога да не се повтори. Но удоволствията не бяха приключили. Когато любопитството им бе удовлетворено, макар и само временно, двете момичета имаха още една изненада за него. Но за това не е необходимо да се разказва.

14.

— Само Бог и тези момичета могат да те обичат заради теб самия — каза Кейл на Хенри Мъглата, след като две седмици бе прехвърлян като безценна награда от една група момичета в друга. — Клетите създания просто не са наясно.

— Още една причина да се възползвам, докато не е свършило.

Срещу това не можеше да се възрази. Една вечер едно от момичетата, което бе пийнало повече вино, отколкото можеше да носи, издрънка пред Хенри Мъглата, че от двамата младежи именно той е категоричният фаворит на момичетата. Силно зарадван, Хенри поиска да чуе повече и въпреки упреците на партньорката си, бърбривото момиче охотно се разприказва.

— Твоят приятел вечно е или тъжен, или ядосан — оплака се тя. — Не е като теб — каквото и да направим, не можем да го зарадваме истински. Толкова е труден понякога. Знаеш ли как го наричат някои от нас?

— Не можеш ли поне веднъж да си затвориш голямата уста? — сгълча я приятелката ѝ.

— Ти млъквай! Наричаме го... наричаме го Оцетения Том.

— Не трябва да бъдете много строги към него — каза Хенри Мъглата, изпаднал в съзливо-сентиментално настроение, защото също бе пийнал повечко. — Сърцето му е разбито.

— Наистина ли? — рече момичето и заспа.

Но другото момиче, Винченца, беше умница. Тя умело разпита подпийналия Хенри и изкопчи от него цялата история.

— Лошо момиче — каза Винченца. — Колко зле е постъпила.

— Аз я харесвах — каза натъженият Хенри. — Клайст така и не я прие.

— Мисля, че твоят приятел Клайст с право не я е харесвал.

— Аз пък мисля, че Клайст не харесва никого.

Разбира се, Хенри Мъглата не знаеше, че дори ако някога това е било вярно, със сигурност вече не е така. Сега Клайст беше щастливо, да не кажем възторжено женен, което при Клефтите не представляваше особена сложност. Бракът бе проста, дори елементарна връзка, без седмици на безсмислено пируване и разоряващи разходи, както самодоволно изтъкна бащата на Дейзи, давайки за пример разточителните сватби на Муселмените. „Ама че изхвърляне! И за какво?“

Всъщност Клефтите винаги дебнеха много внимателно новините за муселменски сватби с надеждата, че когото не успеят да ограбят на отиване към церемонията, ще могат да го оберат на връщане. И именно по време на една особено епична церемония — дори за тези традиционно приказни брачни тържества — Клайст за пръв път тръгна на работа от името на новите си роднини.

Осъзнавайки, че покрай тържествата голям брой мъже ще отсъстват от родните си места, Клефтите организираха набег към муселменските територии, и поради изключителния характер на случая включиха в групата повече хора, отколкото имаха навика да рискуват. Макар и грижливо пресметната, тази тактика се оказа неразумна. Муселмените бяха разпространили слухове за приказна сватба само като примамка за Клефтите, и щом ги подмавиха, капанът щракна. Проявявайки не по-малка хитрост и военна съобразителност, те обкръжиха жертвите в долината Бекаа. Сувери организира нощен пробив от долината и се опита да поведе повечето от оцелелите през първия ден обратно към планините. Това бе дълъг и труден път, и той неминуемо би загинал заедно със своите седемдесет мъже, ако не беше Клайст. През следващите три дни двеста и петдесетте Муселмени, които се опитаха да преследват бегълците с намерение да ги избият до крак, попаднаха в прицела на едно шестнайсетгодишно (или може би петнайсетгодишно) момче, което така и не успяха да видят. До края на третия ден Клайст бе убил толкова много от преследвачите, че му призля от убийства и за голяма досада на тъста си почна просто да застрелва конете под тях. Но когато предсмъртното цвилене на животните също стана непоносимо за него, той се ограничи само с предупредителни изстрели. При тези ужасни загуби и неуспеха на всичките им опити да намерят своя мъчител, Муселмените неохотно поеха назад, като взеха мъртвите със себе си и оставиха победата на

Клайст, който се завърна в планините, доволен от работата си, но и потиснат от мисълта колко лесно бе да убие толкова много човешки същества. Ако продължеше така, нещо дребно, но важно в него щеше да се промени и вече никога нямаше да бъде същият. Знаеше, че е ужасно да убиеш човек, защото сам той изпитваше огромно нежелание да бъде убит. Бе полагал отчаяни усилия да остане жив дори и в Светилището — място, където сега разбираше, че наистина не си е заслужавало да живее. Знаеше, че би трябвало да се чувства много по-зле, отколкото се чувстваше в момента — макар че му стана доста зле за няколко дни, след като бе убил толкова много хора. Но нещо го гризеше — може би съвестта, за която Изкупителите вечно говореха, но никога не показваха и най-малки признаци, че я притежават. Чувството не беше достатъчно силно, за да бъде разкаяние или вина — то просто му подсказваше, че Изкупителите са оставили своя отпечатък върху него — не точно какъвто са възнамерявали, но такъв, който никога няма да го напусне. Понякога той се чудеше какъв ли би бил, ако не беше попаднал в Светилището. Със сигурност съвсем различен. Но станалото не можеше да се промени, тъй че нямаше смисъл да се притеснява за него. И в общи линии, той не се притесняваше.

15.

Има една детска песничка за Лаконийците, която уличните гамени на Мемфис обичат да пеят.

*„В Лакония има наемници диви,
на скелети мязат, но по-костеливи.
Чорбата им черна, акълът им чер
и бебета хвърлят във трап за кашмер.
РАЗ! ДВА! ТРИ! ЧЕТИРИ!
Убиват си робите, както им скимне,
или за майтап се съсичат взаимно.
На главите си носят ковчези без страх
и вечер спокойно заспиват във тях.
ПЕТ! ШЕСТ! СЕДЕМ! ОСЕМ!
Децата си бият със пръчки големи
и правят ги целите синьо-зелени,
а трепнат ли само или изпищят,
отново ги бият, додето примрат.
ДЕВЕТ! ДЕСЕТ! ЕДИНАЙСЕТ! ДВАНАЙСЕТ!“*

Има и един забранен последен куплет, който не бива да се пее в присъствието на възрастни или доносници.

*„Децата си тези наемници диви
използват по начини най-нечестиви.
Затварят ги в някоя тъмна маза
и с кеф им го бутат направо... В! Г! З!“*

Макар че по-голямата част от този куплет се пее шепнешком, последните три букви трябва да се извикат колкото е възможно по-силно.

Кейл легна и се зачете в краткото сведение, което му прати Боско. То беше пълно с високомерно презрение, каквото проявяват отличниците, когато чуят, че някой е по-добър от тях. Не след дълго странните подробности на четивото го увлякоха и очароваха.

Почитателите на лаконийския дух и начин на живот (наричани *лаконияфилоиди* на древния атически език) биха сметнали горепосочената песничка за вулгарна клевета на безпризорни хлапета. Но с изключение на двата реда за ковчезите — които навярно са чисто детинска измислица — обвиненията в песента срещат силна подкрепа от онези, които не си падат чак толкова, колкото лаконияфилоидите, по това най-странно от всички общества. Лаконийците, чиято страна приличаше по-скоро на казарма, отколкото на нация, се смятаха за „най-свободният народ на земята“, защото не се подчиняваха никому и не произвеждаха абсолютно нищо. В тяхната държава се ценеше само едно умение — войната. Здравите момчета, родени в Лакония, принадлежаха на държавата и на петгодишна възраст биваха отнемани от семействата им — ако в тази страна наистина съществуваше нещо, наречено семейство — и обучавани да вършат само едно нещо: „убий или умри“, докато навършат шейсет години, което, трябва да кажем, се случваше крайно рядко. Ако не се раждаха здрави, биваха хвърляни, точно както твърди уличната песен, в една пропаст, наречена Залезите. Ако Лаконийците пишеха стихове, което те не правят, малко от тях биха били посветени на радостите и болките на старостта. Те плащаха за безогледния си стремеж към насилие по два начина. По всяко време почти една трета от техния брой, който никога не надхвърляше тринайсет хиляди, се занимаваше с наемническа дейност, за която получаваха баснословни възнаграждения. В икономическо отношение лаконийската държава съществуваше главно благодарение на Хелотите. Думата „роб“ е твърде мека, за да опише подчинението и игото на тези нещастни народи — именно народи. За разлика от робите в империята на Матераците и другаде, Хелотите не бяха смес от народности, пленени тук или там и продавани от собственик на собственик. Те бяха завоювани, напълно подчинени народи, обработващи онова, което

някога е било тяхна собствена земя, и произвеждащи стоки за продан, притежавани изцяло от лаконийската държава. Лаконийците отглеждаха децата си в казарми, за да не се боят от нищо, освен от едно — собствените им Хелоти. Обкръжени от тези крепостни държави, чието население имаше огромно числено превъзходство над тях, Лаконийците постепенно обединиха стремежа към тяхното вечно поробване с маниакалната си страст към войната. Хелотите помагаша на Лаконийците да осъществят единствената си цел в живота, но бяха и най-голямата заплаха за този живот. Потискането на Хелотите, което някога беше средството да могат да водят безкрайни войни, сега се превръщаше в причина задължително да воюват. Злото куче с остри зъби се беше вманиачило да хапе собствената си опашка.

Лакония се управляваше от петима Ефори, избирани измежду малцината оцелели до шейсетия си рожден ден. Предполагаемата им костеливост (намек за която срещаме и в песничката на уличните хлапета) не се потвърждава от конкретни исторически факти. Онези, които мразеха Лаконийците — а такива имаше много — често казваха, че прословутият лаконийски хумор е черен хумор за сметка на другите, особено на хората с физически увреждания, които те презираха. Това не бе абсолютно вярно, ако можем да вярваме на известната история за Ефор Аристадес. Веднъж на пет години всички лаконийски мъже имаха правото да гласуват за езекутиране на всеки Ефор, които ги е раздразнил със своята глупост, горделивост или по някаква друга причина, като присъдата се изпълняваше само ако гласовете „за“ надхвърляха хиляда. Знаейки, че броят на гласовете за неговата смърт бързо приближава фаталната граница, Ефор Аристадес бил любезно помолен от един неграмотен гражданин, когото виждал за пръв път, да напише върху глинена плочка за гласуване името на „онзи мръсник Аристадес“. Смяташе се за висша проява на остроумие, че той охотно се съгласил да помогне. Разказват, че му се разминало само с два гласа. Иначе за едно дете нямаше нищо забавно в това да се роди в Лакония. В Мемфис се шегуваха, че децата, хвърлени в Залезите, имат късмет. Веднъж попаднали в казармите, те се хранеха също тъй зле, както послушниците при Изкупителите, само че още по-оскъдно. Тази жестокост целеше да ги направи изобретателни в кражбите, за да оцелеят. Ако бяха заловени, те понасяха жестоки наказания — не заради самата кражба, а за неумелото ѝ изпълнение. Разказват как едно

десетгодишно момче откраднало питомната лисица на Ефор Халон с намерението да я изяде, но го викнали на строева проверка, преди да успее да ѝ извие врата и да я скрие. Твърди се, че вместо да разкрие присъствието на животното и да се провали пред другарите си, то оставило лисицата да изяде вътрешностите му и паднало мъртво, без да издаде нито звук. Онези, които смятаха тази приказка за напълно неправдоподобна, силно се разколебаваха в това убеждение след първата си среща с Лаконийците.

Печално известната черна супа, спомената в песента, се правеше от свинска кръв и оцет. Един дуенийски дипломат — платен парламентьор, също както наемниците са платени войници — веднъж опита това ястие и каза на Лаконийците, които му го поднесоха, че отвратителният му вкус обяснява защо са толкова готови да умрат. Както често се случва с подобни шеги, той повтори същото остроумие за Матераците и техните пословично капризни съпруги. Разликата между Матераците и Лаконийците беше, че последните сметнаха шегата за много смешна. Друга многозначителна странност на тази черна супа беше, че макар да не отстъпваше по вкус на „мъртвешкия крак“ от ядки и гранясала мазнина — Кейл, Клайст и Хенри Мъглата и до днес си спомняха тази гнусна смес с тръпки на отвращение — всички знаеха, че Лаконийците смятат своята черна супа за невероятен деликатес и когато попаднат в изгнание, отчаяно копнеят за нея.

Ако чувството им за хумор смекчава вашето мнение за Лаконийците и смятате, че те са за предпочитане пред фанатизма и жестокостта на Изкупителите или арогантния снобизъм на Матераците, сега ще се спрем на най-мрачния и отвратителен от всички обичаи, създадени от този може би най-странен народ в цялата история на света. Докато всички здравомислещи хора смятат сексуалния контакт между възрастен мъж и малко момче за чудовищно престъпление пред небесата и наказват извършителите на подобни действия със смърт (колкото по-ужасна, толкова по-добре), в Лакония това извращение не само се толерираше, но и бе наложено със закон. По-възрастен мъж, който не си вземеше дванайсетгодишно момче за тази цел, биваше наказван с най-тежки глоби за неизпълнение на задължението да дава пример за мъжественост.

Не ме питайте как е възникнал тъй странен и отвратителен обичай. Говори се също, че те ценят необичайно високо майките, което

им дава правото да изказват обидни мнения за всеки мъж, независимо от ранга му, и дори да наследяват имоти — обичай, възмустващ много по-силно техните съседи, и заради който са критикувани много по-често, отколкото за отвратителната практика на принудителна педерастия.

Цялата тази информация беше предадена от Боско на Кейл с поверителен документ, чието съдържание не биваше да споделя с никого. Но една част от документа, явно включена далеч преди повечето останали сведения, привлече особено силно вниманието на Кейл, и той поиска да я обсъди с Хенри Мъглата. Става дума за твърдението на един лаконийски изгнаник, надлежно разпитан в самия документ, за съществуването на Криптея — малка и строго секретна служба, чиито участници той наричаше „анти-войници“. Подбрани сред най-жестоките и безмилостни лаконийски младежи, те бяха насърчавани да развиват оригиналност и независимост в мислите и действията си — нежелателни качества за всички останали, от които се очакваше да се бият в общия строй, без да мислят за лично оцеляване.

— Чудя се — каза Кейл на Хенри Мъглата — дали Боско не е взел точно от тук идеята за мен?

— Аз пък се чудя — рече Хенри Мъглата — дали не си почнал толкова да си вириш носа, че скоро няма да можеш да минаваш през вратата. Освен това, дори и да си прав — просто се радвай, че не е взел и някоя друга идея.

Лицето на Кейл се сбръчка от благочестива погнуса.

— Мили Боже! — възкликна той.

16.

— Искам да говоря с Девата на Гарвановата песен.

Кейл не очакваше това искане да срещне одобрение; просто напомняше на Боско, че неговото възмущение на Божия гняв е и обикновен юноша. Боско пък не пропускаше да си достави удоволствие, като опровергае предвижданията на Кейл.

— Разбира се.

Настана задоволително мълчание.

— Незабавно.

— Както искаш.

Боско посегна към купчинката от десетина пергаментата, вече заверени с печата му, и започна да пише.

— Искам да я видя насаме.

— Мога да те уверя, че нямам никакво желание пак да се виждам с Девата на Гарвановата песен.

Още по-задоволително мълчание.

Боско даде да се разбере, че ще трябва поне час и половина, за да бъдат преодолените четирите нива на секретност около десетимата обитатели на най-вътрешните килии в Дома със специално предназначение. На последното ниво му се наложи да чака петдесет минути, защото трябваше да изпратят при Боско куриер за писмено потвърждение на писмото, което носеше Кейл. Четирийсет от тези петдесет минути се дължаха специално на Боско, който си достави третото удоволствие за вечерта, като накара пратеника да чака пред прага на кабинета му.

В крайна сметка пратеникът се върна и ключоносецът пусна Кейл първо през една голяма врата, а после в килията на Девата.

Тя лежеше, но щом вратата се отвори, бързо се надигна и седна, изпълнена със съвсем основателен страх пред всяко необичайно събитие.

— Излез — нареди Кейл. Ключоносецът се опита да спори. — Няма да повтарям.

— Ще трябва да заключа.

— Когато те повикам... — Кейл помълча, за да стане ясно какво има предвид — ... не си и помисляй.

Ключоносецът знаеше много добре какво означава това привидно тайнствено предупреждение, защото възнамеряваше точно това — да се забави, когато Кейл го повика.

Ужасно ядосан, но безсилен да стори каквото и да било, ключоносецът заключи вратата и Кейл остави на масата свещта, която държеше. Стол нямаше; всъщност, в килията нямаше никакви други мебели освен леглото и масата. Девата, изпосталяла от гнусната и оскъдна храна, се втренчи в него с огромните си кафяви очи. Те изглеждаха още по-големи, защото косата ѝ беше обръсната — отчасти заради въшките, отчасти от чиста злоба.

— Дойдох само за да поговоря с теб. Няма защо да се страхуваш. Не и от мен.

— А от някой друг?

— Ти си в Дома със специално предназначение на Светилището — естествено, че има от кого да се страхуваш.

— Кой си ти?

— Името ми е Томас Кейл.

— Никога не съм го чувала.

— Виждам, че си го чувала.

— Освен ако не си Томас Кейл, изпратен от Бога, за да убие всичките му врагове.

Кейл премълча.

— Бог — каза укоризнено тя — е майка на децата си.

— Никога не съм имал майка — отговори Кейл. — Това хубаво ли е?

— *Ното hominis lupus*. Това ли си ти, Томас, вълк за човека?

— Би било справедливо да се каже — отвърна замислено той, — че съм сторил немалко вълчи дела. Но само това, че дори тук си чула слуховете за мен, не означава, че са верни. Ако чуеш какво разправят за теб...

— Какво искаш? — попита тя.

Това бе добър въпрос, но и той самият не знаеше. Разбира се, беше любопитен да разбере как една жена е успяла да си навлече гнева на Изкупителите по толкова много различни начини. Но истината бе,

че поиска от Боско това посещение повече за да го подразни, отколкото за да задоволи собственото си любопитство. Очакваше от него да му откаже.

Той бръкна в джобовете си — вече можеше да има колкото си иска джобове — и започна да вади храна: пастичка, половин малка погача, разделена на две за по-удобно, голям резен сирене, една ябълка, парче баница и шише мляко. Очите, които сякаш изпълваха цялото ѝ костеливо лице, станаха още по-широки.

— Надявам се да не е твърде изискано.

— Изискано?

— За стомаха ти.

— Аз не съм някаква отрепка, която никога не е яла баница, или цял живот се е хранила с ряпа и алабаш. Аз съм дъщеря на Рийв. Мога да чета. Знам латински.

— Това ли било? Грехът на гордостта?

— Че мога да чета?

— Не че гледаш бедните отвисоко — не е тяхна вината, че никога не са хапвали баница или сладкиш. До неотдавна и аз не бях хапвал. Ето защо се чувствам засегнат.

Но сега той се усмихваше и Девата прие упрека.

— Може ли? — попита тя гледайки храната с неописуемо възжеление.

— Моля.

Тя започна да яде, но намерението ѝ да не прекалява бързо отстъпи пред възшебството на пастичката.

— И навън храната е доста гнусна — в тая дупка трябва да е неописуема.

— Бволяма уадост — потвърди тя и продължи да яде.

Кейл гледаше със сериозна тревога как сиренето — поне половин кило — тръгва подир пастичката. С известно усилие изтръгна от пръстите ѝ, каквото беше останало от сиренето, и го сложи на масата.

— Ще ти призлее. Дай му малко време да тръгне надолу.

Той я хвана за раменете и я изблъска на леглото, за да ѝ даде малко време да си възстанови самообладанието на дъщеря на Рийв — каквото и да представляваше този Рийв. Сякаш самата душа на храната, млякото, сиренето, очакването за мед в сладкиша ѝ вдъхваше

нов живот. Кейл изчака почти цяла минута, и тя като че ли възкръсна от гроба — стана някак по-висока, очите ѝ вече не изхвъркваха от орбитите и започнаха да се пълнят със сълзи.

— Ти не си ангел на смъртта, ти си ангел на живота.

Той не знаеше какво да каже, затова премълча.

— Как мога да ти помогна? — попита тя като съвсем истинска дъщеря на Рийв в приемната на баща си, доведена да впечатли посетителите с благочестие и начетеност.

— Знам всичко за плакатите, които си писала и залепвала върху вратите на църквите. Карала си и други хора да правят същото. Искам да знам защо.

Тя може и да изглеждаше като труп, но не беше глупава.

— Ще го използват ли срещу мен в съда?

— Колкото съдебни заседания ти се полагат, вече са минали. — Кейл веднага съжали за грубите думи, но беше ги казал преди да помисли. — Съжалявам.

— Няма защо — каза тя едва чуто. — Знаеш ли кога ще ме убият?

Това го притесни. Почувства се лукав и виновен.

— Не. Не знам. Едва ли ще бъде скоро. Доколкото знам, първо ще те откарат в Шартр.

— Значи ще видя небето отново?

Това го притесни още повече.

— Да. Със сигурност. Дотам са към сто и петдесет километра.

Настана дълго мълчание.

— Значи искаш да знаеш защо? — каза накрая тя.

— Да.

Всъщност вече не искаше да знае нищо друго за нея.

— Преди около две години се промъкнах в ризницата на църквата, когато свещеникът беше излязъл. Аз съм една любопитна баба клюкарка — всички казват така.

Той кимна в сумрака, макар че не знаеше какво е баба клюкарка.

— В дарохранителницата, която би трябвало да се съхранява под ключ, открих една каса, която също трябваше да е заключена. Вътре бяха четирите книги с добрата вест на Обесения Изкупител. Това са думите на Обесения Изкупител, както ги е изрекъл пред своите ученици. Чел ли си добрата вест?

— Не.

— Разговарял ли си с някого, който ги е чел?

Той се засмя на тази малоумна идея.

— Разбира се, че не. За какво са му на един енорийски свещеник четирите книги на Изкупителя? Само на Кардиналите се полага да ги четат, и то не повече от веднъж, за да не ги осквернят с човешки разсъждения. Съществуват само петдесетина бройки, и просто не си представям как ще ги споделят с някакъв си свещеник от енорията в Горно Нанадолнище. Не се засягай.

Тя изглеждаше ако не засегната, то със сигурност изненадана.

— Това беше копие. Сигурна съм, че почеркът беше на енорийския свещеник — той имаше простичък, но прецизен почерк.

— Значи го е направил по памет — каза Кейл. Личеше си, че историята не го вдъхновява особено.

— Не те ли интересува какво пишеше там? — попита смаяно тя.

— Не.

Тя не отстъпи.

— Пишеше, че трябва да обичаме ближния като самите себе си, да постъпваме с другите, както бихме искали те да постъпват с нас, а ако някой ни удари по лявата буза, да подложим дясната.

— На лицето или на задника?

— Вярно е!

— Откъде знаеш?

— Беше написано в самата книга.

— С почерка на някой превъртял Изкупител. На един двор само на двеста метра от тук всяка година изгарят поне десетина такива — луди, на които Бог е разкрил във видение своето слово. Единствената разлика е, че онзи твой смахнат поне се е опитал да държи безсмислиците си под ключ.

— Това беше истината. Знам го.

— Така казват всички — какво друго очакваш?

— Мир и добра воля на всички хора — каза тя.

Кейл се разсмя, като че никога не бе чувал по-забавна шега.

— „Подложи другата буза“ звучи твърде двусмислено — каза той. — „Подчинявай се и страдай... Предай се и си изяж пердаха“ — това е по-близо до стила на Изкупителя.

Тя го погледна с огромните си очи, и Кейл неволно си припомни едно странно създание от зоологическата градина в Мемфис — то имаше също тъй грамадни очи и невероятно дълги костеливи пръсти.

— Който причинява зло на децата, трябва да бъде наказан. Най-добре ще е да му се върже воденичен камък на шията и да го хвърлят в морето.

Странно — този път това не му се стори много забавно, и той дълго мълча. Тя седеше на ръба на леглото и изглеждаше безкрайно крехка и слаба, а Кейл си мислеше какво я чака и му стана ужасно криво, задето се присмя на нещата, които я бяха довели тук, на това страшно място.

— Ще сторя каквото мога, за да ти пратя малко храна.

Друга утеха не успя да измисли. Тя го изгледа и този поглед го накара да се почувства ужасяващо стар и лош, много лош.

— Можеш ли да ми помогнеш да се измъкна?

— Не. Бих искал, но не мога.

Когато излезе от Дома със специално предназначение, той откри, че зимата най-сетне е дошла и големият площад на Светилището е покрит с дебел слой пресен и хрупкав сняг. Гаргите кашляха из голите дървесни корони, докато Кейл бавно крачеше покрай тях, а свирепите ловни кучета лаеха срещу студа, като че беше грабител или беглец. Нищо не можеше да придаде чар на унило монументалните сгради в Светилището — но, покрито със сняг и осветено само на пресекулки от надничащата през облаците луна, тази нощ то бе придобило някаква хладна красота — стига да не ти се налага да живееш там.

По-късно Кейл попита Боско дали може да изпрати храна на Девата.

— Не мога да разреша.

— Не искаш.

— Не. Не мога. Никога ли не си чувал израза: „Лъв у дома, шпаньол навън“?

— Не.

— Е, сега го чу.

— Какво е шпаньол?

— Куче, известно с готовността си да се умилква. Мога да обясня твоето присъствие в килията й — но само веднъж. Когато стане известно — а това ще е след броени дни — че съм й позволил да се

храни повече, отколкото е необходимо, за да оцелее до екзекуцията, незабавно ще бъде разобличен като еретик. Както и ще стане. Греховете ѝ срещу Изкупителската вяра са неизброими.

— Аз ѝ дадох обещание.

— Постъпил си глупаво.

— И греховете ѝ са неизброими, защото е чела копие от учението на Обесения Изкупител и е разказвала за това?

— Да.

— Предполагам, че си изгорил онези книги.

— Така ми се стори най-добре.

— И?

— Какво „и“? — Закачките с Кейл сякаш почти развеселяваха Боско.

— Тази книга с учението на Обесения Изкупител. Какво представляваше?

Боско направи замислена, но все тъй подигравателна гримаса.

— Беше книга с учението на Обесения Изкупител.

Мълчание.

— Ти ми се подиграваш.

— Да. Но все пак беше копие от учението на Обесения Изкупител.

— Добро копие.

— Доста добро — имаше няколко грешки, но той беше интелигентен човек с отлична памет.

— Беше?

— Сега нарочно се правиш на глупав.

— Тогава защо деянието ѝ е толкова греховно?

Боско се засмя.

— Ти сам го каза: Божието слово лесно се осквернява с човешко тълкуване. Страхотно добър израз, между другото. Ще разрешиш ли да го използвам в някоя проповед?

— Ти си подслушвал?

— Нима си очаквал друго?

Кейл не отговори веднага.

— Не знам какво означава, или поне не съвсем. Просто го чух от един приятел в Мемфис. Той се шегуваше.

Боско бе малко разочарован. Той почти се гордееше с Кейл, когато го чу да казва това. В края на краищата, изразът беше съвсем точен. Може би фактът, че не може да спази обещанието си пред момичето, бе усмирил за момент огромната му суета. Добре де, защо пък да не му обясни?

— Дори и онези Изкупители, които не осъзнават, че Бог е решил да започне отново, са единомдушни в едно: когато погледнем мъжете и жените, най-напред виждаме техните безкрайни кавги и свади за какво ли не. Дори най-ясното и разбираемо слово, дошло пряко от устата на Бога, ги кара да си режат взаимно гърлата заради спорове какво означава то в действителност. Ако питаш мен, да се разгласи словото Божие пред човечеството е като да хвърляш бисери на свинете. Така или иначе, деянието на Девата е неппростимо.

Но по-късно тази нощ снегът не само донесе необичаен вид на Светилището, а и накара Изкупител-генерал Гай Ван Оуен да потърси подслон там. Той чакаше пред голямата порта от десет минути и беше в лошо настроение, защото охраната отказваше да го пусне. Ван Оуен отиваше да поеме отново командването на Голанските възвишения, които защитаваха Източния фронт, и при нормални обстоятелства маршрутът му щеше да мине поне на трийсет километра от Светилището и Боско. Но снегът направи пътя непроходим, и тъй като в бързината не се бе подготвил за толкова лошо време, Ван Оуен трябваше да се приюти, където може, или да умре. Той мразеше Боско, защото преди трийсет години му се бе сторило, че го е видял да се усмихва пренебрежително по време на една негова проповед за Светата емулсия. В действителност Боско просто скучаеше и си мислеше за горещия шоколад, който щяха да поднесат след проповедта на Ван Оуен — рядко угощение, характерно за празника на един конкретен светец, който бил сварен жив в разтопена захар.

Най-сетне Боско се появи в една от охранителните кули на голямата порта.

— Кой си ти и какво искаш?

— Знаеш много добре кой съм — извика Ван Оуен.

— Знам само за кого си се представил пред Капелана по униформите. Ако смяташ, че това е достатъчно, за да те пусна в

Светилището заедно със стотина мъже, без проверка и посред нощ... — той не довърши.

Ван Оуен изруга и викна на един от своите хора да донесе фенер, за да може да свали качулката и да покаже лицето си.

— Доволен ли си?

— Нека фенерът да мине по цялата колона. Искам да видя кого водиш.

— Проклятие! — Ван Оуен се обърна към човека с фенера. — Изпълнявай, каквото ти казва.

Минаха още десет минути, докато бдителността на Боско бъде задоволена. Той със сигурност би сторил същото и ако Ван Оуен беше негов съюзник, но трябваше да си признае, че забавянето му достави зловничко удоволствие. В крайна сметка Боско се убеди, че всичко е наред, и изчезна от погледа на Ван Оуен. Гостът изчака още две минути с нарастваща ярост и неувереност, а после портата бавно се отвори — но само отчасти, така че хората и конете трябваше да влизат бавно, един по един.

Ван Оуен влезе пръв, готов за скандал с Боско.

— Къде е? — викна той на Капелана по униформите.

— Лорд-Изкупителят отиде да си легне, Изкупителю. Ще ви приеме утре сутрин, след литургията. Аз ще ви покажа вашата стая. Вашите хора ще спят в главната зала, която ще бъде заключена.

Побеснелият Ван Оуен бе поведен през пресния сняг, незабелязано за хората му, които се интересуваха само от това да настанят конете в конюшните и да се приберат на топло. Но от един висок прозорец го наблюдаваха внимателно. Когато той влезе с гневни стъпки в главната сграда, Кейл запали восъчна свещ, отиде до библиотеката, отключи вратата с ключ, който бе откраднал от Боско, и след внимателно търсене откри досието на Ван Оуен и една много потънка книжка, озаглавена „Тактика на лаконийския наемник“. После седна на мекия стол зад бюрото на Боско и започна да чете.

— Трябва час по-скоро да се върна в Голан.

— Защо толкова бързаш, Изкупителю?

— Ако обичаш, кажи на твоя послушник да излезе.

— Послушник? — озадачи се Боско. — О, това не е послушник. Това е Томас Кейл.

Ван Оуен погледна Кейл със смесено изражение на високомерие и неволна почит. Кейл отвърна с напълно безизразен поглед.

— Ако искаш той да остане — каза Ван Оуен, — нямам нищо против.

— Искам.

— Тъй като времето ни притиска... — Ван Оуен помълча, но само за да поднесе по-ефектно новината. — Осем хиляди Лаконийци, наети от Антагонистите, се придвижват през Машер към Голанските възвишения.

— И ти трябва да оглавиш отбраната. — Това не беше въпрос, а констатиране на факт.

— Не — каза Ван Оуен, явно доволен, че най-сетне има предимство пред Боско. — Нямам такова намерение. Голан ще бъде база за челна защита на възвишенията. Решил съм да не позволя на онези твари да вдъхват страх и тревога, както са свикнали. Изкупителската армия не се бои от който и да било войник, камо ли от тези отвратителни содомити. Осем хиляди от собствените ми хора чакат в Голан, а утре към тях ще се присъединят още десет хиляди.

— Не се боиш, но държиш да си осигуриш двойно числено превъзходство?

Ван Оуен се усмихна, чувствайки, че е изненадал Боско с дързостта си.

— Не само ти, Боско, вярваш в новата тактика. Но аз възнамерявам да бъда смел, без да поемам излишни рискове.

— Да — каза Боско, сякаш правеше голяма отстъпка. — Това е дръзко.

Ван Оуен кимна доволно, но мълчаливо. Кейл за пръв път взе думата.

— Да ги атакуваш в Машер е лудост.

— Добре ли познаваш ония места, момченце?

— Знам, че мястото е предимно равнинно — а равнината си е равнина, където и да се намира. Няма по-добър терен за Лаконийците. Нападнеш ли ги там, ще си помислят, че рождените им дни са се струпали наведнъж.

Той често бе чувал в Мемфис израза за рождените дни и харесваше звученето му. Сега изведнъж осъзна, че, изречени на глас в покоите на Боско, тия думи съвсем не звучат тъй ефектно, както пред едно момче, което нямаше рожден ден. Навярно си спомняте, че Изкупителите имаха право да убиват всеки послушник, който извърши нещо неочаквано. Кой знае какво би могло да се случи, ако Ван Оуен бе по-малко смаян от наглостта на момчето, или ако носеше оръжие със себе си.

Боско се пресегна през масата и нанесе на Кейл свиреп удар в лицето. Този път беше ред на Кейл да се вцепени от изненада.

— Трябва да му простиш — каза спокойно Боско на Ван Оуен. — Поотпуснал съм го, за да използвам неговия талант за славата на нашия Изкупител, а той стана вироглав и нахален. Ако ни извиниш, ще получиш пълно съдействие и аз ще го накажа лично. Дълбоко съжалявам.

Такова смирение от страна на врага му бе почти толкова изненадващо, колкото грубостта на Кейл, и Ван Оуен кимна с идиотска усмивка. Боско любезно го избута към коридора и затвори вратата зад него.

Изкупител-генералът се обърна със затаен дъх да погледне Кейл. Гледката не беше приятна. Момчето бе побеляло от ярост — изражение, каквото Боско виждаше за пръв път не само у Кейл, но у когото и да било.

— В чекмеджето отляво има нож — каза Боско. — Но преди да ме убиеш, което знам, че си способен да сториш, най-напред ме изслушай.

Кейл не отговори и лицето му си остана същото, но и не помръдна.

— Ти се канеше да изречеш нещо, което можеше да промени света. Никога — гласът на Боско бе тих, но леко трепереше, — никога не прекъсвай врага, когато допуска грешка.

Кейл пак не помръдна, но лицето му бавно започна да си възвръща цвета — някакъв странен, нечовешки червеникав оттенък.

— Сега ще седна — каза Боско. — Ето тук. След като приключа, можеш да решиш дали да ме убиеш, или не.

За първи път откакто се върна от вратата, той отклони поглед от Кейл и седна на дървената пейка до стената. Очите Кейл загубиха

жълтеникавия поглед на бясно куче и в тях почна да се процежда нещо човешко.

Боско дълбоко въздъхна и заговори отново.

Минаха двайсет и четири часа, преди Кейл да се върне в манастира, за да разкаже на Хенри Мъглата какво се е случило.

— Ей толкова — Кейл сближи палеца и показалеца си — ми оставаше да го убия.

— Защо не го уби?

— Моят ангел-пазител ме спря.

Хенри Мъглата се засмя.

— А каза ли името си? Защото бих искал да благодаря на този твой ангел-пазител. Спасил е и мен.

— Не бъди твърде доволен, защото има и лоши новини.

— Какви?

— Боско сключи сделка с Ван Оуен — да вземе мен и Покаятелите.

— Защо?

— Като наблюдатели. Каза му, че въпреки успеха в степите, аз и Покаятелите имаме още много да учим от един войник като Ван Оуен. И му предложи подкуп.

— Подкуп?

Хенри Мъглата се ококори. Навярно има точка, отвъд която човешкото сърце събира толкова много ненавист, че не може да се добави повече. Точно това изпитваше Хенри Мъглата, когато си мислеше за Изкупителите. Но все пак той бе потресен от идеята, че един от тях е приел подкуп.

— Боско му предложи — каза Кейл — запазеното ходило на свети Барнабус. Ван Оуен се прекланя пред този светец. Нали помниш оная течност, която побърква котките в Мемфис — е, точно на тях заприлича.

Кейл не намери сили да каже на Хенри Мъглата, че трябва и да се извини на Ван Оуен. Това беше необходимо, но много мъчително.

Трябва да го преглътнеш, каза Боско. Скоро ще го видиш да рухва и тогава ще ти олекне.

Сигурен ли си, че ще се провали?

Не.

— Каква е лошата новина? — попита Хенри Мъглата.

— Ти идваш с мен.

— Аз ли? Защо?

— Защото така поисках.

— Защо го направи, по дяволите?

— Защото ми трябваш.

— Не, не ти трябвавам.

— Би трябвало да имаш повече самочувствие.

— Много съм си добре и така.

— Имам нужда някой да изслушва идеите ми. С кого бих могъл да разговарям?

— Не искам да заминавам.

— Обзалагам се, че не искаш. Сигурен съм, че би предпочел да останеш тук и да се задяваш с рояк пеперудки, които си мислят, че слънцето грее от задника ти — обаче не можеш. Време е да се събудиш.

— Добре! — викна Хенри Мъглата. — Добре! Добре! Добре! — Той изпръхтя като сърдит кон и изруга. — Кога?

— Ван Оуен смята да тръгне утре.

— Защо Боско ме пуска да дойда?

— Защото смята, че ние двамата не бихме изоставили момичетата в беда.

— А ще ги изоставим ли?

— Не знам. Ти как мислиш?

Хенри Мъглата не отговори директно.

— Това поне обяснява защо ни позволи да се наслаждаваме на плътските грехове.

— Обяснява защо позволи на теб. Мен ме пускаше там, защото Божият гняв е неподвластен на поквара.

— Това ли си ти?

— Как мислиш?

— Все това ме питаш.

— Защото искам да знам. Вече казах, ценя твоето мнение. — Кейл помълча. — И като стана дума — как мислиш, дали да отведа моя послушник Модъл в манастира, преди да тръгнем?

— Защо?

— Това ще е добро дело. Кой знае какво ни чака? Той може би никога няма да има шанс да види жена.

Хенри Мъглата го погледна яростно.

— Те не са животни от зоопарка на Мемфис. Не ти принадлежат, та да ги даваш на приятелите си.

— Добре де, не подскачай толкова. Нещо не помня да си възразявал толкова, когато беше твой ред.

— Те не са за редуване.

— Както искаш. Мили Боже! Това беше само идея.

Хенри Мъглата не отговори.

На другия ден, два часа след като потеглиха към Голанските възвишения, Хенри Мъглата се чувстваше измръзнал, нещастен и отчаяно закопнял по прекрасните момичета, които бе напуснал — почти всички разплакани, с изключение на любимата му Винченца, която го целуна по двете бузи, а след това леко по устните. Той потръпна, но не от студ, докато си припомняше какво му бе прошепнала на ухо между тези нежни целувки. Тя, най-мъдрата сред всички момичета, го изпращаше като свой.

„Върни се при мен, и ще ти покажа нещо, което никога не си виждал преди.“

Те ужасно му липсваха — и кой би могъл да го упрекне? Ако имаше рай, как би могъл той да е по-хубав от живота в манастира? Освен, разбира се, ако не е обкръжен от ада. И това бе главният проблем — той знаеше, че е готов да мине през ада, за да се върне при тях, но не бе в състояние да го стори. Само един човек притежаваше необходимите умения, кръвожадност, насилие и ярост.

Минаха още шест дни, преди да се доберат до Голан. Голан е висок хребет с дължина около шейсет километра и е разположен на същото разстояние от официалния папски дворец в свещения град Шартр, чийто десен фланг защитаваше. Дясната страна на Голан водеше към източната част на планините Макмърдос, непроходими за всяка армия, чак до Бъфордския пролом, разположен на триста километра оттам и оспорван както от Лаконийците, така и от неутралните швейцарци. Това бе единствената пролука в естествената отбрана на Изкупителите източно от Голанските възвишения. Ако Лаконийците приемеха да се присъединят към Антагонистите, този пролом бе мястото, откъдето да нападнат. Отляво на Голан, Шартр и

огромните изкупителски територии отвъд него бяха защитени от Фронтове — линии от окопи, понякога по десет реда един зад друг, покриващи осемстотин километра до следващата естествена защита — морето Уедъл. Открай време Антагонистите оставаха приковани зад тези огромни отбранителни линии, природни и създадени от човека. Само огромните количества сребро, открити в Аргентум, успяха да убедят Лаконийците да поведат в бой цялата си армия, защото тяхната политика повеляваше никога да не дават под наем повече от триста войници наведнъж, за да могат да защитават собствените си територии. Освен това те трябваше да бъдат подкупени да поемат риска от война с Швейцария за властта над Бъфордския пролом — място, което иначе нямаше особено стратегическо значение и за двете страни.

Походът на Лаконийците към Голан не беше като през лятото. Обикновено зимата по тия места беше мека, което правеше една военна кампания през този необичаен сезон приемлива срещу добро заплащане, но сега ги застигна незапомнено люта зима. Непроходими пътища, лошо време, мъчителни дни и непоносими нощи — всичко това, уверяваше Боско, правеше забавянето на Ван Оуен в Светилището незначително, защото колкото и лошо да беше времето на Обстрелните ридове, още по-лошо щеше да бъде за Лаконийците, опитващи да прекосят Машер. В редките случаи, когато там падаше сняг, ветровете над необятните открити пространства натрупваха огромни преспи. Лаконийците умееха да понасят повече несгоди от всеки друг човек, но не можеха да летят, тъй че оставаха блокирани на място със своята черна супа и нещастните си Хелоти, които измираха с десетки от студ.

След като пристигнаха на Голанските възвишения, Кейл и Хенри Мъглата бяха подложени на голям тормоз от Ван Оуен, който им възлагаше всички най-неприятни или безсмислени задачи — не много трудни сами по себе си, но истинско мъчение, когато трябваше да се движат през мразовитите ветрове. Ван Оуен държеше Покаятелите в най-лошите и най-студените помещения и ги снабдяваше колкото се може по-зле.

— Кои са тези хора? — бе попитал той за мъчливите Покаятели. — Не ми харесва видът им. В тях има нещо нередно.

Макар да знаеше, че Боско е прав и че да се разкриваш пред човек, който ти желае злото, е знак за детинщина, Кейл просто не успя да се удържи.

— От кривото дърво на човешкия род, Изкупителю, никога не е сътворявано нещо право.

Това беше може би най-известният от изразите на свети Барнабус — онзи със запазеното ходило, пред когото особено се прекланяше Ван Оуен.

— На остроумен ли ми се правиш?

— Не, Изкупителю.

— В такъв случай питам отново. Кои са тези хора?

Друга известна поговорка на свети Барнабус гласеше: истина, казана с лошо намерение, е по-страшна от всички лъжи, които могат да се измислят. Кейл знаеше това, защото бе прегледал житието на светеца в библиотеката през нощта, преди да напуснат Светилището. Тази поговорка го впечатли, защото си помисли, че свети Барнабус е изрекъл на глас нещо, което той узна за лъжите още като съвсем малко момче.

— Тези мъже са извършили нарушения, но изкупват греховете си с изключителна смелост. Повече не мога да кажа, заклек съм се пред крака на свети Барнабус.

Ако Ван Оуен имаше опит в общуването с нагли послушници, може би лесно щеше да разбере, че му се подиграват. Непростима грешка — помисли си Кейл, и още преди да довърши изречението, намрази собствената си глупост. Бог знае какво можеше да се случи, ако Ван Оуен знаеше на какви дързости са способни самонадеяните млади момчета. Ван Оуен не бе сигурен какво мисли за неприятното момче пред себе си (освен че не го харесва). Момчетата светци не бяха особена рядкост, макар че той самият не бе виждал нито едно. Обикновено те ставаха светци, защото умираха като доказателство за своята святост и поради това не успяваха да станат досадни. Но от триста години насам не бе имало нито едно момче-воин, признато за богоизбрано, а дори и някогашният свети Йохан бе умрял от едра шарка няколко години, след като победил Ченчите край Сейнт Олбанс. Някое богоизбрано момченце, което има прекрасни видения за майката на Изкупителя и ръси мъгляви пророчества, подлежащи на полезно тълкуване от по-мъдри глави — това си беше напълно в реда на

нещата, но този хитър агнец във вълча кожа изглеждаше нещо съвсем различно, особено след като беше в джоба на Боско. Проблемът на Ван Оуен идваше от това, че той бе не само егоистичен, амбициозен и лукав хитрец (каквото със сигурност беше), но и благочестив поклонник на Обесения Изкупител. Ами ако това отвратително хлапе пред него не беше просто някакво си бандитско изчадие с вроден талант за клане, а истински Божи помазаник? Допускането на грешка по този въпрос би било нещо повече от политика — то можеше да застраши безсмъртната му душа.

Необичайно лошото време, които бе донесло снега, се промени също тъй бързо, както дойде. Пронизващо студените северни ветрове отстъпиха пред обичайните топли ветрове откъм изток, които разтопиха снега за по-малко от три дни. Пръстта в Машер беше тънка и торфена, а пукнатините и кухините на порестата скала под нея изцедиха снежната вода също тъй лесно, както отпушена вана в някой мемфиски дворец.

Зает с подготовката, Ван Оуен вече нямаше време да мисли за Кейл, и той при първа възможност помъкна Хенри Мъглата да търсят допълнителна храна за Покаятелите.

— Нека гладуват — каза Хенри. — Нека мръзнат. Дано да ги хване свинска холера, та гръбнаците им да се изкривят настрани и прогнилото им ляво ухо да окапе в десния джоб.

— Стегни се, Хенри. Рано или късно животът ти, и — което е още по-важно — моят живот, ще зависи от тях.

Именно по време на една от онези безсмислени задачи — излишна охрана на керван с гориво от Слъфските въглени находища на около петнайсет километра южно от Голан — се случи едно необикновено събитие. Принудени при завръщането да хванат страничен път към възвишенията, защото малка лавина бе затрупала главния път, те минаха покрай мизерните леярски бараки, които разчитаха на находищата, за да си осигурят топлина при производството на желязо и далеч по-рядката стомана — толкова скъпа и трудна за изработване, че Изкупителите почти не я използваха. Докато прехвърляха един нисък хълм, двамата почти едновременно зърнаха огромната купчина долу. Спряха конете си и се загледаха натам мълчаливи, потресени и ужасени. Струпани на грамадна камара, блъскана от ветровете и само частично покрита със сняг, лежах

броните на Матераците от голямото поражение при Силбъри Хил. От това разстояние те приличаха на необятна купчина черупки от някакви човекоподобни морски създания, изгребани и захвърлени като черупките от раци и омари около рибарските сергии край Мемфиския залив. След пет минути бяха пред портите на открития склад, където двама старци се топлеха до голям мангал, а пет-шест мъже товареха в каруца парчета броня от голямата могила пред тях.

— Какво става?

Най-старият мъж го погледна, преценявайки дали си струва да прояви нахалство към това момче Изкупител. Накрая избра средната линия.

— Това е плячка от онази победа над Матераците. Къде им е сега гордостта? — После добави благочестиво: — Прах, всичко е прах.

— Къде ги карате?

— За претопяване. Хей там. В голямата пещ. Ама не работи сега. Въглища не достигат, разбираш ли, с туй калпаво време.

Мъжете край каруцата работеха бързо, не от излишно усърдие, а за да се стоплят. Един от тях пееше богохулна смес на един от най-почитаните изкупителски химни с кръчмарската песен за Бил Щипката.

*„ООООО, Смърт, Съд, Рай и Ад —
четири погубели в тленния свят.
Мен пък погуби ме курвата Мери,
дето моркови лапа, отдето намери!“*

Без да го слушат, останалите разглобяваха броните парче по парче, режеха кожените ремъци там, където не бяха изгнили, хвърляха в каруцата по-леките части — ръкавиците звънтяха, шлемовете и гръбните плочи дрънчаха, наколенниците и налакътниците тракаха, и тази дандания се смесваше с тяхното бърбрене, докато продължаваха да товарят. Един от мъжете забеляза Кейл и Хенри Мъглата.

— Млъквай, Коб!

Певецът тутакси млъкна и доброто му настроение като по магия се превърна в тревожна враждебност.

Кейл стоеше и гледаше как Хенри Мъглата пристъпва към купчината.

— За гледане се плаща един долар, мой човек — каза единият от мъжете.

— Затваряй си човката — отговори любезно Хенри Мъглата.

— Нямайте разрешение да идвате тук.

— Вече станаха два долара — обади се певецът.

— Не се притеснявайте — каза Хенри Мъглата. — Ще ви дам, каквото заслужавате.

Кейл безмълвно се приближи до мъжете и им подаде един долар. Какво бе ядосало толкова Хенри Мъглата?

— Уговорихме се за два.

— Не си насилвайте късмета.

Той обърна гръб на мъжете, които явно се съгласиха, че наистина не е добра идея да си насилват късмета. Загледа се как Хенри Мъглата обикаля сред разхвърляните брони в подножието на голямата купчина и се навежда да вдигне един полусмачкан шлем. На челото му имаше емайлиран герб, малко по-голям от човешки палец — три сини звезди на фон от червено-черни квадрати.

— Това е гербът на Кармела Матераци. — Хенри кимна към един друг шлем, свършено същият, но дори и през слоя мръсотия личеше, че е съвсем нов. — А този трябва да е на сина му. Бях чул, че и двамата са убити, но никой не знаеше със сигурност. Веднъж Клайст открадна портфейла на малкия, после получи десет долара, когато го върна и каза, че го намерил в парка.

Той внимателно остави първия шлем на земята, приближи се до ръба на купчината и стъпи отгоре, като че искаше да се изкатери. С рязко дръпване изтегли друг шлем, увенчан с проскубани пера, загубили цветовете си от стихииите на суровата зима.

— Правилно си помислих, че го познавам. — Той протегна шлема към Кейл. — Това принадлежеше на онзи боклук Ласцел. Веднъж той ме перна по ухото, задето му се изпречих на пътя.

— Е, така му се пада.

Хенри Мъглата се засмя.

— Прав си. Проклетието на Хенри застига всеки, който ме е закачил. Дано да е страдал. — Той отвори и затвори забралото на

шлема, както бе виждал да правят кукловодите на мемфиския пазар. — Къде ти е сега високомерието, драги?

Хенри огледа грамадата. В крайна сметка Мемфис му беше донесъл много радости.

— Жалко би било — каза най-сетне той, — тия неща да не се използват. Бога ми, тук лежи цяло богатство.

Мъжете, които внимателно се преструваха, че не слушат, този път не успяха да устоят.

— Колко, господине?

— Десет хиляди долара? Петнайсет?

— Лъжеш.

Кейл и Хенри Мъглата се засмяха в един глас.

— Извинявай, господине. Но това не е възможно.

— Както речеш. Но виж в какво състояние е всичко. А и едва ли е останал някой жив, способен да носи тия неща. Трябват години, за да се научиш да ходиш с техните джунджурии. Така или иначе, не видяха добро от тях. Бронята винаги си има цена — отговори Кейл.

— И все пак — каза Хенри Мъглата, — безумие е всичко това да отиде за претопяване.

— Защо? След три часа ще се стъмни. Трябва да тръгваме.

Докато се отдалечаваха, един от мъжете извика след тях:

— Къде да го отнесем, господине? Просто ни кажете и няма да ви забравим в молитвите си.

В големия склад за провизии на блажения Хоноратус, на отвъдния склон на Голанските възвишения, Кейл взе две грамадни парчета говеждо месо със заявка, открадната от щаба на Ван Оуен, и с подправен подпис на интенданта.

— Ами ако той разбере, че си бил ти?

— С малко късмет дотогава вече ще е мъртъв.

— Ами ако победи... или поне оцелее?

— Не вярвам, че може да го направи — да ги спре, искам да кажа.

— Така си мислехме и при Силбъри Хил.

Както можете да си представите, не е лесно да се внесат в лагера две грамадни парчета говеждо, без да се привлече излишно внимание,

но там беше такава гъмжило, а двамата изчакаха почти до тъмно и заобиколиха откъм другата страна, тъй че месото пристигна безопасно заедно с пратката алабаши за всички и бе получено от Покаятелите със страхопочитание и благодарност. След броени минути вече се печеше и вреше. Освен това Кейл бе взел един лист от книгата на Боско и заедно с една тресчица от дървената основа на щаба на Ван Оуен го сложи в малка месингова кутийка, която бе намерил у един убит в степите и си я хареса. Заяви на отговорника по горивото, че това е частица от истинската бесилка, на която Обесения Изкупител приел саможертвата си. В замяна получи четиринайсет чувала въглища и товар дърва. Кейл и Хенри Мъглата гледаха как блажените Покаятели ядат и се греят пред огньовете като разглезени деца.

— От това ти се стопля сърцето — каза с усмивка Кейл.

Но бедата бе, че въпреки всичко сърцето на Хенри Мъглата крещеше точно обратното. А още по-лошо бе, че все пак изпитваше съчувствие към тези хора, чиито братя по вяра го бяха измъчвали и тормозили през целия му живот. Сега, когато те изпитваха тъй дълбоко удоволствие от топлината и добрата храна, която той им бе осигурил и за която те излъчваха тъй трогателна благодарност, Хенри започна да чувства някаква връзка с тях, като че невидима нишка ги обвързваше заедно. Той не искаше това.

— Как да ги съжалявам? — унило прошепна той на Кейл, докато голямата, но зле построена барака, където седяха, трептеше от светлина, радост и дълбоко задоволство, каквото могат да осигурят само топлите крака и пълният стомах.

Кейл го погледна.

— Внимавай със сълзите — може да се удавиш.

На следващата сутрин двамата бяха готови да тръгнат преди зазоряване. Като небето взе да просветлява, те яхнаха конете и се отдалечиха от лагера, който започваше да се размърдва като грамадно куче в очакване на последния ден от подготовката.

Тъй като бяха свикнали да ги виждат как влизат и излизат от лагера и тъй като много се възхищаваха на бойната слава на Кейл от степите, пазачите безпрепятствено ги пуснаха да излязат по надолницето към равнините на Машер. Докато слизаха, зад гърба им отекнаха камбаните, призоваващи Изкупителите на литургия, примесени с лая на бойните кучета. След половин час двамата се

движеха бързо, но предпазливо през равнината. Тук-там се мяркаха упорити заснежени места, но те ставаха все по-малки и по-редки с отдалечаването от възвишенията.

— Е — каза Хенри Мъглата, когато спряха, за да дадат на конете няколко минути почивка, — поне не ми пука колко се мъчат Лаконийците. Макар че времето вече се позатопли, шест ноци на открито в тоя студ... направо да ти се сгърчи патката.

— Сигурно — отговори Кейл.

След като животните си отпочинаха, те бавно продължиха напред. Ако се натъкнеха на разузнавачи от лаконийската кавалерия, конете им трябваше да са свежи. Кейл искаше да получи усещане за терена, да разбере как е повлияло топенето на земята, има ли ключови точки за отбрана или нападение. Можеше да се очаква, че разкаляната земя ще постави в по-неблагоприятно положение Лаконийците, които, независимо от другите си умения, винаги се стремяха да влязат в близък бой с враговете и да използват способността си да се сражават в мощни блокове от по десет редици, надделявайки над противника със своята сила, свирепост и уникалната способност да придвижват тези блокове тъй изящно, сякаш са танцова трупа, а не войници.

— Те много танцуват, така пише в сведенията.

— Когато не го поемат отзад.

— Знам ли... Според сведенията при тях имало едни церемонии — публични, искам да кажа — на които извършвали гоморския грях като празничен ритуал.

— Лъжец!

— Не казвам, че е вярно, просто ти казвам какво пише.

— Значи по-добре да не ни хванат.

— Така си е. Във всеки случай за теб няма страшно.

— В какъв смисъл?

— Много си грозен.

— Момичетата в Светилището казват друго.

— Какво?

— Че съм прекрасен, абсолютно великолепен.

Двамата се разсмяха и десетина минути яздиха мълчаливо.

— Виждаш ли го?

— Да. Той и не се прикрива особено.

От няколко минути един конник ги следваше на около двеста метра разстояние след като излезе иззад едно възвишение — нисичко, но все пак достатъчно високо, за да се скрие, ако не искаше да го видят.

Раздаде се звънко щракване — Хенри Мъглата бе почнал да зарежда лекия арбалет, който висеше на седлото му, но така, че ездачът да не забележи.

— Да завием обратно.

Кейл кимна и двамата започнаха да обръщат конете. Ездачът спря за момент, после продължи да ги следва.

— Ако дойде по-близо, тъй че да нямаш време за презареждане, пусни му един предупредителен изстрел.

— Дали да не му забия една стрела?

— Защо? Просто го предупреди.

Хенри Мъглата вдигна арбалета, прицели се и стреля. Конят подскочи, когато стрелата прелетя много по-близо до него, отколкото Хенри възнамеряваше. Но в края на краищата той самият беше на кон и отдавна не бе тренирал. Двете момчета спряха и се загледаха.

— Ехей — извика лаконийският разузнавач. — Имате ли нещо против да си поговорим?

Кейл спря и обърна коня си, докато Хенри Мъглата презареждаше.

— Готов ли си? — попита той.

— Какво правиш? Сега не е време за сладки приказки.

— Не съм съгласен. Може да нямаме друг такъв шанс.

— Ела! — извика Кейл. — И си дръж ръцете така, че да ги виждаме. Моят приятел не пропусна предния път, няма да пропусне и сега.

— Имаш честната ми дума — извика ездачът със смях.

— Содомитите имат ли чест? — попита Хенри Мъглата.

— Защо питаш?

— Ела напред. Бавно — извика Кейл. — Опитах ли нещо, ще ти изкараме усмивката през врата.

Ездачът се придвижи напред, както му бе наредено, докато стигна на десетина метра от тях.

— Стига толкова.

Ездачът спря.

— Прекрасна сутрин — каза той. — Кара те да се радваш, че си жив.

— Какъвто няма да бъдеш задълго — каза Хенри Мъглата, — ако някои твои приятелчета решат да се присъединят към нас. Мога да те надупча и да се върнем при нашия патрул, още преди да докоснеш земята.

— Няма нужда да стигаме чак дотам, драги мой — каза младият мъж. Беше гладко избръснат, с пищно сплетена коса.

— Какво искаш? — попита Кейл.

— Мислех, че можем да си поговорим.

— За какво?

— Вие сте Изкупители, нали?

— Може би. Какво те засяга?

— Извинявай, че го казвам, но не сте ли малко младички, за да обикаляте сами, когато скоро ще има толкова много кръв и писъци?

— Мислех, че Лаконийците са пестеливи на думи — каза Кейл.

— Вярно, обикновено са такива. Но светът би бил тъжен, ако всички бяхме еднакви, нали?

— От Криптея ли си?

Миглите на мъжа трепнаха и той леко приведе глава настрани. Усмихна се.

— Може би. Ти си много добре информиран, ако ми позволиш да го изтъкна.

Кейл хвърли бърз поглед зад себе си и настрани, за да провери дали не ги дебнат, защото знаеше, че Хенри Мъглата се е съсредоточил изцяло върху гърдите на ездача.

— Твоят приятел с арбалета има ли стабилни нерви?

— Честно казано, не съм сигурен — отговори Кейл. — Така че на твоё място бих седял съвсем неподвижно. Пак те питам, какво искаш?

— Просто мислех, че можем да си побъбрим.

— Така ли го наричате сега? — попита Хенри Мъглата.

— Не съм сигурен, че те разбирам — отговори младият мъж, макар че явно бе схванал подигравката.

— На твоё място не бих го разсейвал — каза Кейл. — Не и докато се цели с това нещо в гърдите ти.

Младият мъж погледна Кейл весело, без следа от тревога.

— Как се казваш, младежо?

— Първо ти.

— Робърт Фаншоу. — Той леко приведе глава, без да откъсва очи от Хенри Мъглата. — Твой до най-долния кръг на ада.

— Доминик Савио — каза Кейл и кимна тъй леко, че само орел с особено остър поглед би забелязал това. — И точно там ще отидеш, ако направиш нещо, което не се хареса на моя приятел. Между другото, винаги му се карам, че е прекалено нервен.

— Приятно ми е да се запознаем, Доминик Савио.

— Удоволствието е изцяло твое.

Но после нещо странно трепна в очите на Фаншоу. Конят на Кейл, неспокоен по някаква неизвестна причина, бе започнал да отстъпва настрана. Той направи още една стъпка.

— На място!

Но Кейл не бе много опитен ездач, и конят все пак се раздвижи. Копитото му изведнъж потъна невероятно дълбоко в степната смес от острица и дива трева, после самата земя се надигна като някакво зловещо създание, търсецо плячка. Загубилият равновесие кон изцвили от ужас, вдигна се на задни крака и Кейл се стовари на земята тъй тежко, че дъхът му спря и той остана да лежи безсилно по гръб. Сетне изпод тревата с шеметна бързина изскочи човек, който грабна зашеметения Кейл, преметна го върху себе си като щит и опря нож в гърлото му.

— Кротко! Кротко! — извика Фаншоу на Хенри Мъглата, който, макар и стреснат както от самото събитие, така и от светкавичната му бързина, все пак не бе стрелял. И по-добре, защото ако го беше направил, Фаншоу със сигурност щеше да бъде мъртъв, но също и Кейл.

— Кротко! Кротко! — каза отново Фаншоу. — Не е нужно някой да пострада. Нека ти обясня.

Разтреперан от нерви, Хенри Мъглата отвърна:

— Говори.

— Тъкмо бях оставил моя човек под това тук — той посочи голямото платнище със зашита по него стръкове острица и трева — когато видях да се задавате право към него. Реших да ви проследя, за да съм сигурен, че няма да го откриете, но вече бяхте стигнали твърде близо. Вече бях разбрал, че сте твърде млади за войници. Опитах се да

ви отклоня. И пак сбърках, нали? — Фаншоу се усмихна, надявайки се да успокои Хенри Мъглата. Според него момчето изглеждаше опасна комбинация: нервно, но си знаеше работата. — Не е нужно някой да загине — повтори той. — Просто свали арбалета и моят приятел ще пусне Доминик.

— Първо ти — обади се Кейл. — Казах ти вече.

— Ще прережа гърлото на това момченце и после ще дойда за теб! — каза мъжът, който държеше Кейл.

— Хайде всички да се успокоим. Сега ще помоля моя приятел да изправи Доминик на крака, а после ще видим. Бива ли?

Хенри Мъглата кимна.

— Ще броя до три. Едно, две, три.

Мъж, който държеше Кейл, го издърпа нагоре, докато и двамата се изправиха — ножът до гърлото му не мръдна и на милиметър.

— Много добре — каза Фаншоу. — Всички се справяме великолепно.

— А сега какво? — попита Хенри Мъглата.

— Става сложно, признавам. Ами ако...

В този момент Кейл вдигна десния си крак, стовари го върху пищяла на противника, същевременно заби лакът в ребрата му, хвана го за китката и я усуква с цялата си сила. Възклицанието на човека бе заглушено от въздуха, излитащ от дробовете му. Бърз като змия, Кейл се отдръпна, удари със същия лакът ръката на врага и изтръгна ножа от пръстите му. За негово учудване онзи все още можеше да се движи. Той блокира удара на Кейл с ножа, замахна с юмрук и улучи Кейл отстрани по главата. С вик на болка Кейл отстъпи назад, за да има място за нов удар. Докато замахваше към гърдите му, човекът отскочи, после още веднъж, замахна с крак и подкоси Кейл, тъй че той падна на коляно. Врълхлетя нов свиреп удар, които щеше да го остави без зъби, ако беше улучил, но Кейл отметна глава и юмрукът само се плъзна по челюстта му. Докато противникът му си възвърне изгубеното равновесие от неточния удар, той отново бе на крака. Двамата стояха един срещу друг — Кейл вече с нож и в по-изгодна позиция, гледаха се и дебнеха възможност за нападение.

— Спрете! Можем да спрем дотук! Кажи му! — извика Фаншоу на Хенри Мъглата. — Всички можем да си тръгнем спокойно. Никой не трябва да умре тук.

— За мен е все едно — каза мъжът, гледайки свирепо Кейл.

— А за мен не е — извика Фаншоу. — Прави каквото ти казвам, по дяволите, и се отдръпни. Направи го, или, Бога ми, ще дойда да му помогна.

Обучен за клане, но още повече за сляпо подчинение, човекът бавно се отдръпна с лека и безкрайно предпазлива стъпка.

— Поздравления. За всеки един от нас. Качвай се зад мен, Моусън. — Той се озърна към Хенри Мъглата. — Може ли, мило момче?

— Не съм ти мило момче.

Фаншоу хвана юздите и насочи коня си към Моусън, който все още гледаше Кейл, сякаш се чудеше дали да му изяде първо сърцето или черния дроб.

— Качвай се зад мен, Моусън.

— Ножът ми — каза Моусън.

Фаншоу въздъхна и хвърли към Кейл уморен поглед, като че искаше да каже: какво да го правиш?

Кейл се отдръпна, после вдигна ножа и с всички сила го хвърли на около четирийсет метра в посоката, накъдето искаше да тръгнат.

— Задължен съм ти — каза Фаншоу.

Хладното изражение на опитен убиец бе изчезнало от лицето на Моусън. Без да чака нова заповед, той вдигна маскировъчното платнище и скочи зад Фаншоу тъй леко и грациозно, сякаш просто бе придърпал стол, за да седне на вечеря. Сега изглеждаше много по-млад.

— До нови срещи, момчета — каза Фаншоу.

С тези думи той обърна коня си, и като спряха само веднъж, за да вземат ножа на Моусън, те скоро се отдалечиха на петстотин метра и изчезнаха зад възвишението, откъдето се бе появил само преди десет минути.

— Не мисля, че ставам за тая работа — каза Хенри Мъглата.

— Ти беше абсолютно великолепен — възрази Кейл.

Той отиде да доведе коня си, и двамата препуснаха назад към Голанските възвишения.

Фаншоу и Моусън обаче не стигнаха много далече от могилката, зад която момчетата ги видяха да изчезват. Те намериха едно плитко

дере, разпънаха платнището и се отдадоха енергично на греховните лаконийски страсти.

Беше нощта преди Битката на Осемте мъченици, наречена тъй, защото през последните шестстотин години точно толкова Изкупители бяха дали живота си за вратата в околностите на мястото, където трябваше да бъде бойното поле. В никакъв случай не е някакъв особен късмет, че мястото на конфликта се оказа вече осветено от кръвта на мъчениците. Изкупителите вдъхваха такава омраза на своите противници, че с течение на столетията останаха много малко места, където някой от тях да не е бил обесен, обезглавен, натрошен, разчленен, удушен или разпнат. Това им даваше свръхбогат избор, когато трябваше да назоват някое бойно поле с името на великомъченик. И наистина, едва ли не всеки селски юмручен бой можеше да се увенчае с подобно име.

Кейл не беше поканен на последните указания за битката, но и не му бе забранено да присъства. Докато дебнеше заедно с Хенри Мъглата зад щабната барака на Ван Оуен и чакаше на вратата да се събере група, за да се вмъкне незабелязано, Кейл прошепна на Хенри:

— Какво да направя?

— Да си затваряш устата.

— Правилно.

После пристигнаха петима или шестима Изкупители с по-нисък ранг. Кейл ги последва, затвори вратата зад себе си и се настани в най-тъмното и най-претъпкано ъгълче на голямата стая, която така или иначе бе добре осветена само там, където на стената висеше голяма карта на битката.

За голямо разочарование на Кейл, в тактиката си Ван Оуен не предвиждаше нищо особено глупаво. Нямахше и нищо интересно, освен използването на тежка броня за челната редица на Изкупителите, която щеше да поеме първия удар на Лаконийците. Кейл трябваше да признае, че при оскъдните знания на Ван Оуен за лаконийската бойна тактика — разбира се, той не бе имал достъп до сведенията в библиотеката на Боско — трудно можеше да се критикува някое от неговите решения. Единственото му леко задоволство бе да се ухили презрително, като видя колко малко резерви е предвидил Ван

Оуен. Според него, при двойното си числено превъзходство Ван Оуен би трябвало да запази в резерв много по-голяма част от армията си, за да се справи с евентуални изненади.

— От друга страна — каза Хенри Мъглата, когато Кейл се измъкна незабелязано в общия поток след съвещанието, — помисли какво би станало, ако той провали първата си атака, като не използва численото превъзходство. Поддържането на твърде голям резерв е като да си разделиш силите. Не съм сигурен, че на негово място бих направил нещо по-различно.

— Никой не те е питал.

— Всъщност, ти ме попита.

— Е, сега съжалявам и ще се моля на Бог за прошка.

— Още ли го правиш? Още ли се молиш, искам да кажа.

Кейл не отговори.

— Е?

— Да, все още се моля. — Той помълча. — Моля се да ме избави от злото и да не ми се налага по цял ден да гледам грозната ти физиономия.

— Моята? Ами че аз съм красив. Ти сам го каза.

Когато се върнаха в бараката на Покаятелите, един от адютантите на Ван Оуен бе донесъл нареждане: ако желаят, Кейл и неговите хора могат да наблюдават битката, но им се заповядва да стоят настрана от командния център и бойното поле. В никакъв случай да не се месят по какъвто и да било начин.

Това бе чудесна новина. Единственият страх на Кейл беше, че Ван Оуен просто от омраза ще го включи в нещо опасно. Сега ставаше ясно, че той не желае при победа или загуба Кейл да си спечели още по-голяма слава. Кейл потвърди получаването на заповедта и доволен си легна да спи.

Той даде на повечето Покаятели почивка за следващия ден — нещо, което те винаги приемаха с радост — но призори тръгна заедно с Хенри Мъглата и десет мъже. Щом портите се отвориха, малка група мина през разбуждащата се армия. Прекосиха Полето на Осемте мъченици, без някой да им обърне сериозно внимание, защото войниците си имаха твърде много други грижи; поеха на север и стигнаха до една малка могилка с добър изглед към бойното поле, която си бяха набелязали преди срещата с Фаншоу. Кейл прати хората

си да проверят наоколо за маскирани лаконийски разузнавачи и набеляза два маршрута за бягство, ако нещо се обърка. После се изкачиха на могилата и мълчаливо зачакаха деня да започне. Лаконийците вече се събираха в техния край на равнината, макар и не в стройни редици, а като тълпа на необичайно голям областен панаир, и гледаха как се разгръща строежът на Изкупителите.

Най-напред вървяха Черните Корделии — седем хиляди бойци с лилаво-черни брони, от които идваше името им. Дори от няколко километра разстояние вятърът носеше до могилата откъси от техния химн. Момчетата се разсмяха и почнаха подигравателно да им пригласят.

*„Чуй, пътнико, сега съм прах,
но също като тебе бях.
Това те чака някой ден —
да легнеш в гроба подир мен.
Днеска аз, а утре ти,
всички ще ни сполети
страшният предсмъртен дъх,
после гроб, обрасъл с мъх.“*

Двете момчета изпаднаха едва ли не в истерична радост, виждайки как враговете им — независимо от крайния изход — вървят към смъртта си, а те ги наблюдават от безопасно разстояние. Хенри Мъглата си спомни една песен, която често пееха стражниците в двореца на Арбел Лебедовата шия. Трябваше му известно време, за да налучка мелодията; беше забравил и първите няколко реда.

*„О, Смърт, къде е твойто жили-жило-жило?
Къде ти е победата. Гроб студее-е-е-ен?
Камбани в ада пеят зън-дило-дило
за теб, но не и за ме-е-е-ен!“*

Вятърът навярно бе променил леко посоката, защото химните ту се засилваха, ту заглъхваха, но над строя впечатляващо се издигна гигантска кадилница с размерите на катедрална камбана, която Черните Корделии винаги носеха в боя. Сега тя се люшкаташе напред-назад и над нея се издигаше мощен стълб благовонен дим.

Лаконийците продължаваха да се щурат пред лагера си като тълпа, гледаща не особено интересно зрелище. Сега напред пое Четвърта голанска армия, наречена Свещенослужителите, с нейните пет Братства, наброяващи общо десет хиляди бойци: робите на Непорочното Сърце, Бедните Симоновци на Вечното Поклонение, Норбетинците, зловещите Области на Смирението и накрая най-свирепите от всички, Братството на Милосърдието. През следващия час изкупителската армия се разгръщаше: златен брокат, червени хоругви, лилави знамена, флагчета на изповедници, розови знаци на монаси-целители, на които не бе позволено да докосват умиращите, преди да са получили последно миропомазване. Над всичко това се разнасяше звукът на гайди, достатъчно силен, за да не се поддава на променливия вятър, а Ван Оуен наблюдаваше от един издаден напред рид на възвишенията. Когато битката почнеше и химните замлъкнеха, той щеше да даде знак на гайдите да действат като негов глас, защото всяко братство имаше своя конкретна мелодия и свои инструкции за атака, отбрана или отстъпление.

Сега, когато Изкупителите бяха приключили наполовина с разгръщането за атака, лаконийските войници започнаха да се раздвижват, но все още със същата липса на напрежение, с която наблюдаваха досега. И все пак в рамките на по-малко от три минути те като по магия се подредиха в редица нестройни квадрати. После сякаш отново загубиха интерес и групите останаха сравнително ясно очертани, но все още без строгата и точна дисциплина на истински бойни редици. Сега те пак наблюдаваха как втората изкупителска армия довършва подреждането си — една непрекъснатата редица Черни Корделии най-отпред и още шест редици зад нея, като най-леко бронираните и най-подвижните оставаха най-отзад. В стегнат строй на около километър зад тях стоеше резервът от хиляда бойци. Сетне отекнаха тръби, шестимата гайдари спряха да свирят и звукът отлетя по вятъра като последен дъх на някакво огромно ранено животно.

За минута настана почти пълна тишина, нарушавана само от редките крясъци на сержантите и пръхтенето на конете на петстотинте кавалеристи зад десния фланг на Изкупителите.

Предните редици на Лаконийците се раздвижиха. Осем мъже с по две флагчета в ръцете изтичаха да застанат от двете страни пред все още неясно групираната армия.

След като се разпръснаха, те вдигнаха флагчетата и започнаха да подават сигнали. Както мързелив кон наред река се разтърсва внезапно от изненадващ допир на риба, така и армията на Лаконийците се размърда и оживя — шестте неясни квадрата станаха отчетливи и прецизни като изсечени с остро длето. Нов замах на флагчетата, и те тръгнаха срещу Изкупителите, които ги чакаха на около километър и половина по-долу; крачеха в съвършен ритъм като танцова трупа или участници в пантомима.

Флагчетата пак се размахаха. Шестте квадрата спряха като един. Миг покой, след това отново флагчетата. Осем хиляди мъже изреваха в един глас. Мощен трясък на мечове върху щитове, и вирнатите нагоре лица бързо се обърнаха към враговете. По цялото поле се мярнаха цветове, жълто и червено. Редиците започнаха да се изтеглят наляво и надясно, така че всеки квадрат се превърна в дълга верига, пресичаща цялото поле, зад нея още една и още една. Флагчетата пак се развяха, и с нов вик и тропот на щитове шестте вериги се сляха в стена с дължина хиляда метра и плътност от шест редици. От наблюдателния пункт на Ван Оуен върху Голанските възвишения отекнаха тръби, и всеки свещеник нададе вик:

*„СМЪРТ! СЪД! РАЙ! АД!
ЧЕТИРИ ПОГИБЕЛИ В ТЛЕННИЯ СВЯТ!“*

Дори от своята безопасна могила и обгърнати в хладното си злорадство, Кейл и Хенри Мъглата усетиха как по гърба им пробягват неприятни тръпки на страх. Хенри оскверни мощта на тази страховита молитва, като затананика тихичко:

„Мен пък погуби ме курвата Мери,

дето моркови лапа, отдето намери!“

Мощната армия на Изкупителите се устреми напред като бивол, успял най-сетне да се изтръгне от тресавище. После Кейл и Хенри Мъглата ахнаха от учудване. Лаконийските наемници се втурнаха към врага, сякаш с възторг и радост бързаха да умрат. Това не беше подтичване или тръс, а бесен спринт, който би трябвало да се отрази пагубно на реда и силата на плътната им стена, която разчиташе на хиляди бойци, действащи заедно с една обща воля.

Докато двете армии се разливаха една срещу друга като две огромни петна, дребните животни в Машер се озоваха като в капан между тях. Първи и единствени се спасиха фазаните, глупави почти до самия край. Те излитаха с крясъци, миг преди лаконийските редици да ги стъпчат. Зайците трескаво хукнаха да търсят убежище, което никога нямаше да намерят, щураха се напред-назад между лаконийския прилив и мъртвешкото спокойствие на Изкупителите. Лисицата, която ги гонеше, също се втурна с ужас да дири спасение ту в една, ту в друга посока и накрая изчезна, погълната от човешките вълни, както са потънали животните извън Ноевия ковчег.

Внезапният лаконийски напор отхвърли стрелковите стотни на Изкупителите наляво и надясно. Рязкото увеличение на скоростта по наклона към Изкупителите ги бе заварило неподготвени. Няколкото секунди закъснение задълбочиха объркването им още повече — за пръв път виждаха тъй стремителен щурм. Докато стотниците им чуват заповедта за стрелба на побеснелия Ван Оуен, вече бяха изпуснали шанса за цели два залпа. После те се опомниха, стреляха и двете момчета видяха как смъртоносните остриета се посипаха от небето към атакуващите мъже в червено. Но невероятната бързина бе извела Лаконийците изпод дъгата на изстрела, тъй че само последните редици бяха засегнати, а повечето стрели паднаха безполезно зад тях.

Врагът вече бе толкова близо, че изкупителските стрелци се видяха принудени да стрелят право срещу настъпващите Лаконийци, тоест срещу вдигнатите им щитове. Нова изненада: наемниците си бяха наели други наемници. Самите те не бяха добри стрелци и открай време презираха боя от разстояние като проява на женственост, но сега водеха четиристотин наемни стрелци от Малката Италия, които се

движеха отдясно и малко зад Лаконийците. Неточният обстрел на Изкупителите улучи именно тях. Сто и петдесет вече бяха мъртви, а другите изостанаха; но сега, когато изкупителските стрелци имаха команда да стрелят по своя преценка, вече никой не обръщаше внимание на италианците и те имаха достатъчно време, за да се опомнят и на свой ред да обсипят с огън колегите си отсреща.

Хаос. Тъй като не бяха очаквали да срещнат стрелци и нямаха навика да получават, каквото раздават, изкупителските стрелци изпаднаха в паника под убийствената градушка, която се изсипа почти безпогрешно върху плътните им редици. Стотници и сержанти крещяха през виковете на ранените и умиращите.

— НАВЕДЕТЕ ГЛАВИ! НАВЕДЕТЕ ГЛАВИ! НАВЕДЕТЕ ГЛАВИ! НАВЕДЕТЕ ГЛАВИ!

— Внимавайте! — вика друг.

— Пазете се! ТАМ! ТАМ!

Стрела пронизва един Изкупител в гърдите, но не той, а живият човек до него трепва като кон под внезапен удар с камшик. Едни приклякат и падат без необходимост, други просто стоят и получават стрела в корема или в лицето, сякаш са били напълно неподготвени. Стрелците, които тъй безмилостно унищожиха кавалерията на Матераците преди по-малко от година, сега се превръщаха в безпомощни наблюдатели как Лаконийците, почти незасегнати от стрелите им, се врязват като юмрук в редиците на Черните Корделии. Шумът от ударите на по-големи щитове върху по-малки звучеше по-скоро като грозно дрънчене, отколкото като величествен трясък. Но в целия свят единствено Изкупителите можеха да посрещнат бронирана сила с такава скорост и да устоят. На места редиците се разкъсаха, Изкупители и Лаконийци се струпаха на безредни купчини едни върху други и това бе зле за наемниците, които очакваха противникът или да издържи, или да падне като едно цяло и те да минат през него, вместо да се колят с чакащите Норбетинци. После започна бутането и блъскането, от двете страни се надигнаха резове и ритмични команди, досущ като в състезание по дърпане на въже на някакъв селски празник. Мъжете от задните редици се хвърляха с цяла тежест върху по-предните, които пък правеха същото с онези пред тях, натискаха с рамене гърбовете им, сумтяха, напъваха и тъй оформяха битката чак до предната линия. От далечната могила тъмночервените лаконийски

плащове и пъстрите цветове на Изкупителските Братства изглеждаха като масло и вода, разсипани върху маса. Но тук и там по протежение на разделителната линия малки цветни петна напредваха, задържаха се, а после натрапниците биваха изклани или отстъпваха и отново се вливаха в своите линии.

Тогава дойде второто потресение: знаейки, че са изправени срещу мъже, които също като тях се занимават единствено с война и подготовка за война, Лаконийците бяха откраднали още един трик от техните многобройни войни. От ножниците изхвъркнаха новите им мечове, почти цял метър дълги и с остра извивка накрая. Това позволяваше без затруднение да замахнат над щитовете на Изкупителите и да ги стоварят с ужасна сила върху шлемовете на мъжете пред себе си. Шлемовете, предназначени да поемат само режещи или разцепващи удари, биваха разтрошени от силата на нещо средно между чук и длето. Ужасните рани, нанасяни при всеки смачкващ удар, разтърсваха редиците на Черните Корделии. После дойде окончателният обрат, когато в действие влезе страховитата пъргавина на Лаконийците. Десният фланг на Лаконийците бе осигурен с най-силните им мъже, но когато стана ясно, че средната линия ще издържи, задните редици от центъра се прехвърлиха вдясно и позицията там стана още по-силна. Центърът и десният фланг на Изкупителите се оттегляха бавно назад, докато Черните Корделии падаха под ударите на извитите остриета и биваха заменени от по-слаби и по-зле бронирани мъже, но левият фланг изведнъж рухна под напора на най-силните Лаконийци заедно с внезапните подкрепления.

— ТОВА ЛИ Е? КАКВО? ЧАКАЙТЕ! СТОЙ НА МЯСТО! СТОЙ НА МЯСТО!

Обгърнати от хаос и крясъци, повечето бойци и от двете страни нямаха представа какво ги очаква — победа или смърт.

Сред гръмотевичен тътен, писъци, команди, сигнали на тръби, мъртъвци и умиращи, десният фланг на Лаконийците прекърши противниците — които можеха, избягаха, които не можеха, паднаха убити и само телата им, станали хлъзгави от кръв, екскременти и кал, затрудняваха решителния напредък на Лаконийците. Наемниците губеха равновесие от омекналите трупове под краката си, от вкопчените ръце на умиращите и тежко ранените, някои от които все още намираха сили да забият нож в залитащите наемници, тласкани

изотзад, объркани и уязвими. В тази решаваща, но хаотична схватка загинаха много повече Лаконийци, отколкото във всички други техни сражения през последните десет години. След като преодоляха това препятствие, с битката вече бе свършено... но не и с касапницата. Ван Оуен гледаше от възвишението с безнадежден ужас, неспособен да стори нищо, освен да изпрати на смърт оскъдните си резерви, за да отложи неизбежното. Докато Изкупителите в центъра и по десния фланг продължаваха да се бият, Лаконийците ги нападаха от страни и простичко, но кърваво ги намотаваха като килим след края на пикник. Онези, които не бягаха, падаха мъртви.

За втори пореден път Хенри Мъглата и Кейл гледаха как една битка се превръща в клане. Покаятели около тях надаваха насърчителни викове и станаха толкова шумни, че Хенри Мъглата ги наруга, за да млъкнат. Канеше се да им изтъкне, че те насърчават хора, които биха ръкопляскали на техните екзекуции, които ги смятаха за живи трупове, за хора без души. Кейл обаче разбра какво се кани да каже, защото мислеше съвсем същото, и му запуши устата с длан. Този път, за разлика от фиаското в Силбъри Хил, Кейл прояви благоразумието да не се включи, и много преди страшния край вече се беше оттеглил. За разлика от Изкупителите, този ден той имаше късмет.

Някои от Покаятелите в отряда на Кейл и Хенри Мъглата плачеха, други се молеха за мъртвите и умиращите.

— Смърт, Съд, Рай, Ад — извика Покаятел Гилтрап, бивш Молитвен спонсор на Мейнаут, преди да бъде уличен и осъден за три от деветте престъпления срещу разума.

Спомняйки си как ги бе нахокал Хенри Мъглата, останалите отговориха тихо:

— Четири погибели в тленния свят.

Двете момчета, които яздеха най-отпред, наведоха глави, за да скрият непристойните си усмивки.

На връщане към Голан Кейл предпазливо избра заобиколния път покрай Пръстите на Машер, наречени така, защото тези дълги, ниски и тесни хълмове сякаш сочеха пътя около възвишенията. Като ездачи Лаконийците не бяха по-добри, отколкото като стрелци, но имаха резерви, които не бяха използвали този ден, бързи кавалерийски части, и преди да напуснат могилата, Кейл ги видя в далечината бавно да се

придвижват отвъд наблюдателния пункт на Ван Оуен. Кейл се връщаше към Голан бавно и предпазливо, за в случай че се натъкнат на лаконийска конница. От двете страни на Пръстите, точно под хребетите, бе разположил разузнавачи с магарета, идеални за този неравен терен, които да дебнат за всяка евентуална заплаха. Един от тях, малко преди края на Пръстите, подаде на Кейл сигнал да се приближи. Когато двамата с Хенри Мъглата се изкатериха пеш до него, разузнавачът посочи отряд от двайсетина Изкупители, отстъпващи към Голан.

— Ван Оуен ли е? — попита Хенри Мъглата, докато Кейл наблюдаваше през далекогледа си.

— Той трябва да е. — Кейл подаде далекогледа на Хенри. — Погледни ето там.

Хенри Мъглата се вгледа, накъдето сочеше Кейл. Около трийсет лаконийски ездаци преследваха охранителите на Ван Оуен, по чиято спокойна крачка личеше, че не подозират за надвисналата опасност.

— Не завиждам на Ван Оуен — каза Хенри Мъглата. — Доколкото видях, охраната му е предимно от старци и проповедници.

Кейл взе далекогледа от него и продължи да наблюдава как лаконийските конници догонват жертвите. Мозъкът му работеше трескаво. Дори и с просто око Хенри Мъглата ясно виждаше всичко. За пет минути Лаконийците се приближиха на около двеста и петдесет метра, преди охраната на Ван Оуен да ги забележи. Хенри Мъглата видя как те изведнъж препуснаха в галоп и всички Изкупители, освен петима или шестима около Ван Оуен, изостанаха, за да заемат позиция между него и настъпващите Лаконийци.

Но макар и да нямаха кой знае какъв кавалерийски опит, Лаконийците все пак бяха по-добри ездаци и имаха по-добри коне. Стана ясно, че Изкупителите скоро ще бъдат догонени, и проявявайки най-сетне малко здрав разум, те се устремиха към едно ниско хълмче. Охраната на Ван Оуен скочи от конете, зае кръгова позиция около своя генерал и зачака. Кейл подаде далекогледа на Хенри Мъглата. Сега виждаше как Лаконийците слизат от седлата само на трийсетина метра от Ван Оуен и бързо се устремяват нагоре по полегатия склон. После започна боят.

Кейл понечи да тръгне надолу. Хенри Мъглата го хвана за ръката.

— Какво си си наумил?

- Аз ли? Отивам да спася Ван Оуен. Ти стой тук.
- Защо?
- Добре. Ела с мен.
- Няма да помагам на онзи боклук. Защо го правиш?
- Ти само гледай, приятел.
- Съвсем си се побъркал.
- Ще видим.

И с тези думи той се втурна надолу по хълма като планински козел.

Хенри Мъглата остана да чака на билото заедно с разузнавача и неговото магаре, гледайки как Кейл и Покаятелите се устремяват през равнината към битката върху ниското възвишение, което по-късно щеше да бъде наречено Хълм на глупците.

Докато Кейл и хората му бързо преодоляваха разстоянието от около километър, Хенри Мъглата осъзна, че Кейл не действа толкова импулсивно, колкото изглеждаше в началото. Ако не изпуснеше момента, той щеше да удари Лаконийците в гръб. Притиснати между две вериги Изкупители, тяхната неизбежна победа щеше да се превърне в почти сигурно поражение. Освен това, той не би рискувал с пряка атака. Хенри Мъглата винаги казваше, че арбалетчиците лесно могат да заменят стрелците, защото един стрелец се обучава с години. Арбалетът даваше същите, а понякога и по-добри резултати само за няколко месеца.

Кейл накара Покаятелите да слязат от конете на седемдесет метра от върха на хълма, застана малко зад хората си и им заповяда да стрелят с арбалети по Лаконийците. По-късно същия ден един Покаятел каза на Хенри Мъглата, че един от тях възразил, тъй като имало опасност да улучат охраната на Ван Оуен. Кейл го ударил толкова силно, че, според описанието на Покаятеля, носът му се пръснал като Бисистърска слива.

Каквато и да беше опасността за почетната гвардия от Хълма на глупците, ефектът върху Лаконийците бе унищожителен. Само след минута шестима наемници с червени плащове лежах на земята. Те нямаха друг избор, освен да прекъснат атаката и да нападнат Кейл и неговите Покаятели. Но оставяйки охраната зад гърба си, просто щяха да сменят едно неизбежно поражение с друго. Те се втурнаха надолу по хълма, страховити дори и за отдалечения Хенри Мъглата, и

върхлетяха срещу Покаятелите, давайки само още три жертви. Последва ужасна схватка, в която всичко висеше на косъм. Не трябваше да е така, но почетната стража на Ван Оуен, вместо да се спусне след тях по Хълма на глупците и да изправи Лаконийците пред невъзможната задача да отблъскват нападение от две страни, просто стоеше и наблюдаваше как техните спасители попадат в отчаяна битка за живота си. Макар и два пъти по-малобройни, за разлика от Покаятелите Лаконийците имаха брони — вярно, по-тънки от тези на пехотинците — а лекият наклон подхождаше идеално за техния начин на бой. Покаятелите вече нямаха предимство, тъй като стана ясно, че вместо да преследва Лаконийците, както повеляваше здравият разум, почетната охрана е решила просто да чака и да наблюдава. Кейл събра длани около устата си и изрева: „Подкрепете ни!“. Но стражниците само гледаха спасителите си безизразно като крави. Застанал на около десет метра зад Покаятелите, Кейл бясно ругаеше, защото бе осъзнал, че те отлично разбират какво се иска от тях, но нарочно се бавят. „Защо? — запита се Кейл. — Най-разумното е да ни помогнат.“ Но не и ако си генерал, който вярва в мъченичеството, саможертвата, и най-вече в изключителната необходимост да оцелееш заради всеобщото благо. Ван Оуен и неговата охрана вече слизаха по другия склон на хълма, за да избягат към Голанските възвишения. Ако беше точен стрелец като Хенри Мъглата или Клайст, Кейл можеше да остане на място и да поваля Лаконийците от безопасно разстояние. Но не беше. Нямаше друг избор, освен да се бие. Той изкрещя от ярост срещу собствената си глупост, после се хвърли към левия край на битката и съсече първия лаконийски войник през врата, точно под задния ръб на шлема. Нападайки отляво, той винаги имаше предимство. Сега рязко се приведе надясно — макар че загубата на равновесие обикновено е лоша идея, — вдигна левия си крак и ритна следващия човек в уязвимата коленна става. Костта изпраця, а болезненият писък на жертвата бе прекъснат от страничен ритник в главата, докато падаше. Кейл сграбчи двамата Покаятели, които бе спасил от отчаяното им положение, и се опита да отблъсне Лаконийците настрани, събирайки около себе си всеки спасен Покаятел, за да сформират стена по фланга. В другия край на редицата нещата вървяха зле за Покаятелите, които нямаха брони и в никакъв случай не можеха да се мерят по сила и бойни умения със своите по-дисциплинирани противници. Но

побеснял от предателството на Ван Оуен, Кейл се превърна във вихрушка от враждебност и злоба. Без да иска, той вдъхновяваше хората си — струваше им се, че храбростта и дори обичта му към тях се проявяват в неговото чудовищно и грозно умение. Нещо в свирепата съсредоточеност на смъртоносния му талант сякаш стряскаше дори Лаконийците, за които насилствената смърт е основна и неделима част от живота. Всички негови действия, тъй лишени от изящество и елегантност във всяко едно отношение, освен в бруталната убеденост, че всеки насрещен удар неминуемо ще се провали, че всяко усилие в тази борба е безсмислено, сякаш накараха дори Лаконийците да загубят кураж, докато противникът ги обкръжаваше отляво. Външно това не им пролича — те оставаха безмилостни както към себе си, тъй и към другите, но в минутите преди смъртта имаха време да разберат, че със сигурност ще загубят. Седемте станаха трима, от тримата остана един, и изведнъж всичко свърши. После дойдоха обичайните зверства: виковете на ранените, вцепенението, възторгът, жестокото довършване на все още живите Лаконийци. Един от Лаконийците бе само леко ранен в крака и двама Покаятели, нащрек за евентуална заплаха — например скрит кинжал — го ругаеха с наслаждение, докато той се отдръпваше пълзешком от техните удари. „Мръсен Антагонист!“ Не беше точно, но по-лошо нещо не можеха да измислят. „Злодей атеист!“ Макар и неточно, това повече се приближаваше до истината за Лаконийците — но колкото и да е странно, повечето Изкупители нямаха ни най-малка представа, че Антагонистите са отцепници от собствената им религия и вярваха в повечето от нещата, в които вярваха и самите те. Острието на единия меч се вряза дълбоко в дланта на Лакониеца и неговият болезнен вик привлече вниманието на Кейл. Той се хвърли към двамата Покаятели и раздразнено ги изблъска настрана.

Ужасените очи на лаконийския войник се разшириха още повече, когато видя Кейл да застава над него — той се сви с протегнати ръце и зачака удара, който след миг се впи под ключицата и прониза сърцето му. Последва ужасна кашлица за няколко секунди, сетне загуба на съзнание и смърт. По-милостив край, отколкото чакаше през следващите няколко часа мнозина, изоставени да умрат мъчително от раните си или бавно да бъдат довършени от жестоки или несръчни екзекутори. Целият този ужас предстоеше тепърва за хиляди на

бойното поле. Понякога е по-добре да си запазиш правото да не гледаш, както бе казал веднъж ИдрисПюк на Хенри Мъглата, докато ядяха риба и пържени картофи на пясъчния плаж край Мемфиския залив.

Точно тогава пристигна Хенри Мъглата, следван на около триста метра от разузнавача с магарето. Той погледна мъртъвците наоколо.

— Никога не съм виждал подобно нещо — каза той на оцелелите Покаятели, общо осем на брой.

Кейл разбираше точно какво има предвид и знаеше, че не е комплимент.

— Бързо свалете броните и оръжията на двама от тях.

След няколко минути те потеглиха, вземайки телата на мъртвите Покаятели.

Макар че Кейл бе поел още по-смъртоносен риск, отколкото при Силбъри, в крайна сметка нещата се развиха добре. Той научи поредния урок, въпреки че по-късно каза на Хенри Мъглата: „Все още не знам какъв е той“, и оцеля. Но денят далеч не бе приключил с изненадите.

Макар че острицата и пиренът на бойното поле на Осемте мъченици бяха доста жилави, един голям участък остана оголен от тях, а калта отдолу беше разкашкана. Въпреки мразовитото време само преди седмица, топлите ветрове откъм морето, които бяха стопили снега, станаха още по-топли. Този следобед бе нетипично горещ за сезона и донесе нов живот там, където имаше само ужасна смърт. Яйцата на комарите лежаха погребани под топлината на степната трева и няколко сантиметра кал. Разголени от битката и загрята от слънцето, те се излюпиха с милиони и само за един час образуваха вихрена колона с размера на бойното поле, която се издигаше на хиляда метра височина.

Близо три хиляди Изкупители, които бяха оцелели след кръвопролитие и бягаха в безредна тълпа към подножието на Голанските възвишения, погледнаха назад и видяха във въздуха нещо, което малцина от тях бяха виждали преди — огромен облак в небето се движеше и трептеше не като мъгла или мараня, а като живо създание. Каквото в крайна сметка наистина беше — ту като невестулка, изправена на задни лапи, ту като камила, ту съвсем като кит за онези, които бяха виждали подобно животно. Но за повечето изтощени,

посрамени, изплашени и ужасени бегълци той приличаше на Обесения Изкупител, клатещ глава от ярост пред ужасната загуба и богохулството на лаконийската победа. А накрая вятърът и хаотичният полет на насекомите се промениха и скръбното лице на Спасителя за момент се преобрази в суровото и бдително лице на едно неумолимо момче. Или поне така изглеждаше по-късно на мнозина — дори след няколко дни на все по-нарастващ брой хора, които изобщо не бяха присъствали там.

След час оцелелите плъзнаха нагоре по Голан, и мълвата започна да се шири като масло върху чудотворен хляб: вести, че идва обещаният край, че евреите прииждат на тълпи в Шартр, за да приемат Правата вяра, че четирите конни джуджета на Апокалипсиса са яздрили по улиците на Уер, че на Гравъли Хил се появил червен дракон, застанал над жена, облечена в слънце, а в Уитстабъл звяр от сушата принудил хората да се поклонят на звяр от морето. В Ню Брайтън се появил ангел, държащ в ръка бокал с Божия гняв. Щом всички тия слухове станаха общоизвестни, от ужаса на грозното поражение бликна странно ликуване. Из Голан се разнесе мълва, че един послушник, още голобрадо момче, избил с кост от магарешка челюст сто вражески войници и спасил Изкупител Ван Оуен от коварните Антагонисти, които предали армията на враговете.

Този слух съдържаше известна доза истина и не беше съвсем случаен. Съмишленици на Боско в Голан, заедно с онези, които знаеха и искрено вярваха, сметнаха, че тази изопачена версия на събитията върху Хълма на глупците среща отчаяно жадуващи за надежда уши. Събитията най-сетне се развиваха в тяхна полза. Вместо да напреднат и да се опитат да превземат възвишенията, или дори да заобиколят и да нападнат в гръб изкупителските окопи, Лаконийците за всеобщо учудване останаха на място. След броени часове всеки Изкупител на Голанските възвишения знаеше твърдо, че Лаконийците са спрели, защото видението на Обесения Изкупител и неговият очевиден гняв са ги изпълнили със страх от Бога.

Нито облакът от комари, нито Бог бе накарал Лаконийците да се оттеглят към лагера си отпреди седмица. Причината се криеше в един ужасно мъчителен и познат страх. Мъдрите хора казват, че ако сложиш всичките си яйца в една кошница, накрая ще трябва да я пазиш през цялото време. Още по-тревожна е перспективата, ако яйцата в тази

кошница са изключително редки. Това бе същината на проблема за Лаконийците. Тяхната способност да действат съвместно като танцьори сред хаоса и ужаса на бойното поле бе създадена от живот на грижовно насилие и насилствени грижи. Всеки един от тях струваше цяло състояние във време и пари, а съкровището, за да се купи това време, бе спечелено от роби. Тези роби не бяха доведени от четирите краища на земята, загубили всякакви връзки със семейства, приятели и роднини, а представляваха цели поробени народи, които живееха рамо до рамо с тях — много роби, малко Лаконийци. Едва ли имаше лаконийски войник, който да се бои от смъртта, но нямаше нито един, който да не се страхува от мъжете и жените, които притежава. В Битката на Осемте мъченици на всеки убит Лакониец се падаха по четиринайсет мъртви Изкупители. И все пак те бяха потресени от тази загуба. Трудът и усилията, отнесени в гроба заедно с тези хиляда и сто мъже, бяха такива, че нямаше да се възстановят напълно дори и в рамките на едно поколение — толкова малко бяха Лаконийците и тъй дълго и трудно бе тяхното обучение.

В светлината на този катастрофален успех Ефорите на Лакония трябваше да си кажат тежката дума, и затова те спряха, макар че ако бяха напреднали около Голанските възвишения и превзели изкупителските окопи с удар в гръб, тази голяма война можеше да приключи само след месеци или дори седмици.

Ефорите наредиха на войската пред Голан да се окопае, после направиха предложение на Хелотите: ако успеят да изберат от своите редове три хиляди най-силни, най-смели и най-умни мъже, то всички, които са се били заедно с Лаконийците в Голан, след завръщането си ще получат свобода, двеста долара и парче земя. Хелотите не изпуснаха тази безпрецедентна възможност за свобода и благоденствие. Три хиляди от най-храбрите им мъже дойдоха невъоръжени в определеното време и място, и тутакси бяха избити на място от Лаконийците. И тъй, уверени, че едновременно са сплашили оцелелите Хелоти и са убили най-силните, които имат волята да се освободят, Ефорите взеха допълнителните пари, предлагани от Антагонистите, и решиха отново да минат в настъпление. Но за планиране и осъществяване на клането трябваше време, както и за изкопчване на повече пари от Антагонистите, тъй че минаха близо три

седмици, преди лаконийската армия отново да се раздвижи, а през това време Боско буквално надмина себе си.

За по-малко от два дни той получи новината за поражението, а след още два използва вцепенението, обзело Светия престол, и отиде в Шартр да настоява за аудиенция при папата, като през цялото време пращаше вестноосци до своето тайно братство и най-убедените си съмишленици, които, макар и изпаднали в паника, също дебнеха каква изгода могат да извлекат от това бедствие.

Ала колкото и отчаяно да диреха спасение от Лаконийците, това не означаваше, че всички са еднакво готови да повярват в Кейл. Враговете на Боско се намираха в задънена улица. От една страна, както и всички останали Изкупители, те бяха ужасени от поражението, и още по-ужасени от вероятните последици. А това, че бяха коварни интриганци и интересчици, не означаваше, че им липсва искрен религиозен плам. Ами ако той наистина беше Мрачния жътвар, предричан отдавна, макар и само със смътни намеци и двусмислици? Някои се съмняваха дали Мрачния жътвар изобщо е пророчество, или просто погрешен превод на оригиналния силно повреден текст, и може да означава не смъртоносен унищожител на враговете на вярата, който евентуално да донесе края на света, а нещо като свещена пита със седемдесет вида стафиди и ядки, която Господ ще прати, за да спаси хората, ако някога настане глад за повече от една година. Спорът дали пророчеството се отнася до зловец разрушител, или божествена пита, бе до голяма степен безсмислен, като се има предвид, че изкупителската вяра безспорно отиваше към унищожение.

Отначало смайващото искане на Боско за командир на Осма армия да бъде назначен Кейл беше отхвърлено категорично. В един кратък миг на прояснение папата взе по-предпазливо и по-приемливо решение — той възложи командването на Изкупител-генерал Принцепс, победителя на Матераците, който вече бе в Шартр. Въпреки това, по нареждане на Боско, Принцепс се престори, че е на смъртно легло с рибешка кост в гърлото. Той не за пръв път написа писмо, давайки ясно да се разбере, че само е следвал плана на Кейл в победата си над Матераците, и смирено призова папата да постави младежа начело на Осма армия. За да убеди невярващите в болестта му, които съвсем не бяха малко, Принцепс помоли папата лично да се застъпи пред Бог за душата му. Той се реши на това богохулство едва след

категоричното настояване на Боско, че в противен случай враговете със сигурност ще надушат нещо нередно.

Трудно е да се надцени ударът, който това нанесе на Гант и Парси. Те смятаха Принцепс ако не за своя последна надежда, то със сигурност за най-добрата.

— Трябва да действаме незабавно, иначе сме загубени. Дай армията на момчето — изстена Парси.

— Проклет да съм, ако подложа вратата на подобно безумие. Ако е Божи пратеник, искам много по-убедителен знак от някаква си вълшебна мъгла, или думата на онова копеле Боско.

Но вярващите отчаяно се нуждаеха от спасител, и при тия разпалени страсти просто нямаше как да не предприемат нещо.

— Добре тогава — каза накрая Гант, — нека кучето види заека.

След един час папски пратеник с осем въоръжени стражници дойде в покоите на Боско и настоя Кейл незабавно да дойде на аудиенция. Разтревожен от тази внезапност, Боско се опита да тръгне с него, но пратеникът с неприкрит страх му нареди да остане на място.

— Имам недвусмислени заповеди, Изкупителю — извини се той. — Вие не бива да идвате.

И така, лишен от възможността да инструктира Кейл какво да казва и върши, или да не казва и да не върши, той бе принуден да го гледа как отива към нещо, за което знаеше, че ще бъде някакъв вид капан.

Отведоха Кейл в някакво преддверие и му заръчаха да чака, като се надяваха, че ще има достатъчно време да изпадне в паника преди аудиенцията. В дъното на помещението, осветено от свещи и обгърнато в дим от четири кадилници, имаше статуя на първия от всички изкупителски мъченици — свети Йосиф, пребит с камъни до смърт. Това събитие беше забележително с още един инцидент: тогава може би за последен път някой се опитал да призове за състрадание към Изкупител. Когато всички мъже в града се събрали, за да убият свети Йосиф, задето опозорил тяхната Единствена истинска вяра, един странстващ, но много уважаван проповедник се опитал да предотврати убийството, като извикал: „Който от вас е без грях, нека хвърли първия камък.“ За съжаление на състрадателния проповедник и още по-голямо съжаление на свети Йосиф, един мъж хладнокръвно се втурнал напред, вдигнал грамаден камък над главата си и извикал уверено: „Аз

съм без грях!“. После стоварил камъка върху пищяла на Изкупителя, и костта се строшила с ужасен пукот!

Статуята изобразяваше момента, когато безгрешният палач вдига над главата си друг голям камък и се готви да го хвърли върху агонизиращия свети Йосиф. Кейл бе свикнал да вижда белосани дървени статуи на ужасяващи мъченичества — боядисани в простички цветове, грубовати или най-много сносни дърворезби, произвеждани с хиляди за вярващите във всяка изкупителска църква. Но такива статуи като в Шартр — а те бяха много — никога не бе виждал. Те изглеждаха по-истински от самата истина — не просто красиво изваяни, а пълни с живот. Ръцете на палача бяха не просто добре изработени, но и добре наблюдавани — личеше, че са ръце на трудов човек. Почти по всеки пръст имаше малки ранички, заздравели и почти заздравели. Под всички нокти, освен един, имаше мръсотия. Изражението му беше нещо повече от озъбена злобна гримаса; то излъчваше наслада от жестокостта, удоволствие, а под тия чувства се криеше едва доловима нотка на отчаяние. Зъбите, изработени от най-добра слонова кост, бяха внимателно оцветени, два от тях бяха нащърбени, един изглеждаше мъртъв. Колкото до свети Йосиф, той би вдъхнал жалост и в най-коравото сърце: левият му крак беше не просто счупен, а раздробен от първия камък, от пищяла стърчеше кост, назъбена и кървава — блестящият костен мозък, изтичащ от счупеното място, беше направен от стъкло. Устата му зееше в болезнен вик — не свято примирение със съдбата, а страх и страдание във всяка бръчка и линия. Ръката му се повдигаше да спре втория удар — крехка старческа ръка, осеяна с тъмни петна, и макар да изглеждаше невъзможно, сякаш трепереща от болка и страх. Но очите на Кейл непрестанно се връщаха към мъжа, застанал над него с изкривено от омраза лице; очите му бяха изпълнени с тъй дива ярост, че само нечия смърт можеше да я задоволи.

В сърцето на Кейл напираше ненавист към човека, който бе създал тази необикновена творба и се опитваше да му вдъхне състрадание към един фанатик пред прага на смъртта. Тиха кашлица откъм вратата в другия край на стаята прекъсна мислите му. Той пристъпи към чакащия го Изкупител с обичайната смес от вцепенение и безпокойство, която почти винаги изпитваше преди битка.

И сетне се озова в залата, където го чакаше Светият отец на всички Изкупители. Тя бе зашеметяващо великолепна, с витражи от пода до тавана и изумителни статуи на религиозни сцени, също тъй прекрасни и отблъскващи като онази в преддверието.

На петдесет метра от него папата седеше върху престола си с одежди от злато — Божи наместник на земята, могъщ, аскетичен, вгълбен и мъдър, с прошарена коса под златната шапчица, която винаги носеше. От двете страни на престола в Кейл се виждаха осемдесет Изкупители, облечени с празнични раса на различни Братства и доведени тук днес, за да сплашат самонадеяния послушник на Боско. Иззад трона запя хор, могъщ и страшен бас профундо с тъй дълбока мощ, че сякаш разтърсваше вътрешностите на Кейл, точно както се надяваше Гант. Сега повече от всеки друг път той изглеждаше като обикновено петнайсетгодишно момче, докато изминаваше петдесетте метра до преградата от синьо въже пред престола. Когато пристигна — а пътят съвсем не бе кратък — Изкупителят до него докосна ръката му, сякаш за да му попречи да прескочи въжето.

Хорът стигна до своята разтърсваща нервите кулминация и настана момент, когато последната нота сякаш изпълни въздуха с нещо небесно, огромно, способно да заличи всяко усещане за собствена личност и всичко останало, освен стремежа към Бога. В настаналото дълго мълчание папата — богопомазан, силен като истински лъв — погледна момчето пред себе си и разголи душата му пред мъдростта на Божия наместник.

— От чие име идваш да безпокоиш помазаника на...

— Не си ти — каза небрежно Кейл.

Околните ахнаха в един глас, и величественото лице на човека на трона изведнъж се смали като детско балонче в Мемфис, от което са изпуснали въздуха.

— Какво искаш да кажеш с...

— Не си ти.

— Тогава кой е?

Сега в гласа на човека нямаше и следа от онова свято величие — беше недоволен, свадлив, очевидно ядосан, че са го разобличили с такава лекота.

Кейл дръзко се вгледа в очите на фалшивия папа и без да се озърне, посочи с дясната си ръка към един немощен старец, застанал в

средата на една от двете редици от четирийсет Изкупители, водещи към трона. Отново се надигнаха смаяни възклицания, твърде задоволителни за Кейл. Бавно и тържествено, той се обърна към човека, когото посочи. Наведе глава, Изкупителят до него му направи знак да върви, и той се приближи на една ръка разстояние от истинския папа. Светият отец го погледна, усмихна се разсеяно и му протегна ръка да я целуне.

— Отдалече ли идваш?

17.

Кейл рядко бе виждал Боско в добро настроение, но когато се върна при него след аудиенцията, бившият му учител буквално грееше от радост.

— Ха! Как разбра, че онзи надут глупак Уолър е измамник? Обзалагам се, че е изглеждал съвсем като истински.

— По обувките — каза Кейл, малко объркан от изключителната общителност и възхищението на Боско.

За момент Боско се замисли над думите му, после проумя. Лицето му грейна от още по-голяма радост.

— Чудесно! Прекрасно!

— Какво искаш да кажеш? — попита Хенри Мъглата от другия край на стаята.

За Кейл не беше лесно да му отговори, защото досега при разговорите си с Хенри Мъглата не бе наричал своя учител другояче, освен „онзи боклук Боско“.

— Спомням си как преди години, когато бях малък, Изкупител Боско ми разказа по някакъв повод за обувките на папата — че се изработвали били специално за него от червена коприна и никой друг, освен Наместникът на Обесения Изкупител, нямал право да носи обувки с такъв цвят или от коприна. Не знам защо си го спомних, но когато влязох в параклиса, ги видях незабавно. Обувките на всички останали бяха от черна кожа. Със същия успех можеше направо да си ги закачи на врата.

— Глупости — каза весело Боско. — Никога не съм виждал тъй ясно Божията десница. Ти си получил прозрение.

Всъщност трудно е да се каже доколко тази конкретна гатанка допринесе за поставянето на Кейл начело на Осма армия. По улиците на Шартр вече обикаляха проповедници, прославящи Кейл като възплъщение на Божия гняв, и само една малка част от тях бяха подчинени на Боско. Ако някога група хора е била по-зажадняла и по-

готова за спасител, отколкото в този момент, историята е пропуснала да го отбележи.

До Шартр вече бяха стигнали доклади за необяснимото нежелание на Лаконийците да напреднат през Голанските възвишения или около тях, но бъдещият командир на Осма изкупителска армия не мислеше за лениви наемници или потресавачи планове за атака. Горкият мекосърдечен клетник плачеше за своята изгубена обич. Това обаче не бяха, както изискват условностите на популярните романтични песни, сълзи на загуба и съжаление, макар че в голямата бъркотия на чувствата му към Арбел Лебедовата шия със сигурност имаше и такива. Това бяха най-вече сълзи на гняв и унижение — предимно на унижение, и то съсредоточено върху един конкретен случай, за който той мразеше да си спомня, но се връщаше към него в горчивата безсънна нощ, както езикът опипва развален зъб.

Това се случи през най-щастливата нощ в живота му. Не ще и дума — конкуренцията за тази чест не беше особено голяма, но за разлика от вече споменатите популярни романтични песни, истинският живот не си пада по търпеливото изграждане на една окончателна кулминация, която след съответните загуби и страдания да се превърне във висша точка на историята и уверено да поведе към края. Колко много мъже и жени, колко деца дори са осъзнали със закъснение, че върховният миг от живота им е останал далече назад? Меланхолична мисъл, чиято единствена утеха е, че никога не се знае — може пък да потръгне, може нещо все пак да спаси положението; красивият непознат, успялото дете, случайното разпознаване, ненадейната среща, щастливото завръщане — всички тия неща са възможни. Великата и вечна утеха е, че никога не се знае. Тази нощ обаче Кейл не беше в настроение за философски утешения. Мислено се връщаше в леглото на Арбел и си припомняше какво бе станало, сякаш преди векове. Тя спеше до него, дишаше лекичко и от време на време издаваше по някой чаровен звук. Кой знае защо, тази нощ той не можеше да заспи — спокойният живот бе прогонил таланта му да заспива, когато си иска. В другия край на стаята горяха няколко свещи, и в мъждивата топла светлина той стана и отиде да си налее вода. После се подпря на стената и погледна заспалото ѝ лице. Мразеше лицата на спящи мъже — звуците им, миризмата, всичко в тях, докато спяха около него в грамадната барака. Светлината на свещите правеше лицето ѝ още по-

красиво — вярно, имаше малко по-голям нос, но ако беше по-малък, красотата ѝ щеше да стане повърхностна като на кукла; устните бяха малко по-дебели, но това ѝ подхождаше идеално. Как бе възможно той да бъде тук? Как можа да се случи? Изведнъж в гърдите му избухна прилив на радост, усещане за прекрасното, за всички възможности на живота. Бавно, внимателно, той пристъпи до леглото и леко отдръпна чаршафа, който я покриваше. Тя лежеше пред него, заспала и гола — дългото стройно тяло с малко коремче, едва забележимата детска пухкавост, малките гърди (как можеше нещо да бъде толкова красиво?), дългите крака с късички и заоблени пръсти. Огледа я смаяно от глава до пети, после почти неохотно се взря в потайните тъмни косъмчета между краката и дъхът му спря. Как бе възможно самият рай да е по-хубав от тая изумително мека надиплена кожа?

— Какво правиш?

Арбел не помръдна, само отвори очи и изведнъж се събуди. Ако бе гледал лицето ѝ, както често се случваше, навярно би забелязала нежността. Тя придърпа чаршафа над себе си и самият жест излъчваше ужасен укор, а по красивото ѝ лице се изписа гримаса на отвращение.

— Чувствам се разголена — каза тя, тръпнейки от неразбираемо за него отвращение.

Той понечи да заговори, да обясни.

— Недей. Моля те, върви си.

И той си тръгна. С малко късмет тази вечер на унижение можеше да го отмине — би могъл да заспи по-рано, или тя да не се събуди, и всичко щеше да е наред.

В крайна сметка той заспа под тихия звън на малките камбани, които биеха на всеки четвърт час в Шартр. В шест сутринта Хенри Мъглата го събуди и нямаше време за нищо друго, освен за война и въпроси на живот и смърт.

Изкупител-генерал Боско много би искал да бъде също тъй съсредоточен. Но той имаше посетител. Отначало трябваше да раздава твърде много нареждания и да приема твърде много сведения, но накрая мършавият Изкупител стана толкова настоятелен, че той спря за момент и му обърна внимание, само за да се отърве от досадника.

— Кой си ти? — попита Боско.

Човекът въздъхна, очевидно недоволен от посрещането. Личеше си, че очаква да бъде взет на сериозно.

— Аз съм Изкупител Да от Службата на Светия дух.

— Никога не съм ги чувал.

— По-рано ни наричаха Служба на целомъдрието.

— А, тях съм ги чувал.

— Значи разбирате, че въпросът не е тривиален.

— Какво искаш?

— Да ви помогна, Изкупителю.

— Опитвам се да водя война, тъй че ще ми помогнеш, ако се махнеш.

— Църквата има благото задължение да помага на своите епископи...

— Аз не съм епископ.

— ... както и на висшите си служители да не се отклоняват от обета за целомъдрие. Като акт на върховна обич ние от нашата служба желаем да присъстваме до служителя по всяко време, за да предотвратим всички частни или потайни деяния. Как можем да изискваме от вас, Изкупителю, всички ваши действия като църковен отец да бъдат чисти, без да ви дадем необходимата помощ?

— Помощ?

— Постоянно присъствие на човек от Службата.

— Постоянно присъствие в спалнята ми?

— Особено в спалнята, Изкупителю. Но помощникът ви ще бъде със завързани очи през тъмните часове. И като още един израз на обич ще ви бъдат предоставени чифт нощни ръкавици. Нощните ръкавици са...

— Да, разбирам — прекъсна го Боско. Лицето му омекна. — Естествено, разбирам вашата загриженост, Изкупителю. Да. Вие сте прав, като казвате, че не може да има вмешателство в личния живот на някого, който няма личен живот. — Той се усмихна, сякаш с искрено съжаление. — Но виждате ли, в момента трябва да се справя с една... не по-голяма, може би, но по-неотложна заплаха.

Изкупител Да не изглеждаше убеден, че престъпленията срещу Светия дух са по-маловажни от личното оцеляване.

— Така или иначе, аз ще се върна скоро — ако оцелея, разбира се — и тогава ще можем да отделим на този въпрос вниманието, което

заслужава.

Изкупител Да не бе твърде доволен. Дълбоко го опечаляваше фактът, че висшите църковни служители не са по-приятелски към него и службата му. Та той само се опитваше да помогне — но по нищо не личеше, че е така. С известна неохота той се съгласи да дойде пак идната седмица, после си тръгна. Щом вратата се затвори зад него, Боско повика Гил.

— Този Изкупител Да. Включи го в списъка.

Въпросът за наблюдението тревожеше и други.

— Как ще се измъкнем сега, след като те направиха едва ли не повелител на всичко, по дяволите?

— Какво трябваше да направя — да откажа ли? Ако имаш някаква идея, целият съм в слух.

— О, виждам как ти се къса сърцето. — Хенри Мъглата го изглежда крайно недружелюбно. — Ти го искаш, нали?

— Бих казал, че както винаги мога да го харесвам или да го мразя. И какво от това? Върша нещо, в което ме бива, а и нямам друг избор.

— Можеш да загубиш.

— Какво?

— Можеш да загубиш!

— Защо не го кажеш по-силно? Да те чуят и в другия край на града.

— Добре. Да речем, че съм го казал тихо.

— През целия си живот не съм чувал нищо по-смахнато.

— Защо? Пусни Лаконийците да минат, и както сам казваш, после ще прегазят окопите чак до Триполи. Шартр ще падне след седмица, а после никой не може да им се изпречи на пътя. Защо се опитваше да ги спреш?

— Защото ще прегазят и нас. Нали знаеш какво правят Лаконийците с малките момчета? Или ще правят, ако ни вземат в плен. Аз избих в степта хиляди Антагонисти от Народа. Мислиш ли, че не са чували за Боско и неговия Ангел на смъртта? Антагонистите имаха дванайсет карти с описания на най-нечестивите Изкупители, които трябва да бъдат убити на място. Сега са тринайсет.

— Бас държа, че си изпаднал във възторг, като си чул колко ти е пораснала работата.

— Какво означава това?

— Знаеш много добре.

— Не съм те молил да тръгваш след мен. Какво *правиш* тук?

Кейл изрече въпроса с цялата жлъч, на която беше способен.

— И аз все това се питам.

— Е, жалко е, че не се запита още в Мемфис. Или където и да било, освен тук. За Бога, сякаш са ми малко другите грижи.

— Не забелязах да се оплакваш, когато ти спасих живота, докато се правеше на голям стражник пред дворцовото стълбище на стария Матераци. А когато хукна надолу по хълма в Силбъри като скапан глупак заради онази коварна кучка Арбел Лебедовата шия, аз ти спасих живота поне десетина пъти, докато се мяташе като риба в тиган.

Настана отровно мълчание. Кейл заговори пръв.

— Ако се позамислиш, ще разбереш, че в Силбъри Хил си ми спасил живота не повече от пет-шест пъти. Но е добре да знам, че ги броиш.

— А пък ти ако се позамислиш, ще разбереш, че аз виждах по-добре от теб какво става.

— Не съм глупак — каза Кейл.

— Глупак си — отвърна Хенри Мъглата. — Трябва да мислим как да се измъкнем час по-скоро.

— В момента ти си глупак. Няма къде да бягаме. Ако случайно не си чул, от три страни ни обкръжават кръвожадни копелета. Докато бяхме в Мемфис, не чух някой да каже добра дума за Антагонистите. Това, че не са Изкупители, не означава, че при тях растат цигарени дървета и в неделя се мързелува по цял ден.

— Не могат да бъдат по-лоши от Изкупителите.

— Напротив, могат. А и да не са — за тях ние сме Изкупители, особено аз. С кого мислиш, че се бих в степите — с баба ти ли?

Някой почука на вратата, и пазачът отвън незабавно отвори. Беше Боско. Вече не изглеждаше толкова весел, колкото при последната им среща.

— Папата потвърди временното ти назначение. Трябва да подпишеш това.

Той сложи на масата два документа.

— Какво е?

— Заповеди.

— Какви заповеди?

— Едната е за екзекуцията на Девата на Гарвановата песен.

— Тя е просто едно момиче.

— Очевидно не е. Подпиши.

— Не.

— Защо?

— Казах ти — тя е просто едно момиче.

— Знаеш, че тя е разлепила по вратите на църквите в осем града плакати, критикуващи папското изгаряне на еретици като противоречащо на милостивото учение на Обесения Изкупител. Как може да извършиш подобно нещо и да се надяваш, че ще останеш жив?

— А звездите греят ли още?

— Ставаш смешен. Знаеш много добре, че тя не трябва да живее, а да умре.

И Кейл наистина знаеше. Изненадващо беше, че досега не е изгоряла от огъня на собствените си престъпления.

— Нека да ти ги изброя — каза Боско. — Написани думи върху църковна врата. Смърт. Критики на папата. Смърт. Загриженост за живота на еретици. Смърт. Изказване на мнение за човешките качества на Обесения Изкупител. Смърт. Извършила го е жена. Бичуване. Преобличала се е като мъж, за да стигне нощем до вратата на църквата. Смърт. — Той посочи заповедта. — Подпиши, ако обичаш. Подпиши и ако не обичаш. Просто подпиши.

— Защо е нужен моят подпис?

— Защото папата е милостив — той не може да подписва заповеди за екзекуции. Те трябва да бъдат подписани от командира на военното крило на Изкупителите в Шартр. А от тази сутрин това си ти.

— Като командир решавам да обмисля въпроса.

— Колкото и да ти е чудно, нещата не са толкова прости. Когато си тръгнеш оттук, което ще е днес следобед, следващият най-висш военен духовник в града, тоест аз, става командир на гарнизона. А аз *ще подпиша*.

— Значи няма проблем.

— Напротив, има. Подписването на тази заповед е голяма чест, както и присъствието при нейното изпълнение. Ако не подпишеш, това ще означава, че първото ти действие като пряк подчинен на папата е било обида към Единствената истинска вяра. Злонамерена. Ще бъдеш отстранен от длъжност, и след това никой няма да те погледне — нито човек, нито звяр. Тя е мъртва, така или иначе. Подпиши.

Кейл го погледна мрачно и унило.

— Ван Оуен — каза той най-сетне. — Ван Оуен е следващият най-висш военен духовник в града.

— Не и след като подпишеш втората заповед — тихо отвърна Боско.

Както навярно знаете, ако сте присъствали поне на две подобни събития, всички екзекуции си приличат: тълпата, чакането, пристигането, виковете, писъците, бързата или бавна смърт, кръвта или пепелта по земята.

Характерно за Изкупителите беше, че в отношенията помежду си се държаха безкрайно любезно, а към всички останали — надменно и грубо. Ако не се брой избухващият от време на време терор, свързан с въображаеми заговори на Антагонистите или порочно отношение към момчетата, Изкупителите бяха снизходителни към греховете на събратята си. Дори по крайно сериозния въпрос за момчетата рядко се случваше обвинението да бъде прието, ако не е подкрепено от ръкоположен Изкупител, непосредствен свидетел на целия акт. А последствията при набедяване — тоест за вярно, но недоказано обвинение — бяха ужасни за обвинителя. Затова Изкупителите се гордееха, че подобна гнусотия е крайно рядка при тях, и създаваха такава обстановка, че само най-отчаяните жертви вдигаха шум. Повечето от тях горчиво съжаляваха за това.

Точно поради тази традиционна неохота за наказване на някого от своите, решението да обвинят Ван Оуен за поражението пред Голанските възвишения беше безпрецедентно. Следователно трябваше да бъде обвинен в предателство, а не в некадърност. В края на краищата, изглеждаше невероятно един генерал, който досега винаги се е сражавал добре, изведнъж да поведе хората си толкова зле. Беше очевидно, че става дума за нещо, с което често обясняваха големите

поражения на Изкупителите: „удар в гърба“. Битката на Осемте мъченици беше удар в гърба, защото бе ясно като бял ден, че Ван Оуен е таен Антагонист, предател и заговорник, положил всички усилия да превърне неминуемата победа в поражение.

Ван Оуен бе съден задочно, за да е сигурно, че няма да разпространява мръсни антагонистки лъжи и клевети, и тъй стигна до Площада на Еманципацията само три дни след издаването на присъдата. Въпреки това дори Изкупител-епископът на Верона, ръководител на Братството на Черните Корделии, които понесоха тъй ужасни загуби, не възрази, когато на Ван Оуен бе оказана обичайната милост първо да бъде обесен, и чак след това изгорен. Макар че много му се искаше да изкорми Ван Оуен с тъпа лопата заради почти пълното унищожаване на Черните Корделии, дори и той не посмя да създаде такъв прецедент. Човек никога не знае, в края на краищата.

Високопоставените Изкупители, водени от навъсения Кейл, седяха на трибуна с изглед към Площада на Еманципацията и двете бесилки. Папата не беше там, както и Хенри Мъглата. Придошлата тълпа очакваше с нетърпение някой да поеме вината.

Когато Ван Оуен се появи, охраняван от четирима пазачи, над развълнуваното множество се надигнаха бурни аплодисменти, неприлични закачки и жестока радост, която, както историкът Солерин заяви по-късно, „ги уподобяваше по-скоро на диви зверове, отколкото на хора“. Въпреки многочислената охрана, тълпата напираше към бесилката, за да вижда по-добре. Както бе обичаят, надзирателят доминиканец Новела нареди да смъкнат расото на Ван Оуен. Макар че той остана по вълнена туника, откъм задната част на трибуната се надигна неодобрителен ропот.

— Наистина ли е необходимо?

Но вече бе твърде късно за намеса и Ван Оуен сам свали расото си като послушно дете, което предстои да бъде наказано. Знаейки какво го чака, той възнамеряваше да каже в този момент нещо благочестиво за обичта си към свещеното расо, но от страх думите заседнаха в пресъхналото му гърло. После пребледнелият като платно надзирател Новела го поведе нагоре по стъпалата. Ван Оуен помоли за вода, а надзирателят бе толкова разстроен от ужаса да извърши нещо, което в съдебната зала подкрепяше най-възторжено, че съвсем се обърка и му подаде собствената си джобна манерка. Ван Оуен искаше

да си накваси гърлото, за да може да говори, но палачът имаше по-богат опит с реалността и не желаше да му съсипят екзекуцията с демонстрации на героизъм.

— Зарежи идеята да дрънкаш, че си невинен. Следвай примера на нашия свят Изкупител на бесилката и си затваряй устата.

После грубо го избута нагоре. Някъде към средата, заразен от възторга на публиката, палачът взе да се прави на шут, опита да се поклони и едва не се търкулна по стъпалата. Това позорно поведение подежда отрезвяващо на Новела и той яростно го нахока. Произшествието стресна човека дотолкова, че когато достигна върха на стълбата, цялата му напереност се превърна в тревога. Ван Оуен започна да изрича последните си думи.

— В ръцете ти, Господи, предавам духа си и се надявам, че днес ще запаля такава свещ, която никога няма да бъде изга...

Това грижливо репетирано сбогуване бе прекъснато от тъй преждевременно и яко блъскане, че той не само падна от платформата и примката незабавно строши врата му, но и започна да се люлее напред и назад като часовниково махало. Вместо да използва здравия разум, да се покатери върху купчината дърва и да спре клатенето на покойника, Изкупителят, натоварен със задачата да запали кладата, метна факлата си веднага. Добре изсъхналите и полети с масло дърва лумнаха след секунда. За беда, докато трупът се люшкеше напред-назад през огъня, сякаш по магия налетя мощен вятър и отклони пламъците от него. Публиката ахна от страх.

— Чудо! Чудо!

Но след минута вятърът стихна, люлеенето се забави и скоро тълпата отново се устреми напред, за да вижда по-добре.

Още няколко минути хората зяпаха с ужас и възхищение страховитата гледка, после огънят прегори въжето около ръцете на Ван Оуен. Топлината бе толкова силна, че дясната му ръка бавно се изви нагоре, сякаш сочеше обвинително към тълпата. По-късно Службата за разпространение на вярата пушна слуха, че това не било проклятие на Ван Оуен към вярващите, задето желаят смъртта на невинен човек, а последна благословия в знак на покаяние.

Изкупителите на трибуната бяха отвратени от цялата церемония, а някои дори се почувстваха виновни и засрамени за стореното. Екзекуцията обаче още не беше приключила. Арабиатите имаха

задачата да унижават трупите на еретиците, и десетима от тях усърдно домъкнаха тежък чувал с камъните на покаянието и угризенията. Строица се пред силно обгорялото тяло и незабавно започна да го обстрелват с камъни колкото мъжки юмрук, тъй че от време на време парчета от трупа падаха в огъня. „Валяха кръв и вътрешности“, написа по-късно Солерин.

Малцина освен хегемоните на Изкупителите и Антагонистите са виждали изгаряне на живо. В народното въображение представите за това са свързани с огромните кладии на зимните празници, когато чучела на Гай Фокс или генерал Кърли Уърли биват изгаряни върху цели планини от дърва. Реалността е по-прозаична и стократно по-страшна. Представете си огън в дъното на градината на умерено заможен търговец. След това си представете изгаряне на живо прасе върху също тъй скромна куп дърва.

Разбирате защо няма да ви говоря за петнайсетте минути предсмъртни мъки на Девата на Гарвановата песен, за дивите писъци и звуци, каквито не би трябвало да чуваме от човешко гърло, за миризмата и, мили Боже, за времето, докато всичко свърши. А Кейл през цялото време гледаше, нито веднъж не отклони очи настрана. В края на краищата, дори и най-страшното мъченичество трябва да мине по реда си.

— Как беше? — попита го Хенри Мъглата.

— Ако си искал да знаеш, трябваше да дойдеш.

— Кажете ми, че е било бързо.

— В никакъв случай не беше бързо.

— Вината не е твоя.

— Но все пак ме обвиняваш.

— Не.

— Обвиняваш ме. Мислиш си, че е трябвало да използвам магическите си сили, за да я прехвърля на безопасно място, където и да е то. Ако знаех безопасно място, сам щях да отида там. Може би си мислиш, че трябваше да скоча от трибуната на Блажените, да я освободя, да размахам крила и да отлетим.

— Не съм казал това.

— Вече на два пъти спасих невинна девойка от смъртна заплаха, а виж колко хиляди умряха, защото си пъхам носа в неща, които не ми е работа да променям.

— Знам, че не е по твоя вина. Просто се чувствам зле, това е.

— Но не чак толкова зле, че да дойдеш да гледаш.

Хенри Мъглата не каза нищо. Всъщност, какво имаше за казване?

След няколко часа те бяха напуснали Шартр и приближаваха изграждащия се лагер на спешно формираната Осма армия, вече защитен с траншеи, насипи и огради от остри колове. Само няколко минути след пристигането си Кейл разгледа новите лаконийски мечове, които бяха предизвикали такива опустошения в редиците на Черните Корделии. Той изпробва извития връх върху няколко изкупителски шлема, надянати на дървени глави. Всички освен един се разцепиха от първия удар. Кейл се прибра в шатрата си и след дваайсет минути размисления се обърна към Хенри Мъглата.

— Искам да идеш с трийсет каруци до бунището, където лежат броните на Матераците, и да ми донесеш всички шлемове, които намериш. Вземи петдесет мъже; ако трябва, повикай и още. Веднага щом стигнеш, изпрати бърз ездач с пет-шест шлема, за да мога да ги изпробвам.

— Вече е късно за тръгване.

— Тогава тръгни утре. Искам да видя Гил.

Гил пристигна след пет минути.

— Искам да ми намериш дванайсет мъртви кучета — каза Кейл.

— Откъде да намеря мъртви кучета тук?

— Не трябва непременно да бъдат кучета, и не е нужно да са дванайсет. Двайсет и четири мъртви котки ще свършат същата работа. Разбираш ли?

— Да.

— Не искам да изколите кучетата или котките на някое селско семейство. Трябват ми прогнили. Месото да капе от костите.

— Изкупител Боско би желал да ви види.

Кейл се усмихна.

— На драго сърце. Покани го.

Няколко минути разговаряха на общи теми. Кейл бе необичайно учтив и усърдно избягваше онова, което вълнуваше и двамата, тъй че

накрая старият му наставник се видя принуден сам да повдигне въпроса.

— И тъй — каза най-сетне Боско. — Може ли да видя твоите планове?

— Нямам никакви планове. Във всеки случай не и писмени.

— А какво имаш?

— Все още мисля.

— И ще споделиш ли с мен мислите си?

— Трябват ми един-два дни.

— Един или два?

— Два. Вероятно.

— А какво ще стане, ако те атакуват преди това?

— Тогава сигурно ще използвам резервния план.

— Който е?

— Не знам, Изкупителю. Аз дори още нямам основен план.

— Да ме дразниш е детинщина.

— Щеше да бъде детинщина, ако те дразнех. Ти имаш въпроси.

Но аз нямам отговори.

— Разбирам, че засега всичко е приблизително.

— Не. Ти казваш, че разбираш — но няма да разбереш, ако ти кажа.

— Ще разбере.

— Не, няма. Само си мислиш, че ще разбереш.

— Значи отговорът е „не“.

— Отговорът е „да, но не сега“.

Точно както очакваше Кейл, пет минути по-късно Гил беше в шатрата на Боско и докладваше на господаря си.

— Той иска две хиляди ръждясали шлема и дванайсет умрели кучета.

18.

Две седмици по-късно Клайст и бременната му жена научиха новината за великите събития край Голан от един пътуващ продавач на лекарства, чиито стоки бяха, в най-добрия случай, абсолютно безполезни.

Имало голяма битка между Изкупителите и Лаконийците — ужасно клане, в което армията на Изкупителите била изстребена почти до последния човек. Излишно е да се казва, че това силно зарадва Клайст, макар и не за дълго. Той едва не си глътна езика, когато чу историята (силно разкрасена от простичките планински селяни) как гибелта на Изкупителите била предотвратена от едно обикновено момче на име Кейл, което всъщност било Ангелът на смъртта и можело да издига духа си на цял километър в небето.

— Значи този твой приятел... — каза Дейзи по-късно, когато си полегна, за да облекчи болките в гърба и ужасните хемороиди, и се опита да осмисли новината.

— Той не ми е приятел...

— Значи този твой приятел не е Ангелът на смъртта и не може да вдига духа си на километър в небето?

— Че е Ангел на смъртта, две мнения няма — където отиде Кейл, почват и погребенията. Главата му е пълна с погребения.

— Но не може да призовава духове?

— Не.

— Жалко... Приятел, който може да призовава духове, високи цял километър, би бил доста полезен.

— Да, ама не може. И нали ти казах — където отиде той, почват и писъците. Ето защо гледам да съм колкото се може по-далече от него. Ако не бях те срещнал, сега щях да бъда на обратната страна на Луната, стига да знаех как да стигна дотам.

— Ох — въздъхна страдалчески тя. — Горкият ми задник.

Тя не каза нищо повече, докато болката стихна; после му подаде гърненце с крем, купено от знахаря.

— Намажи ме.

— Какво?

— Намажи ме.

Той я погледна.

— Намажи се сама.

— Много съм дебела. Не мога да стигна дотам. По-лесно е ти да го направиш.

— Не може ли да помолиш сестра си?

— Не ставай отвратителен. Действай.

Той вече знаеше много добре кога не бива да спори с нея. Не че му липсваха медицински умения. Изкупителите се славеха с майсторското лечение на рани и в това нямаше нищо чудно, тъй като хората вечно се опитваха да ги убият. Лечението на хемороиди не спадаше към уврежданията, описани в медицинския наръчник „Манифесто Католико“, но поне Клайст умееше да подхожда нежно към раненото място. Въпреки всичко по някое време клетото момиче изпъшка.

— Извинявай.

— Няма нищо.

След още няколко секунди той свърши и болката в дупето на Дейзи започна да намалява.

— Благодаря ти.

— Беше ми драго.

— Лъжец. Обзалагам се, че преди година не си очаквал да правиш точно това.

Болката почти съвсем отмина и Дейзи въздъхна от облекчение.

— Легни до мен. — Тя го изчака да легне. — Искам да поговорим за нещо.

— Какво?

— Обещай, че няма да се сърдиш.

— Защо просто не кажеш, каквото имаш за казване?

— В прекалено много грабежи участваш. Това е твърде опасно.

— Повярвай ми, аз знам какво е риск — и не рискувам. Досега не съм позволил нищо остро да ме доближи на по-малко от половин километър.

— *Вярвам ти* — че знаеш как да се пазиш. Но сега има два пъти повече набези, отколкото преди теб.

— И какво?

— Муселмените няма да търпят това. Има муселменски наемници, които знаят как да се бият по-добре от нас.

— Всеки може да се бие по-добре от вас. Номерът с пускане на камък върху нечия глава минава само от време на време.

— Ето, виждаш ли? Всички станаха алчни. Не може да продължава така.

— Баща ти ще получи удар, ако откажа да тръгна. Откажа ли да помогна, всички ще ме намразят като хемороид, че и по-зле.

— Но разбираш какво искам да кажа, нали?

— Да.

— Ще говоря с баща си. Просто исках първо да кажа на теб.

— А ако ти кажа да не го правиш?

Тя го изгледа по-скоро учудено, отколкото с раздражение.

— Не ставай смешен.

Разказват, че клетницата Шарън Тунизийска била обречена винаги да казва истината, но никога да не ѝ вярват. Клефтите може и да не бяха враждебни към жените, които проявяват собствена воля, но като всички останали хора не изгаряха от ентузиазъм да слушат нежелани съвети. Отначало раздражението на бащата бе насочено само към Дейзи, която на свой ред получи съвета да не си пъха носа в неща, които не я засягат. Засегнат от резкия тон на тъста си, Клайст се опита да защити мнението на Дейзи, което му навлече обвинението, че идеята всъщност е негова и че използва жена си като прикритие за собствените си мнения — стратегия, широко разпространена сред Клефтите под името „завъртане на котка в тигана“. Обвиниха го в мързел, малодушие и неблагодарност — все качества, на които Клефтите искрено се възхищаваха, когато ги проявяваха самите те. Никой освен сестрата на Дейзи и няколко нейни приятелки вече не разговаряше с тях, и стана ясно, че ако Клайст откаже да помогне, ги чака много сериозна неприятност под формата на гласуване — с предизвестен резултат — да бъдат изгонени от племето.

Имаха само две възможности: или да си тръгнат в студеното време, докато Дейзи е в напреднала бременност, без да знаят къде да се подслонят, или да изпълняват, каквото им казват. Клайст не виждаше избор. Той не се притесняваше, че ще отстъпи. Дейзи изгаряше от възмущение и не го криеше от баща си, обаче Клайст бе свикнал цял

живот да се подчинява враждебно, но мълчаливо. В крайна сметка се подчиниха, но не бяха твърде доволни.

Новите вести за Кейл безпокояха Клайст. Донякъде защото пораждаха нежелано чувство на вина — не за Кейл, а за Хенри Мъглата — и най-вече защото разбуждаха призрака на нещо погребано тъй дълбоко в душата му, че никога не се бе сблъсквал пряко с него. Макар че Хенри Мъглата никога не бе приемал насериозно идеята за нещо нечовешко в убийствения талант на Кейл, достигналите до Квантокс изопачени слухове — макар че при други обстоятелства биха му се сторили нелепи — засегнаха някакъв нерв в душата на Клайст. Отдалече идеята за Кейл като някакъв жив призрак, който обикаля и предизвиква свръхестествени катастрофи, изглеждаше злоещо логична. Клайст бе имал възможността да избяга безкрайно далече от Кейл, но тази възможност отмина. Тръпките по гръбнака му твърде силно напомняха тези, които според пословицата изпитва покойник, когато някой стъпва на гроба му.

— Както никога не е казвала баба ми — рече Дейзи, — хората вярват в това, което искат да вярват.

— Много си права — каза Клайст на младата си жена.

19.

— Защо не напредват?

Боско искаше да чуе какво има да каже Кейл за странното бездействие на Лаконийците и същевременно да се увери, че Кейл осъзнава колко неразбираемо е това.

Без да вдига очи към Боско, Кейл продължи да разглежда шестте шлема, закрепени върху дървените глави.

— Очакваш ли да разбереш? — попита той.

— Не очаквам.

— Тогава защо си блъскаш главата?

— Станал си много нагъл.

Този път Кейл го погледна.

— Греша ли?

Боско се усмихна, и както винаги усмивката не беше приятна.

— Не. Не грешиш.

Главният ковач, когото чакаха, дойде и Кейл му показва резервния шлем.

— Какво мислиш? — попита Кейл.

— Добра изработка и добра стомана, но този тук е ръждясал зле, бих казал. Не бих искал да защитава главата ми. Може ли да погледна другите?

— Когато приключа с тях. Отдръпни се.

И Кейл стовари върху всеки от шестте шлема на Матераците поредица яростни удари с крив лаконийски меч.

— Помогни ми да ги сваля — каза той на ковача, след като свърши.

Три бяха издържали, един беше повреден, а два бяха пробити.

— До утре трябва да получим около две хиляди такива.

— В същото състояние?

— Вероятно. Не съм сигурен. — Той посочи пробитите шлемове.

— Можеш ли да ги поправиш — да завариш отгоре желязна плоча?

Ковачът ги огледа внимателно.

— Господарю, мисля, че ще мога някак да ги укрепя. С колко време разполагам?

— Не знам. Поне два дни, може би и повече. Поправи ги, колкото се може по-бързо. Събери всички ковачи, които успееш да намериш. Първата партида ще бъде тук днес следобед. Интендантът има заповед да ти осигурява всичко необходимо. Ако има проблеми, идвай направо при мен. Не разговаряй с никой друг. Разбра ли?

Ковачът погледна Боско. Кейл понечи да се изкаже по-ясно, но премълча. Боско кимна.

— Да, господарю.

След като ковачът излезе, Боско не се удържа и попита:

— Защо ти трябват кучета?

— Когато бях в степите, народните бойци винаги оставяха мъртви животни в резервоарите за вода, за да ни усложняват живота. Ако имаше извори, правеха същото с тях.

— Разбирам.

— Не, не разбираш — каза Кейл. — При застоялата вода няма как да се скрие фактът, че е отровна, защото мирише. Лаконийците вземат вода от потока, който минава край лагера им. Кучетата ще бъдат хвърлени нагоре по течението, та Лаконийците да не надушат нищо.

— Ако водата е течаща, отровата ще се разреди.

— Да.

— На Силбъри Хил всички Изкупители имаха дрисък и все пак победиха.

— Да.

— Знаеш ли, че отравянето на вода е смъртен грях?

— Значи съм късметлия, че нямам душа.

Дванайсетте мъртви кучета бяха заменени с осем свински трупа и кутия умрели гълъби, всичките ужасно изгнили и грижливо заложени от Хенри Мъглата и двацет Покаятели колкото се може по-близо до лаконийския лагер. Можете да си представите колко приятна задача беше да газят посред нощ в ледената вода и да мъкнат разложеното месо.

Минаха четири дни, а Лаконийците все още не се раздвижваха. Състоянието на шлемовете, докарани от Хенри Мъглата, можеше да е по-добро, можеше и да е по-лошо, но ковачите бяха на път да постигнат първата цел на Кейл — две хиляди укрепени шлема.

— Сега ще обсъдиш ли тактиката си с мен?

Кейл бе леко объркан от хладния, но почитителен тон на Боско. Поколеба се дали да не отложи пак разговора — не защото не беше готов с тактиката, а просто за да го подразни. От друга страна, колкото и да мразеше Боско, той бе единственият човек освен Хенри Мъглата, който можеше правилно да оцени неговата гениалност. А и искаше да изпробва идеята срещу бившия си наставник и Принцепс. Именно Принцепс бе спечелил истинската победа сред кал и насилие в Силбъри, макар че Кейл планира кампанията. Той беше сигурен, че планете му да унищожи Матераците в Силбъри щяха да успеят, независимо кой командва — но след като бяха превърнали цялата битка в такава чудовищна издънка, кой можеше да каже със сигурност? Вярно, и той самият допусна грешки в степта, но никой не е съвършен, а той се поучи от тях и от два месеца Народът се спотайваше в пущинаците, без да смее да гъкне. Срещу Лаконийците обаче не можеше да си позволи грешка. Трябваше да изпробва идеите си, но само срещу хора, които уважаваше. А с изключение на Хенри Мъглата той мразеше всички хора, които уважаваше.

И тъй, готов да изслуша критиката, но и твърде доволен от себе си, Кейл разгъна картата с планете си да победи най-мощната армия, която Лаконийците някога бяха извеждали на бойното поле и чиито нищожни загуби при подобни обстоятелства бяха безпрецедентни.

— Лаконийците се движат по-леко и бързо от всички войници, които някога съм виждал. От могилата видях как те подсилиха десния фланг на атаката си само две минути, преди да ударят — това е мястото, където разбиват противника. Те разполагат най-добрите си хора отдясно, после светкавично придвижват подкрепления от центъра и стават два пъти по-силни там, където и бездруго имат надмощие.

— И какво? — попита Боско.

— Трябва да удвоим силите си отляво.

— Толкова ли е просто? — обади се Принцепс.

— Не, не е толкова просто. — Кейл нямаше нищо против добрите въпроси, стига да имаше отговор. — Натъпчем ли там много редици без подготовка, те просто се превръщат в тълпа — бутат се, блъскат се и падат едни върху други. Карам ги да тренират действия в плътен строй по дванайсет часа на ден. Колкото повече Лаконийците забавят атаката, толкова по-добри ще станем.

— И шлемовете.

— Те стигат само за четири редици отдясно и по две на останалите позиции.

— Няма ли начин да доставим повече?

— Не. Повечето от тях са ръждясвали на открито. Тези, които спасихме, бяха заровени дълбоко в купчината. Голямо прахосничество е било да ги зарежат така.

Последва мълчание, което достави удоволствие на Кейл, но не и на Боско и Принцепс, макар че вината едва ли бе тяхна.

— Така или иначе, ако Лаконийците пробият повече от четири редици по десния фланг, едва ли имаме някакви шансове. Загубихме толкова лесно Битката на Осемте мъченици, защото покойният Ван Оуен, Бог да се смили над душата му, беше така любезен да планира изцяло в тяхна полза.

— А ти няма да го направиш? — попита Принцепс.

— Няма. Ако продължат без да атакуват височините, тук има точка, където ще се опитам да се бия.

Той сложи пръст върху картата.

— Изглежда ми равно като Осемте мъченици — каза Принцепс.

— Но не е. Забелязах, когато минах оттам, а после прекосих мястото с кон още пет-шест пъти. Нанагорницето тук, на сред равнината, е много полегато, но заблуждава. То е по-скоро като хълм, макар да не му личи, и прерязва равнината на две. Не можеш да поведеш армията в разгърнат строй, както при Осемте мъченици — трябва да тръгнеш в едната посока, или в другата. Аз изграждам на този склон дървено укрепление за стрелците — Лаконийците няма да стигнат до точката на сблъсък, без да загубят двойно повече убити и ранени, отколкото преди. И мисля, че мога допълнително да им усложня живота. Тук е склонът на Голан — твърде стръмен и далечен за стрелците. Трябва да ви покажа.

Половин час по-късно те стояха в равнината пред лагера. Денят вече гаснеше.

Хук, разбира се, бе избръснал отвратителната червена брада и цялата си коса, но Боско го разпозна веднага.

— Това е Чесни Фанчър — представи го Кейл.

— Магистър Фанчър. — Боско леко се поклони, Принцепс мълчаливо кимна.

Проблемът при опитите да се предложат нови идеи на един Изкупител (а какво друго е доброто оръжие, освен добра идея, придобила смъртоносна плът?) беше там, че те ги посрещаха крайно неодобрително. Идеите идваха от мисленето, а мисленето бе нещо, с което човешките същества се справяха изключително зле. Но свети Августин Хипоски, най-близкото подобие на философ сред Изкупителите, бе казал веднъж: „Човешкият ум не е добре устроен за мислене. Също като ампутацията, то трябва да се извършва само от превъзходно обучени майстори, и то много рядко.“ Дори Боско и Принцепс, опасно независими умове в някои отношения, нямаше лесно да бъдат убедени.

С простодушното коравосърдечие на младежта Кейл искаше да използват живи свине при демонстрацията на мортирите на Хук. Хук обаче го убеди, че закрепването на човешки доспехи върху непокорните прасета е почти невъзможно и ще докара единствено неприятности. Кейл неохотно се съгласи. Но не и за втората демонстрация. За нея Кейл настоя да използват живи животни. Хук се утеши с мисълта, че колкото и грозна да е втората демонстрация, поне всичко ще свърши бързо.

Кейл показва на двамата Изкупители двата обекта, с което предизвика само подозрителност и недоумение от тяхна страна. Първият обект представляваше две редици от по осем мъртви прасета с прикрепени по тях части от брони на Матераците, където можеха да им паснат. Петдесет метра по-нататък беше вторият обект — кошара с дузина живи прасета, които грухтяха щастливо до три големи сандъка, плътно омотани с въже.

След като се оттеглиха зад двуметрова стена от дебели трупи на около сто метра от мъртвите свине, Хук взе дълъг прът с червен флаг на края и Изкупителите видяха как Кейл му даде знак да започне. Хук енергично размаха флага. За около трийсет секунди не се случи нищо; после във въздуха високо над прасетата се появи гъст облак и бързо падна към земята с поредица от по-тихи и по-силни плющящи звуци. Кейл поведе двамата свещеници обратно към прасетата и ги покани да проверят пораженията. На около трийсет квадратни метра земята беше гъсто осеяна с двайсетсантиметрови железни стрели от двете дузини мортири, разположени на около осемстотин метра разстояние по склона на Голан. От тези, които бяха улучили свинете, навън стърчаха

не повече от един-два сантиметра. Но дори и там, където бяха улучили бронята, стрелите проникваха на дълбочина от осем до десет сантиметра.

— Можем да разположим петдесет такива мортири на тераси около средата на склона. От такава височина ще обстрелваме километър и половина от долината. Успее ли да принудя Лаконийците да заобиколят отляво, ще мога да ударя поне десния им фланг, а вероятно и центъра.

Изкупителите имаха въпроси, но не много. Трудно бе да не се впечатлят. На петдесет метра от тях живите прасета грухтяха бодро, сякаш бяха напълно съгласни.

— Трябва да се върнем — каза Кейл на двамата Изкупители.

Но този път Хук изглеждаше нервен и не дойде с тях, а се приближи до кошарата с прасетата, където един от Покаятелите на Кейл го чакаше със запалена факла. Зад стената от дървени трупи Кейл също бе нервен, но го прикриваше по-добре от Хук. След сигнала за започване Хук и Покаятелят се отдалечиха от кошарата, но последният спря след около трийсет метра, а Хук продължи и внезапно скочи в един дълбок ров. По негова команда Покаятелят пусна факлата на земята, хукна през полето, като че го гонеха демони, и хлътна в окопа до Хук. Около пет секунди по-късно в кошарата се разтвориха адските порти и около животните с чудовищен трясък зейна огромна огнена яма.

Дори Кейл, който знаеше какво да очаква, едва не изскочи от кожата си, но Боско и Принцепс бяха тъй потресени, че паднаха на земята не толкова от страх, колкото от неустоим физически импулс да се скрият от чудовищната стихия. Кейл тайно се наслаждаваше на тяхното унижение почти толкова, колкото на успешната касапница, която виждаше в кошарата на прасетата. Той им даде пет минути, за да се опомнят, после поведе ужасените мъже към Хук и Покаятеля, които стояха до кошарата и останките от неотдашните ѝ обитатели. Както се надяваше Хук, всичко бе свършило бързо, но пораженията надхвърляха въображението на двамата свещеници. Те често бяха виждали зловещия резултат от езекуциите, но при тях смъртта идваше бавно и мъчително — в края на краищата именно това беше целта. Сега виждаха пред себе си тези тела, малко по-големи от човешките, с обгорели крака и глави, с изхвъркнали вътрешности —

знак за чудовищна, нечовешка сила. Това бе насилие от някакъв друг свят и те не можеха да го осмислят. Не биха били по-потресени, ако самият дявол бе долетял да разкъса свинете с голи ръце.

Въпреки това Кейл и Хук бяха изумени, когато един час по-късно все още пребледнелият от ужас Боско отказа да позволи на Кейл да използва това чудовищно изобретение срещу лаконийските наемници.

— Даваш ли си сметка — каза той — какво ще направи Курията, когато узнае за тези изригвания? Ще палнат такава клада на всеки един от нас, че ще стоплят задниците чак на ония в Мемфис. Имате ли представа двамата с този безумец какво сторихте днес?

— Това, което сторихме днес, Лорд Изкупителю — извика яростно Кейл, — е сигурен начин да победи една армия, която веднъж вече ви направи на кайма. А сторят ли го отново, могат да продължат чак до престола на Обесения Изкупител в Шартр, и никой няма да посмее да пръдне насреща им.

Това екстравагантно, но принципно вярно твърдение като че ли ги стресна, и двамата млъкнаха. Принцепс и Хук гледаха смаяно тази пазарска свада между великия архиерей и момчето, което не беше момче, а възмущение на Божия гняв. Кейл се овладя пръв и заговори отново.

— Ако загубя тук, няма да има втори шанс. Това ли очакваш от мен?

— Моментът още не е подходящ да се изправим срещу Курията.

— Ще има ли по-подходящ?

На това нямаше какво да се възрази, и след като осъзна, че всичко, за което бе работил в продължение на трийсет години, зависи от сегашния сблъсък, Боско престана да спори. Моментът беше сега, или никога.

— Сега трябва да тръгваме, ако искаме да подготвим събитията в Шартр. Ако победиш, изпрати новината бързо и сигурно. Ако не, Лаконийците ще я донесат вместо теб.

И с това разговорът приключи. Боско излезе от шатрата, без да казва нищо повече, но почти веднага се върна с писмо в ръката.

— От няколко дни се каня да ти го дам. Писмо от твоя заместник в степите. Мисля, че ще ти бъде интересно.

Кейл демонстративно прибра писмото в един от своите предизвикателно многобройни джобове — предизвикателно, защото на

послушниците бе забранено да имат джобове, които в изкупителската вяра се смятаха за символ на всичко потайно и скрито в човешката душа. „Джоб“ беше другото име на самия дявол.

Двайсет минути по-късно Боско и Принцепс бяха на път за Шартр, а Кейл разказваше на Хенри Мъглата какво се е случило в шатрата, докато той стоеше отвън и се опитваше да подслушва. След това поседяха мълчаливо.

— Може би сега имаш шанса да се измъкнеш, ако си готов да опиташ — каза Кейл.

— Нали каза, че е твърде рисковано.

— Може и да съм сбъркал. А сега Боско е принуден да ми вярва, независимо дали иска, или не. Никой няма да те преследва. Ако останеш, рискът е петдесет на петдесет.

— Не мога да си тръгна.

Беше ясно, че Хенри си е наумил нещо.

— Защо?

— Не мога да оставя момичетата.

Кейл не повярва на ушите си.

— Нищо не можеш да направиш за тях.

— Значи да си тръгна?

— След като нищо не можеш да сториш, защо не?

— Какво ще стане, ако спечелиш? Какво ще направиш за тях?

— Каквото мога... което едва ли ще е много. Все ще измисля нещо. Та аз не знам какво да направя за себе си... или за теб.

— Но знаеш как да победиш най-мощната армия, която някога е влизала във война.

— Вероятно.

— Не си ли противоречиш?

— Не, защото да бъдат победени Лаконийците е възможно, но няма начин да отлети до Светилището като ангел и да измъкна момичетата.

— Ти искаш да се биеш с тях, нали?

— Защото бих предпочел да си изпробвам шанса с нещо, в което ме бива, отколкото с бягане, в което явно не ми върви.

— Не е само това — ти наистина искаш да се биеш. Харесва ти.

— Каж ми какъв избор имам.

— Избягай.

— Казах ти. Не. По-лошият избор не е избор.
— Но за мен е добър?
— Не съм казал такова нещо. Защо искаш да се скараме?
— Намерил се кой да го каже! Ти пък само търсиш с кого да се сбиеш. Това ти е в кръвта. Можеш да се сбиеш и с едноок ленивец.
— Глупости говориш. Какво е ленивец?
— Има ги в зоопарка в Мемфис.
— Кротки ли са?
— Много.
— Ако отидеш с Хук на Голанските възвишения, би трябвало да си в безопасност.
— Вярно.
— Така че... нали няма да настояваш да се пъхаш с мен, където е най-напечено?
— Не.
— Най-сетне проявяваш здрав разум.
— А ти ще се пъхаш ли, където е най-напечено?
— Не и ако зависи от мен.
— Така казваше и преди Осемте мъченици.
— Опитвам да се уча от грешките си.
— Този път гледай изобщо да не грешиш.
— Добре.
— Не можем да ги изоставим.
— Можем. Боско няма да убие момичетата просто така.
— По-рано нямаше толкова добро мнение за него.
— И сега нямам. Просто го познавам по-добре. Това, което си мисли, че мога да направя, е по-важно за него от собствения му живот. Много по-важно от момичетата в Светилището.
— А *ти* какво мислиш, че можеш да направиш?
— Какво искаш да кажеш?
— Не съм сигурен. Може би искам да кажа, че идеята да бъдеш Бог започва да ти харесва.
— Не аз, а ти си този, който мисли, че мога да щракна с пръсти и да измъкна момичетата. Просто се мъча да остана жив... и сам нямам представа защо правя същото и за теб.
— Кажи ми, че не очакваш с нетърпение утрешния ден.
— Изобщо не очаквам утрешния ден.

— Не ти вярвам.

— Не ме интересува какво вярваш.

В настаналата тишина и двамата се опитваха да измислят нещо гадно за казване. Странното е, че Кейл пръв отстъпи.

— Боско няма да убие момичетата, дори ако избягаме — каза той.

— Защо?

— Защото ако ги задържи, могат да му бъдат полезни.

— Няма откъде да го знаеш.

— Да, но така си мисля.

— Не, мислиш си, че това искам да чуя.

— И това също. Но все пак е вярно. Боско не върши нищо без причина. Аз си мислех, че ме бие, защото е боклук. Но нещата са много по-сложни.

— Харесваш ли го?

— Възхищавам му се.

— Харесваш го.

— Той е луд за връзване, но пресмята всеки ход. Възхищавам се на това. Харесвам това. Това е качество, което ще ме спаси — ще спаси и двама ни — ако го подхвана, както трябва.

— Ако почнеш да разбираш Боско, много внимавай.

— Дрън-дрън! Говориш ли, или просто вятър провейва през задника ти?

— Няма такава дума.

— Докажи го.

20.

— Как мога да ти помогна, ИдрисПюк? Или, казано по друг начин — можеш ли да ми предложиш нещо, което желая?

Човекът, който говореше, се казваше сеньор Боз Икард и седеше срещу ИдрисПюк от другата страна на бюро, голямо колкото царски дюшек. Лицето му излъчваше самодоволство и цинична увереност — то сякаш казваше: *Не се заблуждавай, драги, ясен си ми като на длан.* Той беше световно признат като юрист, натуралист (беше измислил метод за запазване на пилешко в сняг), и най-вече като съветник на велики мъже — особено на швейцарския крал Зог, известен както с голямата си начетеност, така и с изключителна глупост и неприятни лични навици. Никой по целия свят не се съмняваше, че Швейцария би загубила прословутата си способност да стои далече от всякакъв вид войни през последните петстотин години, ако не беше Боз Икард, но имаше сериозни съмнения дали в задаващата се буря дори и един тъй умен и безпринципен човек ще бъде в състояние да опази страната. Това обясняваше неговата враждебност към присъствието на ИдрисПюк — човекът, който бе довел бурята право в сърцето на Испански Лийдс и Швейцария.

Бяха минали над десет години от последния разговор между ИдрисПюк и сеньор Боз Икард — ако изобщо можем да наречем разговор факта, че единият осъди на смърт другия и го попита иска ли да каже нещо преди екзекуцията. Тогава Икард знаеше много добре, че обвиняемият не е виновен, по простата причина, че той сам беше поръчал убийството, за което съдеха ИдрисПюк. Двамата не изпитваха особена неприязън един към друг, защото присъдата бе просто начин да се окаже натиск върху гаулайтерите, за които работеше тогава ИдрисПюк. По онова време те го ценяха толкова много, че предадоха на Боз Икард един негов политически противник, който бе подирил при тях убежище, смятайки с основание, че те съчувстват на неговата кауза (сложна, яростно отричана, а днес само малцина биха могли да обяснят смислено какво точно е представлявала). Всъщност

гаулайтерите наистина му съчувстваха, но не чак толкова, че да не разменят ИдрисПюк за изгнаника, който веднага след принудителното му връщане беше екзекутиран.

Напоследък Икард беше в почти непрекъснато състояние на политическо раздразнение. Сам по себе си той беше доста приятен човек; държеше се приятно дори когато неговите наемници заравяха трупа на поредната жертва в незнайна яма заедно с половин чувал негасена вар. Випонд го описваше като „почти стандартен политически негодник, но много по-хитър. Неговата най-голяма слабост е, че смята за лицемер всеки, който не споделя неговите представи за света“.

Именно присъствието на Випонд в Испански Лийдс, най-големият от граничните градове на Швейцария, бе причината за тревогите на Икард. По-точно не самият Випонд, а раздробените, но все още значителни остатъци от Матераците, които бяха избягали там. Според Икард те бяха загубили империята си с позорна лекота само за да връхлетят в неговата решително неутрална страна и да се превърнат в ужасна досада, а може би и в нещо далеч по-лошо. Той се опита да приложи своята стандартна политика, когато ставаше дума за съюзници, които вече не са полезни — да им предложи всичко, освен истинска помощ. За съжаление крал Зог Швейцарски беше сантиментален сноб и държеше да осигурява подслон и финансова помощ на събратята си по корона, изпаднали в беда. Икард приемаше това като разорително скъпо само по себе си, и плодородна почва за Бог знае какви непредвидими проблеми. Точно опитите да изясни какви могат да бъдат тези проблеми го насочиха към решението да разговаря с ИдрисПюк, след като демонстративно бе отказал да стори същото с неговия полубрат, тъй като смяташе, че най-разумният подход е „да накараме дъртия копелдак да се чувства колкото е възможно по-нежелан“.

— И така — каза той на ИдрисПюк. — Какво можеш да направиш за мен?

— Честността ви е както винаги очарователна, сеньор.

— Съжалявам, че мислиш така.

— Всъщност *наистина* мога да ви бъда полезен.

— Да?

— В състояние съм да организирам прехвърлянето при вас на една политическа фигура, която според мен ще ви осигури огромни предимства.

— Последния път, когато чух някой да го увърта толкова, се опитаха да ми продадат акции за експедиция до Елдорадо.

— Става дума за един войник Изкупител — много млад, но толкова ценен за тях, че само заради него нападناха Матераците. Не сте ли чували за него?

— Не.

— Значи разузнавачите ви са много по-некадърни, отколкото бяха някога.

— Добре. Томас Кейл.

— Какво знаете?

— А *ти* какво знаеш?

— Значително повече от вас.

— Ще те изслушам охотно.

И наистина го изслуша. Историята определено беше твърде интересна и изключително странна.

— Това ли е всичко?

— Не, разбира се. Изкупителите свързаха ли се с вас?

— Да-а-а.

— Не изглеждате сигурен.

— Напротив. Съвсем ясно си спомням. Абсолютно страховита двойка. Единият имаше зъби с отчетлив зелен оттенък.

— И какво искаха?

— Да изразят недоволството си от нашата помощ за Матераците.

— Не че е кой знае каква помощ.

— Това е чиста неблагодарност. Мисля, че при дадените обстоятелства постъпихме към тях доста по-добре, отколкото би сторил старият Матераци, мир на праха му, ако беше на наше място.

— Удобно ви е да си го мислите.

— Вярно... но все пак точно така мисля.

— И какво им казахте?

— На Изкупителите ли? Казах им да вървят на майната си.

— Колко приятно.

— Това твое чудовищно генийче. Какво иска и защо трябва да му го дам?

— Иска безопасно преминаване през границите.

— Не мисля, че би било добра идея да доведем момчето, след като Изкупителите са готови да рискуват толкова много, за да си го върнат. Никога няма да разбере докрай как Матераците успяха да се провалят толкова жалко, но въз основа на фактите бих казал, че е неразумно човек да припарва до него.

— Зависи.

— От какво?

— Дали искате това чудовищно генийче — много добър израз, между другото — да пикае от тяхната територия във вашата, или от вашата в тяхната.

— Вижда ми се много неприятен младеж.

— Той ще дойде тук, така или иначе.

— Как така?

— Защото те ще го използват, за да унищожат Антагонистите — а когато приключат с тях, ще тръгнат към вас. И ще ги води един твърде раздражен Томас Кейл, много недоволен, че сте му казали да върви на майната си, когато ви е протегнал приятелска ръка. Изкупителите в никакъв случай няма да спрат. За тях няма разлика дали сте еретик, или само невярващ.

— Защо им е да тръгват на кръстоносен поход точно сега? Не са ни закачали от шестстотин години.

— Защото се променят. И ако не се стегнете незабавно, чака ви съдбата на Матераците.

— Защо да ти вярвам?

— Знаете ли, това почти ме обиди. Помогнете ми да доведе Кейл.

— Ще трябва да си помисля.

— На ваше място не бих размишлявал дълго.

Сеньор Боз Икард със сигурност беше много по-разтревожен, след като ИдрисПюк си тръгна, отколкото преди идването му. Той се ласкаеше от мисълта, че може да разпознава блъфове му, но днешният разговор звучеше твърде убедително. От друга страна, за разлика от ИдрисПюк той знаеше, че Лаконийците най-сетне са решили да тръгнат срещу Голан. След като Изкупителите и тяхното невръстно чудовище влезеха в реална битка с онези кръвожадни педерастии от Лакония, щеше да реши дали представляват заплаха, или не. Дотогава ИдрисПюк можеше да духа супата заедно с хлапето.

Влезте в която и да било библиотека, и ще откриете поне сто книги за бягството на Матераците след падането на Мемфис — фантастични, магически, мистични, исторически, грубо скалпени, митично елегантни, свирепо трагични, простишки и конкретни, зловещо разкрасени, напоени с кръв и страдание. Някъде във всичко това се крие истината. Да ви кажа, дори една десета от нея би била непоносимо скучна, тъй като всички разкази за ужас и болка във времена на студ и оскъдица си приличат като две капки вода. Грозно звучи, но е така. Тежки времена преживяха и четирите хиляди бежанци, преди едва половината от тях да се доберат до Испански Лийдс, където посрещането им не бе много по-топло от пътуването дотам.

— Е? — каза Випонд, когато ИдрисПюк се завърна в наскоро опразненото еврейско гето, чийто главен равин бе решил, че при този възход на Изкупителите е крайно време да изтегли народа си колкото се може по-далече от тях — тоест толкова, че ако се отдалечат още малко, да почнат да се приближават.

ИдрисПюк описа на своя полубрат как е протекъл разговорът.

— Той ще ме приеме ли?

— Не.

— Честно казано, на негово място и аз бих постъпил така.

— Ах, вие, светски мъже — присмя му се ИдрисПюк. — Невероятни сте.

— А теб ще приеме ли пак?

— Зависи. Познаваш подобни хора — винаги искат да знаеш, че са те спипали за задника.

— Образно казано.

— Въпреки цялата си суетност, не е сигурен как да постъпи сега. Но иска да се отърве от теб час по-скоро. На твоето място не бих разчитал особено на добрината на онова дърто копеле Зог.

— Да.

Настана дълго мълчание.

— Според теб какво ще направи Кейл?

— Какво може да прави, освен да изчаква? Икард е пратил по границата почти цялата си войска. Пред Кейл и Хенри Мъглата има

хиляда километра окопи на Антагонистите и триста километра швейцарска гранична територия, пълна с изнервени войски. Според мен ще остане в готовност.

Някой почука и вратата незабавно се отвори от външната страна. Пазачът с дълбок поклон пропусна в стаята Арбел Матераци. Тя може и да беше последната владетелка на Матераците — народ, намалял дотолкова, че едва ли си струваше някой да го владее — но поне по външност наистина приличаше на кралица. Малко по-възрастна, по-красива, придобила от страданието сурово и властно излъчване. Всичко се бе променило само за няколко месеца: светът ѝ — унищожен, баща ѝ — мъртъв; сега тя заемаше първото място сред оцелелите Матераци, беше омъжена за братовчед си Кон... и в напреднала бременност.

21.

Минаха още четири дни, преди Лаконийците да потеглят, точно както се надяваше Кейл, покрай задната част на Голанските възвишения и директно към Шартр. Колкото и от скъпоценните си войници да бяха загубили при победата в Машер, тези жертви не можеха да надделеят над потребността от среброто на Антагонистите. Единственият друг източник на пари, освен даването под наем на военната им мощ, беше богатството, осигурявано от огромния брой Хелоти-крепостници в Лакония и от поробените страни, които ги заобикаляха почти отвсякъде. Те можеха да тероризират Хелотите и да изтребват техните лидери, но това само намаляваше доходите на Лаконийците — мъртвият роб си е мъртъв роб — и гарантираше непрестанни заплахи за бунт от страна на Хелотите, защото Лаконийците ги избиваха, независимо дали се бунтуват, или не. Всяко изтребване на няколко хиляди Хелоти ги правеше покорни в краткосрочен план, но в дългосрочен — далеч по-подозрителни. Макар да изпитваха страх от смъртта, още повече ги ужасяваше пълното унищожение. Именно това върна Лаконийците на бойното поле и ги тласна към атака на Шартр.

Непосредствената тревога на Кейл беше дали Лаконийците не са разбрали, че Изкупителите ще се опитат да ги спрат между стената на Голанските възвишения от едната страна и съвсем полегатия склон от другата. Склонът всъщност почти не им пречеше, освен че не позволяваше да виждат изцяло бойното поле, но въпреки цялата си привидна незначителност вършеше същата работа като здрава каменна стена, тъй като постепенно ги стягаше в далеч по-тясно пространство, отколкото всяко друго преди или след него. Щом Кейл ги нападнеше, дори и Лаконийците не биха били в състояние да се пренаредят по средата на битката.

За съжаление на Кейл, новоизбраният лаконийски крал Джереми Стюарт-Кларк наистина бе видял проблема, но разполагаше с ограничен избор: можеше да тръгне към Шартр през Голан и да поеме

риска от минаването през теснината, или да остане на място и да чака, изчерпвайки ценните доставки, които току-що беше получил, и оставяйки хората си не само във физически, но и в умствен застой. Дори и най-дисциплинираният войник не е търпелив човек. Войниците бързо губеха ентузиазма си; бяха се подготвили за последния устрем след скуката на дългото чакане, и крал Стюарт-Кларк не би си позволил да ги спре отново без основателна причина. Нямаше такава причина. Изместването на юг, за да атакува Шартр на по-равен терен, щеше да отнеме поне една седмица и да даде на Изкупителите още повече време за подготовка — а те вече бяха имали предостатъчно време. Той знаеше, че Антагонистите се канят да им окажат допълнителен натиск, като атакуват окопите западно от Голан — маневра, която той вече нямаше как да отложи и която щеше да бъде напълно безсмислена, ако не нападнеше директно.

Той прецени рисковете и след като вече бе изклал една изкупителска армия, сметна за разумно да продължи. Освен това целият лагер страдаше от неприятно стомашно заболяване, което, макар и далеч не толкова лошо като дизентерията, причиняваше почти на всички ужасно разстройство и мъчителни болки в стомаха. Преценката на рисковете сочеше, че разумният избор ще е да поеме по най-краткия път към Шартр.

Кейл гледаше със смес от радост и внезапен страх как Лаконийците след почти три часа колебание тръгват към единствената изгодна отбранителна позиция в радиус от сто и петдесет километра. Но сега осъзна, че в предишните си две срещи с голямо сражение бе наблюдавал от безопасно място като небрежен зрител, преценяващ хладнокръвно къде са допуснати грешките. Днес, изправен срещу тази най-страховита армия, той бе принуден да признае разликата между това да знаеш нещо и да го изпиташ в действителност. Сега усещаше тази разлика. По някаква неизвестна причина страхът беше съвсем различен от онзи, който някога го вцепени при битката със Соломон Соломон в Червената опера. Този път сякаш от ужаса страдаха коленете му. Те наистина трепереха. В Червената опера ужасът бе парализирал гърдите му.

Той беше наредил да построят кула зад последната му отбранителна линия, за да можеше да наблюдава хода на битката, но сега се тревожеше дали ще може да се изкачи по тънката стълба на олекотената структура. Погледна към коленете си, сякаш за да ги смъмри. Стига сте треперили. Спрете. А Лаконийците се задаваха, строени в познатите неправилни квадрати. За момент всичко изглеждаше безнадеждно: войниците му — слаби, идеите му за защита и атака — смехотворни пред тази огромна машина за убиване, идваща бавно насреща. После единият му крак се озова на стълбата, след него и другият; бавно, пауза, още една стъпка нагоре. Искеше да бъде някъде другаде, да има кой да го спаси, да го отведе и предпази. Още една стъпка, и още една. А сетне, като невръстна морска птица, достигаща брега след прекалено самонадеяно плуване из бурното море, той се озова върху платформата на кулата и се изправи на крака с помощта на двамата телохранители, които вече стояха горе с грамадните си щитове, за да го предпазват от стрели и копия. Гледайки Лаконийците, той се успокои, че всичко ще мине добре, стига нещо да не се обърка с експлозията на Лютата селитра.

Както и стана. Заваля. Лютата селитра, щеше да обясни по-късно Хук, не обича водата — или по-скоро, обича я твърде много. Тя поглъща и най-малката влага, както пустинният пясък обича дъжда. Само две минути след като облаците се разтвориха, Лютата селитра бе точно толкова запалима, колкото някое блато. Познавайки тази слабост, Хук много внимаваше да не демонстрира изобретението си, когато е влажно — не от желание да скрие слабите му страни, а просто защото знаеше, че няма да проработи. Единственият му военен опит беше от степите по онова време на годината, когато никога не валеше. Впоследствие изглеждаше очевидно, че е трябвало да го спомене — но тогава просто не му хрумна, във всеки случай не и преди да завали: животът на експериментатора е съвсем естествено насочен към една-единствена цел — да създава най-добрите възможни условия за неговите експерименти.

Без да подозира за коварния удар на влагата, Кейл гледаше идващите Лаконийци от кулата си, защитен от двама Покаятели, и чакаше напрегнато да подаде сигнал за подпалване на наакиснатите в масло заряди. Чакането бе възторжено и мъчително; после дойде неговият сигнал и тръбите изграчиха като гарвани. Още при първата

нота предната редица на Изкупителите отстъпи зад забитите в земята тисови колове, а след това чакащите екипи от по двама забиха в пролуките още колове, така че, макар преградата да не беше съвсем плътна, стана невъзможно човек да се промъкне през нея — не на последно място, защото за всички колове бяха закрепени по няколко остри месарски куки. Кейл бе накарал екипите да тренират за бързина по дванайсет часа на ден през последните две седмици, и преди запалените фитили да стигнат до бъчвите, от земята щръкна още един ред остри колове.

Междувременно върху склона на Голанските възвишения бойните планове на Кейл претърпяха още по-жесток удар. Въпреки че дъждът вече отслабваше, силата на краткия порой беше такава, че не само овлажни Лютата селитра, но и намокри въжетата на мортирите и намали силата, с която те можеха да изстрелят необичайно тежките железни стрели. Хук побърза да ги покрие, но за да стигнат до десния фланг на настъпващите Лаконийци, мортирите трябваше да действат на предела на възможностите си. Сега въжетата бяха леко навлажнени, което намаляваше обхвата им с една четвърт и ги правеше безполезни.

Отчаяният Хук размаха флага, за да сигнализира, че не е в състояние да стреля, и това бе забелязано незабавно от разтревожения Кейл върху паянтовата му кула. Той виждаше и много други импровизирани знамена да се развяват по Голанските възвишения. Не бяха уговорили знак за Лютата селитра, тъй като нямаше защо да го правят. Сега Лаконийците приближаваха бъчвите, а отлично премерените фитили вече догаряха.

Нов сигнал на Кейл и нов оглушителен рев на тръбите под него. Този път цялата изкупителска фронтова линия се приведе, обърна гръб на бъчвите и всеки войник се сви на топка. Лаконийците продължиха напред, преминавайки в бяг, както при Осемте Мъченици. Фитилите догоряха според предвижданията, Лаконийците пристигнаха, както се надяваше Кейл... и не се случи нищо. Мнозина стъпиха върху покритите с тънък слой пръст контейнери, но макар че усетиха промяна в земята под себе си, вече не можеха да спрат. После избухна един от зарядите — предпоследният откъм лаконийска страна. Беше предвидено да се взриви напред, но дървото е несигурен материал и силата на взрива избухна във всички посоки, убивайки почти толкова Изкупители отзад, колкото и настъпващи врагове.

Тази единствена експлозия накара потресените лаконийски редици да спрат. Нито един от тях не бе имал тъй чудовищно преживяване — самата земя да изригне в небето с оглушителен трясък, по-страшен от гръмотевица. Редиците потръпнаха, спряха и залитнаха назад като едно цяло стреснато създание. Клането, предизвикано от човешка ръка, е ужасно, особено ако гледаш отблизо как жестоко обезобразява плътта и костите. Представете си обаче какво е да видиш за пръв път подобен катаклизъм от ослепителен блясък и дим. След рева на армиите, устремени да се вкопчат една в друга, за миг настана внезапно и необятно мълчание, като че ръката на някакво злоещо божество бе омагьосала земята между тях. Те бяха свикнали да секат или мушкат жестоко, ала никога не бяха виждали човек да бъде разкъсан, смазан или стрит на прах за по-малко от миг.

Зяпнал и изумен от провала на бъчвите, Кейл изпадна в плен на страха и паниката. Но не само той — крал Стюарт-Кларк бе паднал от коня си, който ужасено се вдигна на задни крака при експлозията, както и конете на няколко от вестоносците около него. Подплашените коне се втурнаха във всички посоки, страховитата атака напълно спря и безценният устрем по цялата верига с дължина над километър беше загубен. Всички командири бяха паднали от седлата като краля, или напразно се мъчеха да овладеят конете си. Кейл, ужасен от провала с бъчвите, получи няколко мига, за да овладее разпокъсаните си мисли.

Стрелците не му достигаха, но той ги бе изтеглил назад, за да обстрелва Лаконийците, след като бъдат ударени от всичките дваисет заряда, предполагайки, че някои няма да избухнат. Сега се спусна надолу по кулата, яхна коня, изкрещя на четиристотинте стрелци пред себе си да пуснат първия залп, и прати вестоносец при другите четиристотин, укрити на склона, със заповед да изчакат, докато Лаконийците се опитат да ударят отдясно. После, докато Лаконийците започваха да се подреждат за подновяване на атаката, той махна с ръка на Гил да поведе резервите според плана, за да подсили и бездруго много по-силния ляв фланг. Резервите, предимно оцелели бойци от Черните Корделии, бавно побягнаха наляво, а Кейл спря и осъзна, че в интервала между промяната на планове и подновяването на битката не е имал представа какво да прави. *Изчакай да видиш, изчакай да видиш.* Но ужасът от бездействието, паниката от чувството, че трябва да остане на място, или да се върне обратно на кулата и да изчака —

всичко това просто бе твърде силно, за да спре изведнъж. Той продължи да тича напред-назад покрай редиците може би двайсет секунди — цяла вечност — като изгубено и отчаяно дете, преди да се овладее и да спре. Както правеше някога в пристъпите на непоносима паника през дългите и горчиви нощи като дете, той захапа дълбоко дланта си под палеца и усети как вълната от болка започва да го успокоява. Спря, подиша дълбоко няколко секунди, после насочи коня обратно към кулата и след няколко минути пак се владееше, гледайки как битката се оформя и Лаконийците отново започват атаката.

Този път не атакуваха тичешком — просто напредваха и очакваха да се приближат. Това стана с най-мощните им бойци, срещу които стоеше сега основно подсиленият ляв фланг на Кейл. Но той нямаше толкова много хора, че да устои на по-силния фланг на Лаконийците и същевременно да осигури отбрана от шест до осем редици в центъра и отдясно. Затова прибягна до тисовите колове и куките. Това щеше да забави Лаконийците и да подсили отбраната. След като Лаконийците минеха през преградата, той бе обучил Изкупителите да отстъпват бавно и с бой, но да не влизат в решителна схватка. После четиристотинте стрелци от склона щяха да ударят Лаконийците изотзад, принуждавайки ги или да се обърнат, за да защитят гърбовете си, и така да нарушат ритъма на атаката, или да поемат по десет залпа в минута от най-добрите стрелци на света.

Отляво нямаше такива мерки. Лаконийското дясно крило наброяваше двайсет редици от техните най-силни и най-опитни бойци, но насреща им стояха почти петдесет реда Изкупители. Стига шлемовете да ги опазеха от смазващите удари на лаконийските мечове, и ужасната блъсканица на толкова много мъже да не доведеше до рухване на позициите, Кейл се надяваше да обърне натиска по десния фланг на Лаконийците и да ги изтласка назад и наляво, както те бяха сторили с Черните Корделии преди двайсет дни.

Дали всичко това щеше да донесе успех само по себе си, стана обект на спорове за месеци и години напред. Битката висеше на косъм, каза Кейл, докато разговаряше за победата си до късно през нощта с Хенри Мъглата.

— Ти беше напълно безполезен — каза му добродушно той. — Просто висеше тук заедно с онзи малоумник Хук... но без мъртвите кучета в потока едва ли щяхме да се справим.

Битката бе неописуемо грозна, както може да се очаква между бойци от едната страна, които просто не се страхуват да умрат, и такива от другата, които приемат смъртта просто като врата към вечния живот. Шест часа след бурното си начало тя приключи. Крал Стюарт-Кларк лежеше мъртъв заедно с осем хиляди от мъжете си, оцелелите отстъпваха с бой цели четири седмици и станаха легендарни със своята смелост и издръжливост. Не че тяхното оцеляване в крайна сметка помогна особено на Лаконийците. През този ден Томас Кейл промени историята завинаги само с три неща, които по онова време смяташе за по-маловажни от големите мортири и бъчвите със селитра за масово унищожение. Тия три неща бяха подсилените шлемове на мъртвите Матераци, интелигентната тактика и тежкото разстройство, предизвикано от гниещите животни в потока край лаконийския лагер, което бе изтощило, макар и съвсем малко, ужасната бронирана сила, срещу която трябваше да се сражава цял ден. И не можем да не признаем безумната храброст и самоотверженост на Изкупителите. През целия ден той сновеше напред-назад с десетимата си Покаятели, изгарящи от желание да умрат за него. Ту се изкачваше на кулата, ту трескаво слизаше долу, втурваше се към някой сектор от предната линия, заплашващ да се разпадне, и крещеше на онези, които нямаха видимост, накъде да нападат или да отстъпват. Най-често препускаше надясно и ужасените Покаятели го заслоняваха с телата си, като че от това зависеха безсмъртните им души, а той се мъчеше първо да удържи Лаконийците пред стената от тисови колове; после, когато преминаха, да организира плавно оттегляне, така че да останат там, където стрелците от възвишението да им нанасят най-тежки загуби. След това се върна към голямото меле вляво, където битката щеше да бъде спечелена или загубена; насърчаваше смъртоносната блъсканица, повдигаше падналите, викаше на други, където линиите на натиск отслабваха, да минат от другата страна и да притиснат. Сега страхът бе изчезнал и битката го увлече дотолкова, че нямаше време да се притеснява от факта, че отново е в стихията си, че не е нито гневен, нито печален, а обзет от неописуем възторг, и само от време на време някакво тихо гласче го призоваваше да прояви здрав разум. През целия ден той беше като муха или оса на прозорец, която бръмчи насам-натам, сякаш се опитва да намери отвор в стъклото. Да бъдеш начело: винаги, понякога, никога. Той се бе зарекъл винаги да предпочита

последното, но днес нямаше тази възможност. Понякога трябваше да се хвърля срещу Лаконийците, когато разкъсваха редиците на Изкупителите, за да затвори пробива, сечейки врага като най-спокойния луд в лудницата. Удряше и отбиваше като машина, в каквато го бяха превърнали; неговите Покаятели и хората, които най-много мразеше на този свят, тичаха да умрат до него, сякаш за тях нямаше друга съдба. После Покаятелите склучваха обръч около него, той се оттегляше към коня и отново се качваше на кулата, като Бог в небесата, да гледа хаоса на собственото си творение. Сетне, колкото и да бе невероятно, стъклото поддаде пред натиска на осата, огъна се и се строши. Десният фланг на Лаконийците се огъна, усука се и накрая не просто се пречупи, а рухна. Войската е звяр, крепен от колективната сила — изчезне ли тя, изтощеният звяр се сгромолясва колкото под натиска на врага, толкова и под собствената си тежест. Това бе колективна смърт, а не въпрос на смелост или дори на сила, и след нея с битката беше свършено. Но индивидуалното клане продължаваше — сега звярът се разпадаше на части, разкъсваше се на отделни хора, самотни, слаби и лесни за убиване, там, където не успяваше да се преобрази в по-малък звяр и да избяга.

След победата дойде клането на Лаконийците — също тъй ужасно като онова, което бяха извършили срещу Изкупителите само преди няколко седмици. Какво да се каже? Жестокост, ужас, удар с хладно оръжие, кръв по земята. Той не можеше да ги спре, дори и да искаше. Остави на стотниците да спрат клането, ако успеят. Докато успеят, бяха останали само петстотин пленници и няколко хиляди бегълци в далечината. Самият Кейл имаше две неотложни задачи. Едната бе да уведоми чакащия Боско за победата, а другата — да насоли задника на Гуидо Хук в един яростен разговор, изпълнен с тъй чудовищни сквернословия, че стана легендарен почти колкото самата битка.

Кейл обаче не подозираше, че победата му е заменила една смъртна опасност с друга, над която той нямаше власт. Нежеланието на Боско да предприеме решителни действия в Шартр не бе породена от нерешителност, а от сложността на проблемите, пред които беше изправен. Той трябваше не само да унищожи враговете си, и то час по-

скоро, но също така да унищожи и мнозина свои приятели. Знаеше много добре, че голяма част от неговите съюзници са водени единствено от съвместната им омраза. Те не бяха страстни привърженици на мечтата му за пълно прочистване на света, по простата причина, че не знаеха в какво вярва и биха били ужасени, ако можеха да узнаят. Той бе сглобил една грозна и шарена коалиция на богословски противоречия, много от тях напълно несъвместими, лични вражди, религиозни вражди и егоистични бунтари, усещаци ясно, че промяната се носи във въздуха, но твърде хитри, за да рискуват да бъдат хванати откъм губещата страна. Най-опасни от всички бяха онези, които също като Боско твърдо вярваха във видението за един чисто нов свят и се смятаха за не по-малко важни от него в пречистването на стария. На първо място сред тези опасни партньори стоеше Изкупител Пол Мосби — отдавнашен пазител на парите, които крепяха тази смес от безумни мечтатели и обикновени съюзници. Тъй като щедро раздаваше влияние и благосклонност, мнозина му бяха задължени и знаеха, че някой ден трябва да изплатят дълга си. Преди година Мосби придоби още по-голяма власт в Шартр, като арестува светкавично група заговорници Антагонисти, които бяха опожарили Базиликата на Милосърдието и Състраданието в сърцето на стария град, отстъпваща по значимост и святост само на огромния Купол на Светото учение. Изгубил надежда да дочака истинска конспирация, Мосби сам организира пожара и арестува четирима предварително набелязани братя с данни за умствени заболявания, чието състояние бе грижливо подсилено чрез прилагането на приспивателни лекарства. Те бяха набързо екзекутирани, и като награда Мосби получи правото да прилага на практика „упълномощаващия“ Акт, наречен така, защото го упълномощаваше да задържа под стража до четирийсет дни, когато пожелае, без да предяви обвинение. Рядко му трябваше толкова време, за да открие нещо, което да оправдае ареста. Някои от тях биваха освободени — както защото това създаваше усещане за справедливост, така и защото вече бяха белязани веднъж завинаги и знаеха много добре какво ги чака, ако не му сътрудничат в бъдеще.

Но Мосби започна да се наслаждава на нарасналата си власт, която вече прилагаше в почти най-чистата ѝ форма. Той арестуваше и заплашваше Изкупители, които Боско не искаше да бъдат арестувани

или заплашвани. Започна да спори с Боско и да налага собствените си идеи за обновената изкупителска вяра. Нещо повече — възразяваше му не само на четири очи, но и пред публика, за да изтъкне собствената си значимост и да покаже на новите вярващи, че не е някакъв си покорен слуга. И най-лошото — Боско бе чул, че той оспорва божествения произход на Кейл. Всъщност това беше само шега в смисъл, че момчето може наистина да е въплътеният гняв Господен, но никак не му личи. Както често се случва в живота, небрежната подигравка оказа върху Боско същия, или дори по-жесток ефект, отколкото цяла грижливо подготвена реч. От този момент съдбата на Мосби и неговото обкръжение беше решена. Но не и неминуема. Боско щеше да се изправи срещу две мощни групировки, всяка от които не бе сигурно дали може да унищожи поотделно, камо ли заедно в рамките на няколко часа. Той имаше едно огромно предимство: пълната неочакваност и потресаващата оригиналност на онова, което възнамеряваше да направи.

Малко битки са наистина решаващи. Дори онази на Голанските възвишения, която сякаш напълно отговаряше на това понятие, зависеше за трайния си резултат от събитията, които протекоха в Шартр веднага след победата над Лаконийците. Най-напред Боско свика Конгрес на Братствата на Вечното Преклонение, уж за да се помолят за спасение от Лаконийците. Ако Кейл загубеше, молитвите нямаше да им помогнат. Ако спечелеше, резултатът щеше да бъде напълно противоположен на молбите им.

След като чу за поражението на Лаконийците, Боско имаше своя битка за водене. Участниците в Конгреса, който включваше повечето от поддръжниците на Боско, били те надеждни или не, бяха изолирани в Дома за срещи от неговия религиозен пазител — Изкупител Франсис Халдера. Като високопоставен член на Братствата, той се оказа извънредно полезен през годините, когато Боско се опитваше да събере поддръжници в Шартр от своята далечна база в Светилището. Халдера притежаваше ненадминат талант в задкулиските сделки — мазен, когато трябва ласкателства, и безмилостен, когато изнудването е най-полезно. Но така или иначе, идваше времето, когато тези качества вече нямаше да бъдат потребни — пълната липса на вяра и смелост у този човек стана централна част от деликатно балансирания план на Боско. Преди началото на молитвите изолираха Халдера в отделна стая и го

успокоиха със сладкодумни лъжи. След новината за победата на Кейл му представиха доказателства, че е пребил четирима послушници и ограбил един, което бе вярно, и че е разпространявал антагонистката ерес сред мнозина други, което бе чиста измислица. Дадоха му да разбере, че заради престъпленията си, били те истински или фалшиви, ще бъде изпечен на бавен огън — но ако си признае и окаже съдействие, ще се отърве само с изгнание. Нищо чудно, че той веднага се съгласи да разобличи както себе си, така и всеки друг, когото му посочат. Дадоха му писмен текст и двацет минути, за да го научи наизуст, докато нищо неподозиращите Братства се молеха за победа, която вече беше спечелена.

Докато подготвяше гибелта на приятелите си, които лесно можеше да събере на едно място, Боско трябваше в същото време да пристъпи към премахване на своите врагове, разпръснати из целия град, и да приключи с всичко това приблизително по едно и също време. Изключително важно бе да не допусне в града новината за победата на Кейл колкото се може по-дълго. Вестта за подобно епично избавление би породила ликуване и хаос, а шансовете за унищожаване на неговите противници зависеха до голяма степен от това дали ще са там, където трябва да бъдат.

Когато ужасеният и объркан Халдера се изкачи по стъпалата на едната от двете големи каменни катедри пред Конгреса под зоркия поглед на Боско, който вече стоеше върху другата, на трийсет метра от нея, първите убийства вече бяха на път да започнат в метоха. Докато Изкупител Льов и двама негови събрата, който просто имаха нещастieto да бъдат в компанията му, се молеха за победа, четирима от убийците на Гил се приближиха до тях и ги намушкаха по шест-седем пъти. Други жертви не бяха тъй лесно достъпни. Знаменосецът на Хаселитите излезе на улицата след половинчасово съвещание и от близкия прозорец го порази арбалетна стрела с такава сила, че според очевидци минала през тялото му и наранила монаха-телохранител зад него. Тази неправдоподобна история всъщност беше напълно вярна, тъй като убийците на Гил предпочитаха свръхмощния арбалет, наречен „касапина“, защото улучените от него почти винаги падаха като ударени с касапски чук. Оръжието обаче имаше един недостатък —

тетивата му беше тъй силно обтегната, че понякога при освобождаване на спусъка цялото устройство се разпадаше експлозивно, като от взрив на Люта селитра. Точно така оцеля Изкупител Бреда, командир на папската охрана от ордена на Бегардите. По-привикнал с идеята за атентати, отколкото повечето набелязани жертви, той осъзна смисъла на оглушителния звън от разпадането на арбалета в ръцете на пратения за него убиец и веднага се втурна към най-близкия изход. Там обаче късметът и здравият разум му изневериха. Най-близкият път за бягство се оказа задънената уличка Жан Ру, и непознаването на територията му коства живота. Веднага щом осъзна, че е попаднал в задънена улица, той побягна обратно, но на пътя му се изпречи убиецът с дълбока кървяща рана на челото, причинена от избухването на арбалета. Потресен от неуспеха, той беше готов да пожертва живота си, за да изпълни задачата. Саможертвата наистина се състоя, когато охраната на Бреда най-сетне дотича да го спаси, но едва след като убиецът му отсече ръката до китката и го намушка в белия дроб.

Други убийства с арбалетни стрели се оказаха по-успешни: Пирен умря на Рю дьо Шатодюн заедно с Харди и Неш; Падре Пийт — в Голямата аудитория; Изкупител Оливър „Любящия“ — наречен така заради необичайната му нежност — в жилището си на Рю дьо Реверди, с особено точен изстрел. Той бе даден от прозореца на стая, отдалечена на петдесет метра, мина през прозореца на свещеника и го улучи в гърдите, докато минаваше оттам за пръв път през този ден. Но майсторите-убийци винаги са в недостиг, също като добрите резбари или водопроводчици. При тези изключителни изисквания към убийствените умения на неговото тайно братство, Гил бе принуден да разчита първо на майсторите, после на кадърните и накрая — на когото му падне. За последните взе решение да си вършат работата отблизо с оръжия, изискващи по-малко изтънченост и опит. Постигната бе задоволителна поредица от успехи с нож, къс меч и малка мотика — но не липсваха и неизбежни провали, макар и по-малко, отколкото бе очаквал. На няколко пъти намушкаха погрешния Изкупител, или охраната се оказа по-бдителна от очакваното, или пък самият убиец — по-некадърен. Но за двете основни цели — Гант и Парси, Гил, разбира се, отдели най-добрите — тоест Джонатон Бригейд и самия себе си. Кой от тях свърши по-добра работа, зависи от

предпочитанията ви към находчивост и бърза мисъл, или огромно умение в боравенето с оръжия и изключване на всяка случайност.

Проблемът с убийството на Гант и Парси не беше в тяхната подозрителност (в края на краищата, убийственият план на Боско беше невъобразим), а в това, че високомерието и грандоманията им напълно ги изолираха от всякакъв ежедневен контакт. Те се движеха от Светия дворец до базиликата-светилище и обратно само с карети, в които влизаха и излизаха пред погледите на простолюдието и обикновените Изкупители като съзнателен начин за издигане на статута си. Фактът, че са непристъпни от суета, а не от страх, не беше кой знае каква утеха, когато трябваше да ги убият.

Бригейд бе разработил плана си — но като истински художник, който е създал добра, ала не и велика творба, той знаеше, че замисълът му е посредствен. Той обичаше скромността, аскетизма, малкото движещи се части — най-вече, защото така намаляваше шансът нещо да се обърка, но и защото това съответстваше на предпочитанията му към простотата. Единственият симпатизант на Боско в Светата необичайност, както се наричаше дворецът на Гант, му помогна да намери коридора, по който Гант влизаше в параклиса си, за да се моли по пладне. Вратата към коридора беше висока само метър и половина — досадна измислица на смирения му предшественик, целяща да принуди всички влизащи да се поклонят кротко, преди да прекрачат в параклиса. Бригейд планираше след влизането на Гант да залости вратата, да го убие и да избяга. Замисълът изглеждаше прост, но не беше. Гант не винаги ходеше там за обедната молитва — тъй като често страдаше от сутрешни главоболия, той понякога, макар и рядко, се оттегляше в затъмнената стая за отдих. Не беше далече от ума, че в ден с такова огромно напрежение може да го сполети пристъп на мигрена. А имаше и проблем със самото бягство — параклисът се намираще точно в средата на огромния комплекс на Светата необичайност. И последната слабост се криеше във факта, че за влизането и излизането Бригейд трябваше да разчита на хладнокръвието и надеждността на предателя. Всичко това го разтревожи дотолкова, че той избра още по-опасната стратегия да влезе в двореца и да потърси друга възможност. Промяната на планове в последната минута бе нещо, което категорично избягваше досега, но днес не можеше да се отърси от чувството на безпокойство.

Първоначалният план изглеждаше осъществим, но той надушваше провала. През първите си десет години като свещен убиец Бригейд се бе научил да не слуша инстинкта. Сега, след двайсет и пет, отново започваше да го цени. Може би просто старея, помисли си той.

Междувременно на Конгреса на Братствата присъстващите се чувстваха ако не притеснени, то със сигурност озадачени от събраното множество. Боско бе положил многогодишен труд за изграждането на тази група, но също толкова труд трябваше, за да опази в тайна нейната численост и имената на повечето участници. Мнозина от присъстващите в никакъв случай не бяха естествени съюзници; някои вярваха, че участват в съвсем различен заговор, или изобщо не подозираха за конспирацията. Тези различия трябваше да се премахнат — но не чрез споразумение. Както умерените реформисти, които биха изпаднали в ужас пред цялостния план на Боско, така и досадните фанатици, които имаха други амбиции за спасение, трябваше да бъдат решително отстранени този следобед.

Изправен на една от големите катедри пред Конгреса, Халдера гледаше Боско като малко момче, което ужасно е ядосало майка си. Не трепереше, но изглеждаше, че цял се тресе — дотолкова бе пребледняло лицето му от потресението. И също като страховита и злопаметна майка, която вече не обича и не закриля детето си, Боско нетърпеливо даде знак на Халдера да почва. Незабавно сред всички присъстващи плъзна зловеща тревога, както смехът обзема изведнъж многолюдна публика, събрана да се забавлява с някой фокусник и неговото дресирано куче. Халдера призна за ужасните си грехове, свързани с антагонистката ерес, и думите изглеждаха също тъй бледи като самия него. Призна също, че за свой непоносим срам е заговорничил с други хора. („Не споменавай бройката“, бе наредил Боско. „Искам всички да се изправят на нокти — искам да почувстват вятъра от крилете на Ангела на смъртта, докато отминава над тях. Или не отминава.“)

Хвърляйки непрестанно боязливи погледи към Боско, който сега изглеждаше дълбоко натъжен, предаден и дори готов да се просълзи, Халдера със запъване изреди имената на онези, чиито сетни дихания вече можеха да се преброят на пръсти: Верт, Стоун, Дебо, Харууд,

Джоунс, Портър, Масон, Финистеър. При всяко име посоченият пребледняваше като платно. Повечето се изправяха от столовете си без възражения, сякаш покорството можеше да ги спаси от ужасната участ. По-щастливите им съседни се отдръпваха от техния допир, като че съдбата им можеше да бъде заразна. Щом човекът излезеше на пътеката, религиозната полиция безмилостно го извеждаше през задната врата. И още преди да е изчезнал, отекваше ново име. После пак и пак — смаяно покорство, от време на време приглушени възражения. „Не, не и той. Ние познаваме Фредерик Тавърнър, и той не е предател.“ „Моите извинения, Изкупители. Моля, седнете.“ Осъденият и незабавно помилван Тавърнър преживя такъв шок, че никога не се възстанови напълно. Останалите присъстващи бяха потресени от грешката и от мисълта какво може да означава това за тях.

В една голяма стая на около петдесет метра оттам задържаните бяха събрани, а после отведени в по-малка стая, където ги събличаха голи до кръста. Бързица беше доведен от Светилището, за да контролира големия брой наложителни екзекуции. Но те бяха твърде много за сам човек, и затова му назначиха многобройни помощници. Докачлив както винаги при всяко накърняване на неговото рядко изкуство, Бързица се оплака, че тия хора не могат да притежават необходимите умения.

— Те опорочават моето тайнство — заяви той на Гил с егоизма на всеки гений.

Не тъй суетен спрямо таланта си, Джонатон Бригейд се вълнуваше от вдъхновението на своя нов план, като всеки автор, разтърсен от провал в изкуството си, който намира внезапно откровение или знак за пътя към изхода от объркващия лабиринт на посредствеността. Като син на майстор-зидар, Бригейд нямаше как да не забележи с неодобрение едно триетажно скеле, натоварено с тухли за работа и изоставено от строителите, защото им бяха заръчали да отидат да се молят за победа. След като часове наред бяха пренасяли тухли нагоре, работниците се оказаха изправени пред проблем: дали да изгубят поне още час, за да ги свалят пак на земята и да пропуснат призива за молитва, или да поемат незначителен риск и да ги оставят

на място. Те с право прецениха, че тухлите са добре подредени и скелето ще издържи — как можеха да предвидят появата на злодей като Джонатон Бригейд? Как да се досетят, че този нечакан злодей ще знае как да разхлаби скобите на скелето и къде точно да върже въжето, така че, когато Гант и петима от неговите свети братя минат на път към параклиса, едно яко дръпване да стовари над тях цял тон тухли? Прост и ефектен план, а отгоре на всичко мястото се намираше близо до външната стена, където изграждането на нови пристройки към кухнята щеше да улесни бягството на Бригейд. Идеално, ако не се брои завръщането на строителите, чиито майстор ги беше видял да си тръгват и настоя да се върнат и да свалят каменните блокове от скелето. Бригейд, чийто темперамент го караше винаги да гледа нещата откъм добрата страна, реши да приеме това като знак, че небесата го съветват да намери друг начин, и усърдно се зае с търсене.

Гил от своя страна бе планирал убийството на Парси, вземайки предвид всяка случайност. Напоследък ставаше все по-трудно човек да види Парси. През последните години някогашното му безпокойство от откритите пространства бе прераснало едва ли не в истински страх. Дори при аудиенциите си в папския дворец използваше подземен тунел. Излизаше на светло само за двацет минути дневно, през които се разхождаше под колонадите на двора, открити само откъм едната страна, и четеше от молитвеника си поученията на апостолите („изпепели желанието в мен, Господи, преобрази душата ми“, и тъй нататък). Информацията за движението му беше оскъдна. Но Гил бе чул случайно да се споменава за един от всекидневните ритуали на Парси, и като се изкачи на кулата Карфакс, след дълго чакане видя всичко със собствените си очи. Времето на всекидневната му молитвена разходка винаги беше едно и също; маршрутът и скоростта на походката — постоянни. Само част от свещената градина беше оградена; за жалост, единствената част, която Гил можеше да вижда от тайната си наблюдателница в кулата Карфакс, бе покрита отгоре и хвърляше плътна сянка над Парси, оставяйки видими само краката му и долната част на расото. С други думи, нямаше начин убийството да стане с изстрел от кулата. Но Парси се движеше бавно, с почти постоянен ритъм, а Гил знаеше, че макар да не се вижда от кулата, в другия край на градината той излиза на открито за цели двацет секунди. Сега той дебнеше в наблюдателницата си не за да изпробва

сам смъртоносния изстрел, а за да измери разходката и да пресметне кога Парси ще е на открито, но извън погледа му. Точно в пресметнатия момент Гил подаде сигнал на група от четирийсет стрелци, които чакаха в един двор на триста метра оттам, да пуснат стрелите си по висока дъга над стената на двора, после над две улици и надолу към края на колонадата, където Парси стоеше на открито и се молеше да бъде наказан за греховете си — нещо, в което Гил от все сърце се надяваше да му помогне.

Оказа се, че е имало свидетел на станалото, и Гил го спаси от екзекуция, защото бе любопитен да узнае в пълни подробности какво се е случило с Парси.

Гил ахна неволно, виждайки как залпът на стрелците се понесе по красива и страховита дъга към невидимия мърморещ свещеник. Чу мелодичното свистене на стрелите, устремени към целта, после смес от пукот, звън и глухи удари, когато улучиха стената, земята или човека. Изчисленията му се оказаха правилни — но на косъм от грешката. Парси бе ударен само от трите най-крайни стрели на облака — една в крака, друга в слабините и трета — в корема. Докато се готвеше да избяга от кулата, Гил чу изненадан вик и писък на болка. Но болката можеше да е причинена от всякаква рана. Той се успокои едва четири часа по-късно, след като спаси и изслуша очевидеца — млад монах, който седял под колонадата, докато господарят му си четял молитвите.

На четиристотин метра оттам раздразненият Мосби, непривикнал да го държат в неведение и готов да напомни най-гневно на Боско с кого си има работа, чакаше в една стая, приспособена от Боско за тайна тъмница. Стаята беше малка, с високо прозорче, така че никой да не може да погледне навън, и разположена колкото се може по-далече от арестите и клането. Мосби любезно помоли един слуга да му донесе питие (той смяташе грубостта към слугите за признак на простация) и Бързица дойде с кана, за да изпълни молбата му. После въведоха някого, който приличаше на Боско, и Мосби вдигна глава.

— Аз трябва...

Но какво трябва, остана завинаги неизвестно, защото Бързица го хвана за косата и му преряза гърлото.

Междувременно Джонатон Бригейд започваше да усеща, че е крайно време да престане да търси някакво идеално място за

убийството, и все пак беше сигурен, че ако погледне още мъничко по-нататък, непременно ще го намери. През цялото време един тих глас (със сигурност не на съвестта му) го приканваше да се върне към първоначалния план, колкото и да беше незадоволителен и рискован. По-добре нещо, отколкото нищо. Така ще се погубиш. Спри. Но не можеше — непрекъснато му се струваше, че отговорът го чака само след няколко крачки. А после една врата се отвори пред него и той се озова лице в лице с Изкупител Гант, следван от шестима свещеници. Дватама се спогледаха и Гант се опита да разбере откъде го познава, но не успя. В главата на Бригейд за секунда се възцари пустота, но всяка клетка на тялото му излъчваше инстинктите на убиец. Той лекичко пристъпи напред, така че Гант трябваше да остане на прага, блокирайки свещениците зад себе си. После му хрумна идея — злонамерено казаната истина е по-страшна от всички лъжи.

— Господарю Изкупител — каза Бригейд, — дебне ви наемен убиец. Елате с мен. — Той внимателно го хвана за ръка и се усмихна на свещениците. — Моля, изчакайте тук, докато Изкупител Гант ви повика. Защищавайте тази врата с цената на живота си.

После затвори вратата, сграбчи Гант за лакътя и тичешком го поведе надолу по стълбището, докато стигнаха на просторна площадка, където Бригейд сграбчи Гант за раменете, тласна протестиращия Изкупител още по-бързо напред и го изхвърли през големия прозорец, чийто стъкла се пръснаха на хиляди парчета, а великият църковник полетя с писък навън и намери смъртта си на калдъръма петнайсет метра по-долу. Бригейд метна кратък поглед към него и побягна надолу по стълбището, крещейки: „Пожар! Пожар!“

Това бе знаменитата Първа Дефенестрация в Светата необичайност. Втората е съвсем друга история.

Какъв ден!

Величав, зъл, ужасен, трагичен, жесток — никоя дума, или дори цял списък от думи, не може да отрази ужасите и бруталната драма на погубените съдби и спечелените империи. Налагаше се да бъдат екзекутирани по-малко от хиляда и петстотин Изкупители, но всичко трябваше да се извърши бързо, а това бе трудно дори за човек, надарен с тъй богат опит като Бързица, или с неохотната решимост на Гил.

Първокласните палачи са също тъй редки, както първокласните готвачи, оръжейници или каменоделци, а масовите екзекуции в действителност се случват изключително рядко. В края на краищата, освен за сплашване на противника, като например клането в Маунт Нюджънт, което изпрати тъй ясно послание към Матераците, или при особени обстоятелства, като смъртта на грижливо подобрите от Боско Изкупители в Дома със специално предназначение, каква потребност имаше от подобно нещо? Истинският смисъл на екзекуцията е или да се отстрани тихомълком дадена личност, или да бъде извършена екстравагантно и публично за назидание. Ако в първия вариант може и да не се бърза, то при втория е необходимо да се сътвори нещо зрелищно и силно индивидуално. Убийството на хиляда и петстотин мъже, които не са изтощени от дълги месеци на глад, студ и мрак, е трудна работа. Бързица нямаше асистенти за толкова много убийства, защото просто не му бяха потребни. Така че двамата с Гил бяха изправени пред адски трудна задача.

— Клал ли си някога прасе? — попита Бързица.

— Не.

— Когато бях момче във фермата на баща ми — мрачно изтъкна Бързица — той казваше, че трябва две години, за да научиш някого да коли прасе. А човек се убива много по-трудно.

— Доведох ти опитни мъже. Те знаят защо е необходимо.

Бързица изсумтя с раздражението на човек, свикнал да подценяват великия му талант.

— Това не е... ама *съвсем* не е като да убиеш човек в битка, или докато бягаш от битка — то си има свои собствени тънкости и причини, свои похвати и техники. На малцина е дадено умението да убиват хладнокръвно и постоянно, без да се увлекат и да посегнат на околните. Но ти сигурно не ми вярваш.

— Ти си по-убедителен, отколкото предполагаш, Изкупителю — каза Гил. — Но съм сигурен, че под твоето ръководство ще се справим.

— Сигурен, значи?

И наистина се справиха, колкото и зловец да беше. Първо Гил увери затворниците, събрани в шест зали по двеста-триста във всяка, че няма от какво да се страхуват, ако не са замесени в днешното въстание на заговорниците Антагонисти. За съжаление обаче е необходимо да бъдат разпитани всички те, за да се разобличат

малцината съзаклятници. Както сами разбират, налага се да минат през такъв разпит, след който ще бъдат освободени. Несъмнено разбират, добави той, и че трябва да им завържат ръцете и краката — но това ще бъде направено деликатно поради големия брой невинни сред тях. Помоли ги за съдействие в това тежко изпитание на вярата. За да демонстрира своята искреност, Гил позволи да вържат ръцете му хлабаво зад гърба. После кротко излезе от залата. Успокоените арестанти позволиха да бъдат вързани и изведени на групи по десетима. Първите групи бяха отведени в най-близкия двор, където Бързица и четиримата му помощници ги поваляха на колене и им прерязваха гърлата като демонстрация за неколцина наблюдатели, подбрани от Гил.

Първоначално мрачните предсказания на Бързица се сбъднаха и само фактът, че Гил тъй умело подготви жертвите, както и това, че бяха старателно вързани, предотврати провала, когато неопитните палачи установиха, че смъртоносното прерязване на гърлото изисква повече точност и сръчност, отколкото бяха свикнали да проявяват на бойното поле. Бързица спаси положението с проста импровизация — той използва парче въглен, за да очертае линия по гърлата на жертвите, малко преди да бъдат изведени, така че все по-изнервените палачи да имат по какво да се водят. И все пак задачата си остана грозна дори за мъжете, свикнали с много грозни неща. Но както цитира след края мрачният и самодоволен Бързица (а кой знаеше по-добре от него?) — дори и най-страшното мъченичество трябва да мине по реда си.

До вечерта жестоката жътва на заговора приключи, и въпреки всички грешки и глупости страховитият риск на Боско завърши в негова полза, тъй че дори и този кротък луд се изуми от успеха. Но кулминацията все още предстоеше. След като градът бе превзет с много повече успехи, отколкото провали, няколко бягства и няколко сбъркани жертви, новината за великата победа на Кейл бе разгласена пред уплашеното и объркано население, изнервено до краен предел от ужасните събития на деня. Вестта за победата придаде тежест на твърденията, че тайни агенти на Антагонистите, дълбоко внедрени в града, се вдигнали на бунт и били победени на ужасна цена — живота на стотици известни мъже и свети отци. Всичко звучеше логично и всяко друго обяснение би било далеч по-неправдоподобно. Преврат? Революция? Тук, в Шартр? А и вече бяха останали малцина готови да

възразят. За по-малко от трийсет и шест часа самите Изкупители изтърпяха своето изкупление, и според Боско светът се насочи към най-великото и последно пречистване.

Към края на вечерта папа Бенито се оттегли да спи, знаейки за истинската същност на събитията през този ден точно толкова, колкото и монахините-отшелнички, зазидани в обители без врати в покрайнините на града. Боско най-сетне имаше възможност да спре и да се нахрани в самия дворец заедно с Гил. И двамата бяха изтощени по начин, който не бяха смятали за възможен. Не говореха много.

— Ти свърши мъжка работа днес — каза Боско накрая. — И велико Божие дело.

— И можех да свърша повече — отговори Гил, но съвсем тихо, като че едва имаше сили да говори.

— Как така?

Гил го погледна, сякаш в главата му се въртеше нещо чудовищно, което е по-добре да не се изрича.

— Искам да говоря свободно.

— Винаги можеш да говориш свободно с мен. Днес повече от всякога.

— Искам да говоря за нещо, което не бива да се казва.

— Трябва наистина да е много страшно, щом толкова го усукваш.

— Добре. Вършил съм за вас ужасни неща. Днес газих до колене в кръвта на добри хора. Вече ще спя по различен начин, докато съм жив.

— Никой не би отрекъл, че ти рискува душата си.

— Да, точно така. Душата ми. Но след като я рискувах до самите порти на ада, не искам да съм поел напразно такъв ужасен риск.

— Аз поех същия риск.

— Наистина ли?

— Какво искаш да кажеш?

— Ако се осмелите, вие може да станете Божии глас на Земята. Каквото и да сторите на света, ще е пратено от небесата. И все пак сегашният Божии наместник спи само на десетина стаи от тук, мънка насън във възглавницата си и сънува летен дъждец и топло мляко.

— И какво от това? Той е папата.

— Това слабоумно създание е в ръката ви. Позволете ми да стисна пръсти вместо вас.

Кой знае какви мисли тътнеха в необикновения ум на Боско, как се смесваха деликатното и чудовищното. Той дълго мълча.

— Трябваше просто да го направиш — каза накрая той, — и да си мълчиш. Съжалявам, че се раздрънка и провали едно действие, което бих сметнал за добро, ако бе станало без моя заръка. А сега трябва да спя.

Той излезе от стаята и тихо затвори вратата. Гил си наля голяма чаша сладко шери.

— И ето че без съмнение — изрече той на висок глас в празната стая — бях възнаграден да заста на начело на най-горещата битка като хетееца Урия.

После отпи дълга глътка от гнусното вино и тихо запя:

*„Това го знаят даже и децата,
веднъж късметът чука на вратата.“*

Но, както всички знаем, бедите никога не свършват.

22.

На Голанските възвишения Изкупителите празнуваха победата по-мрачно от всеки друг път. Бяха изтощени от блъскане, мушкане и кълцане. От умора Кейл не можеше да заспи и заръча на двама пазачи да доведат един пленник, когото бе забелязал в лагера — веселия разузнавач, с когото се срещнаха в равнината преди три седмици, макар да му се струваше, че е било преди хиляда години. Остави го с вързани отпред ръце и нареди на пазачите да вържат краката му за стола, а после да излязат — не искаше никой да чуе какво ще си кажат.

— Няма ли да ми разхлабиш въжетото? — попита Фаншоу. — Разговорът не е много спокоен, като си с вързани ръце.

— Не ме интересува дали си спокоен, или не. Искам да се разберам за нещо.

— Моля?

— Сделка. Споразумение.

— За какво?

— Имаме петстотин пленници. Очаква ги мрачна съдба. Искам да вземеш двеста и петдесет от тях, да се опитате да избягате и да се приберете у дома.

— Прилича ми на капан.

— Сигурно. Но не е.

— Защо трябва да ти вярвам?

— В едно можеш да вярваш, Фаншоу — че утре по пладне ще има само два вида лаконийски пленници: мъртви и чакащи да умрат.

Той изчака Фаншоу да обмисли перспективата.

— Някои хора биха казали, че е добре да умра с открито лице, отколкото в някаква игра на котка и мишка.

— Не е игра.

— Откъде мога да знам?

— Виждам ли ти се в настроение за игри?

— Не съвсем.

— Имам си причини, които не е нужно да знаеш. Колко време ти трябва, за да стигнеш до границата?

— Четири дни, ако няма пречки.

— Няма да има пречки, защото аз ще те следвам — на няколко километра разстояние.

— Защо?

— Пак почваш.

— Трябва да признаеш, че звучи доста съмнително.

— Така е.

Фаншоу се облегна назад и въздъхна.

— Не.

За пръв път в разговора Кейл изгуби самообладание.

— Какво?

— Те няма да изоставят половината си другари.

— Позволи ми да те убедя да размислиш. Утре ще бъдеш екзекутиран, и аз не мога да променя това. Би трябвало вече да си мъртъв.

— Аз ли? — усмихна Фаншоу. — Съгласих се още щом чух думата „екзекуция“. Но другите Лаконийци няма да го приемат така. Това не им е в характера — а ако се опитам да ги убедя да предадат другарите си, няма да доживея до утре. Имаш ли нещо за пиене?

Кейл наля чаша вода и я поднесе към устните на Фаншоу.

— Бих се радвал на още една.

Кейл му сипа отново.

— Как да съм сигурен, че като напуснете лагера, наистина ще избягате, а няма да се опитате да ни нападнете?

— Не са ни наели за партизанска война — каза Фаншоу. — Стига да се измъкнем достойно, тоест да не изоставим половина си другари в беда, длъжни сме да се приберем у дома възможно най-бързо. Ние сме държавна собственост, и то много скъпа. — Той помълча. — Колко жертви дадохме днес?

Кейл се замисли дали да не излъже.

— Осем хиляди. Горещо-долу.

Това сякаш потресе дори Фаншоу. Той пребледня и дълго мълча.

— Ще бъда откровен с теб.

Кейл се изсмя.

— Не, наистина. Ние не можем да възстановим такава загуба и за двайсет години. Всеки един от тези петстотин ни е крайно необходим у дома. Няма да има никакви атаки за отмъщение.

— Пет пари не давам какво ще правиш, след като минеш границата и уредиш да те придружа заедно с двеста от моите хора. За това се споразумяваме. Аз освобождавам всички пленници. Ти ни гарантираш безопасно минаване през границата.

— Ако не бях вързан, щяхме да си стиснем ръцете.

— Не се надявай.

— Съгласен съм — излъга Фаншоу.

— И аз — излъга Кейл на свой ред.

Обсъдиха подробностите, и след час Фаншоу отново беше при другите Лаконийци.

Кейл обсъди сделката с Хенри Мъглата и излезе за да инспектира Покаятелите, които охраняваха Лаконийците с вързани ръце и крака в нещо като кошара от колове, построена набързо за не повече от петдесет пленници — Изкупителите рядко си имаха проблеми с пленниците. Покаятелите бяха заменени с шарена смес от готвачи, писари и други крайно неподходящи лица; същото бе направено и с охраната на конете, които Лаконийците трябваше да използват за бягството си; Кейл нареди да се проведе празненство, като посочи за целта място, колкото се може по-настрани от кошарата, и предостави цялото налично количество сладко шери.

Самото бягство мина абсолютно без никакви произшествия, ако не броим клетите готвачи и съдомиячи, чиято печална съдба едва ли има смисъл да се описва. Хенри Мъглата се срещна с Фаншоу, докато той прескачаше оградата заедно с петстотинте Лаконийци, които бе освободил от въжетата с ножа, даден му от Кейл. По-тихо от ято лебеди, те се промъкнаха към злощастните пазители на конете и след десет минути изведоха откраднатите животни от изкупителския лагер, за да поемат на път към Голанските възвишения през мястото на неотдавнашното си катастрофално поражение.

Тъй като умишлено бе пропуснато да се уточни кой да поеме следващата стража при пленниците и конете, бягството беше открито едва на разсъмване. След като му съобщиха, Кейл се престори на разярен и заплаши виновниците със смърт и изтезания, после нареди Покаятелите незабавно да се подготвят за потеря, водена лично от

него, и се закле на всяка цена да изтрие това петно върху репутацията си. Може и да имаше някои неудобни въпроси, но никой не си позволи да ги зададе и към девет часа сутринта Кейл, Хенри Мъглата и около двеста Покаятели започнаха преследването, натоварени с огромно количество запаси, което при други обстоятелства би изглеждало подозрително.

Ако бяха тук, Гил и Боско със сигурност щяха да попитат защо Кейл взема и Хук, от когото не можеше да има никаква полза при дадените обстоятелства. Точно преди да потеглят, пристигна известие от Боско с поздравления за победата, кратко описание на събитията в Шартр и заръка Кейл да се върне веднага, ако това е възможно. Кейл подаде писмото на Хенри Мъглата.

— Странно. Чудя се какво става.

— Да се надяваме, че никога няма да имаме възможност да разберем.

— Ще отговориш ли?

— По най-добрия начин.

След като нареди на пратеника да изчака до следващия ден, Кейл написа бърз отговор, смесвайки по стар навик лъжата с колкото се може повече истина — че мнозина лаконийски пленници били избягали и той се боял, че те могат да се обединят с оцелелите от битката и да предприемат контраатака. Затова наредил да се изкопаят окопи за отбрана и решил лично да преследва бегълците, за да ги унищожи, или поне да се увери, че са минали границата и не планират нови атаки срещу Шартр. С малко късмет щяха да минат няколко дни, преди Боско да проумее какво става, а дотогава той, Хенри Мъглата и Хук щяха да бъдат много далече. Оставаха два проблема: рискът да преследват двойно по-многобройни противници с основателна причина да се обърнат срещу тях, ако узнаят истината; и какво да каже на Покаятелите, след като осъзнаят че вместо да се върнат в лоното на Изкупителите, отново са станали отцепници?

Кейл бе заръчал на Фаншоу през втората вечер от преследването да запали малък сигнален огън, така че да може да провери позицията му, без да се приближава прекалено през деня — нещо, което би наложило твърде сложни обяснения пред Покаятелите, ако не атакува. Той изпрати Хенри Мъглата напред да огледа огъня и след

завръщането му с изненада узна, че Фаншоу е постъпил според уговорката.

— Не очаквах да се придържа към сделката.

— И да, и не. Огънят не е в техния лагер — там имаше само двама Лаконийци.

— Значи може да е избягал.

— Може, но не е. Пристигнах тъкмо когато сменяха стражата и проследих двамата, които си тръгнаха. Фаншоу и останалите са на около шест километра оттам.

— Кръвожадни дупедавци да си държат на думата. Странна работа.

— Кога ще кажеш на Покаятелите?

— Утре. Ако не ни убият, ще разполагаме с целия ден.

— По-добре теб, отколкото мен.

— Като стана дума, гледай да стоиш по-настрани. Виж как ще потръгне. Ако стане напечено, можеш да избягаш... Вземи далекогледа.

— Много щедро от твоя страна.

— Аз съм си щедър.

И двамата се засмяха, но Хенри Мъглата не каза нито „да“, нито „не“.

На другата сутрин, след като повечето Покаятели бяха закусили с овесена каша, смесена със сушени плодове — предложена от Кейл алтернатива на „мъртвешкия крак“, който някои Покаятели все още предпочитаха — той събра всички заедно. Десет минути по-рано бе изпратил Хенри Мъглата извън лагера, и двамата си кимнаха за сбогом. Точно когато се изкатери върху една скала, за да говори с Покаятелите, Хенри Мъглата отново се появи в лагера и слезе от коня. Кейл му кимна безмълвно и се втренчи в него за няколко секунди. Но сега той си имаше други грижи. Започваше да съжалява, че просто не е избягал с Хенри през нощта. От друга страна, шансовете на двама самотни пътници да минат строго охраняваната граница не изглеждаха много добри. Дали сега бе избрал по-малкото зло?

— Господа Изкупители, вие ме познавате тъй добре, както аз познавам всеки един от вас. При всички обстоятелства — излъга той — съм ви казвал всичко, което може да се каже, направо и без увъртане.

Надигна се всеобщо одобрително мърморене.

— Преди два дни ви излъгах.

Ново мърморене.

„Много добре“, помисли си Хенри Мъглата, който бе седнал най-отзад, а готовият за стрелба арбалет лежеше на тревата зад него.

— Но излъгах само за да спася живота ви. — Той размаха високо лист хартия, подобен на онзи, който бе получил от Боско. — Това писмо е по-отровно от крастава жаба. Писмо от Боско — човек, за когото бих дал живота си, заради чиято дума рискувах вашия живот и загубих толкова много скъпи за нас мъже. Хора, които бяха до вас в битките и в Дома със специално предназначение. Това писмо се опитва да ни въвлече в заговор срещу папата, когото обичаме, в убийство на скъпи за него хора, в оскверняване на Единствената Истинска вяра с кой знае какви отровни лъжи, които Боско се срамува да опише, дори след като си е признал всички други предателства.

Писмото не беше полученото от Боско, а фалшификат, изработен от Кейл с помощта на Хенри Мъглата. Истината за предателството на Боско можеше да е също тъй убийствена за репутацията му пред Покаятелите, но оригиналното писмо разкриваше и участието на Кейл. Покаятелите замлъкнаха, мнозина пребледняха. Кейл изреди имената на убитите в Шартр — без да се отклонява от истината — и гледаше хората си в очите, а Покаятелите стояха като вцепенени и се питаха дали да повярват в немислимото.

— Два дни ви водих дотук, за да можете да направите избор, а не да бъдете приковани към мен, когато заявя, че никога няма да приема този позор. Всеки един от вас трябва да избере: да се върне, или да тръгне с мен. Обещавам, че който няма храброст за бягството, може да се откаже. Лично ще подпиша неговото помилване и освобождаване от служба при мен. Този човек ще получи и десет долара в кесията си, защото, при днешното ужасно разцепление на нашата вяра, аз не бих желал да умра рамо до рамо с човек, чиято съвест не го подтиква да умре с нас. Прочетете това. — Той размаха писмото към тях. — Ако то не превърне кръвта ви в камък, направете своя избор. Аз ви спасих веднъж, и всеки един от вас се е отплатил десетократно. Онзи, който идва с мен, ще ми бъде брат; онзи, който си тръгне, ще остане все пак мой приятел. Ще се отдръпна, за да прочетете спокойно писмото, но не

се бавете — бягството ни е забелязано и кучетата са тръгнали по дирята.

С тези думи той скочи от камъка, връчи писмото на най-близкия Покаятел и отиде да седне до Хенри Мъглата.

— Какво ще правиш — попита Хенри, — ако някои от тях решат да си тръгнат?

— Защо не всички?

— И да минат през озлобените свещеници и кучетата, с едничката надежда да почукат на вратата на кланицата в Шартр?

— Те имат писмото.

— И то е почти вярно.

Двамата гледаха как Покаятелите разговарят и четат, пак разговарят и пак четат.

— Добра реч — каза Хенри Мъглата.

— Благодаря.

— Не е твоя.

— Прочетох я в една книга от библиотеката на Боско.

— Помниш ли как се казваше?

— Авторът ли? Не. Спомням си заглавието. — Той помълча. — На върха на езика ми е.

— И там ще си остане...

— „Смърт на французите“ — прекъсна го тържествуващо Кейл. — Това беше заглавието.

В крайна сметка се оказа, че Хенри Мъглата греши. Двайсетина от Покаятелите, въпреки явната враждебност на всички останали, решиха да се върнат. Кейл предотврати назряващия сблъсък, който можеше да има грозни последствия, и изпита известно удоволствие, като спазва обещанието си за помилване и пари. Много държеше на добрата си репутация сред Покаятелите. Освен това проявената честност по този въпрос щеше да гарантира, че всеки, който идва с него, прави това по желание. И наистина, след като видяха почтената му постъпка, още трима Покаятели избраха да напуснат. За пет минути те си събраха багажа и напуснаха лагера. Още пет минути по-късно Кейл, заедно с над сто и шейсет мъже, пое в обратната посока, след като се погрижи Хенри Мъглата уж случайно да спомене пред водачите на напусналите накъде точно отиват.

— Изумен съм — каза Хук, докато яздеше между Хенри и Кейл, — че дори Покаятел може да се подведе по тъй очевидна измама.

— Затваряй си устата — каза Хенри Мъглата.

— Ами аз? — попита Хук.

— Какво искаш? — отвърна Хенри.

— Задръжете си десетте долара, но искам паспорт и помилване, както предложихте на останалите.

— Ти? — изненада се Кейл. Та ти си ми целият в джоба. Никъде няма да ходиш.

— Ако съм чак толкова некадърен, няма ли да ти олекне, като ми видиш гърба?

— Сигурен съм — каза Кейл с блага и затова още по-заплашителна усмивка. — Постарай се да виждаш света като мен.

— Какво искаш да кажеш?

— Искам да кажа, че ако пак използвам някое от твоите изобретения... ти ще стоиш на две крачки пред мен, когато всичко се издъни.

След още два дни път в посоката, която Хенри Мъглата бе споменал пред напусналите Покаятели, Кейл усети, че хората му започват да се питат защо преследват Лаконийците, без да ги нападат.

— Прекратявам преследването. След като групата ни намалее над двайсет души, противникът има числено превъзходство три към едно. Антагонистката граница е наблизко и навсякъде могат да ни дебнат лаконийски подкрепления. Тръгваме към Испански Лийдс.

— Те са съюзници на Антагонистите — обади се един Покаятел.

— Само ако им е изгодно. Швейцарците са неутрални по природа — дори когато предлагат помощ, тя никога не идва. Но все пак трябва да свалите расата си, преди да преминем — това е трудно при всяко положение, а ако сте облечени така, става невъзможно.

— Прекалено много искате, капитане — да се отречем от вярата си.

— Да си държиш устата затворена не е отричане на каквото и да било — просто здрав разум.

— Мислех, че сме братя, капитане.

— Така е. Просто аз съм по-големият. Вземи си парите и пропуска и изчезвай. Обещанието ми още е в сила.

— Искам да остана, капитане.

— Не.

— Искам да остана. Понякога прекалявам с приказките.

— А аз не. Тръгвай.

Кейл видя, че останалите Покаятели са шокирани от наглостта срещу командира и доволни от неговата категорична демонстрация на власт. Те не бяха свикнали с първото, а второто ги успокояваше.

Осъзнавайки, че всички Покаятели са настроени против него, човекът побърза да си тръгне.

— Да го последвам ли? — попита Хенри Мъглата.

— Да го последваш? — престори се на наивен Кейл.

— Знаеш какво имам предвид.

Кейл поклати глава.

— Много кръвожаден си станал на стари години.

— Той е просто един Изкупител — дължим му верността на свинаря към прасето, нали?

Кейл се усмихна.

— Разговарял си Хук. Не стига, че е безполезен, ами и оказва лошо влияние. Колкото до онзи — остави го на мира. Той е твърде далеч от Шартр, за да ни навреди — ако изобщо стигне дотам. В което се съмнявам. Искам да вземеш петима мъже и да привлечеш вниманието на Фаншоу. — Той начерта в праха няколко линии. — После се върни, а ние ще те чакаме тук.

23.

Може би сте чували да наричат дявола „Стария Мерк“, по името на Никълъс Мерк, най-скандалният от онези позорни дипломати-наемници, Талейраните. Въпреки всички безсрамно цинични съвети, които раздава, трябва да му признаем едно: той не ни казва какви трябва да бъдат хората, а какви са в действителност.

„Всеки владетел, решил да отиде на приключение в чужбина, следва винаги да поема пътя на завладяването заради грабежа, а не завладяването на територии. Много е приятно един велик човек да погледне картите върху стената и да си мисли колко часа грее слънцето над неговите територии, но проблемът с покорените народи е, че ако не ограбиш, каквото имат, и не се изтеглиш веднага, трябва да управляваш страната им вместо тях, да ремонтираш водопроводите им, за да не умрат от жажда, да запълваш дупките по пътищата, да пълниш хамбарите, за да не умрат от глад. Трябва да уреждаш техните разпавии, които обикновено ще са безкрайни и смъртоносни, и да плащаш на свои или техни войници, когато търпеливо договорените споразумения се провалят, както винаги става.

Представете си завоюваните земи като наследена голяма къща — приятна гледка в началото, когато се радвате на късмета си, но в действителност не носи нищо освен неприятности и загуба на време, търпение, кръв и пари. Затова грабете!“

Точно една от тези безкрайни разпавии, които предсказва Мерк, доведе петстотин озлобени Изкупители в подножието на Квантокс, за да се справят с нарасналия брой нападения на планински бандити срещу местните муселменски общности. Беше студено, влажно и нямаше почти нищо за ядене, защото Муселмените бяха ограбени до шушка. Изкупителите не можеха да разберат защо трябва да търпят такива рискове и лишения, за да помагат на хора, които дори не са еретици. Те се кланяха на лъжливи богове — дори не почитаха погрешно истинския Бог като Антагонистите. Новият изкупителски губернатор на Мемфис нямаше навика да обяснява действията си на

своите хора; не го направи и сега, но причините бяха твърде прости: Мемфис трябваше да яде, а Муселмените осигуряваха значителна част от храната на града. Действията на онези планински разбойници създаваха сериозни неприятности и демонстрираха, че правилата на Изкупителите могат да бъдат драстично нарушавани. Военната експедиция нямаше за цел да възстанови реда, а да покаже на всички какво ще последва, ако изкупителската власт бъде оспорена по какъвто и да било начин. Изкупителите идваха като екзекутори, а не като полицаи.

Макар че идеята да не вършиш нищо бе много приятна за Клефтите, те изпитваха дълбока антипатия към принудата да не вършат нищо, и то на строго определено място. Затова задълженията по охраната се възприемаха с особена неприязън и макар че обичаят повеляваше всеки на възраст под четирийсет години да взема участие в нея, ставаше, както е казала графиня Мери Пемброук: „някои обичаи е по-достойно да се нарушават, отколкото да се спазват“. По-заможните плащаха на други да заемат местата им, а тези хора обикновено се оказваха твърде мързеливи, безполезни и глупави, за да си изкарват прехраната по друг начин. Сега, след като дръзките и интелигентните печелеха толкова много от нарасналия брой набези на муселменска територия, имаше и повече пари, за да подкупят най-некадърните си съплеменници да стоят в лютия зимен студ на някой хълм, където не се случва нищо, и няма изгледи да се случи.

Имаше строги правила за използването на огън от часовете — само през нощта, малък, закътан между скалите и с най-сухи дърва. В студа и дъжда не беше лесно да се спазват тези разумни, но неприятни правила. Освен това изглеждаше крайно невероятно Муселмените да нападнат през зимната нощ. Да се луташ по урвите в тъмното под дъжда или снега, а понякога и двете, е чисто самоубийство. Когато човек лежи на студено и влажно, наляга го изкушението да поеме мъничък, вероятно дори никакъв риск, да позасили огъня и да използва малко по-мокри дърва, защото в такова време е адски трудно да се поддържа сухо каквото и да било. Виждате как нещата малко по малко излизат извън контрол. И тъй, дойдоха последствията от пристигането на Клайст: неговият талант даде на Клефтите възможност за повече нападения, следователно за повече богатство, а оттам и за повече подкупи; докато необходимостта от бдителност нарастваше

непрестанно, на практика часовете ставаха все по-небрежни. И ако не беше непреднамереният героизъм на Кейл при спасяването на Рива и всички произтекли от това бедствия, то пазачите, преценяващи баланса на риска между това да хванат пневмония или Муселмените да им прережат гърлата посред нощ, щяха да вземат напълно разумни решения. Но те не очакваха идването на Изкупителите. Защо да го очакват? И все пак Изкупителите вече пълзяха по заледените възвишения и убиваха Клефтите в светлината на техните подсилени огньовете.

Но дори злите и коварните не винаги имат неизчерпаем късмет, и след смъртта на третата група стражи нападателите бяха забелязани от един пазач, който не можеше да заспи от студ, въпреки засиления огън. Той умря в схватката, но в последвалата суматоха един Клефт избяга и се втурна към селото, предупреждавайки пътъом останалите постове. Вече достатъчно предпазливи, за да оцелеят, почнаха да пристигат пратеници с по-подробна информация.

Не след дълго Клайст осъзна с кого си имат работа.

— Може би са Матераци — каза Сувери. — Преди около двацет години те дойдоха и изгориха пет-шест села.

— Вече няма Матераци.

— Официално — може би. Но сигурно са останали мнозина обучени мъже, които гледат някак да си изкарат прехраната.

— Вече няма Матераци. Нито наемници, нито каквито и да било — каза Клайст.

Той обясни и за известно време настъпи тишина.

— Когато дойдоха Матераците, ние просто си събрахме багажа и се скрихме в планината. И сега ще е същото. Ще ги изчакаме; те ще опожарят селата, което е тъжно, но не могат да останат тук завинаги.

Надигнаха се протести: нарасналото богатство бе позволило не само най-заможните да си изградят нови къщи, достойни за подобреното им материално положение. Много от сградите бяха недовършени и идеята да ги изоставят предизвика силно възмущение. Разгоря се ожесточен спор.

— За Бога! — не издържа най-сетне Клайст. — Те не са дошли тук, за да сплашат някого — не вас, във всеки случай, защото от вас няма да остане нито един жив, та да запомни урока им. Те няма да опожарят няколко къщи, за да ви научат да не сте толкова алчни. Ще ви

изтрият от лицето на земята. Ще убият старците, младежите, момичетата, децата. Няма да отминат нищо живо. И ще извършат всичко това пред вас, тъй че да е последното, което ще видите, преди те да ви умъртвят с триони, железни гребла, секири или въжета. След това ще ви изгорят в тухларната. После ще изсипят пепелта в реките и потоците, за да потекат черни и от вас да остане само спомен за пепел, а името ви да стане нарицателно за разруха.

Както можеше да се очаква, настана ужасна тишина, прекъсната от Дик Тарлтън, за когото се знаеше, че не приема на сериозно каквото и да било.

— Лоша работа — каза той.

— Изчакай тук още два дни, глупако, и няма да ти е до смях.

— Да се бием ли предлагаш?

— Ще загубите.

— Тогава какво?

— Избягайте.

— И къде ще отидем?

— Къде е най-близката граница?

— Горна Силезия.

— Значи ще тръгнете към Горна Силезия.

— Стотици деца и старци в планините през зимата. Това е фантазия.

— Е, гледайте да намерите начин, защото ако останете, след седмица ще има само един вид Клефти — мъртви.

И наистина това, което казваше Клайст, беше немислимо и пълно с ужасни възможности. Спориха часове наред, като Клайст даваше пример след пример за жестокостта на Изкупителите.

— Ти преувеличаваш, за да стане твоето.

Изтощен, изплашен и разярен, Клайст загуби самообладание, повали с един удар най-големия скептик и трябваше да бъде отмъкнат настрана, но не и преди да успее да го ритне толкова силно, че му строши две ребра. Този изблик сякаш убеди потресените зрители, че дори и да греши, Клайст е напълно искрен. Когато се успокои, той видя, че настроението се е променило.

Идваше време за хвалби. Проблемът с Клефтите обаче беше, че те не само толерираха преувеличенията на минали подвизи, но дори им се възхищаваха. Да се прославиш с нещо, което не си извършил, се

смяташе за голямо постижение, по-славно дори от истинския подвиг. Нямаше място за неувереност или скромност.

— Вие ме познавате — започна Клайст. — Новите къщи, заради които сте готови да умрете, се строят благодарение на мен. Моето умение ви направи богати — само то и нищо друго. Нито един от вас не може да ме победи в честен двубой... или нечестен. Ако не реша да ви убия от километър разстояние, мога да го направя лице в лице — не че ще остане кой знае какво от него, след като ви отхапя носа и ви извадя едното око. — Тия словесни излияния биха му доставили удоволствие, ако животът на съпругата и нероденото му дете не бяха изложени на такъв риск.

— А откъде мислите, че са дошли тези способности? Изпод някой камък ли? Имам ги от мъжете, които са едва на един ден път оттук. И не забравяйте, че аз съм просто един новобранец, слабак в убийствата и жестокостите, в сравнение с идващите насам Изкупители — те имат не повече жалост от воденичен камък, желязото е слама за тях, стрелите са плява. Жените и децата трябва да тръгнат веднага, а по-голямата част от мъжете ще дойдат с мен. Ще се опитаме да ги отклоним от похода, доколкото можем. Това е последната ми дума. Ако не сте съгласни, вземам жена си и тръгвам.

— Жена ти е на път да роди, Клайст.

— Значи разбирате, че не говоря празни приказки. Тя ще има повече шанс, ако роди в някоя канавка край пътя, отколкото ако остане тук.

Това не беше достатъчно убедително за Клефтите, но те повикаха Дейзи да потвърди казаното от Клайст — макар и млада, тя се ползваше с известно уважение. Самохвалството е едно — то заслужава всяческо възхищение, но да поведеш жена в деветия месец из пущинака през зимата е отчаяна и ужасно убедителна постъпка.

Дейзи се дотътри в дома за събрания — огромна, натежала, с мъчителни болки в гърба и задника. Не беше в настроение за празни приказки и им изложи положението направо.

— Мислех си, че се възхищаваме от онези, които знаят кога и как да се страхуват. Ние винаги сме имали мозък и се смятаме за по-добри от всички останали, защото охотно признаваме полезността на един умен страхливец. Знам, че подозирате съпруга ми в храброст, но трябва да му вярвате още повече, щом е готов да ме отведе още сега,

вместо да се изправи пред Изкупителите. Проявете здрав разум — изберете живота вместо смъртта.

С тези думи тя излезе и се прибра у дома да си легне и да трепери от ужас.

Последва още един час препирни и, разбира се, някои отказаха да поемат такъв риск — а той наистина беше ужасен — само заради думите на едно момче, макар и много полезно. Но би било справедливо да се каже за Клефтите, че щом веднъж вземеха решение да избягат, те не вършеха работата наполовина — а в бягането бяха големи майстори. Колкото и да бързаше да напусне, Клайст осъзна, че не могат да тръгнат преди следващия ден, когато Изкупителите щяха да бъдат само на дванайсет часа път от селото. Трябваше да действат час по-скоро, ако искаха бежанците да имат някакъв шанс да прекосят планините и да се доберат до границата.

— Ще взема със себе си Меган Макси за акушерка — каза Дейзи, опитвайки да изглежда по-спокойна, отколкото се чувстваше.

— Дали ще може да помогне при такива обстоятелства?

— Предполагам, че скоро ще разберем.

Той се усмихна.

— Изведнъж си станала много смела.

— Тия думи си ги вземи обратно. Никога не съм се чувствала по-страхлива от сега. Искам и ти да бъдеш страхлив.

— Вярвай ми, такъв съм.

— Не ти вярвам. Ти ме обичаш, а от това мъжете оглупяват.

— Искаш ли да те обичам по-малко?

— Искам да ме обичаш достатъчно, за да останеш жив.

— За да останеш жив, трябва да поемаш рискове. Бедата с Клефтите е, че те нямат нищо против да убиват, но не искат да умрат при това.

— Още една причина да не се жертваш заради тях.

— Готов съм да умра за Клефтите точно толкова, колкото те за мен. Не го правя заради всички, а заради теб и това малко създание.

— Добре. Не го забравяй.

— Няма. Ти си много странно момиче, нали?

— Какво знаеш *ти* за момичетата?

Тази нощ и двамата не можаха да спят, а когато на другата сутрин отидоха до първия сборен пункт, настана ужасно мълчание.

Клайст се чувстваше едновременно като изоставено дете и като баща, бягащ от децата си. Той бе изтърпял през живота си много страдания, но нито едно от тях не беше тъй дълбоко и остро. Когато пристигнаха обаче, тия непоносими чувства отстъпиха място на чиста ярост. Очевидно Клефтите бяха решили, че щом ще загубят всичко оставено, не бива да изоставят нищо. Клайст не би повярвал, че толкова малко хора могат да притежават толкова много и да успеят да го натоварят върху едва ли не всички коне, мулета и магарета в целия свят. Само това му трябваше, за да изпадне в див гняв и да почне да сече въжета и ремъци, крещейки на жените и заплашвайки мъжете, тъй че след по-малко от час се натрупа цяла планина от крадени тенджери, тигани, грозни дрънкулки, коприна, кутии, килими и топове плат, плод на петдесет години грабежи. Той викна петимата командири на стоте мъже, определени да охраняват кервана, и се закле, че ще ги изкорми лично, ако не разтоварят по същия начин всеки друг срещнат керван в планините. Това допълнително забави потеглянето и дори не му остана време да се сбогува с Дейзи. Той я целуна, помогна ѝ да се изкатери с усилие на малкото, но яко планинско конче и стисна ръката ѝ, като че нямаше сили да я пусне.

— Да се пазиш — каза най-сетне той.

Но Дейзи не можеше да говори, и когато той отдръпна ръка, тя се опита да я хване пак. Чак тогава гласът ѝ се изтръгна от гърлото със страшно ридание.

— Вече никога няма да те докосна отново.

— Ще ме докоснеш. Знам как да остана жив. Повярвай ми.

После тя потегли, като се озърташе към него през цялото време, макар че вратът и гърбът я боляха жестоко. Не откъсна очи от него нито веднъж, докато не изчезна от поглед.

Бащата на Дейзи се приближи до Клайст.

— Да се надяваме, че си прав.

Беше почти готов да добави, че се надява Клайст да греши.

Изкупител Родри Галган вървеше десети в челото на двете колони от над петстотин Изкупители, които се тътреха нагоре по прохода Симънс Ят. Изкачването бе стръмно, а той носеше товар почти

колкото половината му тегло. За да прогони мислите за умората, Родри се молеше на свети Антоний.

— Скъпи светецо — шепнесе тихичко той, — за теб рибите изплуваха от водата, за да те чуят как проповядваш; пред теб коленичи мулето, когато пренесе край него мощехранителницата с късче от истинското бесило; ти възстанови крака на младежа, който го отрязва от угризения, че е ритнал майка си. Имай милост към един беден грешник; прости ми дързостта, похотта, алчността, гордостта, лакомията, гнева, завистта и леността, прости ми за всички грехове.

Прекъсвайки за момент молитвата, той вдигна очи и зърна малък черен предмет в небето на около шейсет метра от него. Първите тръпки на страх едва бяха плъзнали по врата му, когато предметът връхлетя по-бързо от падащ камък и го удари право в гърдите. Наоколо паднаха още десетина, но ужасната болка и паренето в ушите го разсеяха за няколко секунди живот, които му оставаха.

Докато Изкупителите проумеят какво се е случило, петдесетината Клефти, водени от Клайст, вече бягаха нагоре по прохода с надеждата да изчезнат, преди Изкупителите да се опомнят и да ги подгонят. Можеха да ги изненадат само веднъж, и Клайст изчака малко по-дълго от Клефтите, за да види какви са пораженията. Може би десетина, помисли си той, но това далеч не беше достатъчно. Лошото беше, че широкият проход предлагаше много места за засада, но и много прикрития сред грамадните камъни, паднали от отвесните склонове.

Както очакваше Клайст, Изкупителите захвърлиха по-голямата част от товара си, оставиха петдесет души да го охраняват и продължиха напред, но вече на групи по десет, които притичваха от скала до скала и взаимно се прикриваха. Първата атака ги бе забавила, но не достатъчно.

— Трябва да поемате повече рискове — каза той на Клефтите, — иначе те ще догонят колоната.

Ако отговорът им го изненада, това се дължеше на факта, че така и не бе схванал докрай техния начин на мислене. Колкото и да мразеше идеите за мъченичество и саможертва, Клайст бе възпитан да ги приема като самата същина на достойното човешко поведение, и те все пак бяха оставили отпечатък върху представите му за войната. Клефтите не биха се жертвали заради *идеята* за свобода или чест

(понятие, което смятаха не толкова за нелепо, колкото за неразбираемо — каква полза от свобода и чест, ако си мъртъв?). От друга страна, макар и все тъй предпазливи, те бяха готови да рискуват заради своите семейства. В древния език на Клефтите думата „герой“ беше синоним на глупак — но те все пак възприемаха идеята за колеблива смелост, която се проявява само в най-краен случай. В края на краищата, всеки тегли чертата под равносметката за значението на собствения си живот — а след като се убедиха, че Клайст не ги прави на глупаци — Клефтите страшно мразеха някой да ги будалка — те започнаха да се вслушват в думите му.

Промяната в тях силно го впечатли, но не виждаше каква ще е ползата от това. Те вече бяха решителни, но нямаха кой знае какви бойни умения в сравнение с Изкупителите, които ги притежаваха в изобилие. Така че Клефтите замеряха с камъни Изкупителите от високите канари над прохода, забавяха ги с оскъдните си умения в стрелбата с лък и понякога им се налагаше да влизат в открит бой, отстъпвайки постепенно назад. Винаги губеха, и то зле. Толкова зле, че Клайст се видя принуден да им нареди да не бъдат толкова дръзки — думи, каквито едва ли някой Клефт бе чул дотогава.

Но дори и в обществата, където честта, мъченичеството и подвигът са издигнати на пиедестал, се намират предатели. За Изкупителите това беше легендарният отстъпник Харууд; Матераците си имаха Оливър Плънкет. Дори Лаконийците, за които послушанието бе станало едва ли не част от телата им, имаха Бърдег-Харис. За Клефтите в тия времена на смъртна опасност такава фигура се оказва бургмистър Сило. От всички Клефти този човек имаше най-много за губене, тъй като бе най-богатият сред тях. Той беше тарикат и мошеник, лихвар, хитър мазник и ласкател, майстор на баламосването, кожодер и цар на далаверите. Можеше да продаде пясък в пустинята и лед по планинските върхове. Накратко, бургмистър Сило — древна титла, на която, разбира се, нямаше никакво право — вярваше, че може да надхитри всекиго. И в негова защита трябва да кажем, че досега той *наистина* бе надхитрявал всекиго, тъй че не виждаше защо да не смята Клайст за дете и паникьор, който не знае как да омае противника и да постигне споразумение, изгодно за всички — особено за бургмистър Сило. Той не вярваше в Клайст, но имаше достатъчно основания да вярва в себе си. И затова искрено вярваше — доколкото изобщо може

да се говори за искреност у Сило, — че каквото е добро за него, в дългосрочен план ще бъде добро и за Клефтите. Честно казано, трябваша му доста часове, за да усмири съвестта си — но след тежка и страховита душевна борба той постъпи така, както смяташе, че ще е най-добре като цяло. Обърна се към Изкупителите почти лично — сериозен риск — като прати най-доверения си брат да им извика в тъмното, че иска да разговарят. Капитанът на Изкупителите, обучен от един от Покаятелите на Кейл, беше подозрителен, но не искаше да пропусне шанса и обеща на брата пълна безопасност (казват, че нарушените обещания към поклонниците на фалшиви богове карат Обесения Изкупител да се усмихва от удоволствие. Не че Клефтите наистина имаха Бог, както го разбираха Изкупителите.) Сключено бе измамно споразумение, с което капитанът гарантираше живота на Сило и неговото семейство, имота и положението му, и обещавахе да се ограничи с екзекуцията на десетина клефтски водачи. В общи линии, Сило смяташе, че са настанали лоши времена, но той е успял да избере верния път, да отстрани враговете и съперниците си и да запази живота на Клефтите въпреки собствената им глупост, тъй че повечето от тях да дочакат утрешния ден.

След като Клефтите започнаха нападенията, Сило се ангажира лично — не би се доверил на никой друг — да преведе половината Изкупители по опасен, но бърз маршрут през планините към другия край на прохода, където да пресрещнат жените и децата и да прекъснат тяхното пътешествие, което Сило с основание смяташе за безумно опасно.

Само преди една година това не би могло да се случи. Изкупителският капитан, някой си Сантос Хол, за нищо на света нямаше да раздели силите си, ако не го бяха научили Покаятелите на Кейл. Преди Кейл запазването на войската в цялост беше желязно и най-често мъдро правило. Но макар че Изкупителите трудно усвояваха гъвкавостта, опитът на Хол от степите го беше научил на много неща за партизанската война — а Клефтите очевидно далеч не бяха толкова страшни като Народа, особено благодарение на слабото им разузнаване и предателството на техните лидери. Тъй като мисията му бе преди всичко наказателна, беше недопустимо да позволи на повечето си жертви да избягат. Сило можеше да отведе хората му в капан, или по собствена инициатива да ги отклони в грешна посока, но Сантос Хол

прецени, че Сило е напълно искрен в двуличието си, а нападенията на Клефтите явно се опитват да ги забавят по някаква важна причина. Евакуирането на жените, дори и при толкова рискови обстоятелства, бе точно каквото трябваше да направят, като се има предвид какво ги чакаше.

И тъй, докато Сантос Хол продължаваше напред през прохода Ят и стръмното Лайдънско дефиле, половината от хората му бавно се прехвърлиха през връх Саймън към кервана на Клефтите, който се стремеше да излезе в равнината отвъд планините, откъдето оставаха пет дни път до границата. Сега Хол поемаше по-малко рискове в боевете из Лайдънското дефиле и си позволи да забави ход — както за да опази хората си, така и за да създаде впечатлението, че тактиката на Клефтите има успех. Сантос Хол вече бе чул за Клайст от Сило, и въпреки че не знаеше името и връзката му с Томас Кейл — чийто горещ поклонник беше сега — това обясняваше смъртоносната точност на някои изстрели откъм Клефтите. Ако този Клайст беше бивш изкупителски послушник, нямаше капка съмнение какво го чака, ако бъде заловен, в което Сантос Хол не се съмняваше. След като половината му хора прехвърлеха планините, те щяха да се справят с кервана, а после да се върнат и да нападнат Клефтите в гръб.

Виждайки колко предпазливи са Изкупителите, Клефтите се въодушевиха; с всеки изминал час керванът се отдалечаваше от бедата, макар и бавно. Мислеха си, че са нанесли толкова много поражения на могъщите Изкупители, че са ги принудили да напредват едва ли не пълзешком. Може би не е съвсем непростимо, че някои започнаха да се питат дали Клайст е бил прав в оценката на възможностите им и ако да, то дали правилно е преценил опасностите, които им струваха толкова скъпо. Други държаха на идеята, че Изкупителите са непобедими чудовища — така (и кой ли не би ги разбрал) те се опияняваха още повече от собствената си смелост. А тя не бе малка. Клефтите даваха незапомнен брой жертви. В края на краищата, те бяха малко и никой не се отклоняваше от боя. Но сега, след като вече нанасяха по-малко поражения, самите те също търпяха по-малко загуби.

Имайки предвид, че Клайст се боеше от най-лошото, може би ще го упрекнете, че не се усъмни в липсата на агресия от страна на бившите му господари. Всъщност той се съмняваше. Но надеждата е

голяма пречка за правилната преценка. Клайст не знаеше нищо за бургмистър Сило и почти не бе разговарял с него. Никой не му бе споменал за пътеката през връх Саймън — такива пътеки имаше много, и бяха непроходими без водач. Освен това той стреляше с убийствена точност — нямаше задръжки да убива, щом ставаше дума за свещеници. При всяко движение пускаше стрела и за своя мрачна наслада (и шумна радост на Клефтите) най-често улучваше целта. Изкупител Сантос Хол бе принуден да седи зад скалите и да измисля все по-чудовищни наказания за онзи дребен боклук, който нанасяше такива поражения на хората му. А и Клайст никога не бе вземал участие в битка, освен онази при Силбъри Хил, опитът от която не можеше да му помогне тук. Затова се чувстваше озадачен от сравнителната лекота на успеха си, но след като нямаше солидни основания за съмнение, приемаше фактите такива, каквито са. И тъй, докато Клефтите и Изкупителите воюваха в клисурата и даваха незначителни жертви, двеста и петдесет мъже пълзяха по замръзналия връх Саймън, устремени след деветстотинте жени и деца, които вече бяха стигнали до Черничевите ридове и напредваха по-бързо, отколкото се надяваха.

Привечер на втория ден от бавното изтегляне на Клефтите по клисурата Клайст осъзна, че е голяма грешка да убива Изкупителите. Много по-разумно бе да ги наранява. Независимо от тяхната вяра в стойността на страданието за другите, те понасяха собствената си болка далеч не тъй търпеливо, и това се отнасяше за всичко: те бяха безумно докачливи за критики от всякакъв вид и разглеждаха най-малката съпротива срещу тяхната свобода на действие, независимо колко брутално, като доказателство за възмутително преследване. В разгара на битката те биха пожертвали без колебание и себе си, и другарите си, но след нея се отнасяха към своите ранени по начин, който би бил трогателен, ако не беше жестокостта им към ранените врагове. Изкупителите бяха ненадминати в лечението на рани и проявяваха изключителен интерес (за разлика от всички други области на науката) към новите методи на лечение. От този момент нататък Клайст се целеше по възможност в ръцете, краката или стомаха, знаейки, че в тази бавна партизанска война те няма как да не спрат, за да се погрижат за ранените. Резултатът бе задоволяващо засилване на

плача и скърцането със зъби откъм някогашните му мъчители и допълнително забавяне на движението им.

Но сега другите Изкупители бяха прехвърлили връх Саймън и бързо слизаха към Черничевите ридове. Когато настигнаха кервана, до спасението все още оставаха цели два дни път.

Какво да кажем за станалото след това? Великият Нийчи приема за вярно, че дори най-смелите трябва да си запазят правото да затворят очи.

По залез-слънце, около пет часа след като настигнаха кервана, Изкупителите потеглиха обратно към планината, за да атакуват Клефтите, вече напълно лишени от жени, деца и родители. Зад себе си оставиха десет бесилки, и купчина пепел около всяка от тях.

24.

Вече два дни Хенри Мъглата обикаляше напред-назад по швейцарската граница, търсейки мястото, където ИдрисПюк бе обещал да се опита да им осигури безопасно преминаване — ако оцелее, разбира се. Но той бе предупредил Хенри да бъде внимателен, а планът не включваше довеждането на над сто и шейсет Покаятели, чието присъствие вероятно би стреснало дори най-щедро подкупената охрана. Така и стана. Когато разпозна уговорения пункт Рудлов и извика паролата „ИдрисПюк“, след двайсетина секунди получи вместо отговор залп от стрели.

Хенри се върна да съобщи лошата новина на Кейл. Той седеше уединен до малък огън, както винаги, когато Хенри Мъглата го нямаше. Неговото отвращение към Покаятелите и отказът да има нещо общо с тях, освен при крайна необходимост, се тълкуваше като знак за величествено усамотение — знак на святост, а не на враждебност. Четеше писмото, което Боско му даде преди втората битка на Голанските възвишения и което той прибра в един от многото си джобове, а после го забрави, защото си имаше куп други грижи.

— Какво е това? — попита Хенри Мъглата, когато Кейл вдигна очи и бързо прибра писмото.

— Нищо.

— Като е нищо, защо толкова бързаш да го скриеш?

— Искан да кажа, че не е твоя работа, по дяволите.

Както може да се очаква, последвалият разговор за резултатите от експедицията на Хенри Мъглата не беше твърде приятен. Когато свършиха, Хенри отиде да си запали отделен огън.

Потеглиха на разсъмване и почти два дни проучваха границата, търсейки слабо място, където биха могли да се промъкнат незабелязано. Но от строежите на изкопи, огради и други препятствия ставаше ясно, че швейцарците са изнервени и се подготвят за нещо неприятно.

В крайна сметка решиха да открият най-близкия и най-слабо охраняван пункт в околностите на Испански Лийдс и да нахлуят през него. Разтревожените швейцарци може и да очакваха нещо — но не го очакваха *сега*, тази вечер. Във всеки случай, пазачите на пункта Вандерлай бяха неопитни, и внезапната поява на сто и шейсет войници от мрака в три часа сутринта ги завари напълно неподготвени. Те се предадоха незабавно и бяха вързани в караулното помещение. Всички с изключение на един, който се укри в близката гора, а когато Покаятелите си тръгнаха, предизвикателно пусна една стрела и улучи Хенри Мъглата в лицето, докато се оглеждаше назад да провери дали всички са минали благополучно.

Изкупител Гил стоеше мълчаливо във Вамианската стая и гледаше как Боско гледа през прозореца към Параклиса на сълзите, където бяха заключени оцелелите висши сановници. Беше им казано, че няма да излязат оттам, докато не вземат единодушно и мъдро решение, отговарящо на очевидната Божия воля. Това мъдро решение, отговарящо на очевидната Божия воля, бе избирането на Боско за висш църковен ръководител на мястото на папа Бенто, който почина от удар, след като по време на кратък пристъп на прояснение му съобщи за голямата победа при Голанските възвишения. Съобщи му също, че Гант и Парси са имали планове да го убият, но вече са мъртви заедно с мнозина коварни агенти на Антагонистите. Сместа от въодушевление и ужас се оказа непосилна за крехкото здраве на стареца.

И така, за Боско последната голяма пречка по пътя към целта му да стане върховен Божи представител на земята се разсейваше като ранните утринни мъгли във Валомброза. Той сякаш стоеше навръх непристъпна планина, преодолял всички препятствия на скали, ледове и пропасти, само за да погледне надолу и чак сега да осъзнае потресаващия ужас на начинанието. Но не животът му бе подложен на риск от страховито падение и смазани кости, а безсмъртната му душа. Гледайки Параклиса на сълзите, той се разтрепери — макар че дори зоркият Гил не забеляза нищо, освен обичайното замислено спокойствие. Но душата на Боско трептеше като грамадната бронзова камбана на църквата „Свети Джерард“, която биеше само когато избираха папа на Вселенската Църква на Обесения Изкупител.

Казваха, че ако я докоснеш с камертон дори седмица след като е била ударена, камертонът ще звънне от все още продължаващото трептене. Но за Боско трепетът от ужаса, който бе причинил, щеше да продължи до сетния му ден. В края на краищата, все още му предстоеше да осъществи най-ужасния идеал — да пречисти чрез смъртта целия свят. Той едва не губеше свят от чудовищността на това, което бе сторил и тепърва щеше да стори. Странната атмосфера в стаята притесняваше Гил, макар да не осъзнаваше причината ѝ. Накрая той не издържа.

— Ритуалът Аргентум Панго бе извършен с покойния папа и го отнесоха в моргата за подготовка на погребението.

Аргентум Панго беше проверка, чийто произход чезнеше в най-древните традиции на Изкупителите; тя представляваше три удара със сребърно чукче по челото на Папата, за да бъде напълно сигурно, че е мъртъв. Изкупителят, който нанесе първия от трите удара, провеждаше ритуала за пръв път, тъй като бе минало много дълго време от смъртта на предишния папа, и удари челото на трупа тъй енергично, че костта хлътна. Раздразненият Гил му изтъкна, че целта на удара е евентуално да събуди покойника, а не да го доубие, и довърши работата с две леки почуквания.

Освен това, тъй като погрешно смяташе Боско за необичайно спокоен, той потвърди по-важната информация, че Кейл наистина е използвал преследването на Лаконийците като начин за бягство и вероятно вече се намира в Испански Лийдс заедно със своите Покаятели.

Отношенията им определено бяха охладнели след предложението на Гил да му бъде позволено да ускори смъртта на покойния папа. Той все още се чувстваше дълбоко засегнат от отказа, макар че ситуацията се уреди тъй удобно, без необходимостта да предприеме толкова опасен ход. *Просто късмет*, мислеше си Гил. *Аз бях прав*. Боско по никакъв начин не се опита да изтъкне мъдростта си в това решение, защото той също така чувстваше, че е имал късмет. Но подобни обиди в самата си същност не се нуждаят от основания. Боско гледаше комина на Параклиса на сълзите, откъдето би трябвало да се надигне дим в знак, че новият папа е избран. Дим нямаше.

— Ако се бавят още — каза той, — наистина ще им дам повод за сълзи.

Но и двамата си мислеха не за папския избор, в който не можеше да има съмнение, а за Томас Кейл. Само преди няколко дни Гил би предложил да гонят коварния малък боклук до края на света и охотно би избърсал потта от челото си с все още туптящото сърце на безбожния неблагодарник.

Очевидно, сега старият му учител бе станал твърде горделив, за да се вслуша в неговите съвети. И все пак той не устоя на удоволствието да изсипе сол в раните на Боско.

— Какво искате да направим за Кейл?

Без да поглежда Гил, Боско отговори тихо.

— Нищо. Остави небесата да се погрижат. Нашият небесен Отец го е уловил с тъй дълга и невидима въдица, че може да скита до края на света, но пак ще се върне при първото дръпване.

Така си мислите, искаше да каже Изкупител Гил. Според него вече нямаше да видят Кейл в този живот, та ако ще да доживеят възрастта на Матусал. Освен ако беше писано една такава среща да донесе ново бедствие.

Някой заблъска по вратата, сякаш отчаяно бягаше да спаси душата си от рояк гладни дяволи.

— Изкупител Боско! Изкупител Боско! Отворете! Отворете вратата!

Боско не се стряскаше лесно, но дори и през дебелото дърво усети съвсем ясно объркването и страха на човека от другата страна. Той кимна на Гил, който, също тъй разтревожен от ужаса в гласа, отвори вратата с една ръка и посегна с другата към дръжката на ножа си. Бързо го извади и отстъпи назад.

Отначало Гил едва разпозна човека, тъй изкривено бе лицето му от почуда и страх.

— Какво става, за Бога? Ти беше Харди, нали?

— Да, господарю — потвърди потресеният Изкупител.

— Успокой се. — Гил се обърна към Боско. — Това е отговорникът за погребалните обреди на папата.

— Господарю — започна Бърдет.

Очевидно човекът не беше на себе си. Задъхваше се тъй шумно, че дъхът му напомняше ридания на ужасено дете.

— Овладей се, Изкупителю — тихо каза Боско. — Ще те изчакаме.

Бърдет се втренчи в него с широко разтворени очи, потресен до дъното на душата си.

— Трябва да дойдете, господарю.

Виждайки, че няма да изкопчат нищо повече от обезумелия Изкупител, Боско му нареди да посочи пътя и двамата го последваха мълчаливо, но сега те също имаха чувството, че по главите им бият чукове — и то не сребърни. В тишината звучеше само трескавото дишане на Изкупителя, който ги водеше надолу към подземията на голямата катедрала. След по-малко от пет минути се озоваха в една част от комплекса, за чието съществуване не бяха и подозирали — грозна, безлична и кафява, с безкрайни слабо осветени коридори, водещи към необятния мрак.

Няколко минути по-късно Харди спря пред една лилава врата, отвори я, без да чука, и се отдръпна да стори път на двамата мъже, чието присъствие сякаш го плашеше все повече с всеки изминал момент. И двамата бяха свикнали хората да се боят в тяхно присъствие, но в ужаса на този човек имаше нещо дълбоко обезпокоително.

Боско влезе пръв, след него и Гил. Изпълваха ги подозрения и тревога, тъй като нямаха представа какво бедствие да очакват. Стаята нямаше прозорци, но беше ярко осветена с най-добрите свещи — включително една с дебелината на човешко тяло, в непосредствена близост до нещо, което приличаше на легло, но не беше. Върху масата за балсамиране, покрита до шията с ленен чаршаф, лежеше покойният папа. От двете му страни, както личеше по престилките и ръкавиците, стояха двама балсаматори с жълтеникавобели лица като стара слонова кост, по които бе изписано същото изражение на неописуема тревога. Бърдет затвори вратата, но продължи да мълчи.

— Стига толкова — отсече Боско. — Какво има?

Бърдет погледна двамата балсаматори, сякаш едва се удържаше да не припадне, и кимна. Балсаматорите хванаха ления чаршаф, който покриваше тялото на папата, бързо го смъкнаха до краката и деловито го отстраниха. Тялото на покойния папа беше голо, крехко, бледо като тесто, сбръчкано и безкрайно старо. За изненада на новодошлите обаче краката му бяха разтворени малко повече, отколкото биха очаквали, когато им показват голото тяло на папата. Настана ужасяваща тишина, каквато може би не е имало в цялата история на света. Гил проговори пръв.

— Боже мой, някой е откраднал парчето на папата!

25.

— Не ставай глупак! — отвърна с хладен гняв Боско. — Това е жена.

Думите прозвучаха грубо. Гил не беше виновен за пълното си невежество относно женската анатомия. Как би могло да е другояче? Ако прибързаното му заключение изглеждаше необичайно, то със сигурност не бе тъй чудовищно като истината: че опората, върху която се бе крепила Светата църква на Обесения Изкупител през последните двайсет години, се оказваше същество, считано от мнозина умерени теолози за лишено от душа. Преди ударът да съсипе разума на папата, Боско дълбоко се възхищаваше от неговата проникателност и жестокост. Дори и със замъглен мозък, папата бе настоявал със страст и ентузиазъм за ужасната смърт на Девата на Гарвановата песен. Гил беше зашеметен от разкритието, но не чак толкова, че да не се засегне.

— Дай ми ключовете от стаята — нареди Боско на Бърдет. Човекът с дрънчене откачи ключа на стаята за балсамиране от огромната си колекция. — Казал ли си на някого?

— Не, господарю — отвърна Бърдет.

Боско погледна първия балсаматор.

— Ти каза ли на някого?

— Не, господарю.

Той погледна към втория.

— А ти каза ли на някого?

Онемял от ужас, човекът само поклати глава.

— Искам да останете тук, докато не пратя Изкупител Гил да ви повика. И покрийте това чудовище.

Той изведе Гил и заключи вратата зад себе си.

Половин час по-късно, след като на два пъти губиха пътя из подземията на Шартр, Боско и Гил отново се озоваха във Вамианската стая. Дори и тогава минаха десет минути, преди някой от тях да заговори — земетресението все още разтърсваше душите им.

— Как е възможно това да се случи? — попита Гил.

— Не се е случвало. Ти имаш грижата тялото да бъде изложено, както обикновено. Всъщност всичко ще продължи, както обикновено. Защото не се е случило нищо необичайно.

— Ами ако има и други?

— Тогава заплахата за Единствената истинска вяра е смъртоносна. Ти ще проведеш разследване на тази възможност, но ще го сториш в най-строга тайна. Освен това ще изготвиш папска енциклика, изтъкваща, че е смъртен грях, наказуем с вечни мъки в адския огън, да се повдига женският въпрос.

— Женският въпрос?

— Разбира се.

Кратко мълчание.

— Какъв е женският въпрос?

Боско го погледна, но не личеше дали се шегува или не.

— Не знаеш ли?

— Моля за поучение.

Боско се вгледа в него.

— Женският въпрос засяга греха да се обсъжда по какъвто и да било начин ръкополагането на жени. Отговорът е, че такъв грях плаче към небето за отмъщение.

Гил се озадачи.

— Та нима някой го обсъжда изобщо?

Боско го погледна.

— И още питаш — докато оная гнусна женоподобна твар лежи в мазето?

На това нямаше какво да се отговори.

— А тримата Изкупители, в моргата. Какво да правя с тях?

Боско въздъхна.

— Спомняш ли си историята на Урия Хегееца?

— Да.

— Погрижи се да не кажат нищо. Не искам повече невинна кръв по ръцете си, но трябва да бъдеш сигурен за тях. Не казвай нищо. Не позволявай да се каже нищо. Не позволявай на никого да говори.

Нещо зад прозореца привлече погледа на Изкупител Гил — от големия комин на Параклиса на сълзите из влажния въздух лениво се надигаше струя бял дим.

— Имаме папа — каза той на Боско. — Поздравления. Ваше светейшество.

26.

Канцлерът Випонд нахълта в покоите си, следван от ИдрисПюк. Ако това ви звучи прекалено грандиозно за човек, който вече не беше канцлер на нищо друго, освен остатъка от една идея, можем да уточним, че тези покои представляваха само две стаи, и то не твърде големи. Тежките, макар и позацапани завеси бяха спуснати въпреки късния обеден час, а той лично ги бе дръпнал сутринта. ИдрисПюк, по природа по-бдителен към малките странности, се канеше да го спре, но неговият полубрат с изненадваща пъргавина се хвърли напред и рязко дръпна завесите.

— Мили Боже! — възкликна Випонд.

ИдрисПюк бе сложил ръка върху меча си веднага щом завесата започна да се отдръпва и го изтегли от ножницата, когато Випонд стреснато отскочи назад. Сетне и двамата зяпнаха, като видяха Кейл да седи на широкия перваз на прозореца с нож в скута.

— Внимавай с това — каза той, гледайки ИдрисПюк. — Ще извадиш окото на някого.

— За Бога, какви са тия игри? — извика Випонд.

Кейл слезе от перваза и прибра ножа.

— Щях да се обадя на иконома да съобщи за мен, както е редно, но не ми хареса физиономията му. Има твърде сближени очи.

— Правиш го нарочно — каза Випонд и седна.

Кейл не отговори.

— Знаеш ли, Кейл, Гурките дават обет, че извадят ли меч, няма да го приберат, докато не вкуси кръв.

— Значи имаш късмет, че не си Гурка.

— Къде е Хенри Мъглата?

— Ранен е — много зле. На границата го улучиха със стрела в лицето. Не мога да я извадя. Нуждаем се от хирург.

— Мисля, че имаме двама. Ще проверя...

— Не и хирург от Матераците. Извинявай.

— Ще видя какво мога да направя. Къде е той?

— Оставих го с трима от моите хора в една ферма на около петнайсет километра от тук.

— Значи не сте само двамата?

— Не съвсем.

Той обясни за Покаятелите.

— Искаш да кажеш — смая се Випонд, — че си довел тук сто и шейсет Изкупители.

— Те не са истински Изкупители.

— И какво очакваш от мен да направя с тези сто и шейсет не-Изкупители?

— Ами, аз няма да кажа на никого кои са, ако и ти си мълчиш. Виждал ли си някога Хазак-наемник?

— Не — каза Випонд.

Кейл погледна ИдрисПюк.

— Не — каза и той.

— Значи са Хазаки-наемници. Кой ще разбере, че не е вярно?

— Лъжата е слабичка — каза ИдрисПюк.

— Ще трябва да мине. Но това ще го мислим по-късно. Въпросът е за Хенри Мъглата.

— Той сигурно много страда.

— Не съвсем.

— Всеки философ може да понесе мъжествено зъбобола, стига да е в чужда уста, нали?

— Не. Нали си виждал комплекта ми за зашиване на рани?

— Помня го.

— В него има малка питка опиум.

— Не си ми казвал.

— Защо да ти казвам?

— Вижда ми се доста снизходително като за Изкупители — каза ИдрисПюк.

— Те могат да бъдат много великодушни, когато става дума за тях самите. Никой не харесва идеята да умре в мъки, ако не се налага. Както и да е, със сто и шейсет комплекта можем да го държим упоен, докогато си искаме. Извадихме дървената част, но тя се пречупи, а острието е забито страшно дълбоко.

В крайна сметка ИдрисПюк убеди Кейл да доведе Хенри Мъглата в Испански Лийдс, докато той търси хирург. Кейл натовари в

една от двете каруци двудневна дажба за Покаятелите и ги отпрати в една гора на трийсет километра от града заедно с двамата Покаятели, които бяха охранявали Хенри. След това двамата с Хук, който се смяташе донякъде и за лекар, поеха обратно към испански Лийдс, карайки във втората каруца изпадналия в безсъзнание Хенри. Ако успееха да му попречат да се мята и да бълнува, имаха добри шансове да влязат в града. По границите можеше и да е тревожно, но Испански Лийдс беше търговски град и хората, които го правеха богат, все още не смятаха за необходимо да досаждат на клиентите или да насърчават властите да си пъхат носа в неща, които не ги засягат. Така че Хук даде на Хенри Мъглата още половин плочка опиум, за да кротува, и го зави с цяла купчина одеяла. Влязоха в града без проблеми и скоро Хенри Мъглата хъркаше в спалнята на Випонд, а над него се привеждаше тревожно хирургът Джон Брамфорд, когото ИдрисПюк успя да подкупят да дойде и да си каже мнението.

Хирургът отдели двамадесет минути за прегледа на Хенри, като през цялото време диктуваше на секретаря си.

— Стрелата е проникнала в лицето на пациента точно под окото. — Той опипа отстрани шията на Хенри Мъглата. Стон. — За щастие предполагам, че става дума за тясно, шиловидно острие с дължина около дванайсет-петнайсет сантиметра. Хм... Няма начин да го избутаме през раната — с него ще откънем и половината мозък. — Той подсмръкна и направи гримаса. — В близост до югуларната вена. Сложна работа.

Още три-четири минути хирургът продължи да опипва и натиска, привидно безразличен към непрестанните задавени викове на клетия Хенри. Продиктува още няколко бележки и след това се обърна към ИдрисПюк.

— Какво ви каза Пейнтър?

— Моля? — престори се на неразбрал ИдрисПюк.

— Знам, че сте се консултирали с него. Не, не ми казвайте, знам и без вас. Казал е, че раната трябва да не се пипа четиринайсет дни, докато гнояса. Нали?

ИдрисПюк сви рамене.

— Това ще свърши работа — щом раната загние, острието ще се извади лесно. Само че той ще умре — бавно, от отравяне на кръвта, или доста бързо, когато при ваденето се разкъса прогнилата югуларна

вена. — Браммор въздъхна. — Както виждате, много е трудно. Острието е заседнало в костта. Трябва някак да се извади, но е твърде дълбоко и много здраво забито. Затова Пейнтър иска да го оставите да загние.

— А вие какво препоръчвате?

— Във всеки случай не и това. Раната трябва да бъде почистена, и то дълбоко — инфекцията вече започва. Тя трябва да бъде спряна, докато аз търся някакъв начин да захвана острието.

Настана кратко мълчание, нарушено от Хук, който бе влязъл незабелязано и се спотайваше в дъното на стаята.

— Мисля, че мога да помогна.

Хенри Мъглата отново нададе приглушен стон. Това не бе вик на болка, а на протест. За съжаление, поради раната и опиума никой не разбра нито дума от казаното.

27.

Докато Хенри Мъглата неохотно поверяваше живота си на човек, в когото нямаше абсолютно никакво доверие, Клайст също се бореше да оцелее в планините заедно с по-малко от сто Клефти.

Изкупителите, които избиха старците, жените и децата от кервана на бежанците, се върнаха и нападаха изотзад мъжете в Лайдънското дефиле. Тъй като вече нямаха път нито напред, нито назад, те започнаха да дават много повече жертви. Изкупителите вече не бързаха и избиваха Клефтите с арбалети, лъкове или бронирани набези, които траеха само няколко минути, но нанасяха тежки загуби. След още два дни те щяха да приключат задачата, почти без да пострадат сами, но Изкупителите от клането допуснаха грешката да съобщят с викове през нощта какво са направили само преди три дни с жените и децата им. Да доведеш човека до отчаяние е много желателно, ако надеждата за свобода, сигурност или връщане при любящо семейство го кара да продължава борбата. Но в отношението си към саможертвата Клефтите напълно се различаваха от почти всички други мъже. Сега с ужасната си подигравка Изкупителите неволно лишиха Клефтите от всяка надежда. Отчаянието ги освободи от най-голямата им слабост като войници — желанието да убиват, но да не умрат при това.

Самият Клайст беше в ужасно състояние, но познавайки Изкупителите и тяхната склонност да използват лъжи срещу врага, той все още се измъчваше от надеждата, че съпругата и нероденото му дете са все още живи. Сега обаче не бе времето да дава надежди на Клефтите. Само убеждението, че няма за какво да живеят, можеше да ги спаси. Той ги възпря от атака срещу Изкупителите и ги убеди да изчакат до разсъмване и да насочат атаката си така, че да вземат най-много жертви. Междувременно подигравките на околните Изкупители в мрака действаха по-силно от благородна реч пред почтени мъже, тъй като засилваха решението на Клефтите да умрат, отнасяйки в гроба колкото се може повече врагове. Клайст знаеше, че Клефтите са

загубени, но той бе сторил всичко по силите си и не възнамеряваше да загине заедно с тях. Направи, каквото можеше, но имаше намерение да използва атаката, за да се измъкне самостоятелно и да разбере дали жена му е наистина мъртва. Не искаше животът му да свърши в тази планина на задника на географията.

Клайст събра оцелелите деветдесет души и начерта карта в каменистата пръст. Положението им беше просто: намираха се в капан сред един от проходите, широк около сто метра и с отвесни стени, а равен брой Изкупители ги ограждаха отпред и отзад.

— Ще нападнем Изкупителите, които идват от равнината. Тях искаме, нали?

Всички кимнаха.

— По мое мнение трябва да атакуваме позицията им тук, с два клина от двете страни, после да се опитаме да пробием и да се съединим зад тях. Едва ли ще успеем, но със сигурност ще ги изненадаме и ще убием повече от тях. Ако все пак се съединим, тогава всички Изкупители ще останат пред нас. Така ще им стане адски трудно.

Планът му вероятно беше безнадежден — определено звучеше неубедително, докато го излагаше — но бързината, изненадата и отчаянието на Клефтите може би му даваха шанса да се измъкне. Той дължеше нещо на тези хора, но не и живота си — на негово място те биха сторили същото. И то без особено да се колебаят.

„Това е най-доброто, което мога да направя“, помисли си той. „*Mea culpa. Mea culpa. Mea maxima culpa.* Не мога да ги спася, но мога да спася себе си. Само това ми остава.“

Докато повтаряше плана, Клайст едва не се пречупи, но издържа — крепеше го тихият, настоятелен глас на инстинкта за оцеляване.

Когато свърши, той раздели групата на две равни части с няколко размествания по семейни причини и се присъедини към дясното крило, защото смяташе, че там са по-добрите бойци.

Не искаше да издадат атаката и да провалят изненадата с викове или шум, затова опънаха дълъг канап между двете групи. Клайст щеше да го дръпне, когато сметнеше, че е дошъл моментът за атака. Единствената му отстъпка пред чувството за благородство бе да им обещае, че ще обозначи със знаме мястото зад Изкупителите, където да се прегрупират. Той съжали за обещанието веднага след като го изрече,

но то означаваше, че има основателна причина да изпревари останалите. Щом веднъж забиеше знамето, вече нямаше как да им помогне.

Би било прекалено да се очаква, че Изкупителите ще са неподготвени, но обстоятелствата бяха идеални за Клефтите, като се има предвид, че жаждата за мъст ги бе накарала да пренебрегнат собствения си живот. Те бяха бързи и се намираха на своя земя. Трудно бе да се прецени кой какво вижда или не вижда в мътната утринна светлина, и Клефтите бяха почти на крачка от часовете на Изкупителите, преди да отекне предупредителен вик. Всеки часови отнесе със себе си по един-двама Клефти, но останалите нападатели изпълниха плана и тихо нахлуха в лагера, който вече се раздвижваше, но все още бе изненадан. Стиснал здраво бамбуковия прът, Клайст тичаше най-отпред през лагера и крещеше: „Отстъпвайте! Отстъпвайте!“, като че беше някой от Изкупителите, изпаднал в паника.

— Затваряй си устата! — викна един стотник и го хвана за ръката, докато минаваше покрай него; изобщо не му хрумна, че Клайст е всичко друго, но не и уплашен млад Изкупител.

Клайст се дръпна и побягна като луд. Точно когато напускаше лагера, друг Изкупител застана на пътя му и го повали с един удар.

— Прояви малко...

Но така и не стана ясно какво трябва да прояви, защото Клайст скочи на крака и го намушка в гърдите, после вдигна знамето и прескочи каменната стена, която Изкупителите бяха изградили, за да прикрият тила си — не че очакваха някога да им влезе в работа. Но щеше да свърши отлична работа за отбрана на Клефтите. Клайст размота червеното копринено знаме и заби дръжката в един процеп, където всеки можеше да го види. После хукна през планините с пъргавината на див козел, без да поглежда назад.

Един ден по-късно той излезе от планината. След още един ден стоеше пред десетте изкупителски бесилки и купчините пепел и сухи кости под тях.

Той постоя неподвижно, след това седна, захлупи лице в шепите си и заплака. Все още беше там един ден по-късно, когато двайсет и един Клефти, оцелели от битката в планината, дойдоха по трима или

четирима и седнаха до него. Ако познаваше Клефтите по-добре, той щеше да знае, че изобщо не са очаквали от него да остане.

Не можеха да погребат жените и децата, защото Изкупители със сигурност ги гонеха по петите. Тръгнаха си с обещание пак да се върнат, и продължиха напред кой както може.

28.

Необичайно за медицинската професия, в която всеки подозира другия, че иска да му открадне лекарските тайни, Хук и Брамфорд се погаждаха като братя, вероятно защото границата между уменията им бе съвсем ясна. Нямахше съмнение, че раната трябва да бъде правилно разширена, за да се осъществи идеята на Хук. Той възнамеряваше да изработи нещо като кухи обратни клещи, широки колкото дървената част на стрелата, които да вмъкне в раната и в кухината на металното острие. След това посредством винт на върха на устройството двете му надлъжни половини щяха бавно да се раздалечат, докато постигнат плътно сцепление с отвора. Тогава острието можеше да се извади, както бе влязло. Докато Хук работеше в леярната над това изящно, мъничко устройство, Брамфорд разширяваше раната така, че то да може да влезе. Най-напред той направи комплект сонди от бърза дървесина с дебелината на стрела, изсуши ги и ги обви с платно, напоено в розово масло, за да предотврати инфекцията. Първо вмъкна в раната на Хенри Мъглата най-късата сонда, след това постепенно въведе по-дългите сонди, докато се увери, че е отворил чист път до дъното на раната. Това отне три дни, а към края на този ужасно болезнен процес Хук с много опити и грешки създаде устройство, което според него щеше да свърши работа. Като се наведе над лицето на Хенри Мъглата, той наклони механизма под същия ъгъл, както бе влязла стрелата, постави върха в центъра на раната и бавно го избуца петнайсет сантиметра навътре, докато влезе в отвора на острието. Наложил се доста да го размърдват напред-назад. След това Хук завъртя винта в горната част на устройството, като се надяваше, че така ще разтвори другия край и ще захване острието достатъчно здраво, за да бъде изтеглено.

Отново разклатиха устройството, дърпайки здраво, и малко по малко най-сетне изтеглиха върха на стрелата от лицето на Хенри. За страданието, изтърпяно от клетото момче, можем само да кажем, че не бе отгледан опиум, който би могъл да притъпи болката от тази процедура.

Страданията му обаче не бяха приключили. Опасността при подобна рана е ужасният риск от инфекция — нещо, в което Брамор беше велик гений. След като извадиха върха на стрелата — а сложен върху подноса, той изглеждаше просто огромен — лекарят взе спринцовка, напълни я с бяло вино и проми раната. После сложи вътре ленени тампони, напоени с фино пресято брашно, терпентин и мед. Остави ги за един ден, след това ги смени по-къси и така продължи още двайсет дни. След това той покри раната с тъмен мехлем, наречен Унгвентум Фускум, чиито съставки пазеше в дълбока тайна. След края на тази обработка адските порти вече не бяха чак толкова широко разтворени за Хенри Мъглата.

Брамор беше потресен от количеството опиум, което Кейл даваше на Хенри, и настоя да престане, преди да го е убил — не на последно място чрез експлозия, тъй като в резултат клетникът страдаше от ужасен запек. Кейл прекарваше всяка свободна минута със своя приятел, който често изпитваше твърде силна болка, за да му отговори, или изпадаше в халюцинации дори и от многократно намалените дози опиум. Брамор пращаше Кейл на местния пазар, знаменит почти колкото този в Мемфис, за да купува разни видове храни, които той никога не бе чувал и почти всички от които бяха изключително скъпи.

— Ти си го съсипал, ти го възстановявай.

Проблемът беше, че никой нямаше пари — въпросът за таксата на Брамор старателно се избягваше. Брамор бе предположил, че Матераците са избягали с поне част от баснословното си богатство. Кейл отлично знаеше, че не е така и че няма да харчат малкото, с което разполагат, за скъпо и прескъпо лечение на някакво си момче. И без него си имаха предостатъчно неприятности. Випонд се съгласи да остави Брамор с впечатлението, че парите не са проблем, но плащането щеше да падне върху Кейл. Единствената възможност за Кейл беше да продаде един малък рубин, който бе откраднал от диадемата на статуята на Майката на Изкупителя в папското преддверие в Шартр. Надяваше се наистина да е рубин, или поне нещо ценно.

Това не беше единственият му финансов проблем. Трябваше да плаща не само за бъдещето на Хенри Мъглата, но и за Покаятелите. В дъното на душата си копнееше те просто да изчезнат, но знаеше, че

това няма да се случи. Те не само му бяха верни до гроб, но и контролът над сто и шейсет опитни бойци щеше да му даде солидна тежест в предстоящите събития. Обаче трябваше да плаща за тях и да ги държи в сянка. Ако някой от Матераците разбереше кои са, щеше да има големи неприятности.

И тъй, един ден след като Брамор извади стрелата, Кейл отиде сам на пазара да купи храна за лечение на ужасния запек на Хенри Мъглата, но и за да види дали ще може да изкара нещо от рубина. Докато си проправяше път сред многобройните сергии и неразбираемите викове на търговците („Бомпузи! Бомпузи! Бомпузи! Туфрадоли! Смъркотинки убавиалени! Гъмби, гъмби, евтени, хубавки, само за тъщи и свекърви!“), той забеляза три съседни дюкяна срещу щанд с моркови, целина и карфиол, умело подредени във формата на човешко лице. Зад тезгяха във всеки дюкян седеше жена, заета да шие дрехи. Той погледа първите две за няколко минути, но пред последния дюкян се забави, отчасти защото жената беше много по-млада от другите, но и защото работеше с поразителна бързина. След малко разбра, че го очарова не толкова скоростта на работата, колкото почти магическото умение, с което пришиваше яката на дрехата. Кейл обичаше да гледа опитни майстори. Тя го погледна няколко пъти — прозорецът нямаше стъкло — и накрая проговори:

— Искаш ли костюм?

— Не.

— Тогава изчезвай.

Не беше свикнал да оставя последната дума на когото и да било, да не говорим за някаква си шивачка, но се чувстваше уморен и болен. „Май съм прихванал нещо — помисли си той, — по-добре да си вървя.“ Продължи напред, а тя не вдигна поглед от работата си. След като измина за десет минути път, който обикновено би му отнел пет, той стигна до Закътаните градини. За разлика от обичайните търговски квартали в Испански Лийдс, тук шестима пазачи с екстравагантни ливреи обикаляха да пъдят престъпниците от двайсетината магазини за злато и скъпоценности около площада, които бяха заместили Мемфис като център на световната търговия с благородни метали.

Първият бижутер му каза, че камъкът е само полускъпоценен и струва около петдесет долара. Това зарадва Кейл, защото бе ясно, че бижутерът лъже, и следователно камъкът струваше много повече.

Когато си го поиска обратно, бижутерът вдигна цената, но Кейл реши да продължи нататък. Следващият заяви, че става дума за обикновено стъкло. Третият пак обяви камъка за полускъпоценен и му предложи сто и петдесет долара.

Накрая, малко обезсърчен, защото знаеше, че камъкът струва нещо, но не и точно колко, той влезе в Дома за благородни метали „Каркатера“. Човекът зад щанда беше на около трийсет и пет години, вероятно евреин, тъй като Кейл не бе виждал други хора да носят подобни кръгли шапчици.

— С какво мога да ви услужа? — попита предпазливо човекът.

Кейл постави на тезгяха предполагаемия рубин. Бижутерът заинтригувано вдигна камъка пред свещта и разгледа пречупената светлина с тихата съсредоточеност на човек, който си знае работата. След минута погледна Кейл.

— Не ми изглеждате добре, младежо. Искате ли да седнете?

— Просто искам да знам колко струва. Всъщност вече знам, имайте го предвид. Само искам да разбера дали ще се опитате да ме измамите.

— Мога да се опитам да ви измамя и прав, и седнал.

И наистина, Кейл се чувстваше не просто уморен, а изтощен до краен предел. Около очите му се тъмнееха кръгове като на един вид азиатски фазан в мемфиския зоопарк. Зад него имаше пейка и докато сядаше, краката му едва не се подкосиха.

— Бихте ли искали чаша чай?

— Искам да знам колко струва.

— Мога да ви кажа колко струва и да ви предложи чаша чай.

Кейл се чувстваше твърде смачкан, за да се притеснява.

— Благодаря.

— Давид! — извика бижутерът. — Ще бъдеш ли така добър да ми донесеш чаша чай... зидарски чай, ако обичаш.

Отвътре долетя потвърждение и бижутерът отново се вгледа в камъка. В крайна сметка някакъв млад мъж, вероятно въпросният Давид, влезе с чаша върху чинийка и бижутерът махна с ръка към Кейл. И тримата забелязаха, че когато момчето посегна да вземе чашата, ръцете му затрепериха като на старец. Озадаченият Давид я остави до него.

— Знаете ли какво е това? — попита бижутерът.

— Знам, че струва много пари.

— Зависи какво смятате за много пари, предполагам. Това е скъпоценен камък, наречен червен берил. Идва от Бескидските планини, и аз знам това не само защото съм много добре информиран за скъпоценните камъни, но и защото това е единственото място, където могат да бъдат намерени. Съгласен ли сте?

— Щом така казвате.

— Така казвам. И най-интересното е, че открай време Бескидските планини са под контрола на Единствената истинска вяра на Обесения Изкупител. Знаете ли това?

— Право да си кажа, не знаех.

— Така че камъкът трябва да е много стар — виждал съм само два досега — или да е взет от статуята на Майката на Обесения Изкупител, за която, както съм чувал, е предназначен единствено този тип скъпоценен камък.

— Звучи правдоподобно.

Кейл се чувстваше твърде изтощен, за да се опита да измисли нещо, а и бе впечатлен от познанията на този човек.

— За жалост, аз не се занимавам с крадени религиозни вещи.

Кейл допи чая и с трепереща ръка остави чашата на пейката до себе си.

— А познавате ли някой, който се занимава?

— Не съм прекупвач на крадено, младежо.

— Съжалявам.

Натежал от неописуема умора, Кейл се изправи и пристъпи към бижутера, който му върна скъпоценния камък.

— Не съм го откраднал. — Той помълча. — Добре де, *откраднах* го. Но никой никога не е заслужавал нещо крадено тъй, както аз заслужавам този червен берил.

Той тръгна към вратата. Докато излизаше, бижутерът подвижна след него:

— Не го продавайте за по-малко от шестстотин.

Сетне вратата се затвори зад Кейл, той спря на площада и се зачуди дали има сили да се добере до стаята си.

— Ти ли си Кейл? — попита приятен глас.

Кейл не му обърна внимание и тръгна напред.

След малко обаче на пътя му се изпречиха двама здравеняци, от които би се опасявал дори ако беше в най-добра форма. А сега не беше.

— Наблизо има и още трима — каза приятният глас.

Кейл вдигна очи.

— Ти си човекът от Силбъри Хил.

— Колко се радвам, че ме помниш — каза Кадбъри.

— Значи не си умрял?

— Аз ли? Аз просто минавах. ИдрисПюк?

— Още е жив.

— Значи вярно казват, че само добрите умират млади.

— А твоят господар... Невестулката ли му викаха?

— Какво съвпадение — забележително наистина, — че питаш.

Кити Заека иска да си поговорите.

— Имам иконом. Той ще ти даде час за среща.

— Стига толкова надувки, синко. Моят господар не обича да чака. Освен това, както те гледам, май имаш нужда да поседнеш. При последната ни среща изглеждаше по-добре. Ако Кити Заека ти желаше злото, сега нямаше да разговаряме.

Кадбъри посочи пътя и Кейл тръгна натам, опитвайки да изглежда уверен и независим.

За щастие не му се наложи да ходи дълго. След няколко завоя попаднаха сред богаташките къщи край канала с техните широко разтворени огромни прозорци, пропускащи потоци светлина и предизвикващи завистта на минавачите. Спряха пред една от най-великолепните, и моментално бяха приети. Кадбъри го поведе навътре към една голяма и проветрива стая с изглед към елегантна градина с чимширени лабиринти и изкусно подкастрирани плодни дървета.

— Седни, преди да паднеш — каза Кадбъри и му придърпа стол.

— Да не би някой да готви лук? — попита Кейл.

— Не.

Вратата се отвори и един слуга влезе да запали няколко свещи. После той дръпна завесите с известно усилие, защото бяха дебели и високи — по-скоро като за театър, а не за къща. Малко по-късно вратата се отвори и Кити Заека премина в стаята. Няма по-подходяща дума. Качулката му закриваше напълно лицето в слабата светлина, а тялото му се криеше в халат, напомнящ расото на съвсем малък

послушник. В него обаче нямаше нищо свещено. Миризмата му също беше различна. Изкупителите миришеха на вкиснало, тъй като твърде рядко имаха възможността да се мият; Кити Заека миришеше на нещо... не съвсем неприятно и не просто странно, а безкрайно странно. Кадбъри му поднесе стол, без да откъсва очи от Кейл, за да види как реагира на това обезпокоително създание. Никой не проговори и не помръдна. Чуваше се само дишането на Кити, напомнящо това на задъхано куче, но не съвсем.

— Ти искаш... — започна Кейл.

— Мини на светло, за да те виждам по-добре — прекъсна го Кити.

Неговата невидимост и удивително разиграното идване в почти пълен мрак бяха накарали Кейл да очаква и съответен глас — съдбовно мрачен и заплашителен. Но вместо това чу гальовен, леко фъфлещ и почти женствен глас, от който всеки слушател се обливаше в пот и косата му настръхваше.

— Изпълни молбата ми, ако обичаш — добави Кити.

Потресен и объркан, Кейл с усилие пристъпи напред, но не много. Беше предпазлив, защото се чувстваше толкова слаб, но го изпълваше и някакво странно усещане за свобода. Не бе в състояние да размахва меча — едва би се дотърлил до вратата, камо ли да хукне през нея. В сегашното си състояние нямаше да се пребори дори с малко коте.

— Тъй. Значи така изглеждал Божият гняв — каза Кити. — Оригинално. Не мислиш ли, Кадбъри?

— Да, Кити.

— Но колкото повече мисля за това, толкова по-смислено ми се вижда точно дете да въплъти гнева на Всевишния — като знам какво трябва да изтърпят клетите невинни души. Но ти не си добре, струва ми се.

— Само настинка.

— Е, дано да не я прихванем, нали, Кадбъри?

Кейл така и не разбра дали това е шега, или не.

— Чувал съм много неща за теб, господинчо. Верни ли са поне половината?

— Повече.

— Той е суетен, Кадбъри. Страшно харесвам това у божествата.

— Какво искаш?

Странната сладникава миризма, която изпървом не притесняваше Кейл, ставаше все по-неприятна и той се почувства още по-зле.

— Имаш ли информация?

— За какво?

— За много неща, без съмнение, но няма да те обиждам с опит да купя новини за приятелите ти — колкото и да съм любопитен да знам къде си пъхат муцуните Випонд и брат му. Искам информация, която е ценна за мен и мисля, че на драго сърце ще я споделиш.

— За какво?

— Изкупителите. Боско. След като вече е папа...

Ако не се чувстваше тъй ужасно, Кейл щеше по-добре да прикрие изненадата си. Кити явно се развесели.

— Ти не знаеш.

— Избягах набързо, докато имах шанс. Както виждаш, не струвам толкова, колкото си мислиш.

— Нищо подобно. Новини винаги мога да получа без затруднение. Вътрешните сведения са друго нещо. Ти беше повече от близък до Боско, можеш да ми разкажеш плановете му за теб и за неговата вяра, която сега изцяло се крепи върху него. Тези неща са ценни за мен. Ще има война, но от съвсем нов вид, струва ми се. Ако е така, трябва да знам каква. — Той се облегна назад. — Ще бъдеш добре платен, но още по-полезно е, че чрез мен ще получиш влияние в един свят, който засега не се интересува от теб. Влияние, по-ценно от рубините. Колкото до твоите Покаятели — побързай да намериш оправдание за присъствието им. — Той се изправи и Кадбъри побърза да дръпне стола му. — След няколко дни, когато се почувстваш по-добре, ще поговорим по-нашироко. Кадбъри ще ти даде чай. Ментата може да те вдигне на крака.

С тези думи той тръгна към вратата, която бе отворена отвън от някого, който трябва да имаше забележителен слух; после Кити Заека изчезна. Същият слуга дойде да отвори завесите и да проветри, за голямо облекчение на Кейл, комуто се струваше, че ще припадне от миризмата. Кадбъри поръча чай и Кейл отиде до прозореца, гълтайки чистия въздух тъй жадно, сякаш през последните десет минути бе лежал на дъното на замърсено езеро.

— Какво очакваше? — попита Кадбъри.

Кейл не отговори. Кадбъри му подаде едно малко бурканче, върху чийто етикет бе изписано с пишци букви: СВЕТОТО МАСЛО НА Г-ЖА НОЛТИ.

— Това ще ти помогне, ако си го намажеш в носа при следващото идване. Само гледай да не оставиш следа около ноздрите си. Кити се обижда.

Когато се прибра в стаята си, леко подкрепен с чаша обикновен черен чай и две резенчета сирене, Кейл си легна и спа цели четиринайсет часа вместо обичайните шест или седем. Когато се събуди, той забеляза голям пощенски плик, пъхнат под вратата. Беше покана за вечеря в Голямата зала на местния замък. Четеше го за трети път, когато някой почука на вратата.

— ИдрисПюк.

Кейл му отвори с поканата в ръка. Тя беше тъй претруфена и разкошна, че ИдрисПюк нямаше как да не я забележи.

— Може ли? — попита той и взе поканата от ръката на Кейл.

— Моля.

Кейл беше любопитен да узнае какво представлява тази вечеря и защо е поканен, но още преди да почне да разпитва ИдрисПюк, получи недвусмислен съвет.

— Не бива да ходиш.

— Защо?

— Това е капан.

— Това е само вечеря.

— За всички останали. За теб е капан.

— Цял съм в слух.

— Поканата е от Боз Икард.

— Тук пише, че е от кмета.

— Той иска да се случат размирици, за да убеди краля, че е опасно остатъците от една разрушена империя да се събират във втория му по големина град и да се надяват на нова война, за да си върнат изгубеното.

— Прав е.

— Естествено, че е прав.

— Какво общо има това с мен?

— Твоята репутация те изпреварва.

— В смисъл?

— Че където и да отидеш, бедствието те следва като вярно псе.

Кейл не отстъпваше лесно последната дума, но дори и той се стресна от това.

— Боз Икард иска да види едно скарване между теб и Матераците, и има доста добра представа как да го предизвика. Ще се окажеш настанен срещу Арбел и нейния съпруг.

Това предизвика съвсем друг вид мълчание.

— Випонд знае ли за това?

— Випонд ме праща.

— Значи той очаква да правя каквото ми наредят.

— Правил ли си някога, каквото ти наредят? Вече всички знаем, че си бог, а не сприхав хулиган с големи юмруци.

— Аз съм Божият гняв, а не самият Бог. Обясних ви го.

— Випонд те предупреждава да не правиш това, което искат враговете ти. Прояви малко здрав разум. — ИдрисПюк помълча. — Моля.

Кейл се вълнуваше от идеята за тържествена вечеря, но разбираше, че ИдрисПюк е прав. И все пак не можеше да не отиде — както не би могъл да не падне, ако скочеше от най-високата кула в Испански Лийдс.

29.

Величави бяха огромните облаци от тамян, чисто звънтяха сопраните и звучно отекваха басовете в катедралата наред Шартр, където коронясваха новия папа Боско XVI върху стария камък, на който бе изградена Единствената истинска вяра. И какви тържествени одежди в златно, зелено, оранжево, жълто и синьо. Сякаш самата дъга бе слязла от небето да озари церемонията със святост. Разбира се, без да се броят двайсетте монахини, допуснати до участие — те бяха изцяло в черно, само с мъничко бяло около лицата. Но какви лица! Как гледаха нагоре към Светия отец с вързани зад гърба ръце, за да не се изкушат да го осквернят с гнусното си докосване, с какъв екстаз се усмихваха тъй лъчезарно, сякаш бяха готови да издъхнат като блажената Имелда Ламбертини, която починала от възторг, докато получавала светото причастие на крехката единайсетгодишна възраст.

Но най-велико бе вълнението на архиереи, епископи, кардинали, нунции, мандрати и гонфалониери. Мнозина от тях бяха наскоро ръкоположени, след като техните предшественици намериха смъртта си на кладите, в тъмниците или в безименни ями из пустинята. Това бе техният папа, техният шанс, тяхното време да бъдат лично отговорни за идването на сетния час и великото обновление.

Новият папа Боско се възкачваше на подиума стъпка по стъпка, защото трябваше да спре за смирен поклон пред всекиго, така че му трябваше половин час себеотрицание, за да се добере до върха и грамадния аналой, увиснал над необятното пространство на Сикстинската капела. Възправен на тази въздушна опора, той изглеждаше готов всеки момент да се хвърли над вирнатите лица на паството, очакващо да чуе неговите слова за нов живот и нова цел. Те знаеха много добре какво ще се случи, от години бяха захранвани с новата вяра. Знаеха, че за пореден път Бог е изгубил търпение и там, където някога човешкият род е бил погубен с дъжд и вода, сега ще има огън и меч от ръката на едно момче, което не е момче, а възплъщение на Божия гняв. И този път няма да има спасителен ковчег. Първо

Антагонистите, после всички останали, и накрая самата изкупителска вяра щеше да се превърне в прах. Всичко това бе изложено пред една публика, която едва сдържаше радостното си очакване Бог да унищожи своето най-несвършено творение.

— Вятърът на промяната вее из нашия свят — каза новият папа. — Нищо не може да спре една благословена идея, чието време е дошло. Така че трябва да стигнем до женския въпрос.

Над свещениците и монасите се надигна глъчка на изненада. *Какъв женски въпрос? И същият, но разбира се, още по-трепетен въпрос сред монахините. Какъв женски въпрос?*

В тона на всеки Изкупител винаги се промъкваше нещо мазно, когато говореше добре за жените — далеч не толкова рядко събитие, колкото би предположил някой случаен последовател на вярата. Нервните монахини бяха на път да получат пълна доза елей. Когато ласкаеш, прави го с голямата четка.

— Благословена е жената, чиито думи могат да ободрят, но не и да повлияят. Как можем да не почитаме тяхната сила в послушанието, да не се възхищаваме на упоритото им покорство, което Бог — и неговото човешко подобие, мъжът — изисква от женствеността? Изкупителите се славят със своята необикновена почит към женския пол, който допълва и подпомага труда на мъжете и свещениците с неуморното си сътрудничество. Но днес са по-верни от когато и да било думите на прославената игуменка Кюне, че девствеността е истинската еманципация и естественото състояние на жените. В очакване на бъдния живот, нашите вярващи вече няма да встъпват в брак. От този ден мъже и жени ще бъдат девствени. Аз определям дните, в които брачният дълг между мъж и жена, напомнящ обединение на звяра в нас, може да не се плаща.

Всеки четвъртък в памет на ареста на Обесения Изкупител (петдесет и два дни в годината).

Всеки петък в памет на гибелта на Обесения Изкупител (още петдесет и два дни).

Всяка събота в чест на Непорочната майка на Изкупителя (още петдесет и два дни).

Всяка неделя в чест на възкресението (още петдесет и два дни).

И всеки понеделник в памет и за упокой на душите на мъртвите (петдесет и два дни).

В допълнение към забраната за съпружеско общуване през двеста и шейсет от всичките триста шейсет и пет дни в годината, Боско забрани физическия контакт от всякакъв вид за различни периоди преди и след шест особено свещени празника.

Дори на Гил, който беше доста добър в сметките, му трябваша няколко минути, за да изчисли, че през първата година за женените двойки ще бъде възможно да се облажат само пет дни.

— Не смяташ ли, че е твърде много? — попита го загрижено Боско. — Към третата година всичко това ще бъде зад нас.

— Повече от достатъчно — заяви Гил. — Но откъде ще дойдат войниците ни?

— И сега имаме достатъчно, за да изтрием човешкия род от света. Ти и аз трябва да бъдем тук, за да видим как Изкупителите си отиват, та Бог да започне отново с някое друго създание, по-достойно за неговия дар.

Другият въпрос — въпросът за Кейл, бе уреден със споменаването за велико тайно пророчество относно завръщането му. Сега пророчеството било заключено в съкровищниците на Светия град Шартр, след като го потвърдили няколко монахини, с които той разговарял, когато те посетили Голанските възвишения. След това той изчезнал загадъчно, както бил между тях, макар че никой не го видял да изчезва. По този начин възникна полезното вярване, че той ще се върне да изпълни своите задължения, но само ако Изкупителите бъдат изправени пред голяма опасност при опита си да изтрият покварения човек и неговата ужасна същност от лицето на земята.

— Ами ако разберат истината?

— Ние не знаем истината.

— Неблагодарният боклук ни предаде.

— Продължаваш да говориш за него като за личност. Той не е личност. Когато разбере и когато другите разберат, той ще се върне, защото животът му няма смисъл, ако не е част от бъдещия потоп. В подходящото време едно дръпване на въдицата ще ни го доведе.

Гил се чудеше дали изчезването на Кейл би навредило на каузата. Каква полза от един отсъстващ спасител? Бог бе разкрил десницата си, когато трябваше, но след това я оттегли с ясното искане Изкупителите да действат сами. Иначе защо да съществуват? Каквото и унищожение да трябваше да се развихри в света, включително тяхното собствено,

Бог не се нуждаеше от тях, за да го постигне. С изпращането на Кейл да се намеси тъй чудодейно, той го показа недвусмислено. С отнемането на Кейл Бог им показваше, че не е изоставил Изкупителите и че ако следват неговата воля чрез унищожаване на всички вероотстъпници и невярващи, той няма да ги забрави, когато дойде време да унищожат и себе си. Тяхното унищожение със сигурност щеше да бъде врата към отвъдния свят. И размишлявайки над грешката си, Гил, който все още дълбоко вярваше в края на човечеството, започна да вижда, че каквото и да си мисли Боско, Кейл вече е престанал да бъде полезен. Един отсъстващ завинаги Кейл нямаше да навреди. Точно обратното. Докато бе жив обаче, можеше и вероятно щеше да се превърне в сериозна заплаха. Нещо трябваше да се направи.

Като връх на своята величествена реч Боско предупреди за заплахата от възникването на един нов вид жени — не високомерните хубавици на Матераците с изпънати дълги шици, ситна походка и дълги коси, които Господ ще порази със струпии по свой избор, нито безпътниците от Испански Лийдс, които подрънкват с гривните на нозете си, ала много скоро вместо пояс около утробата им ще има кървящи рани. Но възниква нова заплаха от жените, които искат да бъдат духовно равни с мъжете, да покажат своята строгост, да преследват недостатъчно благочестивите и дори да изгарят други жени като предупреждение и демонстрация, че те също могат да бъдат безпределно жестоки заради вярата и Божията правда. Паството кимаше, без да знае, че гневът му е насочен към неговата предшественичка и се разпалва от страха, че може да има и други като нея. Може би много други. Може би бяха навсякъде. Носеха се слухове, клюките се заравяха като охлюви през зимата и отново изникваха в пиянски разговори между приятели късно през нощта, но никоя от тях не се доближаваше до истината, че една жена е управлявала Изкупителите цели двайсет години, не по-добре и не по-зле от мъжествените си предшественици.

— Докато се връщате към епархиите си, помислете за четирите погибели — завърши Боско. — И се подгответе за идващия край.

След като напусна празненството, което последва встъпителната реч на Боско, Гил се върна в огромните си покои, където новият му секретар, монсеньор Чадуик, който не беше поканен, отчаяно се

надяваше Гил да е в настроение да сподели кои са присъствали, какво се е случило и как се чувства новият Свети отец. Но го очакваше разочарование.

— Намери ми двамата Тревър — каза раздражено Гил.

Надеждата по лицето на Чадуик мигновено се превърна в ужас.

— Ах — каза Чадуик и помълча. — Случайно да знаете къде могат да бъдат изобщо?

— Не — отговори Гил. — А сега действай.

Докато Чадуик затваряше вратата безкрайно внимателно, Гил отлично разбираше колко неразумно постъпва. Двата Тревър не бяха никак лесни за намиране, без значение кой си.

— Още светлина? — попита Кейл.

— Виждам достатъчно добре — каза шивачката от зеленчуковия пазар. — Въпросът е какво гледам?

— Бабичката хванала муха — пропя Хенри Мъглата.

— Какво казва?

— Пее песен — не е на себе си. Не се притеснявай за това. Искам да зашиеш лицето му. Той няма да почувства нищо... или поне не много.

— Ти си луд. Аз просто шия дрехи. Луд си. Нищо не разбирам от подобни неща.

— Но аз разбирам. Шил съм хора поне сто пъти.

— Тогава *ти* го направи. Аз ще си докарам белята.

— Няма да си докараш белята. Аз съм много важна особа.

— Не ми изглеждаш важен.

— Откъде знаеш? Ти си една проста шивачка.

— Искаш да направя такова нещо, а ме обиждаш? Отивам си.

Тя тръгна към вратата.

— Петдесет долара! — Тя спря и го погледна. — Той е мой приятел. Помогни му.

— Дай да видя... парите.

Като проява на щедрост от страна на Кити Заека, един ден след срещата Кейл получи портфейл с триста долара; беше ги преброил незабавно.

Момичето се замисли за момент.

— Сто долара.

— Не е чак такъв приятел.

Спазариха се за шейсет и пет.

Когато тя отново се зае да разглежда обезобразеното лице на Хенри Мъглата, той запя за кози.

— Той няма да усети нищо, докато работиш, а аз ще те напътствам. Знам какво трябва да се направи, но е нужен много фин шев, ако искаме лицето му да бъде спасено. Мисли за него като за дреха. Просто дай най-доброто от себе си. — Тук Кейл се сети да я поласкае. — Без теб ще прилича на конски задник. Видях колко си добра. Ти имаш талант — всеки с капка мозък ще го забележи. Забрави, че шиеш лице, и мисли за него като за костюм, или нещо подобно.

Поомекнала от комплиментите и естествено изкушена от толкова много пари, тя започна да възприема Хенри Мъглата като професионален проблем.

— Ще му трябва пълнеж.

— Как така пълнеж?

— Мислех, че знаеш всичко за шиенето.

— Ако беше така, нямаше да ми трябваш. Какво е пълнеж?

— В лицето му има дупка колкото пръст. Не мога просто да зашия такава дупка дори върху плат, камо ли върху кожа. Трябва да я запълня с нещо.

— С какво?

— Откъде да знам? Ако беше костюм или нещо такова, щях да използвам филц.

— Не може. Виждал съм какво става с рани, когато вътре остава дори малко късче платно.

— Ако поправяме стар костюм, ние използваме парченце от място, което не се забелязва. Така всичко става еднакво и не придърпва, когато се намокри.

— Искаш да кажеш, че трябва да отрежем парченце от него и да го пхнем в дупката на лицето му?

Тя бе разсъждавала на глас, но сега се уплаши.

— Не съм казала такова нещо, само си мислех, това е. Подобното с подобно, така казваме. Просто си мислех.

— Защо не? Има смисъл.

— Може да стане по-зле.

— Винаги може да стане по-зле.

— Щом е твой приятел... защо не вземеш да си отрежеш някой пръст?

— Не ставай глупава — отвърна добродушно Кейл.

— Няма по-голяма обич от тази, да дадеш живота си за приятел.

— Кой идиот ти го каза?

Тя силно се засегна от това неуважение, но вече не можеше да загърби парите, а също и предизвикателството. Не бе свикнала да бяга от трудностите.

И така гениалната операция, родена от късмет, съобразителност, умение и невежество, започна и се оказа великолепен успех. Кейл увери шивачката, че е майстор на ножа, и изряза съвършено кръгло парче плът от задника на Хенри Мъглата, където според него щеше да му липсва най-малко, а тя усърдно запълни дълбоката дупка в лицето му. С умение, което сгря сърцето на Кейл, момичето най-внимателно изряза и заши с безупречен шев обезобразеното лице на Хенри Мъглата. През цялото време Хенри я забавляваше с още песни за паяци, бабички, котки и кози. Когато свърши, шивачката се отдръпна, за да огледа работата си, а тя бе достойна за възхищение. Макар и все още в суров вид, всеки можеше да види с какво умение една раздърпана дупка е превърната в нещо съвсем прилично. Кейл знаеше, че раната може да се инфектира или парченцето плът да умре, и тогава Бог знае какво щеше да стане. Но засега всичко изглеждаше наред.

И наистина беше. Два дни раната изглеждаше болезнено зачервена въпреки цялата си изисканост; после, на третата сутрин, започна да порозовява и явно беше на път да оздравее. Хенри Мъглата имаше само едно оплакване: „Защо задникът толкова ме боли?“

Колкото до великото им сътрудничество и изключителния късмет при гениалната процедура, Кейл и шивачката рядко се сещаха за това, а човечеството така и не узна.

30.

Вечерта на банкетата ИдрисПюк и неговият полубрат Випонд бяха в особено добра форма. Първият закачаше жените с комплименти за красотата им и подмяташе на мъжете, че не са на същата висота, а Випонд, надарен с по-сдържано чувство за хумор, когато беше в настроение, предизвика бурен смях със забавната история за суетата на колчестърския епископ и неговата злополука с една патица, завършвайки със заключението, че „колкото и открития да са направени в страната на самозаблудата, все още остават обширни неизследвани територии“.

За да не остане по-назад, ИдрисПюк неусетно премина на афоризми и сподели с околните дългогодишния си опит от срещите с глупостта, идиотизма и безчестието на човешкия род, без да изключва и себе си.

— Не спорете с никого за нищо. Дори и с Випонд, въпреки че той е може би най-мъдрият човек на всички времена.

Седнал от другата страна на масата, Випонд се наслаждаваше на изпълнението и двойното ласкателство на своя полубрат, посрещнато със смях и одобрително тропане от шестима подпийнали Матераци.

— Стане ли дума за самозаблуда, брат ми е ненадминат. Можеш да разговаряш с Випонд хиляда години, без да изчерпаш абсурдните неща, в които вярва.

Лицето на Випонд помръкна и за момент ИдрисПюк се запита дали не е прекалил. Но канцлерът се тревожеше за нещо, което бе видял, а не чул. ИдрисПюк проследи неспокойния му поглед към края на залата. Глъчката и смехът продължаваха, но масата около двамата полубратя внезапно притихна.

На върха на стълбището, слизащо към залата, стоеше Кейл, облечен от шията до петите в черен костюм, почти неразличим от извънредно елегантното расо, излязло напоследък на мода сред богатите младежи в Испански Лийдс. Беше специално изработено от шивачката и платено пак с парите на Кити Заека.

Изглеждаше съвсем не на място и не даваше пет пари за това. Не е изненада обаче, че най-потресена сред няколкото десетки присъстващи, които го разпознаха, беше Арбел Матераци, седнала до съпруга си и бременна в осмия месец. Ако една жена може да е бяла като призрак и разцъфтяла в същото време, то тя изглеждаше точно така. Сините вени по клепачите ѝ напомняха изящните шарки на софийски мрамор.

Забравил всякакво чувство за хумор, ИдрисПюк гледаше със свито сърце как Кейл бавно крачи през залата като зъл вещер от приказките, а очите му, черни като дрехата, не се откъсват от красивата бременна жена пред него. Трябваше да е разбрал, помисли си ИдрисПюк, наистина трябваше. Един слуга отдръпна стола до него, който беше предназначен за Кейл, но трябваше да остане празен, и Кейл, безкрайно самодоволен от катастрофалната си поява, леко намигна на Випонд, после убийствено се намръщи към Арбел Лебедовата шия. Няма достатъчно силна дума да се опише изражението на Кон, но всеки можеше да си представи какво става в душата му. По-късно ИдрисПюк често се питаше дали е знаел, или не. Трудно е да се повярва, че ако знаеше, вечерта щеше да свърши добре. След като се надяваше на неприятности, Боз Икард вероятно знаеше за Кон и Томас Кейл. Но той бе попаднал на нещо много по-лошо от свада между две преждевременно пораснали момчета.

Има много думи за различните видове мълчание между хора, които се мразят. ИдрисПюк смяташе, че ако пак попадне в затвора за една-две години, би могъл да състави подробен списък. Но от каквото и вид да беше мълчанието, прекъсна го гостът на Випонд сеньор Еди Грей — нещо като посланик на норвежците, който като мнозина други се опитваше да разбере какво смятат да предприемат Матераците и как може да ги засегне то. Предизвикателен и надменен по природа, Грей демонстративно огледа Кейл от глава до пети.

— Имате подходящ цвят за ангел на смъртта, господин Кейл. Но сте малко нисичък.

Сякаш всички ахнаха, макар че продължи да царува пълна тишина. Кейл за пръв път откъсна очи от Арбел и погледна Грей.

— Прав сте. Но ако ви отрежа главата и стъпя на нея, ще стана по-висок.

Предстоеше нещо неминуемо и завесата на мълчанието започна да се разширява от двете страни на Матераците, обхващайки съвсем не случайно и Боз Икард. Стреснати от презрението в тона на Грей и странната външност на младежа в черно, хората схванаха убийствения отговор и избухнаха в смях.

Изпълнен с отровна смес от омраза, обожание, любов и немалко самодоволство от собственото си остроумие, Кейл позволи да му побутнат стола, седна и погледът му, едновременно жалък и страховит, пак се насочи към нещастната Лебедова шия. Дори бик в парфюмериен магазин, подлуден от рояк оси, не би могъл да излъчи такава неуправляема смес от желаня, неприязън, предателства и разочаровани страсти, каквато кипеше в онази великолепна зала. Нищо чудно, че бебето в майчината утроба започна да ритва и да се върти като прасенце в чувал. Арбел Матераци навярно заслужаваше паметник за добро възпитание, задето се удържа да не роди на място.

Имаше обаче и проява на лошо възпитание. Както можеше да се очаква, тя дойде от страна на Кейл: докато слугите сипваха месо, фасул и грах върху чинията му, Кейл благодареше на всеки от тях, макар да знаеше много добре, защото ИдрисПюк му го бе казал неведнъж, че не е редно да забелязваш храната върху чинията, а да продължаваш да разговаряш със съседите, сякаш езиците от чучулиги или пауновете котлети са се появили като по магия.

— Благодаря ви. Благодаря ви — повтаряше той, насочвайки всяка фалшива благодарност като удар в сърцето на хубавицата срещу него и ритник в пиццала на нейния настръхнал съпруг.

Ние всички сме повече или по-малко циници, и навярно дори пеленачето знае, че да спасиш човешки живот означава да си създадеш вечен враг. Но макар че Кон бе погребал някои подозрения в дъното на душата си, и макар че трябваше да мрази човека, който го спаси от ужасна смърт при Силбъри Хил — все пак в най-дълбоките тъмници на паметта му още се спотайваха ужасите на лилавата премазваща смърт, които понякога изплуваха в най-страшните му сънища. И затова, колкото и да се стараеше, той не можеше да прогони досадното чувство на благодарност.

Бедата на Кейл беше, че започна брилянтно операта на своето отмъщение, но сега му липсваше подходящата ария. Подигравката на сеньор Еди Грей беше като замеряне на разярен мечок с кифлички. Той

знаеше как да се справя с агресията, била тя словесна или физическа. Арбел бе навела очи към чинията си със супа, сякаш се надяваше съдържанието ѝ да се разтвори като Тръстиково море и да я погълне цяла. Кон просто гледаше свирепо. Въпреки цялото си страдание тя изглеждаше безкрайно и сърцераздирателно красива. Устните ѝ, обикновено клонящи на цвят към бледокафяво, сега бяха яркочервени, а белите зъби под тях го направиха лиричен в омразата и той си представи роза със сняг между алените венчелистчета. Толкова много време бе посветил на мисли за нея през последните непоносими месеци, че сега, когато тя седеше само на няколко крачки от него, въпреки цялата омраза му се струваше неразбираемо защо тя не избухва в радостен смях, както правеше някога, когато той затваряше зад себе си вратата на стаята, защо не го грабва в прегръдките си и не обсипва лицето му с ненаситни целувки. Как беше възможно да ѝ е омръзнал? Как беше възможно тя да предпочете онова същество до нея, да му позволи да... Но от тази мисъл до лудостта имаше само крачка, а той и без това вече бе твърде близо. Не му хрумна нито за миг — трябва да му простите пълното невежество по тези въпроси — че той може да е баща на ритащото създание в утробата ѝ. Не му хрумна, че никой благоразумен човек не би оспорил очевидното предпочитание на Арбел Матераци към един висок и красив младеж от нейната класа, последната надежда за бъдещето на всички Матераци, вместо към един тъмнокос, дребничък, коравосърдечен убиец, озлобен срещу целия свят. Вярно, тя му дължеше живота си, а по необичаен начин и този на по-малкия си брат, но благодарността е неудобно чувство дори в най-добри времена, особено спрямо онези, които някога сме обожавали. Това е особено трудно за красивите принцеси, защото те, така да се каже, са родени само да получават, и дори една скромна проява на благодарност е непоносимо тежка за тях.

— Добре ли си? — попита най-сетне Кейл. В цялата история на света не се бе случвало подобен въпрос да се задава като заплаха.

Вродената ѝ дързост надделя над смущението и тя вдигна очи за момент.

— Много добре.

— Радвам се да го чуя. Лично аз преживях тежки времена след последната ни среща.

— Всички страдахме.

— Всъщност аз причиних повече страдания, отколкото понесох.

— Не е ли типично за теб?

— Ти май имаш много къса памет, щом си забравила какво ми дължиш.

— Дръж се прилично — намеси се Кон, който отдавна би скочил театрално от стола си, ако Випонд не го стискаше за бедрото с изненадваща сила за мъж на неговата възраст.

— Как е кракът ти? — попита Кейл. Все пак в много отношения той все още бе твърде млад.

— За Бога — прошепна ИдрисПюк.

Вълната от напрегнато мълчание вече бе обгърнала половината зала. Но след като бе дошъл с намерението да измъчва безмилостно Арбел, Кейл изведнъж осъзна, че напълно е загубил необходимия за това самоконтрол — бентът на загубата и яростта се отприщваше много по-широко, отколкото бе очаквал, и той сам се смая от дълбините зад него.

— Ти не си желан тук — каза Кон. — Престани да се излагаш и си излез.

Всяка една от тези думи беше достатъчна. Кейл пламна като ковашка пещ, раздухвана от бясно духало. Той скочи и посегна към колана си, но внезапно нечия слаба ръка го хвана за китката.

— Здравей, Том — тихо каза Хенри Мъглата. — Водя ти един познат.

Гласът му се разля като хладка вода над напрегнатото мълчание на наблюдателите. Кейл се вгледа за миг в бледото лице и все още яркия белег върху него, после в двамата до Хенри — Саймън Матераци и вечно плахият Кулхаус.

— Саймън Матераци ти казва здрасти, Кейл — каза Кулхаус.

После глухонемият младеж го сграбчи и не го пусна, докато не седнаха да пушат навън, във влажния и студен въздух на Испански Лийдс.

Едва след два часа ИдрисПюк ги откри по най-простия начин — седна да чака в стаята на Кейл, докато се върнат.

— Отведи Хенри и Саймън да си лягат, преди да са заспали на място — каза той на Кулхаус, който с радост изпълни нареждането.

Кейл седна на леглото си, без да поглежда ИдрисПюк.

— Дано да си доволен от себе си. Вече те смятат не за Божия гняв, а по-скоро за селския идиот.

Това жегна Кейл поне колкото да го погледне, макар че продължи да мълчи и изглеждаше окаян като пробит барабан.

— Мислиш ли, че можеш да сплашиш целия свят?

— Засега се справям добре.

— Да, засега. Но това не е чак толкова много. Още си твърде млад и тепърва има да видиш свят.

Двамата мълчаха цяла минута.

— Искам тя да страда. Заслужава го.

Кейл говореше толкова тихо и с такава тъга, че ИдрисПюк не намери какво да отвърне.

— Знам колко е трудно да се откажеш от голяма любов.

— Аз ѝ спасих живота.

— Да.

— Сбърках ли някъде?

— Не.

— Тогава защо?

— Никой не знае отговора на този въпрос. Не можеш да принудиш някого да обича.

— Но тя ме обичаше.

— Каквото си казват влюбените, е писано върху вятъра и водата. Някакъв поет го е казал, но все пак е вярно.

— Тя ме предаде на Боско. Не е редно да ѝ простя.

В интерес на справедливостта ИдрисПюк би могъл да изтъкне, че по онова време Арбел бе в изключително трудно положение. Но вече от много години не беше чак толкова глупав, че да го каже.

— За съжаление, живеем в интересни времена. Ти може да имаш в тях важна роля, може би дори най-важната — ала колкото и да си млад, колкото и да те боли, в любовта, политиката и войната дребните житейски неща трябва да отстъпят пред по-големите.

Кейл го погледна.

— Не и ако малките са на първо място.

Отново настана дълго мълчание. Дори ИдрисПюк не успя да измисли отговор. Той смени темата.

— Не знам какво ще предприемат към теб Изкупителите и техният папа. Не бих разчитал, че ще си траят. Ти си създаваш врагове

със същата лекота, както обикновените хора дишат. Да говориш с гняв, да показваш омразата си с думи и погледи е излишно, опасно, глупаво, нелепо и вулгарно — макар да предполагам, че вулгарността е най-дребният ти проблем. Трябва или да се научиш на дискретност, или да бягаш още сега.

Кейл мълчеше, а ИдрисПюк седеше на леглото и изпитваше жал за странното момче до себе си. След няколко минути ИдрисПюк започна да се тревожи, че в мълчанието си Кейл е потънал твърде дълбоко.

— Погледна ли нощното небе, докато беше навън?

Кейл се засмя тихо и странно, но за ИдрисПюк това бе по-добре, отколкото мълчанието.

— Не — каза Кейл. — Звездите още ли греят?

— Бил си церемониалмайстор на много бедствия — каза Випонд на ИдрисПюк — късно същата вечер, — но това трябва да е едно от най-добрите ти постижения.

— Ни най-малко. Участвал съм в доста по-лоши неща от спречкване между двама влюбени.

— Знаеш, че е много по-зле. Боз Икард иска да ни изгони и можеш да бъдеш сигурен, че докато си говорим, към краля на Швейцария вече пътува доклад за сбиване между наследниците на Матераци и твоя непрокопсан приятел, при това най-грижливо разкрасен.

— Крал Зог може да е страхлив като баба, но няма да ни изхвърли заради някакво дребно спречкване — колкото и да се напъва Икард.

— Ще ни изхвърли, ако му кажат, че има съмнение кой е баща на детето на Арбел.

— Какво мислиш?

— А *ти* какво мислиш?

— Възможно е.

— Няма спор. Въпросът е, че слуховете вече изтичат изпод всяка врата в Испански Лийдс. Крал Зог гледа с много лошо око всяка проява на невъздържано поведение, особено между аристократка и някакъв си хлапак, който носи въглища в спалнята й.

— Той е много повече от това.

— Не и за крал Зог Швейцарски. Бог никога не е създавал по-голям сноб. Единственото му четиво е да се привежда часове наред с блажени въздишки над потеклото си в Готския алманах.

— Ако случайно не си забелязал, братко — ИдрисПюк използваше това обръщение само когато беше особено недоволен от него. — Матераците вече не представляват нищо. Ако Кейл не ги спре, Изкупителите са готови да прегазят Антагонистите, Лаконийците, Швейцария и всички останали като вехт килим. И попътно ще се изпикаят върху крал Зог.

— Кон Матераци е перспектива, стига да разполага с време.

— Кейл планира нашето унищожаване и това на Лаконийците. Не е зле за възглицарче. Ако си мислиш, че в Кон Матераци има нещо подобно, трябва да си стар глупак, какъвто светът не е виждал.

— Имаме само неговата дума за поражението на Лаконийците.

— Бяхме в Силбъри, за да видим какво сториха плановете на Кейл.

— Да оставим оправданията, но беше колкото план, толкова и късмет.

— Че кога не е било така?

— Ти не можеш да го овладееш.

— Не мога.

— Той сам не може да се владее.

— Няма да е първият. Млад е, ще го преодолее.

— Грещиш. Чух го да я заплашва, когато напускаше Мемфис, и тази вечер отново. Той никога няма да се освободи от нея. Хората говорят за децата, като че са по-различни от възрастните. Но няма никаква разлика. Просто душите им са луди за любов. Любовникът и убиецът в него са безнадеждно сплетени и никога няма да се разделят.

— Тогава нека Арбел напусне Испански Лийдс заедно с Кон. Далеч от очите, далеч от ума. Тогава ще поискаме Кейл да измисли план за премахване на Изкупителите.

— Защо му е да ни помага?

— Той мрази Арбел, защото я обичаше и я спаси, а тя все пак го предаде.

— Всички го направихме.

— Говори само от свое име. А и той не е боготворил земята, по която стъпваш. В негов интерес е да сключи сделка с нас, защото няма къде другаде да отиде. С Кейл начело на швейцарската армия има поне някакъв шанс за нас и за него. Той ще го разбере. С Арбел или без Арбел, винаги се е грижил преди всичко за оцеляването си.

— Не е ли просто заплахата за всички?

— Тогава трябва да му помогнем да насочи вниманието си там, където може да нанесе най-големи поражения.

— Планът ти не е твърде добър.

— С по-добър не разполагаме.

— Знаеш ли, че е говорил с Кити Заека?

— Да.

— Лъжец!

Двамата сякаш отново бяха млади момчета и не се засягаха от подобни дреболии.

— Ти разправяш ли всекиму къде ходиш и какво правиш? — попита ИдрисПюк.

— Прочут съм с откровения си характер.

— Да, бе. Ако той ще ни спасява от Изкупителите, от все сърце се надявам да има повече съюзници, отколкото са мидените черупки по плажа.

— Още една заплахата от Изкупителите към Арбел ще ни дойде добре — подходящо извинение да я насърчим да напусне.

— Кон би ли тръгнал с нея?

— Не смея да се надявам. Освен това, каквото и да си мислиш, Зог няма да допусне уличен гамен начело на своята армия.

— Значи е глупак.

— Че кой твърди нещо друго?

— Можеш ли да контролираш Кон?

— Да — отговори Випонд.

— Достатъчно, за да стане параван на някого, който може да е баща на първото му дете?

— Не съм обмислял подобен подход. Освен това ние имаме предимство.

— Какво?

— Той не иска да го повярва. Трябва да насърчаваме това естествено желание, доколкото е възможно.

Но техният план имаше един непредвиден дефект — макар че сам по себе той не би ги изненадал.

Част от плана на Боз Икард да накара Матераците да се чувстват нежелани бе неудобното им настаняване. Посланието към Арбел се изразяваше в отпуснатите ѝ стаи, създадени преди двеста години като покои за младата съпруга на тогавашния крал, инфанта Пилар. Инфантата не надхвърляла на ръст два лакътя и половина (един лакът е разстоянието между лакътя и пръстите на протегнатата ръка). Обожавана заради добротата, остроумието и щедростта си към бедните, тя вдъхновила множество сгради в избухналата мания по всичко испанско, която дала новото име на дотогавашния най-обикновен Лийдс. Някога този град бил нарицателно за скука и безизходица („Приличаш на Лийдс“ беше древна шега за сметка на нещастните — и на Лийдс), но желанието да зарадват малката инфанта довело до истински бум в строителството на екзотични обществени и частни сгради в испански стил. Личните покои на инфантата били построени от любящия ѝ съпруг точно като за нея, а не за обкръжаващите я гиганти. Резултатът за Арбел бе, че макар да разполагаше с покои, достойни за кралица, това бяха покои за една много малка кралица с ръст метър и десет сантиметра. Там, където за инфантата таванът е бил висок, Арбел трябваше да прекланя красивата си шия, макар и съвсем леко.

През нощта след ужасния банкет Кон и Арбел седяха в тези покои. Като се има предвид, че и двамата бяха високи, пропорциите на стаята придобиваха комичен аспект, сякаш седяха в нещо средно между корабна каюта и голяма кукленска къща.

Арбел гледаше гърдите и корема си.

— Имам чувството — каза тя тъжно на Кон, — че съм глътнала главите на трима плешиви мъже. Много големи глави. Господи, докога?

— Изглеждаш много красива.

— Казваш го само заради мен.

Кон се усмихна.

— Права си. Но все пак е вярно.

— Лъжеш толкова сладко, че почти се изкушавам да ти повярвам.

— Както искаш — каза той и я хвана за ръката.

— Обещай ми, че ще стоиш далеч от Томас Кейл — каза тя.

— Чудех се кога ще го споменеш.

— Вече знаеш. Обещай ми.

— Забравяш, че той ми спаси живота. Не е лесно да убиеш някого, комуто дължиш толкова много. Той спаси и теб, което прави нещата още по-трудни. Затова обещавам — макар че беше ужасно груб с теб.

— Ще го преживея. Но искам да те помоля за нещо много по-трудно.

— Какво?

— Той не е тъй почтен като теб. Искам да обещаеш, че ще отстъпиш, ако те предизвика.

— А гордостта ми?

— Дреболия. Ще ти мине. Гордостта е нищо.

— Казваш го, защото си жена.

— И мислиш, че нямам гордост?

— Ти се гордееш с други неща — за теб възможното и невъзможното е съвсем различно.

— Ще се гордееш ли да дадеш на Кейл каквото иска? Той не е толкова глупав, че да те предизвика, когато си с броня. Знае, че ще имаш предимство.

Налагаше се да използва известна доза ласкателство. И без това бе прекалила.

— И какво да направя, ако ме предизвика?

— Боже мой, говориш като ученик!

— Правиш се, че не разбираш. — Кон се дразнеше, че му говорят така, но жените заслужават известни отстъпки, особено когато са в напреднала бременност. — Ако му обърна гръб, губя репутацията си, губя самата си същност. Казваш, че ще продължиш да ме уважаваш — но вярваш ли си?

— Разбира се, че ще те уважавам.

— Така казваш сега. Но никой друг няма да ме уважава.

Тя въздъхна и помълча.

— Знам какъв си — храбър, умел и дързък. — Още едно необходимо... и вярно ласкателство. — Но той не е... — Тя потърси точната дума и не успя. — Той не е нормален. Той не носи катастрофа, той *самият* е катастрофа. Неговият приятел, Клайст — онзи, който не го харесваше — казваше, че мозъкът му е пълен с погребения. Наистина е така.

— Как може човек да живее без уважение? Какъв е смисълът?

Арбел въздъхна отново, разкърши схванатата си шия и изпъшка. *Виж се как си нашишкатавяла*, помисли си тя.

— Има ли край? — изрече на глас тя и завъртя очи към съпруга си. — Ти му дължиш живота си.

— Да.

— Тогава как можеш достойно да го убиеш? Нека се знае, че е постъпил смело — колкото повече хвалиш храбростта му, толкова повече хората ще се възхищават на теб, а не на него. Покажи ясно, че имаш неизплатим дълг към него, и всички ще те хвалят, ако му обърнеш гръб, когато те предизвика. Каква смелост! Какво чувство за чест — Кон Матераци може тъй лесно да влезе в бой, но все пак рискува честта си, за да остане почтен. Вярно е, ти сам го каза.

— Не означава ли това, че той ще си спечели репутация... — Кон се замисли дали възражението беше почтено при тези обстоятелства. — ... репутация на храбрец?

— Не се притеснявай за това — отговори Арбел. — Той бързо съсипва всяко добро мнение за него. Мисли си, че е под неговото достойнство да приема възхищение от хора, които презира, а той презира всички.

— Много си умна.

— Така е. — Тя стисна ръката му. — А сега си върви и ме остави да поспя.

Той стана и си удари главата в тавана.

— Ох!

Тя трепна заедно с него, но видя, че не е пострадал сериозно. Понечи да стане и да целуне удареното — което си беше истински подвиг.

— Седи си — каза той.

Тя прие без възражения.

— Да, ако нямаш нищо против.

Той се наведе и я целуна леко по устните. После с шеговито преувеличено внимание се добра до вратата и изчезна. Тя се облегна назад върху дивана, извъртя се, за да облекчи болките в гърба, и реши да изчака още десетина минути, преди да направи усилие да си легне. Затвори очи, наслаждавайки се на тишината и спокойствието.

И тогава от сенките в дъното на залата глух глас тихо изрече:

— Все още витая около теб.

Някои казват, че светът ще свърши в лед. Ако е тъй, то част от онзи мъртвешки студ накара да настръхнат космите по тила на младата майка. Въпреки болките в гърба и огромния си корем, тя светкавично се завъртя и с ужас видя Кейл да се появява в светлината на свещите.

— Ако случайно се чудиш — каза той усещайки безпогрешно най-големия ѝ страх, — чух всичко, което каза. Не е много мило.

— Ще викам.

— На твое място не бих го сторил. Който влезе през тази врата, не го чака добро.

— Очакваш да умра, без да кажа и дума?

— Господи, не. Не очаквам дори косата да си срещеш, без да се оплакваш. — Това не бе честно. Тя в никакъв случай не беше обикновена личност. — Хленчете колкото си искате, ваше величество, но по-тихо.

— Ще ме убиеш ли?

— *Мисля си да те убия.*

— Знам, ти вярваш, че съм те обидила, но нима те е обидило и моето бебе?

— Затова само си мисля.

— То е твое.

— Друго не очаквах да чуя.

— Истина е.

— Истина е, че ти спасих живота на два пъти, а ти каза, че ме обичаш по-дълбоко от... — Той се усмихна зловецко. — Знаеш ли не си спомням думата, но беше нещо много дълбоко. Дали няма да ми напомниш?

— *Истина е* — каза тя едва чуто.

— Из зеленчуковия пазар се носи слух, че си уличница... и се обзалагат кой е бащата: мемфиският идиот, или момчето от простолюдието, което носи въглища в спалнята ти.

— Знаеш, че не е вярно.

— Не знам. Ти ме продаде на хората, от които можеше да очакваш да ме отведат на мястото за екзекуции, да ме обесят и после да ме накълцат жив, да ме изкормят... докато гледам... да ми изпържат червата... докато гледам... да ми отрежат оная работа... докато гледам. Сама виждаш. Не изглежда добре.

— Те ми обещаха, че няма да те наранят.

— И какво те накара да мислиш, че едно обещание означава повече за тях, отколкото за теб? Бях ти омръзнал и искаше да ми видиш гърба, независимо как.

— Не е вярно. — Тя се разплака, но съвсем тихо.

— Може да не е цялата истина, но е вярно. Както и да е, писна ми да те слушам.

— Не са ти сторили нищо такова. Той обеща да те направи велик човек. Не си ли велик? Той не си ли спази обещанието?

Това бе прекалено. С два скока той се озова до нея, докато тя отстъпваше към стената, кръстосала с ужас ръце да защити детето си. Пресегна се зад главата ѝ, сграбчи златната ѝ коса, завлече я до дивана и я повали на колене.

— Ще ти покажа как си спази обещанието, лъжлива кучко.

Продължавайки здраво да я държи за косата с едната ръка, той дръпна лампата на масата до дивана, за да хвърля повече светлина. После със свободната ръка бръкна в задния си джоб и извади писмото, което му бе дал Боско и за което се бяха сдърпали с Хенри Мъглата. Разгъна го на дивана и грубо натисна главата ѝ надолу, тъй че лицето ѝ почти го докосна.

— Чети! — заповяда той.

— Причиняваш ми болка.

Той рязко усуква косата ѝ. Тя изписка.

— Викай тихо — прошепна той. — Някой може да извади лошия късмет да те чуе. Сега прочети от кого е.

Ново насърчително дръпване.

— От Генерал-Изкупител Арчър, командващ степните сили, до Генерал-Изкупител Боско.

— Можеш да прескочиш първите пет реда.

Арбел продължи с известни затруднения — хватката му беше свирепа, а лицето ѝ бе твърде близо до листа.

— Преди да си тръгне, Томас Кейл ни нареди да обиколим всички села в радиус от осемдесет километра около нашите лагери и да доведем всички жени и деца, а добитъкът им да бъде използван за изхранване на трите хиляди души, които успяхме да съберем. Някаква чума бе убила по-голямата част от добитъка, а млякото на оцелелите животни бе намаляло. Тъй като често дажбите не стигаха дори за самите нас, не можехме да отделим нищо. Поради слабостта си мнозина от тях загинаха от глад и болести, общо около две хиляди и петстотин. Аз бях уведомен твърде късно и когато инспектирах лагера, видях такава окаяност, каквато всяко сърце би прокълнало...

— Не обръщай внимание на следващото — каза Кейл и посочи по-надолу в писмото. — Продължи ето тук.

— От всички кътчета допълзяха на лакти и колене, защото не можеха да се държат на крака, изглеждаха като анатомия на смъртта и говореха шепнешком като призраци, зовящи от гроба. Казаха ми, че с радост ядели мъх, стига да го намерят, а накрая в отчаянието си взели да вадят трупове от гробовете. Знам, че сте милостив човек, но макар че ще опиша печални неща, за които е по-лесно да четеш, отколкото да ги видиш, няма надежда тези Антагонисти да се разкаят и прискърбната необходимост повелява да бъдат изклани. Тази небесна присъда ни изпълва с трепет, ала не и със съжаление.

— Стига толкова — каза той, разхлаби хватката и блъсна главата ѝ в меката тапицерия на дивана — не най-жестокото насилие, което беше извършвал, трябва да кажем.

Арбел бавно се овладя, надигна се и седна.

— Не разбирам — каза тя най-сетне. — Какво общо има това с мен? Или дори с теб? Не си възнамерявал да се случи такъв ужас, нали?

— Не си ли чувала? Пътят към ада е постлан с добри намерения. Моето *намерение* е съвсем простичко: да ме оставят на мира с прилично легло и що-годе прилична храна. Но това, което *правя*, е както сама казваш. Катастрофата ме следва навсякъде. Седях в сенките и слушах как твоето безгръбначно хленчи за репутацията си.

— Той не е безгръбначно!

— Бъди спокойна. *Репутацията* ми е, че съм кръвожодно дете, което цени човешкия живот по-малко от живота на куче. Репутацията ми е, че изпепелявам, каквото докосна. *Ти* ме върна при тях. Кръвта на

всички, които погубих оттогава, е колкото върху моите ръце, толкова и върху твоите.

— Защо просто не спреш да убиваш хора, вместо да обвиняваш всички останали?

Тя каза това по-буйно, отколкото бе разумно при дадените обстоятелства. Но не ѝ липсваше смелост.

— А ще ми кажеш ли как да го направя? Изкупителите няма да спрат за нищо на света. Те възнамеряват да обгърнат целия свят в едно одеяло, да го залепят с катран и да го подпалят. Няма *спиране*. — Той се отдръпна, гледайки свирепо като трола от Гисингхърст. Трябва да кажем, че и тя се стараеше да го гледа по същия начин. — Сега си тръгвам през вратата — не оттам влязох, ако случайно се чудиш. Искам да си мислиш за това през идните нощи. Няма да повикаш никого, защото иначе ще ги избия, а дори и да ме хванат, непременно ще спомена пред безгръбначния ти съпруг, че според собствените ти думи съм баща на детето му.

— Той няма да ти повярва.

— Мъничко ще повярва.

С тези думи Кейл пристъпи към вратата и изчезна.

Той бързо крачеше по пустите коридори — където малцината стражи бяха млади, неопитни и лесни за заобикаляне — и обмисляше стореното тази вечер със своеобразно удовлетворение. Беше я накарал да се почувства зле; другото нямаше значение. Сам не знаеше дали и той е с наистина разбито сърце заради неочакваните последици от неговите заповеди относно жените и децата от степите. Както е казал англичанинът, истината зависи от това къде започваш историята.

На следващия ден Кейл разсъждаваше по-ясно за среднощното си посещение. В крайна сметка той заплаши с насилие бременна жена и наистина заприлича на чудовище, както го описваше Арбел, докато той слушаше от сенките. Колкото до детето, тя сигурност бе излъгала, за да си спаси кожата. Не смееше дори да си помисли, че може да не е така. И той не мислеше.

Потиснат и засрамен, Кейл излезе на разходка и случайно попадна в големия парк с ексцентричната форма на Саламандър, който се разстиляше точно на север от градския център. Денят беше топъл за

сезона, грееше ярко слънце и паркът беше пълен с хора: флиртуващи млади мъже и жени, играещи и крещящи деца, по-възрастни двойки, които се разхождаха напред-назад по големите алеи с напъпили липи — знаменитата разходка, с която Испански Лийдс се славеше вече двеста години: да видиш и да те видят. Чувстваше се странно замаян, с празна глава и едно запушено ухо, сякаш вътре бе останала вода от банята. Разходи се на припек, докато стигна до единия край на Саламандър Парк — огромна стена, изсечена в гранитната скала над града. Върху гладката ѝ повърхност бяха изваяни най-великите личности на Антагонистката Реформация, намерили убежище в Испански Лийдс по време на първоначалните гонения и преди да си тръгнат, за да основат антагонисткия град в Солт Лейк. Тук се издигаха десетметрови изваяния на хората, които се бяха борили срещу Изкупителите до самата си страшна смърт, и все пак той никога не бе чувал за тях: Бутцер, Хус и Филип Меланхтон, Менон Саймънс, Цвингли, Хът и печалните на вид братя Мосаргу. Кой бяха тези гиганти пред него и в какво бяха вярвали, за Бога? Беше почти невъзможно да проумее, че отхвърлянето на Изкупителите е имало такава мощ. После той продължи през парка, чувствайки се все по-отдалечен и откъснат от потока на обикновените щастливи хора, радващи се на слънцето и един на друг, както щяха да се радват и идната седмица, и през цялата пролет и лято. А той трябваше да се махне, да излезе през декоративните чугунени порти в северния край на парка и да заобиколи, за да стигне до стаята си. Но сега се чувстваше толкова уморен, безкрайно уморен, изтощен по напълно непознат начин. Вървеше все по-бавно по улицата, сякаш всяка стъпка го състаряваше с година, но това бе много по-зле от обикновена умора. Имаше чувството, че е вървял хиляда години и няма къде да седне, няма почивка, няма мир, няма нищо друго, освен битки и страх от следващия удар. Сърцето му бе тъй натежало в гърдите, че усети как товарът го заставя да спре. Как бе възможно да се чувства така и да оживее? Вече бе стигнал до Западната порта. Спря и притисна в каменния стълб потното си чело.

— Добре ли си, синко?

Но той нямаше сили да отговори. Не помнеше как се е добрал до стаята си, как е отключил вратата, само знаеше, че лежи на леглото и се задъхва като риба на сухо. А после то дойде — земетресението в

червата му, разтърсването, лавината от рухване и взрив. Неговият вътрешен свят се сгромоляса едновременно телом и духом сред чудовищната болка на сълзи и изригване. Той се втурна към нужника и повърна, после още веднъж, и нищо не излезе, но спазъмът бе тъй силен, като че ли душата му се опитваше да изхвъркне през червата и корема, докато още е жив. И така продължи час след час. А после се върна в леглото и заплака, но не като обикновено дете или мъж, и плачът не носеше облекчение, и точно когато си мислеше, ако изобщо бе в състояние да мисли, че този мъчителен рев със сухи очи никога няма да спре, той започна да се смее и се смя часове наред. Така го завари Хенри Мъглата точно преди зазоряване — да се смее, да плаче и да повръща на празен стомах.

31.

Една седмица го държаха в стаята, но състоянието му не се подобри. Той спеше по дванайсет и повече часа, но се събуждаше още по-изтощен, с хлътнали очи и побелели устни. Следваха три часа затишие, през които той лежеше на една страна със свити колене, а после започваше гаденето — ужасяващ звук, като че някакво голямо животно се мъчеше да избълва погълната отрова. След няколко дни страховитият смях престана — това не бе облекчение за Кейл, само за онези, които трябваше да го слушат. Спазмите продължаваха, а сълзите явно не му носеха облекчение или покой. Скоро и те спряха. Но гаденето продължаваше, макар че той не беше физически болен и се хранеше с апетит. След тази седмица всичко се превърна в ужасна рутина: часове на сън, които не носеха отдих, хранене с апетит, после един час непрестанни спазми, после безмълвна почивка, нов пристъп, ново хранене и накрая изтощен сън. След това цикълът започваше отново.

Доведоха лекари и те предписаха гнусни и баснословно скъпи лекарства, които Кейл отказваше да приема. Накрая в отчаянието си прие предложението на Хенри Мъглата да доведат Джон Брамфорд.

Той поседя при Кейл един-два часа и опита да го напои с малко мед, смесен с вино и опиум, което сякаш го поуспокои, докато не повърна истински за пръв път, изхвърляйки цялото съдържание на стомаха си върху пода на спалнята.

По-късно Идрис Пюк, Випонд и Хенри Мъглата разговаряха с Брамфорд отвън.

— Ако не броим, че е ужасно зле, не намирам нищо нередно. Доколкото разбирам от вас, нито се влошава, нито се подобрява. Ако можете да платите, ще се опитам да доведе Робърт Салернски.

— Салерно е на осемстотин километра.

— Но парите са тук. Той лекува лудите момичета на аристократите и търговците от испански Лийдс. Бог ми е свидетел, че са премного.

— Той не е момиче.

— Нито е болен от нещо, което мога да излекувам. Робърт Салернски е голяма и страшно самодоволна гадина, но има добри резултати с хора, които са болни в главата.

— Брамор е прав — каза Робърт Салернски на другия ден в същия коридор. — Това е далеч извън рамките на неговото разбиране. Тук не може да има хитроумни приспособления.

— Благодарим. Ще говорите ли по същество?

Робърт Салернски със сто долара от парите на Кити Заека в джоба не се обиждаше толкова лесно, както обикновено — а обикновено това бе наистина много лесно.

— Знаете ли къде можете да намерите най-добрия образ на човешката душа?

— Сигурен съм, че ще ми кажете.

— За сто долара бих го казал на всеки. Най-добрият образ на човешката душа, господин Идрис Пюк, е човешкото тяло. Душата си има свои бъбреци и черен дроб, свой стомах, ръце и крака. Тя има заболявания на всеки крайник и орган: има различни видове треска на душата, както има алена треска на тялото и жълта треска, за всеки обрив, който разяжда кожата, има и по един за волята, душата има твърди абсцеси и влажни абсцеси, има много язви на ума и рак на страстите.

— Разбираме — заяви Випонд. — А момчето?

— Навярно знаете не по-зле от мен какво му е. Според този младеж — той кимна към Хенри Мъглата — вие сте запознат с неговата история. През целия му живот зли хора са го третирали като куче — побоища, недояждане, гнусна храна. Виждал е и е вършил ужасни неща.

— Защо не се случи с мен? — попита Хенри Мъглата.

— Кой гарантира, че няма да стане? Аз съм бил в градове, където Чумната зараза отнесе три четвърти от населението, без да докосне останалите. Кой знае отговора на тези неща?

— Който има сто долара в джоба, би трябвало да знае.

— Както обичаше да казва старата ми сестра, „Лекарят, който може да излекува това момче, още не се е родил, а майка му е мъртва“. Вашето момче е като едно от онези планински дървета, израснали под

ударите на вятъра. Това е неговата форма, и не можете да го разгънете в друга.

— И какво трябва да правим сега? Нищо?

Робърт Салернски въздъхна.

— Бъдете мили към него и не позволявайте никой да му прилага болезнени лечения. Има мнозина, които ще предложат да го излекуват с жестоки средства. Не позволявайте. Те ще пробиват дупки в черепа му, ще го държат по цял ден в казани с ледена вода или ще го тъпчат с лекарства, които биха убили кон. По-милосърдно ще постъпите, ако направо го удавите в кофа. Аз ще напиша писмо до Милосърдните сестри в Кипър. Хората ще ви кажат, че са много странни, и наистина е така, но са добродушни. Те помагат на лудите с беседи и доброта. Във всеки случай няма да му навредят.

— Според вас колко време му трябва, за да се възстанови? — попита Хенри Мъглата.

Робърт Салернски го погледна, но не отговори на въпроса.

— Искате ли да уредя нещата?

— Да — каза Випонд.

Робърт Салернски се поклони съвсем леко и изчезна.

По същото време на около триста километра от тях, в Горна Силезия, Клайст заедно с двама мъже на възраст между осемнайсет и четирийсет и две години влезе във въглищарския град Битом — по-мрачна дупка не бяха виждали.

— Ако това е Горна Силезия — каза Тарлтън — то какво ли, за Бога, е в Долна Силезия?

Никой не каза нищо, камо ли да се засмее. Бяха прекалено изпълнени с безнадеждна омраза. Вярно, искаха мъст, но бяха осакатени от срам и отчаяние заради онова, което позволиха да се случи с жените и децата им.

С парите, които им бяха останали, те купиха провизии за една седмица, после застанаха на влажния централен площад и обсъдиха какво да правят. След половин час решиха. Четирима искаха да отидат на север, колкото се може по-далече от Изкупителите. Останалите двама и Клайст решиха да се насочат към Испански Лийдс, където бяха чули (според свършено неверни слухове), че се събира

армия за борба с Изкупителите. Четиримата със северния избор взеха своя дял от провизиите, стиснаха си ръцете и тръгнаха. Двайсет и двамата заедно с Клайст поеха на изток.

Два дни след като напуснаха Битом, вдовицата Дейзи Клайст, бременна в последния месец и убедена, че е последната оцеляла от едно незнайно племе в планината Квантокс, мина през същия площад на път към Испански Лийдс, където се надяваше нейното дете да се роди като гражданин на оная страна, за която разказваха, че там вдовиците получавали пенсия от държавата и имало безплатно мляко за бебетата под три години.

На Изкупител Гил му трябваше известно време, за да свикне с удоволствията на новата си власт, макар тайно да се упрекуваше, че се наслаждава на огромното бюро с изящна дърворезба, изобразяваща различните зверства над телата на вярващите, или бързината и раболепието, с които едно поклащане на звънчето призоваваше и отпращаше хора, често заемащи видно положение в Шартр, ала сега демонстриращи толкова явно желанието да му се харесат. Както всички Изкупители, той от време на време изпитваше пристъпи на вина, но те ставаха все по-редки, или поне не тъй остри. Само преди няколко месеца Изкупител Уорън, който сега седеше срещу него и слушаше тъй внимателно, щеше да го смята за един недодялан военен, заслужаващ в най-добрия случай високомерно снизхождение. Сега той се вираше в Гил и тръпнеше от ужасно възмущение при мисълта каква отговорност му се нарежда да поеме.

— Трябва да посветите само малцина от най-сдържаните и верните хора, но да не разкривате истинската самоличност на измамника, който открадна папството. Трябва само да знаят, че търсят зли и коварни жени, за които имаме основания да подозираме, че може да се преобличат като духовници. Трябва да изтръгнат истината по един или друг начин. Ако не е така, аз трябва да знам. Колкото до средствата, чрез които онази мерзост се е добрала до папския престол, искам да стигнете до дъното на нещата. Било ли е конспирация, или онова създание е действало самостоятелно?

На вратата се почука. Монсеньор Чадуик влезе, почтително кимна на Уорън, пристъпи до Гил и прошепна в ухото му: „Двамата

Тревър“. Гил не каза нищо и Чадуик напусна стаята съвършено безшумно, сякаш се търкаляше на колела.

— Трябва да ме извините, Изкупителю — каза Гил на Уорън. — Вие имате въпроси, но отговорите са малко. Помислете над това, което казах, и елате да споделите мислите си след ден или два. Не споменавайте никому какво сте чули, докато не поговорим отново.

Уорън се изправи, тръгна към вратата като замаян и изчезна. Една минута по-късно долетя ново почукване откъм малката вратичка в левия край на стаята. Тя се отвори и пак влезе Чадуик. Този път той се отдръпна настрана, за да стори път на двама мъже. Единият приличаше на дребна състезателна хрътка; другият беше не просто красив, а чаровен, с топло и добродушно изражение. Гил им кимна да се приближат и направи на Чадуик знак да напусне.

— Благодаря, че дойдохте. Седнете.

Дългомуцунестият Тревър Лугавой нахално изпъна крака, сякаш искаше да покаже, че не го интересува дали е тук, или някъде другаде. Чаровният Тревър Ковтун заговори пръв.

— Вие искате да препоръчаме някого на Смъртта?

Иронията му бе също толкова нагла, колкото протегнатите крака на спътника му.

— За да се сбъднат някои пророчества от светите писания, един човек трябва да бъде превърнат в мъченик.

Идеята явно никак не им допадна, макар и не защото ставаше дума за престъпление.

— Ние не измъчваме хората, преди да ги убием — каза Тревър Ковтун.

— Да, ние не сме никакви си тъпи палачи — допълни Тревър Лугавой.

Гил нямаше намерение да търпи подобно нахалство, независимо от репутацията им.

— За щастие на вашата изтънчена душевност, не се налагат мъчения. Ще ви се плати много добре, но позволете да ви напомня, че по моя препоръка от няколко години насам получавате убежище на изкупителска територия.

Не се наложи да уточнява.

— Кой е човекът? — попита Тревър Лугавой.

— Томас Кейл.

Това привлече вниманието им — нахално изпънатите крака и разбойническата наглост внезапно изчезнаха.

— И за да сме наясно — не искам да го препоръчвате на Смъртта, каквото и да означава това. Искам го мъртъв.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.